

Strategický plán ekonomického a územního rozvoje
Statutárního města Opavy pro období 2007-2020

Příloha č. 2 - PROFIL
STATUTÁRNÍHO MĚSTA
OPAVY

červen 2007

OBSAH

1. ÚVOD.....	5
1.1 Historie	5
1.2 Přírodní a geografické podmínky	6
1.3 Správní uspořádání města Opavy	8
2. OBYVATELSTVO	10
2.1 Počet a pohyb obyvatel	10
2.2 Věkové složení	11
2.3 Národnostní složení.....	12
2.4 Vzdělanost.....	12
2.5 Dojíždka za prací	13
3. DOMÁCNOSTI A BYDLENÍ.....	15
3.1 Domácnosti	15
3.2 Bydlení	15
4. ZAMĚSTNANOST A ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ	20
4.1 Ekonomická aktivita obyvatel.....	20
4.2 Příjmy	20
4.3 Nezaměstnanost	21
4.3.1 Dlouhodobý vývoj nezaměstnanosti	21
4.3.2 Vývoj a struktura nezaměstnanosti v okrese Opava za rok 2006.....	24
4.3.3 Vývoj a struktura nezaměstnanosti ve městě Opavě za poslední dva roky (2005, 2006)	27
5. EKONOMIKA, PODPORA PODNIKÁNÍ A CESTOVNÍ RUCH.....	30
5.1 Makroekonomické ukazatele	30
5.2 Ekonomika a zaměstnanost.....	31
5.3 Průmysl a stavebnictví.....	35
5.4 Malé a střední podnikání	35
5.5 Vývoj a aplikace nových technologií	37
5.6 Zahraniční průmyslové investice.....	37
5.7 Cestovní ruch	40
5.7.1 Předpoklady pro cestovní ruch a segmenty nabídky.....	40
5.7.2 Objem a segmentace poptávky cestovního ruchu a situace v uspokojování poptávky nabídkou	43
6. ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ	46
6.1 Vzdělávací zařízení	46
6.1.1 Předškolní vzdělávání	46
6.1.2 Základní vzdělávání	47
6.1.3 Střední a vyšší odborné vzdělávání.....	49
6.1.4 Vysokoškolské vzdělávání.....	51
6.2 Celoživotní vzdělávání.....	52
7. KVALITA ŽIVOTA.....	56
7.1 Zdravotnictví.....	56
7.2 Sociální služby a sociální infrastruktura	58
7.2.1 Sociální zařízení a poskytovatelé sociálních služeb	58
7.2.2 Financování sociálních služeb	62
7.2.3 Komunitní plánování.....	63

7.3 Volný čas.....	64
7.3.1 Kulturní instituce a zařízení	65
7.3.2 Sport a tělovýchova, sportovní zařízení	68
8. INFRASTRUKTURA A ÚZEMNÍ ROZVOJ.....	72
8.1 Dopravní infrastruktura	72
8.1.1 Silniční doprava.....	72
8.1.2 Železniční doprava	77
8.1.3 Hraniční přechody	79
8.1.4 Městská hromadná doprava	80
8.1.5 Letecká doprava.....	82
8.1.6 Pěší a cyklistická doprava	82
8.2 Technická infrastruktura	84
8.2.1 Zásobování vodou.....	84
8.2.2 Kanalizace a čištění odpadních vod	85
8.2.3 Zásobování elektrickou energií.....	85
8.2.4 Zásobování plynem	86
8.2.5 Zásobování teplem.....	87
8.2.6 Telekomunikace, datové sítě, GIS, integrovaný záchranný systém	87
8.3 Rozvojové plochy	88
8.3.1 Oblast bydlení	88
8.3.2 Podnikatelské nemovitosti	89
8.3.3 Plochy pro zeleň a volnočasové aktivity	90
9. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	92
9.1 Ovzduší	92
9.2 Voda.....	95
9.3 Půda.....	102
9.4 Hluk.....	105
9.5 Odpady.....	106
9.6 Péče o krajinu.....	108
9.7 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)	109
9.8 Výdaje na životní prostředí	109
10. ZEMĚDĚLSTVÍ	111
10.1 Přírodní podmínky pro zemědělské hospodaření.....	111
10.2 Zemědělské podnikání.....	112
10.3 Rostlinná výroba.....	113
10.4 Živočišná výroba.....	114
10.5 Lesnictví	114
10.6 Podpora zemědělství v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie.....	116
10.7 Zpracovatelský průmysl	116
11. ROZVOJ VENKOVSKÝCH MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ.....	118
11.1 Komárov.....	118
11.2 Malé Hoštice.....	119
11.3 Milostovice.....	120
11.4 Podvihov.....	121
11.5 Suché Lazce.....	122
11.6 Vávrovice.....	123
11.7 Vlaštovičky	125
11.8 Zlatníky.....	126
12. SPRÁVA MĚSTA.....	128
12.1 Řídící a správní struktury.....	128

12.2 Příspěvkové a obchodní organizace	129
12.3 Rozpočet města a jeho srovnání s vybranými městy ČR	130
13. SEZNAM PODKLADŮ	132

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – Seznam tabulek, grafů a obrázků

PŘÍLOHA B – Seznam zkratk

ÚVOD

Profil Statutárního města Opavy byl zpracován podle zadané osnovy jako podklad pro členy Řídící skupiny pro Strategický plán rozvoje Statutárního města Opavy, kteří se budou podílet na přípravě Strategického plánu rozvoje. Kromě toho zpřístupní potřebné informace o Statutárním městě Opavě všem potenciálním zájemcům a investorům.

Nejvýznamnějšími zdroji informací byly podklady odborných útvarů Magistrátu města Opavy, údaje Českého statistického úřadu, Úřadu práce a údaje dalších institucí sídlících na území města i mimo něj, které svou činností ovlivňují život ve městě.

Podle schválené metodiky projektu Moravskoslezského kraje „Příprava, tvorba a realizace strategických plánů obcí a mikroregionů“, která byla zpracována v rámci projektu SROP 3.3 „Posílení kapacity při plánování a realizaci programů v Moravskoslezském kraji“, je profil města podkladem a hlavním faktografickým materiálem pro všechny další kroky procesu zpracování strategického plánu obce.

Fakta a poznatky, získané při zpracování „profilu“, jsou určující při vypracování SWOT analýzy – analýzy silných a slabých stránek obce a jejich budoucích příležitostí a možných ohrožení. Slouží jako sjednocující a referenční, resp. argumentační materiál pro diskusi nad dalšími kroky strategického plánu – vytýčení problémových okruhů, cílů a priorit. „Profil“ je také podkladem pro kvantifikaci (odhad dopadů) očekávatelných výsledků navrhovaných rozvojových aktivit a pro jejich zpětné hodnocení.

Záměrem zpracovatelů bylo shromáždit pokud možno nejnovější informace k dané problematice. Je však nutno konstatovat, že ne vždy jsou tyto informace dostupné, případně nejsou v takové formě a přesnosti, jaká je žádána. Toto se týká zejména informací ČSÚ a případně také dalších institucí. Kromě základních demografických, technických a ekonomických informací o městě obsahuje předložený materiál souhrn důležitých faktorů, které mají vliv na ekonomiku města a regionu. Každá kapitola obsahuje souhrn hlavních charakteristik v rámečku.

S ohledem na dostupnost některých informací a na proměnlivost prostředí nemůže profil, i přes veškerou snahu, zahrnovat všechny problémy, které život města utvářejí. Profil předkládá fakta o Statutárním městě Opava, avšak nečiní si nárok na hodnocení situace.

1.1 Historie

Statutární město Opava leží na stejnojmenné řece v nadmořské výšce kolem 260 m. Je průmyslovým i kulturním centrem českého Slezska a svým významem přesahuje hranice okresu. První písemná zpráva o osadě, ležící na křižovatce obchodních cest a pojmenované podle řeky Opavy, je z roku 1195, městské zřízení dokládá listina z roku 1224. Počátkem 14. století vzniklo v rámci České koruny Opavské knížectví a Opava se později stala jeho administrativním centrem. Od roku 1742, po prohrané válce, kdy byla větší část Slezska postoupena Prusku, byla Opava hlavním městem rakouského Slezska.

V roce 1820, po porážce Napoleona, se zde konal druhý kongres vítězných mocností; sešli se zástupci tzv. Svaté aliance – ruský car, pruský král, rakouský císař a zástupci Anglie a Francie k jednání o společném postupu proti revolučnímu hnutí v Itálii. Až do vzniku země Moravskoslezské v roce 1928 byla Opava sídlem zemských úřadů.

Opava nebyla hospodářsky rozvinutým městem. Život obyvatel se demokratizoval, většina Čechů však tehdy byla pasivní a český tábor se tak formoval postupně. Hospodářsky se Opava vyvíjela ve stínu ostravské průmyslové oblasti. Teprve ve druhé polovině 19. století se začal ve Slezsku výrazněji rozvíjet český národní život a Opava se stala jeho střediskem.

Skutečný rozvoj českého uvědomění a české kultury přinesl teprve vznik Československé republiky v roce 1918. Stagnující hospodářství, zejména soukenictví a později potravinářský průmysl, oživilo, byť nedostatečně, teprve napojením železnice v roce 1855.

Za nacistické okupace v letech 1938-1945 byla Opava centrem jedné ze sudetských žup. Při těžkých bojích v závěru druhé světové války byla značná část města poškozena nebo zcela zničena.

Po válce byly postaveny celé nové obytné čtvrti a průmyslové závody, především strojírenského, potravinářského a papírenského průmyslu a průmyslu léčiv.

Opava je v současnosti statutárním městem, sídlem Slezské univerzity, středních škol, kulturních a vědeckých institucí. Slezské zemské muzeum, založené 1.5.1814, je nejstarším muzeem na území ČR a patří k nejvýznamnějším ústavům v republice (expozice přírody a historie Slezska, vývoj životního stylu a umění od gotiky po současnost). V Opavě sídlí též Slezský ústav a expozitura Archeologického ústavu Akademie věd ČR.

Město je rodištěm i místem posledního odpočinku básníka Petra Bezruče, na zdejším gymnáziu studoval zakladatel moderní genetiky J. G. Mendel nebo např. bývalý ministr financí ČSR a první rektor Masarykovy univerzity v Brně a rektor UK v Praze Karel Engliš. Mezi opavské rodáky patří též vídeňský architekt, spoluzakladatel vídeňské secese, J. M. Olbrich, spisovatel A. C. Nor a Joy Adamsonová, neúnavná bojovnice za záchranu africké přírody a autorka knih o lvici Else, hudební skladatel Václav Kálík, nebo Jan Palisa světoznámý astronom, objevitel mnoha planetek, průkopník časových pásem a letního času. Leopold Bauer sice nebyl rodákem, ale pro Opavu projektoval architektonické skvosty jako např. obchodní dům Breda, kostel sv. Hedviky atd. Mezi současné osobnosti spjaté s Opavou např. patří Bohdan Sláma, úspěšný režisér, plavec David Čech, přemožitel kanálu La Manche v obou směrech, nebo Lukáš Vondráček, nadějný mladý klavírista.

V Opavě se zachovalo mnoho kulturních památek, řada z nich je chráněná státní památkovou péčí. „Bílou Opavu“, jak město nazval básník Petr Bezruč, charakterizují také četné parky a sady, zejména na obvodu historického jádra města.

V době, kdy Opava byla zemským centrem, byla i centrem sportovních spolkových aktivit. Opava se tak může pochlubit bohatou sportovní historií i současností.

1.2 Přírodní a geografické podmínky

Město Opava se rozkládá v mírně zvlněné, poměrně bezlesé, otevřené krajině, severně od vyvýšeného pásma Nízkého Jeseníku v blízkosti státní hranice s Polskem. Osu oblasti tvoří řeka Opava (levobřežní přítok Odry v Třebovicích), přitékající od severozápadu a pokračující k východu. V Jaktaři (západní části řešeného území) přijímá od západu potok Velkou a níže od severu Pilštský potok. Pod městem se do Opavy vlévá řeka Moravice, přitékající od Hradce nad Moravicí.

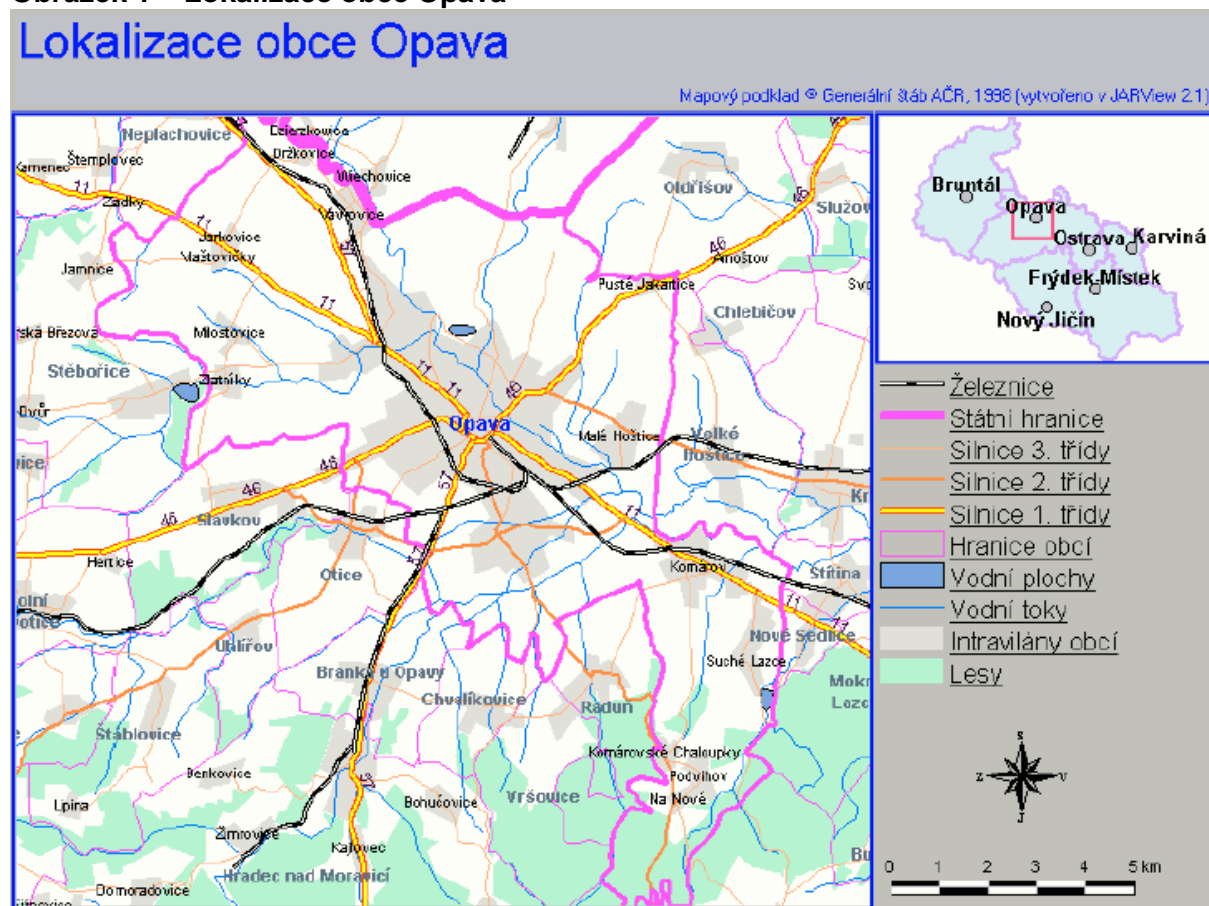
Většina řešeného území vykazuje nížinný, výjimečně mírně zvlněný reliéf široké aluviální nivy podél řeky Opavy. Severní okraje řešeného území zasahují do Hlučínské pahorkatiny s mírně zvlněným reliéfem nesoucím stopy ledovcové modelační činnosti (zbytky náporové morény). Opavská pahorkatina představuje výběžek staré pevniny přemodelované zaledněním, které zde zanechalo mocné uloženiny písků a štěrkopísků, místy překrytých eolickými nánosy. Vytěžená lokalita sádrovce se nachází v severozápadní části Opavy (Stříbrné jezero). Reliéf nevytváří výraznější omezující bariéry využití území. Nejvýše položeným územím je jihozápadní část řešeného území, cca 280 m. n. m., nejnižší je poloha v nivě obou řek, cca 246 m. n. m.

Ze severu sousedí správní území města s Polskem, z východu s obcí Oldřišov, Velké Hoštice, Štítina, Nové Sedlice, Mokré Lazce, z jihovýchodu s obcí Pustá Polom, z jihu s obcí Hlubočec, z jihozápadu s Vršovicemi, Raduní, Chvalíkovcemi, Brankou u Opavy, Oticemi a Slavkovem, ze západu s obcí Stěbořice, Neplachovice a Zadky. Z hlediska širších vztahů převládají vazby na Ostravu, která je centrem občanského vybavení vyššího významu.

Opava je významným správním, obslužným a výrobním centrem poměrně rozlehlého spádového území, je zdrojem pracovních příležitostí a centrem občanského vybavení pro okolní obce. Jsou zde zastoupeny funkce, které v okolních menších městech a obcích nemohou z ekonomických důvodů vzniknout, především v oblasti administrativní (pověřený úřad, stavební úřad, finanční úřad, apod.), zdravotnictví (nemocnice, specializovaná lékařská pracoviště), sociálních služeb (domovy důchodců, domy s pečovatelskou službou), školství (střední školy, učiliště, univerzita), kultury (divadlo, kino), ubytování, obchodu a sportu.

Opava patří k nejatraktivnějším městům Moravskoslezského kraje, a to svým historickým vývojem, zachovaným historickým jádrem města, dostatečnou občanskou vybaveností a relativně dobrou dopravní dostupností.

Obrázek 1 – Lokalizace obce Opava

Zdroj: Regionální informační systém

1.3 **Správní uspořádání města Opavy**

Opava je podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích statutárním městem.

Území statutárního města Opavy tvoří tyto části města:

- Opava - Město
- Opava - Předměstí (mimo ZSJ Karlovec)
- Jaktař
- Kateřinky u Opavy
- Kylešovice

a dále 8 městských částí:

- Komárov, která zahrnuje k.ú. Komárov u Opavy bez ZSJ Komárovské Chaloupky
- Malé Hoštice, která zahrnuje k.ú. Malé Hoštice
- Milostovice, která zahrnuje k.ú. Milostovice
- Podvihov, která zahrnuje k.ú. Podvihov a ZSJ Komárovské Chaloupky z k.ú. Komárov u Opavy
- Suché Lazce, která zahrnuje k.ú. Suché Lazce
- Vávrovice, která zahrnuje k.ú. Držkovice, Palhanec, Vávrovice a ZSJ Karlovec z k.ú. Opava-Předměstí
- Vlastovičky, která zahrnuje k.ú. Jarkovice a k.ú. Vlastovičky
- Zlatníky, která zahrnuje k.ú. Zlatníky u Opavy

Městské části jsou organizačními jednotkami města, jsou oprávněny podávat návrhy orgánům města ve věcech patřících do jeho samostatné působnosti. Orgány městských částí a jejich pravomoci jsou specifikovány vyhláškou města. Město a jeho městské části mají uděleny znaky a prapory.

Město Opava má 16 katastrálních území:

- Držkovice
- Jaktař
- Jarkovice
- Kateřinky u Opavy
- Komárov u Opavy
- Kylešovice
- Malé Hoštice
- Milostovice
- Opava-Město
- Opava-Předměstí
- Palhanec
- Podvihov
- Suché Lazce
- Vávrovice
- Vlastovičky
- Zlatníky u Opavy

Katastrálním územím se rozumí technická jednotka, kterou tvoří místopisně uzavřený a v katastru nemovitostí společně evidovaný soubor nemovitostí (§ 27, písm. f zákona č. 344/1992 Sb. o katastru nemovitostí ČR).

Hlavní charakteristiky

- Opava je historickým městem. První písemná zpráva o osadě, ležící na křižovatce obchodních cest a pojmenované podle řeky Opavy, je z r. 1195, městské zřízení dokládá listina z r. 1224.
- Reliéf nevytváří výraznější omezující bariéry využití území. Nejvýše položeným územím je jihozápadní část řešeného území, cca 280 m. n. m., nejnižší je poloha v nivě řek Opavy a Moravice, cca 246 m. n. m.
- Opava je podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích statutárním městem, jeho součástí je také 8 městských částí.
- Město Opava se člení na 16 katastrálních území.
- Opava je významným správním, obslužným a výrobním centrem poměrně rozlehlého spádového území, je zdrojem pracovních příležitostí a centrem občanského vybavení pro okolní obce.
- Opava patří k nejatraktivnějším městům Moravskoslezského kraje, a to jak svým historickým vývojem, tak zachovaným historickým jádrem města, dostatečnou občanskou vybaveností a relativně dobrou dopravní dostupností.

OBYVATELSTVO
1.4 Počet a pohyb obyvatel

Ve městě Opava žilo k 31.12.2006 celkem 59 156 obyvatel, z čehož 30 692 (51,88 %) obyvatel tvoří ženy. Celkově ve městě Opava žije 32,81 % z počtu obyvatel okresu Opava. Hustota obyvatel města Opava je 653 obyvatel na km².

Tabulka 1 – Trvale bydlící obyvatelstvo města Opavy (k 31.12. příslušného roku)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkem	61 382	60 731	60 252	59 843	59 426	59 156
Muži	29 511	29 210	28 969	28 788	28 601	28 464
Ženy	31 871	31 521	31 283	31 055	30 825	30 692

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2 – Počet obyvatel města Opavy dle jednotlivých částí

Městská část / část obce	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Opava	56 739	55 416	55 109	54 462	54 724	53 539	53 441	53 181
Jaktař	2 255	2 255	2 212	2 226	2 297	2 306	2 335	2 334
Kateřinky	16 415	16 138	16 040	15 875	15 718	15 485	15 337	15 203
Kylešovice	8 061	8 038	8 038	7 956	7 912	7 859	7 813	7 808
Město	3 419	3 179	3 189	3 229	3 311	3 333	3 407	3 490
Předměstí	26 879	26 120	25 630	25 176	25 486	24 862	24 549	24 346
Malé Hoštice	1 803	1 830	1 837	1 819	1 842	1 853	1 835	1 824
Malé Hoštice	1 730	1 758	1 759	1 742	1 763	1 775	1 762	1 750
Pusté Jakartice	73	72	78	77	79	78	73	74
Komárov	1 371	1 412	1 401	1 374	1 376	1 383	1 411	1 410
Suché Lazce	994	1 016	1 010	1 021	1 012	1 013	1 003	1 021
Podvihov	602	625	636	639	643	662	666	656
Podvihov	474	491	500	505	508	521	521	517
Komárovské Chaloupky	128	134	136	134	135	141	145	139
Zlatníky	313	346	341	340	330	329	337	347
Milostovice	265	253	260	265	263	264	264	265
Vlaštovičky	349	357	360	359	360	375	396	397
Vávrovice	1 289	1 303	1 312	1 303	1 018	1 308	1 001	994

Vávrovice	999	986	1 001	997	.	1 002	1 001	994
Karlovec	290	317	311	306	.	306	.	.
OPAVA CELKEM	63 725	62 558	62 266	61 582	61 568	60 726	60 354	60 095

Zdroj: Magistrát města Opavy, oddělení evidence obyvatel, občanských průkazů a cestovních dokladů

Pozn.: Údaje vycházejí z evidence obyvatel s trvalým pobytem na území města Opavy vedené Magistrátem města Opavy a mohou se lišit od údajů publikovaných ČSÚ. Údaje se vztahují vždy k 31.12. daného roku s výjimkou roku 2006 (údaje k 1.1.2006).

Vývoj počtu obyvatel města Opavy plně kopíruje vývoj počtu obyvatel jak okresu Opava, tak Moravskoslezského kraje a celé České republiky, tedy pozvolna mírně klesá. Tento vývoj ve městě Opava je dán jak nižší natalitou a vyšší mortalitou, tak také větším počtem vystěhovalých než přistěhovalých. Posledně jmenovaný ukazatel migrace je neustále záporný, přestože jeho hodnota v roce 2006 poklesla. V roce 2006 byl přirozený přírůstek obyvatel kladný – 20 obyvatel, ale saldo migrace bylo záporné – 290 obyvatel, což v konečném důsledku znamená roční úbytek obyvatel o 270 obyvatel.

Tabulka 3 – Pohyb obyvatel města Opavy (k 31.12. příslušného roku)

	2003	2004	2005	2006
Přirozený přírůstek celkem	-62	-28	8	20
Muži (z přiroz. přír. celkem)	-16	-5	-6	-1
Ženy (z přiroz. přír. celkem)	-46	-23	14	21
Saldo migrace celkem	-417	-381	-425	-290
Muži (ze salda migrace celkem)	-225	-176	-181	-136
Ženy (ze salda migrace celkem)	-192	-205	-244	-154
Přírůstek/úbytek celkem	-479	-409	-417	-270
Muži (z přírůstek/úbytek celkem)	-241	-181	-187	-137
Ženy (z přírůstek/úbytek celkem)	-238	-228	-230	-133

Zdroj: ČSÚ

1.5 Věkové složení

Věková struktura obyvatel města Opava je v podstatě rok od roku stejná s pozvolným vzrůstajícím počtem poproduktivního obyvatelstva na úkor produktivního a předproduktivního obyvatelstva. V roce 2005 žilo ve městě Opava 14 % obyvatel v předproduktivním věku, 66 % obyvatel v produktivním věku, 6 % obyvatel ve věku 60 až 65 let a 14 % obyvatel ve věku nad 65 let.

Tabulka 4 – Složení obyvatelstva města Opavy podle věku

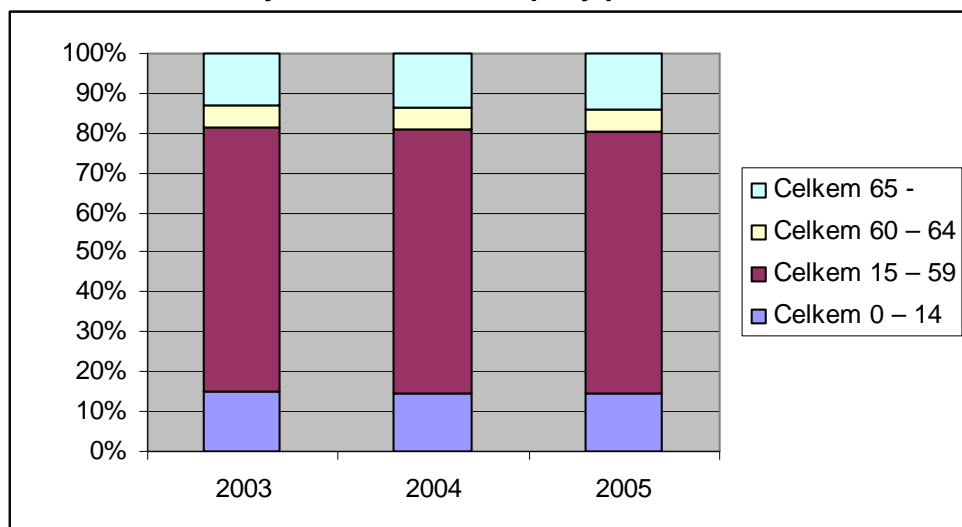
	2003	v %	2004	v %	2005	v %
--	------	-----	------	-----	------	-----

Celkem 0-14	9 122	15,14 %	8 802	14,71 %	8 575	14,43 %
Muži 0-14	4 672	7,75 %	4 528	7,57 %	4 399	7,40 %
Ženy 0-14	4 450	7,39 %	4 274	7,14 %	4 176	7,03 %
Celkem 15-59	39 847	66,13 %	39 588	66,15 %	39 268	66,08 %
Muži 15-59	19 760	32,80 %	19 658	32,85 %	19 547	32,89 %
Ženy 15-59	20 087	33,34 %	19 930	33,30 %	19 721	33,19 %
Celkem 60-64	3 359	5,57 %	3 400	5,68 %	3 316	5,58 %
Muži 60-64	1 553	2,58 %	1 538	2,57 %	1 485	2,50 %
Ženy 60-64	1 806	3,00 %	1 862	3,11 %	1 831	3,08 %
Celkem 65+	7 924	13,15 %	8 053	13,46 %	8 267	13,91 %
Muži 65+	2 984	4,95 %	3 064	5,12 %	3 170	5,33 %
Ženy 65+	4 940	8,20 %	4 989	8,34 %	5 097	8,58 %

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Procentuální složení je vztaženo k celkovému počtu obyvatel v daném roce.

Graf 1 – Složení obyvatelstva města Opavy podle věku

Zdroj: ČSÚ

1.6 Národnostní složení

Z pohledu národnostního složení ve městě absolutně převládá národnost česká (92,46 %). K národnosti slezské se hlásí 2,05 % obyvatel, k národnosti slovenské 1,35 %, ostatní národnosti jsou zastoupeny v poměru nižším než jedno procento.

1.7 Vzdělanost

Podle vzdělání je posuzováno obyvatelstvo starší 15 let. Obecně lze říci, že úroveň vzdělání se u obyvatelstva zvyšuje. Ve městě Opava bylo k 1.3.2001 celkem 51 140 obyvatel starších 15 let.

Tabulka 5 – Vzdělanostní struktura obyvatelstva 15+ města Opavy, Moravskoslezského kraje a ČR (k 1.3.2001)

Typ vzdělání	město Opava		Moravskoslezský kraj		ČR	
	počet	%	počet	%	počet	%
Bez vzdělání	375	0,73	5 568	0,53	37 932	0,04
Základní vč. neukončeného	10 865	21,25	265 452	25,24	1 975 109	23,03
Vyučen a stř. odborné bez maturity	18 370	35,92	407 247	38,72	3 255 400	37,96
Úplné střední s maturitou	13 517	26,43	245 665	23,36	2 134 917	24,90
Vyšší odborné a nadstavbové	1 843	3,60	32 102	3,05	296 254	3,45
Vysokoškolské	5 494	10,74	81 506	7,75	762 459	8,89
Nezjištěno	676	1,32	14 147	1,35	113 127	1,32
Obyvatelstvo 15 let a starší	51 140	100,00	1 051 687	100,00	8 575 198	100,00

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Tabulka 6 – Vzdělanostní struktura obyvatelstva 15+ města Opavy a jeho vývoj od roku 1991 do roku 2001

Typ vzdělání	% obyvatelstva 1991	% obyvatelstva 2001
Bez vzdělání a nezjištěno	2,12	2,05
Základní vč. neukončeného	26,61	21,25
Vyučen a stř. odborné bez maturity	34,82	35,92
Úplné střední s maturitou	23,13	26,43
Vysokoškolské	7,67	10,74

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 1991 a 2001

Ve vzdělanostní struktuře obyvatel města Opavy převažuje typ vzdělání vyučen a střední odborné bez maturity, úplné střední s maturitou a základní. Vysoký je také podíl obyvatelstva s vysokoškolským vzděláním. Při porovnání s MSK a ČR lze konstatovat, že se vzdělanost obyvatelstva města Opava liší v oblastech vysokoškolské vzdělání (vyšší procento), úplné střední s maturitou (vyšší procento) a v oblasti vyšší odborné a nadstavbové vzdělání (vyšší procento). Oproti tomu je ve městě Opava menší podíl obyvatel se vzděláním vyučen a střední odborné bez maturity a základní než v MSK či ČR.

Při porovnání vzdělanosti obyvatel města Opavy mezi dvěma SLDB byly vybrány ty stupně vzdělání jejichž počty absolventů se sledovaly stejně v obou sčítáních lidí, domů a bytů. Z tohoto porovnání vyplývá **výrazný nárůst podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním** (+3,07 %) a s **úplným středním s maturitou** (+3,3 %), a dále výrazný pokles podílu obyvatel se základním vzděláním (-5,36 %). Tento vývoj je velmi pozitivní a generuje zvyšující se úroveň vzdělání obyvatel města Opavy.

1.8 Dojíždka za prací

Pokud se podíváme na dopravu ekonomicky aktivního obyvatelstva města Opavy za prací, musíme konstatovat, že převážná většina občanů – 80,2 % se denně dopravuje do práce (tedy do vzdálenosti více než 0,5 km) hromadnou nebo jinou dopravou. Z tohoto počtu pak 82,6 % v rámci obce, 9,1 % v rámci okresu, 4,9 % v rámci kraje a 3,4 % do jiného kraje. Je zřejmé, že převážná většina pracujících ve městě Opava musí denně vyjíždět do zaměstnání, což klade velké nároky na dopravní infrastrukturu a to především v oblasti hromadné dopravy a to jak městské, tak mimo městské. U žáků a studentů vyjíždějících

mimo město je situace jiná a lze konstatovat, že pouze 10,4 % žáků a studentů denně vyjíždí do školského zařízení mimo město Opava.

Tabulka 7 – Vyjíždění do zaměstnání a škol

	počet
Vyjíždějící za prací	25 292
- v rámci obce	20 038
- v rámci okresu	2 213
- v rámci kraje	1 175
- do jiného kraje	835
Vyjíždění do zam. denně mimo obec	3 238
Žáci vyjíždějící denně mimo obec	1 186

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Hlavní charakteristiky

- Ve městě Opava žilo k 31.12.2006 celkem 59 156 obyvatel, z čehož 52 % obyvatel tvořily ženy. Hustota obyvatel města Opava je 653 obyvatel na km².
- Vývoj počtu obyvatel města Opavy, tak jako v okrese Opava nebo Moravskoslezském kraji či v České republice pozvolna mírně klesá. Tento vývoj je dán jak nižší natalitou a vyšší mortalitou, tak především větším počtem vystěhovalých než přistěhovalých. V roce 2005 bylo saldo migrace záporné – 425 obyvatel, což v konečném důsledku znamenalo roční úbytek obyvatel o 417 obyvatel.
- Z pohledu věkového složení obyvatelstva v roce 2005 žilo ve městě Opava 14 % obyvatel v předproduktivním věku, 66 % obyvatel v produktivním věku, 6 % obyvatel ve věku 60 až 65 let a 14 % obyvatel ve věku nad 65 let věku. Vývoj věkové struktury obyvatelstva vykazuje pozvolný vzrůstající počet obyvatel ve věku nad 60 let na úkor produktivního a předproduktivního obyvatelstva. Celkově obyvatelstvo města pozvolna stárne.
- Dle národnostního složení ve městě absolutně převládá národnost česká (92,5 %). S výrazným odstupem pak následují národnosti slezská, slovenská, moravská a německá.
- Ve vzdělanostní struktuře obyvatel města Opavy převažuje typ vzdělání vyučen a střední odborné bez maturity, úplné střední s maturitou a základní. Vysoký je také podíl obyvatelstva s vysokoškolským vzděláním (10,74 %), který převyšuje jak krajský, tak i republikový průměr. Z porovnání vzdělanostní struktury obyvatel města mezi dvěma SLDB vyplývá výrazný nárůst podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním (+3 %) a s úplným středním s maturitou (+3 %), a dále výrazný pokles podílu obyvatel se základním vzděláním (-5 %). Tento vývoj je velmi pozitivní a generuje zvyšující se úroveň vzdělání obyvatel města Opavy.

DOMÁCNOSTI A BYDLENÍ

1.9 Domácnosti

Jedním ze základních výstupů sčítání lidu, domů a bytů jsou údaje o počtu, struktuře a vybavení rodin a domácností, které není možné jiným způsobem zjistit. Jsou získány a zpracovány charakteristiky 3 kategorií domácností, a to bytových, hospodařících a cenзовých. Údaje o bytových domácnostech slouží k hodnocení způsobu a úrovně bydlení, údaje o hospodařících domácnostech napomáhají při sledování životní úrovně a cenзовé domácnosti charakterizují rodiny a příbuzenské vztahy v bytových (popřípadě hospodařících) domácnostech. Přitom se rozumí, že bytovou domácností je soubor osob bydlících v jednom bytě, hospodařící domácností je soubor společně hospodařících osob v rámci bytu a základem cenзовých domácností je pojem rodiny, který se dále nečlení.

Tabulka 8 – Počty domácností podle typu domácnosti města Opavy

	počet
Bytové domácnosti	22 721
- s 1 HD	20 884
- se 2+ HD	1 837
Hospodařící domácnosti	24 825
- s 1 CD	24 603
- s 2+ CD	222
Cenзовé domácnosti	25 054
- úplné rodiny	14 051
- z toho se závisl. dětmi	6 902
- neúplné rodiny	3 391
- z toho se závisl. dětmi	2 093
- nerodinné domácnosti	610
- domácnosti jednotlivců	7 002

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Dle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 se ve městě Opavě nachází 25 054 domácností (tzv. cenзовé domácnosti) z nichž 56,1 % jsou úplné domácnosti, 13,5 % jsou neúplné domácnosti, 8,4 % jsou nerodinné domácnosti a 27,9 % jsou domácnosti jednotlivců.

1.10 Bydlení

Podle údajů ze SLBD 2001 přibližně tři čtvrtiny domácností města Opavy bydlí v bytových domech.

Tabulka 9 – Bytová výstavba ve správním obvodu Opava a ve městě Opava

	Počet dokončených bytů				Počet zrušených bytů			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Správní obvod Opava*	127	119	107	132	7	1	10	.
Město Opava**	85	86	84	86	2	0	6	.

Zdroj: MMO – Počet dokončených bytů, ČSÚ – Počet zrušených bytů

Pozn.: * Zdroj MMO – odbor výstavby: dokončené byty v obcích, které spadají do kompetence odboru výstavby MMO; ** Zdroj MMO – odbor finanční a rozpočtový: dotace na zkolaudované bytové jednotky (pouze na území SMO)

Z výše uvedeného přehledu lze v letech 2003-2006 pozorovat pokles počtu dokončených bytů ve Správním obvodu Opava s výjimkou roku 2006, kdy se pokles počtu dokončených

bytů nejen zastavil, ale naopak bylo v tomto roce dokončeno nejvíce bytů za celé sledované období. Jiný trend lze pozorovat ve městě Opavě, kde počet dokončených bytů ve sledovaném období stagnoval. Pokud se týká vývoje počtu zrušených bytů, tak lze ve Správním obvodu Opava a ve městě Opavě pozorovat stejný kolísavý trend.

Tabulka 10 – Domovní fond města Opavy

	počet
Domy úhrnem	6 817
z toho domy obydlené	6 541
- rodinné domy	4 804
- bytové domy	1 609
Domy podle vlastnictví	
- soukromých osob	5 064
- obce, státu	456
- SBD	350
Domy postavené	
- do 1919	838
- 1920-1945	1 430
- 1946-1980	2 783
- 1981-2001	1 415

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Z pohledu **Domovního fondu** bylo ve městě Opavě dle SLDB 2001 celkem 6 817 domů a z toho 6 541 domů obydlených. Z těchto obydlených domů je 75 % rodinných domů a 25 % bytových domů. Dle vlastnictví převažuje vlastnictví soukromých osob (86,3 %), dále obce a státu (7,8 %) a nejméně SBD (5,9 %).

Tabulka 11 – Domy podle počtu podlaží a technického vybavení

	počet
Domy úhrnem	6 541
z toho podle podlaží	
- 1-2	4 870
- 3-4	1 205
- 5 a více	431
počet domů vybavených	
- přípojkou na kanalizační síť	4 649
- vodovodem	6 493
- plynem	6 046
- ústředním topením	5 336

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Ze základu charakteristiky domovního fondu vychází charakteristika domů dle **počtu podlaží a technického vybavení**. Dle počtu podlaží výrazně převyšují domy s 1-2 podlažími (74,9 %), dále domy s 3-4 podlažími (18,5 %) a nejméně je domů s 5 a více podlažími, pouhých 6,6 % domů. Z pohledu technického vybavení je nejméně domů vybaveno přípojkou na kanalizační síť (pouhých 71 % domů) a ústředním topením (81,5 % domů). Daleko lepší to je již s připojením na vodovod (99,3 %) a plyn (92,4 %).

Tabulka 12 – Bytový fond města Opavy

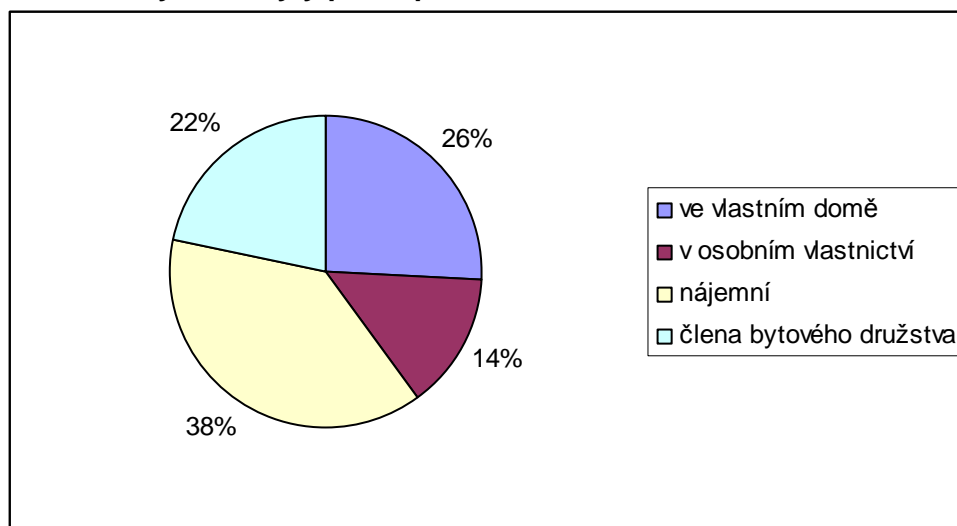
	počet
--	-------

Byty úhrnem	24 132
v tom byty obytné	22 721
- v rodinných domech	6 767
- v bytových domech	15 819
v tom byty neobydlené v obydlenných domech	1 097
v tom byty neobydlené v neobydlených domech	314
- obydlenné přechodně	52
- slouží k rekreaci	44

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Bytový fond města Opavy čítá dle SLDB 2001 celkem 24 132 bytů, z toho 22 721 obytných, 1 097 bytů neobydlených v obydlenných domech a 314 bytů neobydlených v neobydlených domech. Z obydlenných bytů tvoří 69,6 % byty v bytových domech a 30,4 % byty v rodinných domech.

Graf 2 – Obydlenné byty podle právního důvodu užívání

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Detailnější charakteristiku bytového fondu tvoří **právní důvod užívání, byty podle vybavení a počet obytných místností**. Podle SLDB 2001 převažovaly dle právního původu užívání byty nájemní (38,29 %), dále byty ve vlastním domě (25,73 %) a byty člena bytového družstva (21,73 %). Nejmenší byl podíl bytů v osobním vlastnictví (14,24 %), což může znamenat, že si na tento způsob vlastnění bytu ještě obyvatelé Opavy úplně nezvykli, či k SLDB 2001 ještě ve městě Opava nedošlo k aktivní činnosti v oblasti odprodeje bytového a domovního fondu.

V roce 2000 schválili zastupitelé způsob prodeje městských bytů, přičemž bylo do prodeje zařazeno více než 3 000 těchto bytů. Cílem privatizační vlny bylo odprodat byty nájemníkům, aby se v Opavě výrazně rozšířil a rozhýbal bytový trh a noví zájemci o bydlení měli větší možnost výběru. Tato cesta se ukázala jako účinná a místní realitní trh je oproti době před rokem 2000 daleko živější. V červnu 2007 pak byly schváleny nové zásady prodeje. V současné době město vlastní 719 bytů nacházejících se převážně v centru města. Do budoucna Radnice předběžně počítá s tím, že se bude prodávat jen několik domů ročně, přičemž některé domy si město ponechá.

Tabulka 13 – Obydlenné byty podle velikosti bytu

	počet
--	-------

Obydlené byty úhrnem	22 721
z toho podle počtu obytných místností	
- 1 místnost	2 816
- 2 místnosti	7 195
- 3 místnosti	9 065
- 4 místnosti	2 444
- 5 a více místností	1 077
- neuvedeno	124

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Podle počtu obytných místností jednoznačně převyšují 3 pokojové byty (40,12 %), následované 2 pokojovými byty (31,84 %). V menšině jsou 1 pokojové byty (12,46 %), 4 pokojové byty (10,82 %) a 5 a více pokojové byty (4,77 %). Podle technického vybavení bytů lze konstatovat, že bytový fond ve městě Opavě je velmi dobře technicky vybaven. Ukazatele plyn v bytě, vodovod v bytě, vlastní splachovací záchod a vlastní koupelna nebo sprchový kout vykazují procento vybavení nad 92 %. Ukazatele vodovod v bytě, vlastní splachovací záchod a vlastní koupelna nebo sprchový kout vykazují dokonce procento vybavení nad 98 %. Z pohledu technického vybavení vypadá nejhůře vybavení bytů ústředním (72,87 %) a etážovým (13,87 %) topením (celkem 86,74 %).

Tabulka 14 – Technické vybavení bytů a ukazatele úrovně bydlení

	počet
Obydlené byty úhrnem	22 721
byty podle vybavení	
- plyn v bytě	20 915
- vodovod v bytě	22 598
- vlastní splachovací záchod	22 285
- vlastní koupelna, sprchový kout	22 250
- ústřední topení	16 557
- etážové topení	3 152
průměrný počet	
- osob na byt	2,66
- osob na obytnou místnost 8+m ²	1,01
- obytné plochy na byt	49,02
- obytné plochy na osobu	18,33
- obytných místností na byt	2,66

Zdroj: ČSÚ Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Opava je dlouhodobě v cenách starších bytů i v tržním nájemném na prvním místě v Moravskoslezském kraji a předstihuje i krajské město Ostravu. Je to dáno především historickým vývojem i současným poměrně dobrým ekonomickým potenciálem. Tržní ceny starších bytů stále rostou, tržní nájemné však již začalo klesat.

Tabulka 15 – Srovnání cen bytů a nájemného v Opavě s vybranými městy MSK

Město, část města	Opava	Nový	Ostrava	Karviná	Frydek-	Bruntál
-------------------	-------	------	---------	---------	---------	---------

		Jičín	- Poruba		Místek	
Nabídková cena standard. bytu* (Kč)	906 209	754 628	632 857	630 479	590 311	396 732
Index měsíční změny ceny bytů (%)	1,20	1,65	1,21	1,86	0,65	1,09
Tržní nájemné standard. bytu* (Kč)	4 828	4 624	4 556	3 672	3 944	2 788
Měsíční tržní nájem za metr čtvereční (Kč)	71	68	67	54	58	41
Index měsíční změny nájemného (%)	-0,49	0,26	-0,48	0,21	-0,70	-0,56
Regulované nájemné standard. bytu* (Kč)	1 531	1 117	1 773	1 285	1 336	1 043
Měsíční regulovaný nájem za metr čtvereční (Kč)	23	16	26	19	20	15

Zdroj: Institut regionálních informací, s. r. o., duben 2007

Pozn.: *) Standardní byt – družstevní i osobní vlastnictví, I. kategorie, podlahová plocha 68 m², opotřebení cca 40 %

Hlavní charakteristiky

- Dle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 žije ve městě Opavě 25 054 domácností.
- Dle SLDB 2001 je ve městě Opavě 4 804 rodinných domů (75 %) a 1 609 bytových domů (25 %). Dle vlastnictví převažuje vlastnictví soukromých osob (86,3 %), dále obce a státu (7,8 %) a nejméně SBD (5,9 %). Dle počtu podlaží výrazně převyšují domy s 1-2 podlažími (74,9 %).
- Z pohledu technického vybavení je dle SLDB 2001 nejméně domů vybaveno přípojkou na kanalizační síť (pouhých 71 % domů) a nejvíce domů je vybaveno připojením na vodovod (99,3 %).
- Bytový fond města Opavy čítá dle SLDB 2001 celkem 24 132 bytů (obytných 22 721) z toho tvoří 69,6 % (15 819 bytů) byty v bytových domech a 30,4 % (6 767 bytů) byty v rodinných domech.
- V současné době město vlastní 719 bytů nacházejících se převážně v centru města.
- Podle počtu obytných místností jednoznačně převyšují 3 pokojové byty (40,12 %) a v menšině jsou 1 pokojové byty (12,46 %), 4 pokojové byty (10,82 %) a 5 a více pokojové byty (4,77 %).
- Podle technického vybavení bytů lze konstatovat, že bytový fond ve městě Opavě je velmi dobře technicky vybaven.
- Opava je dlouhodobě v cenách starších bytů i v tržním nájemném na prvním místě v Moravskoslezském kraji a předstihuje i krajské město Ostravu.

ZAMĚSTNANOST A ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

1.11 Ekonomická aktivita obyvatel

Opava je spádovým městem poskytujícím pracovní příležitosti i pro obyvatele okolních obcí. I přes fakt, že ve městě působí několik velkých podniků, je ekonomika města více diverzifikovaná, než v jiných velkých městech Moravskoslezského kraje. Velká část pracovních příležitostí je rovněž vytvářena ve službách a obchodě.

Počet ekonomicky aktivního obyvatelstva (jednotlivci, kteří dosáhli minimálně patnácti let věku a současně splňují kritéria, na jejichž základě mohou být zařazeni mezi zaměstnané či nezaměstnané) se sleduje pouze při SLDB. Vzhledem k této skutečnosti a ke skutečnosti, že převážná většina ekonomicky aktivního obyvatelstva je tvořena obyvateli ve věku 15 až 59 let, byl vývoj tohoto obyvatelstva sledován pouze dle kritéria věku.

Tabulka 16 – Vývoj počtu obyvatel a počtu obyvatel ve věku 15-59 ve městě Opavě

	2001	2002	2003	2004	2005
Obyvatelstvo celkem	61 382	60 731	60 252	59 843	59 426
Obyvatelstvo ve věku 15-59 let	40 360	40 106	39 847	39 588	39 268

Zdroj: ČSÚ a Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Dle vývoje počtu obyvatelstva města Opavy ve věku 15-59 let lze konstatovat, že počet tohoto obyvatelstva města stále pozvolna klesá. Tento pokles se navíc stále zrychluje. V roce 2004 pokles činil 259 osob a v roce 2005 již 320 osob. Tento jev může být zapříčiněn dvěma faktory, a to stárnutím obyvatelstva a zvyšující se mírou migrace obyvatel města Opavy.

1.12 Příjmy

Statistické údaje o příjmech obyvatelstva nejsou za město Opava k dispozici, tato data jsou sledována pouze na okresní úrovni a tudíž i níže uvedené přehledy jsou zpracovány pouze do úrovně okresu. Od roku 2006 se již nesleduje okresní úroveň.

Tabulka 17 – Vývoj a porovnání průměrné měsíční mzdy (Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006
Okres Opava	13 237	14 406	15 057	15 733	nesleduje se
Moravskoslezský kraj	14 923	15 837	16 909	17 618	19 145
Česká republika	15 857	16 920	18 035	19 024	20 844
Okres Opava / kraj	88,70 %	90,96 %	89,05 %	89,30 %	-
Okres Opava / ČR	83,48 %	85,14 %	83,49 %	82,70 %	-

Zdroj: ČSÚ

Nárůst průměrné měsíční mzdy obyvatelstva okresu Opava je poměrně stabilní, ale v posledním období je nižší než je republikový nárůst. Průměrně mzda v okrese Opava je ve výši cca 89 % průměrné mzdy v MS kraji a cca 83 % průměrné mzdy v ČR.

Tabulka 18 – Vývoj a porovnání průměrné měsíční mzdy okresů MSK (Kč)

	2003	2004	2005

Bruntál	13 597	14 601	15 227
Frýdek-Místek	15 165	16 244	16 717
Karviná	14 031	15 663	15 934
Nový Jičín	15 328	16 222	17 199
Opava	14 406	15 057	15 733
Ostrava-město	17 576	18 643	19 526

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: V roce 2006 se okresní úroveň nesledovala.

Při porovnání průměrné měsíční mzdy obyvatelstva v okrese Opava s ostatními okresy Moravskoslezského kraje lze konstatovat, že v posledních dvou sledovaných letech má okres Opava druhou nejnižší průměrnou mzdu z okresů MS kraje. Nejnižší průměrnou měsíční mzdu mají již dlouhodobě obyvatelé okresu Bruntál. Růst průměrné měsíční mzdy v okrese Opava (4 %) je v podstatě shodný s růstem v celém kraji (4 %). Největší růst průměrné měsíční mzdy vykazuje okres Nový Jičín (6 %).

1.13 Nezaměstnanost

4.3.1 Dlouhodobý vývoj nezaměstnanosti

Nezaměstnanost jak ve statutárním městě Opava, tak v okrese Opava a v Moravskoslezském kraji dle níže uvedených přehledů neustále klesá (s výjimkou roku 2003), ovšem její výše je stále nad 10 %. Nezaměstnanost ve městě Opava je jak vzhledem k okresní, tak ke krajské nezaměstnanosti nižší, ale ve srovnání s republikovým průměrem je vyšší. Totéž se dá říci o vývoji počtu uchazečů na jedno pracovní místo.

Tabulka 19 – Vývoj a porovnání míry nezaměstnanosti (v %) k 31.12.

	2002	2003	2004	2005	2006
Město Opava	11,43	11,13	11,00	10,64	10,07
Okres Opava	11,66	12,15	11,30	11,49	10,44
Moravskoslezský kraj	15,89	16,84	15,66	14,23	12,6

Zdroj: ČSÚ a ÚP Opava – od roku 2004 dle nové metodiky měření

Tabulka 20 – Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo k 31.12.

	2002	2003	2004	2005	2006
Okres Opava	33,93	40,12	30,73	22,43	13,1
Moravskoslezský kraj	43,99	44,24	39,45	29,20	10,8
Česká republika	12,66	13,50	10,58	9,79	4,8

Zdroj: ČSÚ

K 31.12.2006 evidovaly ÚP MSK celkem 85 422 osob, což je o 11 106 (-11,5 %) méně než na konci roku 2005. Ve srovnání s dosavadním rekordem z února 2004, kdy ÚP MSK registrovaly celkem 110 792 uchazečů o zaměstnání, došlo k 31.12.2006 ke snížení počtu nezaměstnaných o 25 370 (-22,9 %). Na loňském meziročním poklesu se podílely všechny okresy kraje, nejvíce ostravský (-3 151), a karvinský (-1 992), nejmenší úbytek uchazečů o zaměstnání zaznamenal Úřad práce v Opavě (-889). Největší procentuální snížení evidenčního stavu nezaměstnaných osob vykázaly úřady práce v Novém Jičíně (-19,1 %) a v Bruntále (-14,1 %).

Tabulka 21 – Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v okresech MSK k 31.12.

	2002	2003	2004	2005	2006
--	------	------	------	------	------

Bruntál	16,7	18,2	17,5	15,9	13,4
Frýdek-Místek	14,4	15,0	14,3	12,0	10,4
Karviná	19,6	20,4	19,6	18,6	16,9
Nový Jičín	13,4	15,0	12,6	10,9	8,8
Opava	11,7	12,1	11,3	11,5	10,4
Ostrava	17,2	18,4	16,6	14,8	13,3
Moravskoslezský kraj	15,9	16,8	15,7	14,2	12,6
Česká republika	9,8	10,3	9,5	8,9	7,7

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Z přehledu je patrný od roku 2003 neustálý pozvolný pokles míry nezaměstnanosti ve všech okresech Moravskoslezského kraje. Dlouhodobě nejstabilnější vývoj míry nezaměstnanosti je v okrese Opava, který dlouhodobě osciluje kolem 11%.

Tabulka 22 – Průměrná diference míry nezaměstnanosti za ČR, za Moravskoslezský kraj a za okres Opava v období 1999-2006 (k 31.12.)

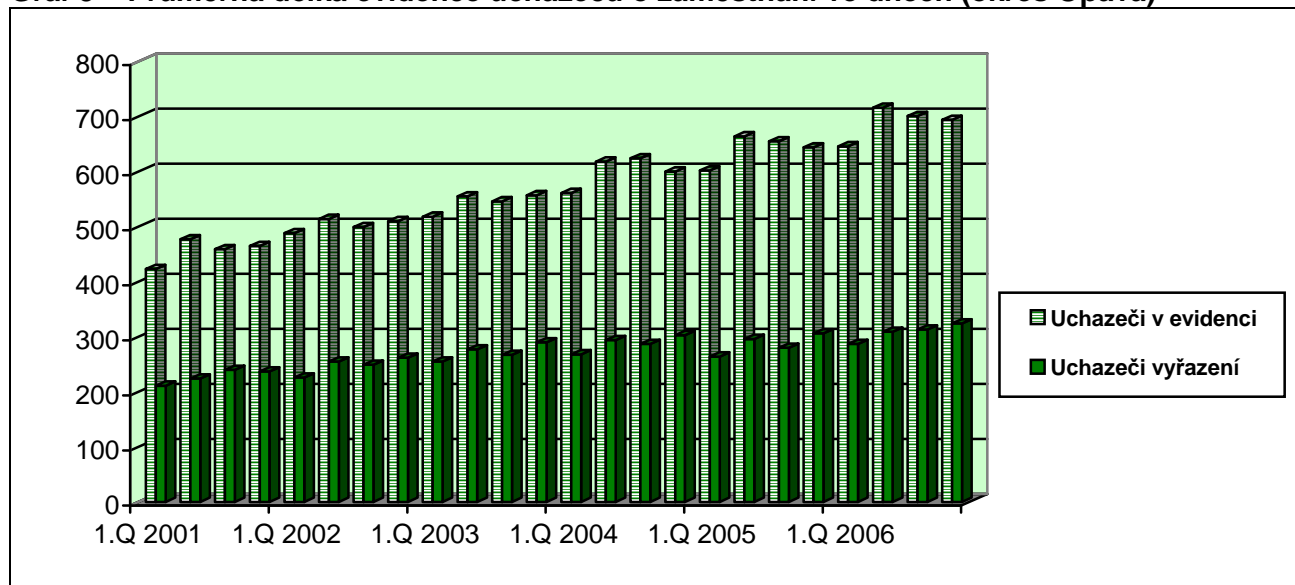
Rok	Průměrná diference MSK – ČR	Průměrná diference MSK – okres Opava	Průměrná diference ČR – okres Opava
1999	+ 4,9	- 3,5	+ 1,4
2000	+ 6,1	- 4,3	+ 1,8
2001	+ 6,4	- 4,1	+ 2,3
2002	+ 6,1	- 4,2	+ 2,0
2003	+ 6,5	- 4,7	+ 1,8
2004	+ 6,4	- 4,8	+ 1,7
2005	+ 5,7	- 3,5	+ 2,2
2006	+ 5,2	- 2,7	+ 2,6

Zdroj: ÚP Opava

Vývoj průměrné diference míry nezaměstnanosti lze charakterizovat snižováním roční diference mezi okresní mírou nezaměstnanosti a mírou nezaměstnanosti za Moravskoslezský kraj a současně vyšší diferencí okresu Opava v porovnání s ČR, která je zejména v posledních dvou letech patrná. Tento jev opět potvrzuje stagnaci trhu práce v okrese Opava. Nezaměstnanost v ČR klesá, v Moravskoslezském kraji rovněž, zatímco pokles v okrese Opava zdaleka neodpovídá vývoji hospodářského růstu.

Vývoj délky nezaměstnanosti

Graf 3 – Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání ve dnech (okres Opava)

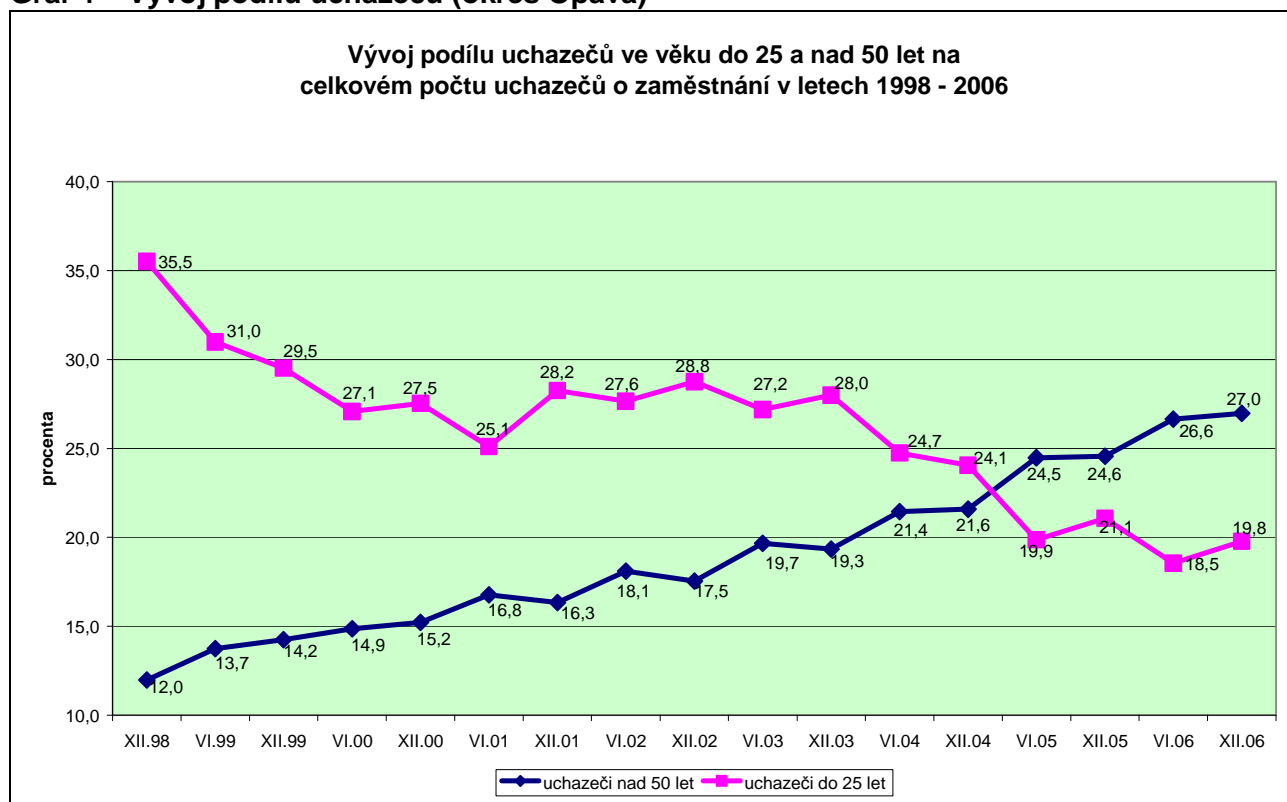

Zdroj: ÚP Opava

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že z dlouhodobějšího pohledu roste průměrná délka doby evidence uchazečů v porovnání s průměrnou délkou nezaměstnanosti vyřazených uchazečů viditelně rychleji.

Vývoj věkové struktury nezaměstnaných

Graf 4 – Vývoj podílu uchazečů (okres Opava)

Zdroj: ÚP Opava (údaje za okres Opava)

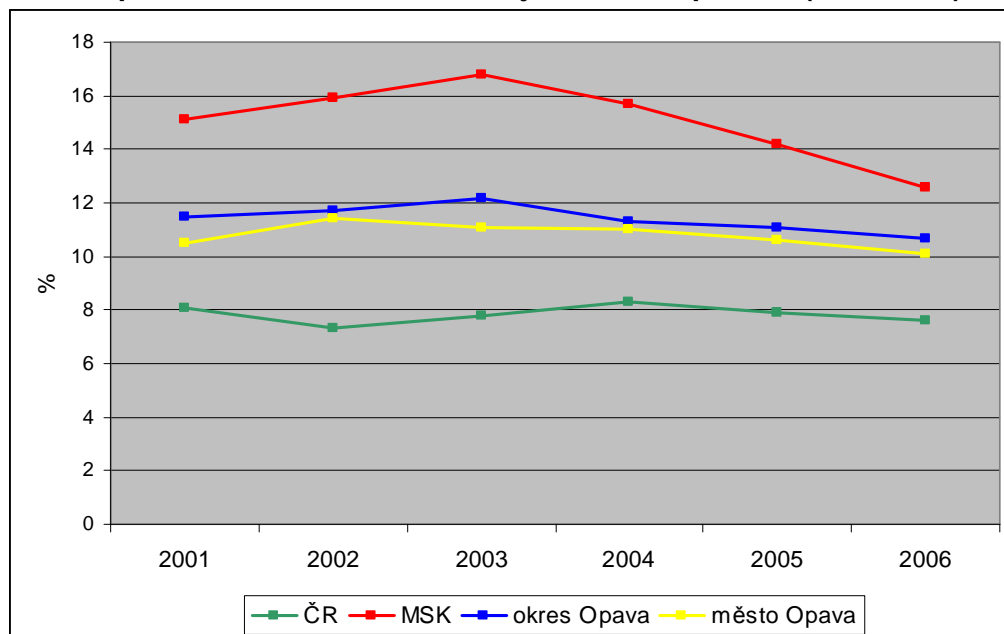
Grafické znázornění vývoje podílu nejmladších uchazečů do 25 let a uchazečů nad 50 let dobře ukazuje postupnou změnu v neprospěch uchazečů věkově starších. V delší časové

řadě od roku 1998, kdy osob do 25 let bylo evidováno více než 35 % a osob nad 50 let 12 % z celkově evidovaných, se při rostoucím počtu uchazečů mírně snižovalo zastoupení osob do 25 let až na současných 19,8 %. Naopak v řadě po sobě rostlo zastoupení uchazečů nad 50 let. V roce 2005 byla poprvé zaznamenána jejich převaha v porovnání s počtem uchazečů do 25 let a rozdíl mezi těmito věkovými kategoriemi je stále výraznější. Osob nad 50 let bylo ke konci roku 2006 evidováno 2 712, tj. 27,0 %.

4.3.2 Vývoj a struktura nezaměstnanosti v okrese Opava za rok 2006

Ve srovnání s průměrnou mírou nezaměstnanosti za Moravskoslezský kraj je okresní míra pod jeho průměrnou hodnotou a rozdíl se v jednotlivých měsících roku 2006 pohybovaly od 2,2 do 2,9 procentního bodu. V minulých letech činil tento rozdíl až čtyři procentní body.

Graf 5 – Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Opava a její srovnání s vývojem ve městě Opavě, Moravskoslezském kraji a České republice (2001-2006)

Zdroj: ČSÚ a ÚP Opava

Tabulka 23 – Srovnání vývoje nezaměstnanosti v okrese Opava s dalšími okresy v Moravskoslezském kraji a Českou republikou (2003-2005)

Okres	Míra nezaměstnanosti v %											
	2003				2004				2005			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Bruntál	17,8	16,5	17,4	18,6	19,6	17,2	17,6	18,0	17,2	15,3	15,1	15,9
Frydek-Místek	15,1	14,5	14,8	15,2	15,9	14,9	14,8	15,3	14,2	12,5	12,3	12,0
Karviná	20,1	19,9	19,9	19,8	20,6	20,2	20,5	20,4	19,5	18,9	18,7	18,5
Nový Jičín	14,2	13,6	14,4	14,7	14,8	13,3	13,3	13,5	12,0	10,7	10,9	10,9
Opava	12,4	11,7	12,3	12,6	13,1	11,6	11,5	12,2	11,7	10,6	10,9	11,5
Ostrava	17,9	17,7	18,5	18,4	18,9	18,0	18,1	18,0	16,3	15,2	15,1	14,8
MS kraj	16,5	16,1	16,6	15,5	17,5	16,5	15,1	15,9	15,5	14,3	14,3	14,3
ČR	7,4	7,7	8,0	8,1	8,4	8,4	8,2	8,2	8,1	8,0	7,8	7,8

Zdroj: ČSÚ a MPSV

V průběhu roku 2006 se stejně jako v předešlých letech projeví na vývoji nezaměstnanosti sezónní faktory. Po celý rok bylo ve všech měsících evidováno méně uchazečů

o zaměstnání než před rokem. Průměrný počet uchazečů se tak snížil o 357 a činil 10 303 s maximem v únoru a minimem v listopadu.

Vývojovou křivku počtu uchazečů kopírovaly v průběhu roku 2006 údaje registrované míry nezaměstnanosti, která byla nejvyšší v lednu – 11,9 % a ještě i v únoru a březnu překračovala hodnotu 11 %. V dubnu pak klesla na 10,8 % a s mírnějšími výkyvy se pak až do září pohybovala okolo 10,5 %. V říjnu a listopadu byl vykázán další pokles, míra se dostala pod desetiprocentní hranici a byla nejnižší od července 2004, kdy se počítá podle nové metodiky. Teprve v samém závěru roku se pak její hodnota znovu zvýšila na 10,5 %.

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti v okrese Opava **za rok 2006** dosáhla **10,66 %** (v roce 2005 byla průměrná hodnota 11,1 %).

Tabulka 24 – Srovnání vývoje nezaměstnanosti v okrese Opava s vývojem v Moravskoslezském kraji a České republice – rok 2006

Okres	Míra nezaměstnanosti v %											
	31.1.	28.2.	31.3.	30.4.	31.5.	30.6.	31.7.	31.8.	30.9.	31.10	30.11	31.12
Bruntál	16,1	16,0	15,7	14,5	13,6	13,2	13,4	13,1	13,1	12,8	12,7	13,4
Frydek-Místek	12,2	12,2	12,0	11,4	10,7	10,5	10,6	10,6	10,6	10,2	10,0	10,4
Karviná	18,9	18,8	18,6	18,3	18,1	17,9	18,0	18,0	17,8	17,0	16,7	16,9
Nový Jičín	11,1	11,0	10,8	10,2	9,5	9,3	9,5	9,5	9,1	8,7	8,3	8,8
Opava	11,9	11,8	11,6	10,8	10,4	10,2	10,4	10,5	10,3	9,8	9,7	10,5
Ostrava	15,2	15,0	14,8	14,8	14,3	14,2	14,6	14,6	14,2	13,7	13,2	13,3
MS kraj	14,5	14,4	14,2	13,7	13,2	13,0	13,2	13,2	13,0	12,5	12,2	12,6
ČR	9,2	9,1	8,8	8,3	7,9	7,7	7,9	7,9	7,8	7,4	7,3	7,7

Zdroj: ÚP Opava

V roce 2006 se okresní míra nezaměstnanosti odlišovala od míry za republiku průměrně o 2,6 procentního bodu. Ve srovnání s rokem předchozím došlo ke zvětšení rozdílu o 0,4 procentního bodu. Tento nárůst rozdílu je způsoben příznivým vývojem na trhu práce v ČR a výraznějším poklesem nezaměstnanosti v ČR jako celku. **Okres Opava se stále řadí mezi jednu třetinu nezaměstnaností nejhůře postižených okresů a jeho postavení se v průběhu roku dále zhoršilo.** Ze 77 okresů ČR se v pomyslném žebříčku nezaměstnaností nejhůře postižených okresů opavský okres posunul z 21. příčky v lednu 2006 na 17. příčku ke konci roku 2006, na které se objevuje nepřetržitě již od srpna 2006.

Délka nezaměstnanosti

Vývoj délky nezaměstnanosti je zkoumán jednak v souboru evidovaných uchazečů, jednak v souboru uchazečů vyřazených. Průměrná délka evidence u evidovaných uchazečů DE, tj. doba od začátku evidence do data zkoumání, se každoročně zvyšuje. Ve 4. čtvrtletí 2006 to bylo 694 dnů, tj. asi 23 měsíců. Proti situaci před rokem je doba evidence uchazečů o 50 dnů delší. Podle pohlaví se průměrná délka evidence výrazně neliší.

Tabulka 25 – Délka nezaměstnanosti (ve dnech)

Ukazatel/období	4. čtvrtletí 2004	4. čtvrtletí 2005	1. čtvrtletí 2006	2. čtvrtletí 2006	3. čtvrtletí 2006	4. čtvrtletí 2006
Průměrná délka evidence uchazečů v evidenci ve dnech (DE)						
Uchazeči celkem	600	644	646	716	701	694
z toho: ženy	605	648	671	695	673	699
Průměrná délka nezaměstnanosti od data zařazení do evidence do data vyřazení ve dnech (DV)						
Uchazeči celkem	303	306	287	309	313	324
z toho: ženy	310	317	327	372	327	326

Zdroj: ÚP Opava

Průměrná délka nezaměstnanosti uchazečů počítaná od data zařazení do evidence do data vyřazení z evidence se ve 4. čtvrtletí 2006 zvýšila proti 4. čtvrtletí 2005 o 18 dnů na 324 dnů, tedy přibližně 10 měsíců, přičemž rozdíl mezi pohlavími byl ke konci roku zanedbatelný. V průběhu roku však srovnání této délky nezaměstnanosti u mužů a žen vyznívalo výrazně v neprospěch žen.

Věková struktura uchazečů

Průměrný věk uchazečů se od roku 2002, kdy byl 35 let, každý následující rok zvyšoval vždy o jeden rok a ke konci roku 2006 je **39 let**. **Nejpočetnější skupinou** uchazečů podle pětiletých věkových skupin zůstávají stále **uchazeči 20 až 24 letí**, kterých bylo ke konci prosince 2006 evidováno 1 462. V podílovém vyjádření to představuje 14,6 %, tedy o 0,8 procentního bodu méně než před rokem.

Druhou nejpočetnější skupinou jsou osoby 50 až 54 leté, kterých bylo 1 432 a jejich podíl se naopak meziročně nepatrně zvýšil (o 0,1 procentního bodu). Ve spojitosti s prodlužující se délkou odchodu do starobního důchodu se v posledních letech výrazně profiluje skupina uchazečů nad 60 let, i když podílově je skupinou nejnižší. Ve struktuře uchazečů dochází každoročně k mírným posunům, které v meziročním srovnání nejsou nijak výrazné. Ve vývoji od roku 1998 jsou ale změny věkového složení uchazečů patrné. Zatímco skupiny uprostřed věkového spektra oscilují kolem stejných hodnot, k výrazným posunům dochází ve skupinách nejmladších a nejstarších uchazečů.

Tabulka 26 – Uchazeči podle věkových kategorií (okres Opava)

Věková skupina	12/2006		6/03	12/03	6/04	12/04	6/05	12/05	6/06	EAO* podíl v %
	abs.	podíl v %	podíl v %							
do 19 let	527	5,2	7,0	8,1	5,9	6,5	4,6	5,7	4,0	2,0
20 – 24	1 462	14,6	20,6	19,9	18,8	17,6	15,3	15,4	14,5	12,8
25 – 29	1 114	11,1	13,0	12,9	12,7	12,6	12,0	11,8	11,6	14,2
30 – 34	1 201	11,9	10,3	10,0	10,3	10,8	11,6	11,4	11,6	11,8
35 – 39	915	9,1	9,8	8,8	8,9	9,1	9,3	9,3	9,3	13,0
40 – 44	1 042	10,4	9,6	9,2	9,8	9,9	10,7	10,1	10,7	13,4
45 – 49	1 084	10,8	11,7	11,8	12,1	11,9	11,6	11,7	11,6	14,4
50 – 54	1 432	14,2	12,7	12,8	13,7	13,3	14,8	14,1	14,8	12,3
55 – 59	1 125	11,2	5,0	5,9	6,9	7,4	10,4	9,3	10,4	4,5
nad 60 let	155	1,5	0,3	0,6	0,9	0,9	1,2	1,2	1,5	1,6
Celkem	10 057	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ÚP Opava, ČSÚ - data ze SLDB 2001.

Pozn.: * ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Vzdělanostní struktura uchazečů

Struktura uchazečů podle vzdělání se meziročně mění jen v desetinách procenta, větší rozdíly jsou v pololetních údajích (sezónnost prací a s tím související profese, nejčastěji ve stavebnictví, zemědělství a lesnictví). Největší skupinu tvoří dlouhodobě uchazeči se středním odborným vzděláním bez maturity, kterých je v evidenci bezmála polovina ze všech registrovaných. Proti stavu před rokem se snížil jejich počet o 464, nepatrně se snížil také jejich podíl na celkovém stavu uchazečů (o 0,3 procentního bodu).

Tabulka 27 – Vzdělanostní struktura uchazečů (okres Opava)

Stupeň vzdělání (podle ISCED 97)	stav k 31.12.2005		stav k 30.6.2006		stav k 31.12.2006	
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%
bez vzdělání	33	0,3	35	0,4	30	0,3
základní vzdělání	2 862	26,2	2 672	27,3	2 662	26,5
střední odborné (SOU+OU+OŠ)	5 352	48,9	4 613	47,2	4 888	48,6
střední odborné s maturitou (SOU+SOŠ)	2 073	18,9	1 829	18,7	1 910	19,0
střední všeobecné	307	2,8	302	3,1	279	2,8
vysokoškolské	319	2,9	328	3,3	288	2,8
Celkem	10 946	100,0	9 779	100,0	10 057	100,0

Zdroj: ÚP Opava

Osob se základním vzděláním popř. bez vzdělání evidoval k 31.12.2006 úřad práce celkem 2 692, tedy o 203 méně než před rokem. I přes tento mírný pokles je v evidenci stále téměř 27 % uchazečů s nejnižším vzděláním.

4.3.3 Vývoj a struktura nezaměstnanosti ve městě Opavě za poslední dva roky (2005, 2006)

Tato podkapitola se podrobněji věnuje vývoji a struktuře nezaměstnanosti ve městě Opavě a dále nabízí srovnání tohoto vývoje s ostatními velkými městy Moravskoslezského kraje v delší časové řadě.

Tabulka 28 – Vývoj a struktura nezaměstnanosti ve městě Opava (2005, 2006)

Ukazatel	stav k			
	30.6.2005	31.12.2005	30.6.2006	31.12.2006
Počet uchazečů celkem	3 378	3 569	3 340	3 376
z toho: ženy	1 707	1 769	1 684	1 718
Míra nezaměstnanosti v %	10,10	10,64	9,88	10,07
Míra nezaměstnanosti v % - ženy	10,73	11,02	10,44	10,75
Počet uchazečů věku 17 let a méně	39	32	27	26
z toho: ženy	21	16	11	13
Počet uchazečů věku 18-24 let	617	709	608	667
z toho: ženy	269	317	268	311
Počet uchazečů věku 50 let a více	797	852	850	873
z toho: ženy	357	372	370	394
Počet uchazečů se základním vzděláním	929	936	910	900
z toho: ženy	461	462	453	466
Počet uchazečů vyučených	1 331	1434	1 309	1 362
z toho: ženy	617	649	618	603
Počet uchazečů s maturitou	845	906	840	826
z toho: ženy	476	501	477	493
Počet uchazečů OZP	379	402	400	410
z toho: ženy	163	174	166	172
Počet uchazečů - evidence nad 6 měsíců	2 124	2 100	2 132	2 053
z toho: ženy	1 068	1 096	1 107	1 091
Počet uchazečů - evidence nad 12 měsíců	1 423	1 485	1 486	1 493
z toho: ženy	707	741	763	799
Počet uchazečů požadujících pomocné a nekvalifikované práce (KZAM tř. 9)	926	938	908	898
z toho: ženy	458	464	453	466
Počet uchazečů - absolventů	220	296	202	284
z toho: ženy	112	151	94	156

Zdroj: ÚP Opava

Na základě výše uvedeného přehledu lze konstatovat, že jak počet uchazečů o práci, tak míra nezaměstnanosti ve Statutárním městě Opava meziročně poklesla. Nižší počty jsou vykazovány v prvním pololetí roku a vyšší počty v druhém pololetí roku, což je dáno především sezónními faktory. Z pohledu věkové struktury uchazečů došlo meziročně k poklesu počtu uchazečů u všech problémových skupin s výjimkou osob ve věku na 50 let, kde došlo meziročně k nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání (o 21 uchazečů) a u uchazečů OZP (nárůst o 8 uchazečů). Dle vzdělanostní struktury uchazečů o zaměstnání došlo ve všech problémových skupinách k poklesu jejich počtu.

Velmi závažný je vývoj z pohledu délky pobytu uchazečů na úřadu práce. Přestože počet uchazečů evidovaných na ÚP nad 6 měsíců meziročně poklesl (o 47 uchazečů), tak procentuální podíl k celkovému počtu uchazečů meziročně vzrostl (o 1,97 %) na 60,81 %. Ještě vážnější situace je u uchazečů evidovaných na ÚP déle než 12 měsíců. Zde dochází jak ke zvyšování počtu uchazečů, tak ke zvyšování jejich podílu na celkovém počtu nezaměstnaných na 44,22 %.

Tabulka 29 – Vývoj nezaměstnanosti ve velkých městech MSK v % k 31.12.

	2002	2003	2004	2005	2006
Nový Jičín	13,8	14,0	13,5	11,1	9,3
Opava	11,4	11,1	11,0	10,6	10,1
Frydek-Místek	16,8	17,2	16,9	14,1	11,9
Bruntál	16,2	16,6	17,7	15,2	13,2
Ostrava	18,0	18,4	18,0	15,2	13,3
Havířov	18,7	19,3	20,4	18,3	17,0
Karviná	22,7	22,6	23,0	21,9	19,7

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Také vývoj nezaměstnanosti ve velkých městech Moravskoslezského kraje vykazuje do roku 2004 klesající tendenci. Největší pokles míry nezaměstnanosti byl zaznamenán v roce 2005. Opět lze konstatovat, že nejstabilnější vývoj míry nezaměstnanosti je ve městě Opava, kdy až do roku 2005 měla ze všech velkých měst MSK nejnižší míru nezaměstnanosti. V roce 2006 byla předstižena městem Nový Jičín. Dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost vykazují města Karviná, Havířov, Ostrava a Bruntál. S výjimkou Bruntálu se jedná o města, která jsou dlouhodobě nejvíce postižena restrukturalizací strojího a těžebního průmyslu.

Hlavní charakteristiky

- Počet obyvatel města Opavy ve věku 15-59 trvale klesá. Příčiny tohoto poklesu lze spatřovat jednak ve stárnutí populace města, jednak ve vysoké migraci obyvatel Opavy.
- Statistické údaje o příjmech obyvatelstva města Opavy nejsou k dispozici, nutno hodnotit za okres Opava. Trendově se průměrná mzda v okrese Opava přibližuje průměrné mzdě dosahované v MSK (89,3 %) a vzdaluje se hodnotám průměrné mzdy v ČR (82,7 %). K 31.12.2005 dosahovala 15 733 Kč.
- Město Opava vykazovalo k 31.12.2006 míru nezaměstnanosti 10,1 % (-0,3 % oproti okrese Opava, -2,5 % oproti MSK). Nezaměstnanost v Opavě má sice klesající tendenci, je však stále o 2,4 % vyšší než nezaměstnanost v ČR. Zvláště varující je skutečnost, že průměrná diference míry nezaměstnanosti ČR a okrese Opava se zejména v posledních dvou letech zvětšuje. Tento jev potvrzuje určitou stagnaci trhu práce v celém okrese Opava, který je na sedmáctém místě ze 77 okresů nejvíce postižených nezaměstnaností.
- Průměrná délka evidence uchazečů v evidenci ve dnech (DE) se meziročně zvyšuje a dosahuje cca 700 dní (tj. 23,3 měsíců), průměrná délka nezaměstnanosti od data zařazení do evidence do data vyřazení z evidence ve dnech (DV) má rovněž mírně stoupající tendenci a dosáhla (k 31.12.2006) hodnoty 324 dnů (tj. cca 10 měsíců). Z hlediska věkové struktury nezaměstnaných jsou zde dvě nejčetněji zastoupené skupiny – 14,6 % tvoří občané mezi 20-24 roky věku, 14,2 % pak osoby mezi 50-54 roky.
- Velmi závažným problémem je problém dlouhodobé nezaměstnanosti (delší než 12 měsíců). Zde dochází jak ke zvyšování počtu evidovaných uchazečů, tak ke zvyšování jejich podílu na celkovém počtu nezaměstnaných (44,22 %).

EKONOMIKA, PODPORA PODNIKÁNÍ A CESTOVNÍ RUCH

1.14 Makroekonomické ukazatele

Analýza ekonomického potenciálu města Opavy musí vycházet z kontextu okresu a kraje, které tvoří nejbližší relevantní prostředí města. Moravskoslezský kraj zůstává, i vzhledem ke zlepšujícímu se ekonomickému vývoji v posledních letech, jedním z hospodářsky nejvýznamnějších regionů v České republice. Tento fakt dokládá následující tabulky makroekonomických ukazatelů, které charakterizují postavení kraje a vývojové trendy, které v něm probíhají.

Tabulka 30 – Makroekonomické ukazatele Moravskoslezského kraje

	2002	2003	2004	2005
Hrubá přidaná hodnota v základních cenách (mil. Kč)	211 308	223 813	249 950	266 173
Hrubý domácí produkt v tržních cenách (mil. Kč)	233 072	246 170	278 498	296 974
Podíl kraje na HDP České republiky (%), ČR = 100	9,7	9,6	10,0	10,0
Hrubý domácí produkt				
v mil. EURO	7 566	7 730	8 733	9 972
v mil. PPS ¹⁾	14 099	14 494	16 367	17 711
Vývoj HDP, stálé ceny 1995, minulý rok = 100	101,7	104,0	109,0	105,5
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele				
v Kč	184 342	195 867	222 042	237 244
v EURO	5 984	6 150	6 963	7 966
v PPS ¹⁾	11 151	11 532	13 049	14 149
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele průměr ČR = 100	77,9	77,5	81,5	81,7
v PPS, EU 25 = 100 ²⁾	52,7	52,9	57,5	60,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) (mil. Kč)	64 950	49 733	56 830	65 035
Podíl kraje na THFK, ČR = 100	10,1	7,2	7,8	8,8
THFK na 1 obyvatele				
v Kč	51 371	39 571	45 310	51 955
ČR = 100	81,5	58,7	63,4	71,8
Disponibilní důchod domácností (mil. Kč)	140 798	146 757	151 845	159 070
Disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele				
v Kč	111 360	116 768	121 064	127 076
ČR = 100	89,3	89,2	89,4	89,9
Vývoz (běžné ceny, mil. Kč)		132 893	178 102	201 970

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: 1) PPS – jednotka pro měření kupní síly, 2) EU 25 – průměr za členské země EU

Tabulka 31 – Hrubá přidaná hodnota dle OKEČ v Moravskoslezském kraji

	2002	2003	2004	2005
--	------	------	------	------

Hrubá přidaná hodnota celkem	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:				
Zemědělství, myslivost, lesnictví	2,1	2,2	2,1	1,9
Rybolov a chov ryb	0,0	0,0	0,0	0,0
Těžba nerostných surovin	5,7	4,7	6,5	6,8
Zpracovatelský průmysl	28,4	28,2	30,9	30,9
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	5,5	4,7	4,5	5,0
Stavebnictví	6,7	6,5	6,3	6,4
Obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	11,0	11,6	10,7	10,9
Ubytování a stravování	1,9	1,6	1,6	1,4
Doprava, skladování a spoje	9,2	9,6	9,0	8,4
Finanční zprostředkování	1,6	2,0	1,6	1,5
Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	10,0	9,8	8,6	9,0
Veřejná správa, obrana; povinné sociální zabezpečení	5,9	5,8	5,4	5,3
Vzdělávání	4,5	5,2	5,1	5,1
Zdravotnictví a sociální péče; veterinární činnosti	4,8	4,9	5,1	4,7
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	2,7	3,2	2,7	2,6
Činnosti domácností	0,0	0,0	0,0	0,0
Exteritoriální organizace a instituce	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 32 – Základní ekonomická data za město Opavu (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006
Celkové příjmy města ¹⁾	1 024 907	1 419 535	1 541 459	1 185 470	1 061 111
Příjmy z daní celkem ¹⁾	443 055	575 782	627 439	653 555	640 661
Daň z příjmu právnických osob ¹⁾	104 550	114 096	123 519	135 887	139 210
Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti	90 957	109 329	118 547	126 344	126 991
Daň z příjmu fyzických osob z podnikání	57 037	53 274	55 016	51 914	35 072
Daň z přidané hodnoty	162 511	171 902	181 997	213 303	224 724
Výdaje města celkem ¹⁾	1 064 736	1 403 677	1 368 242	1 085 806	1 271 873
Investiční výdaje ²⁾	243 930	267 459	262 369	173 484	350 884

Zdroj: Vyúčtování hospodaření města Opavy r. 2002-2006

Pozn.: 1) Sníženo o daň z příjmu právnických osob, 2) Nejedná se o celkové investiční výdaje

1.15 Ekonomika a zaměstnanost

Město Opava je významným průmyslovým centrem. Nejvýznamnějším a největším výrobním podnikem ve městě je Ostroj, a.s. Dalším důležitým podnikem je IVAX Pharmaceuticals, s.r.o. (bývalá Galena).

V oblasti výroby jsou na území města nejvíce zastoupeny (podniky se sídlem v Opavě):

- strojírenství – Ostroj, a.s. Nejdůležitější část výrobního programu podniku Ostroj tvoří tradiční sortiment důlních zařízení pro všechny podmínky dobývání v hlubinných dolech. Jedná se především o mechanizované výztuže, hřeblové a pásové dopravníky, pásové vleky, pluhové soupravy, hydraulické stojky a válce, opracované výkovky pro automobilový průmysl;
- farmacie – IVAX Pharmaceuticals, s.r.o. Ve svém portfoliu nabízí produkty z oblasti humánních a veterinárních léčivých přípravků, ale také substance, rostlinné extrakty a galenika. Jediným společníkem je nizozemská společnost IVAX International B.V., která patří do skupiny IVAX Corporation se sídlem v Miami, Florida, USA. Vklad společníka do základního kapitálu činí 2 500 000 000,- Kč, což odpovídá obchodnímu podílu ve výši 100%;
- papírenský průmysl – Model Obaly, a.s. Vyrábí kompletní sortiment obalů z vlnitých, kaširovaných, ale také z hladkých lepenek;
- strojírenství (stínící technika) – ISOTRA, a.s. Vyrábí interiérové žaluzie všech typů, látkové roletky či střešní žaluzie, sítě proti hmyzu, venkovní žaluzie a rolety či markýzy, garážová vrata a rolovací mříže. Firma ISOTRA, a.s., je společnost s největším růstovým potenciálem. V polovině roku 2004 zaměstnávala firma 292 zaměstnanců a v současné době má 505 zaměstnanců - nárůst o cca 42%;
- z obchodních organizací zaujímá nejvýznamnější roli obchodní družstvo TEMPO (do 1. srpna 2002 JEDNOTA, spotřební družstvo) se 729 zaměstnanci. Obchodní družstvo TEMPO má své prodejny rozmístěny převážně v okrese Opava, a to i v malých městech a obcích.

Dále ve městě působí podniky potravinářské výroby (Bivoj, a.s, Seliko Opava, a.s.), textilní výroby (Slezská tvorba - v.d.), strojírenské a metalurgické výroby (Witzenmann Opava, s.r.o.) a služeb (Technické služby Opava, s.r.o.).

Nelze pominout i významné podniky a závody (nad 200 zaměstnanců) působící na území města Opavy, ale se sídlem mimo město a to je zejména závod Opavia - LU, a.s. se sídlem v Praze (504 zaměstnanců), převažující OKEČ 158 – výroba trvanlivých pečárenských výrobků, výroba cukrovinek, a Nowaco Opava, s.r.o. se sídlem v Kalupech nad Vltavou (409 zaměstnanců), převažující OKEČ 155 – výroba mražených krémů a zpracování mléka, závod Moravskoslezské cukrovary, a.s. se sídlem v Hrušovanech nad Jevišovkou (kategorie podle počtu zaměstnanců 250-499), převažující OKEČ 158 Výroba cukru, Opavská lesní a.s. se sídlem v Praze, (kategorie podle počtu zaměstnanců 200-249), převažující OKEČ 020 Pěstování lesa a těžba dřeva, které také mají významný vliv na podnikatelské aktivity a zaměstnanost ve městě Opava.

Na území města Opavy a přilehlých obcích zejména hospodaří Zemědělská, a.s., se sídlem v Opavě – Kylešovicích, Zelenina Malé Hoštice, a.s. a Kateřinská zemědělská a.s.

Na území města působí 9 bankovních ústavů. Dále má na území města zastoupení 10 pojišťoven a 4 zdravotní pojišťovny.

Na území města mají provozovny i nadnárodní obchodní společnosti. Jedná se zejména o hypermarkety a supermarkety Globus a Tesco na Těšínské ulici, OBI a Kaufland na Hlučínské ulici, Hypernova na Olomoucké ulici, Billa na Rolnické ulici a Delvita na Ratibořské ulici. Tyto provozovny mají též značný vliv na kvalitu života ve městě Opava.

Tabulka 33 – Ekonomické subjekty města Opavy dle právní formy (k 31.12.)

	2003	2004
Počet podnikatelských subjektů celkem	13 036	13 294
Státní organizace	102	82
Akciové společnosti	102	100
Obchodní společnosti	1 154	1 164
Družstevní organizace	23	21
Podnikatelé - fyzické osoby	9 677	9 868
Samostatně hospodařící rolníci	288	289
Svobodná povolání	777	771
Ostatní právní formy	913	999

Zdroj: ČSÚ

V následující tabulce jsou uvedeny ekonomické subjekty v členění podle nové metodiky ČSÚ.

Tabulka 34 – Ekonomické subjekty města Opavy dle právní formy (k 31.12.2005)

Celkem		13 526	
z toho	Fyzické osoby celkem		11 082
	z toho	fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona	9 990
		fyzické osoby podnikající na základě jiných oprávnění (zemědělci, advokáti, lékaři atd.)	1 092
	Právnícké osoby celkem		2 444
	z toho	odchodní společnosti (v.o.s., k.s., s.r.o., a.s.)	1 271
		družstva	19
		státní podniky	3
		ostatní právní formy	1 151

Zdroj: ČSÚ

Přehled podnikajících subjektů se sídlem na území města Opavy s počtem nad 25 zaměstnanců – viz samostatný soubor v příloze tohoto dokumentu.

V důsledku privatizace došlo k podstatným strukturálním změnám u podniků na území města, který je charakterizován každoročním nárůstem prakticky všech forem podnikání.

Pro vykreslení zaměstnavatelského sektoru výrobního charakteru ve městě Opavě uvádíme v samostatném souboru Přehled podnikajících subjektů se sídlem na území města Opavy s počtem nad 25 zaměstnanců (údaj včetně pracovníků dojíždějících za prací do města z okolí a zaměstnanců dané organizace pracujících i mimo město Opavu) a zaměření činnosti firem.

Tabulka 35 – Největší zaměstnavatelé ve městě Opavě podle stavu zaměstnanců k 31.3.2007

Firma	Celkem zaměstnanců	z toho	
		muži	ženy
Slezská nemocnice v Opavě	1 145	199	946
OSTROJ, a.s.	910	743	167
PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA OPAVA	857	204	653
IVAX Pharmaceuticals, s.r.o.	800	288	512
TEMPO, obchodní družstvo	729	56	673
Model Obaly, a.s.	688	437	251
ISOTRA, a.s.	505	213	292
Opavia – LU, a.s.	504	133	371
Česká pošta, státní podnik	465	47	418
TQM – holding, s.r.o.	446	379	67
GLOBUS ČR, k.s.	423	131	292
NOWACO Opava, s.r.o.	409	158	251
Slezská univerzita v Opavě	380	196	184
Statutární město Opava	365	120	245
OPTYS, spol. s r.o.	343	117	226
BIVOJ, a.s.	338	155	183
České dráhy, a.s.	300	158	142
CELKEM	9 607	3 734	5 873

Zdroj: Úřad práce Opava

Nejvýznamnějším zaměstnavatelem ve městě je Slezská nemocnice. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem z výrobních firem majících sídlo na území města Opavy je akciová společnost OSTROJ. Nejvýznamnější obchodní organizací je obchodní družstvo TEMPO. Ve městě Opava nepůsobí společnost, který by měla dominantní postavení z hlediska počtu zaměstnanců.

Malé a střední firmy do 250 zaměstnanců mají rozhodující podíl na udržení stávajících i tvorbě nových pracovních příležitostí v Opavě. Největší počet podnikatelských subjektů je v kategorii osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) bez dalších zaměstnanců a v mikrofirmách do 10 zaměstnanců.

Tabulka 36 – Vývoj malých firem a zaměstnanosti v těchto firmách v okrese Opava

Ukazatel	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet OSVČ	13 931	14 226	14 509	14 736	14 947	14 047	13 485	13 163
Počet malých firem do 25 zaměstnanců	3 130	3 190	3 157	3 201	3 273	3 268	3 310	3 331
Počet zaměstnanců v malých firmách	15 660	15 858	15 646	16 104	16 841	16 573	16 798	16 545

Zdroj: Úřad práce Opava

Počet OSVČ rostl do r. 2004. Od r. 2004 do r. 2006 počet klesá. Předpokládané důvody poklesu počtu OSVČ jsou zejména následující:

- do poklesu se promítla změna daňových zákonů a přijetí institutu minimálního daňového základu;
- na poklesu se rovněž podepisuje neustálé zvyšování odvodů sociálního a zdravotního pojištění OSVČ.

Často je samostatná výdělečná činnost zahájena jako jediné možné východisko z nezaměstnanosti. V trendu zahajování podnikání se pozitivně promítá poradenská pomoc, školení v oboru živnostenského podnikání a finanční výpomoc, které Úřad práce v Opavě poskytuje začínajícím podnikatelům z řad uchazečů o zaměstnání. Počet zaměstnanců v malých firmách měl do roku 2004 vzestupnou tendenci. Od roku 2004 počet zaměstnanců

v malých firmách mírně klesá. Na tomto vývoji mají pravděpodobně velký podíl odbytové problémy malých prodejen v souvislosti s otevíráním supermarketů a hypermarketů, vývoj je rovněž důsledkem zosťujícího se konkurenčního boje v mnoha dalších oborech a nedostatečná podpora drobného podnikání ze strany státu, zejména v oblasti plateb sociálního a zdravotního pojištění, daňové oblasti i ve značně obtížné dostupnosti finančních prostředků pro podnikatele z tohoto sektoru.

Velikostní struktura se však trvale mění ve prospěch menších zaměstnavatelů. Od roku 1999 do roku 2006 přibýlo v okrese Opava 201 firem s počtem zaměstnanců do 25 osob.

5.3 Průmysl a stavebnictví

V důsledku privatizace došlo k podstatným strukturálním změnám u podniků na území města, který je charakterizován každoročním nárůstem prakticky všech forem podnikání.

Z výše uvedených údajů vyplývá, že v okrese Opava hrají výraznou roli průmyslové podniky. Průměrné tržby u průmyslových podniků byly 187,86 mil. Kč/podnik a u stavebních podniků byly 37,35 mil. Kč/podnik.

Průměrné tržby průmyslových podniků v okrese Opava jsou cca ve výši 56 % průměru v MSK a průměrné tržby stavebních podniků jsou cca ve výši 54% průměru v MSK.

Plochy vyčleněné pro podnikání

Město Opava vyčlenilo celkem 11 území pro podnikatelské aktivity. Čtyři z těchto ploch mají větší výměru než 10 ha a největší z těchto ploch má výměru 14,7 ha. Celková výměra všech ploch určených pro rozvoj podnikání činí 74,92 ha. Z výše uvedeného vyplývá, že vyčleněné plochy jsou převážně určeny pro rozvoj menších podniků.

5.4 Malé a střední podnikání

Malé a střední podniky jsou ve vyspělých ekonomikách klíčovým faktorem tvorby HDP (50-80 %), exportu (až 90 %), zaměstnanosti (obvykle 60-70 %) a inovací, přičemž jejich působení a konkurenceschopnost má velký vliv na rozvoj regionu. V celém Moravskoslezském kraji je přitom tento sektor podnikání dosti pod průměrem ČR. Z tohoto pohledu je zřejmé, že k dosažení odpovídajícího podílu na tvorbě HDP, tj. min. 50 %, je dynamický rozvoj malých a středních firem jednou z rozvojových priorit zároveň se zvýšením objemu průmyslových investic a zaváděním moderních technologií.

Hlavní bariéry a problémy pro rozvoj malých a středních podniků lze členit na ty, které jsou výlučně nebo především na straně státu a ostatní, kde může být situace zlepšována na úrovni regionu (kraje, okresů, obcí). Podle staršího průzkumu mezi podnikateli ze sektoru MSP v Opavě, jsou nejvýznamnějšími problémy a bariérami (průzkum z roku 2004 – novější průzkum nebyl prováděn):

- tržní podmínky;
- ceny vstupů materiálů;
- nedostatek zkušených a kvalifikovaných zaměstnanců způsobený odlivem za prací do jiných okresů;
- špatná dopravní situace a propustnost města;
- nedostatek parkovacích kapacit;
- velké množství hypermarketů a supermarketů.

Závěry průzkumu:

Situace v podnicích

Většina dotazovaných firem se zabývá výrobou a prodejem a jejich zákazníci jsou převážně lokalizováni v Moravskoslezském kraji. Dotazované firmy nepředpokládají v blízké budoucnosti výrazné navyšování ani propouštění svých zaměstnanců. 64 % z nich mělo problémy s hledáním vhodných zaměstnanců. Především je velmi obtížné získat kvalitní řemeslníky. Důvody, které brání nalezení i ostatních vhodných zaměstnanců jsou nedostatečné profesní dovednosti, nedostatek zkušeností a praxe. U svých stávajících zaměstnanců se firmy snaží zlepšovat především odborné oborové a technické dovednosti, jazykové znalosti a zlepšení kvality a jakosti. Svě zaměstnance školí především v pracovní době a formou seminářů a kurzů s konzultanty.

Podnikatelské prostředí

Největší negativní vliv na jejich podnikatelskou činnost má především domácí konkurence, tržní podmínky a ceny vstupů a materiálů. 52 % dotazovaných firem plánuje v blízké budoucnosti zlepšování a modernizaci svých prostor a zařízení, což je nepochybně pozitivní dotazovaných navíc modernizují svá zařízení průběžně. Předmětem zlepšení je převážně modernizace budov a technologií.

Firmy neplánují přemístění podniku mimo území města a 64 % dotazovaných by doporučilo město Opavu jako vhodné místo pro podnikání, což jsou další pozitivní ukazatele dobrého podnikatelského prostředí.

V hodnocení městského a podnikatelského prostředí prostřednictvím vytipovaných kritérií, podnikatelé velmi pozitivně hodnotili prostředí města, životní prostředí a vybavenost technickou infrastrukturou. Velmi kladně byly také hodnoceny snahy úřadů o rozvoj města. Nejzáporněji byla hodnocena dopravní dostupnost a propustnost města, parkovací kapacita a velké množství hypermarketů a supermarketů.

Podle 64 % dotazovaných vstup České republiky do EU pozitivně ovlivnil podmínky pro podnikání v podobě otevření trhu. Negativa shledávají především v přísnějších podmínkách, které byly vyjednány. Většina dotazovaných nebyla a není zapojena do programů spolufinancovaných z fondů EU, ze státního rozpočtu či jiných programů. O možnost využití programů EU mají většinou výhledově zájem.

Průmyslová/obchodně – podnikatelská zóna

Názory na potřebu vybudovat ve městě nebo v jejím bezprostředním okolí průmyslovou/obchodně podnikatelskou zónu jsou protichůdné. Z dotazovaných si 52 % myslí, že jí není potřeba budovat a argumentují dostatkem prostor pro podnikání, jejichž kapacita a potenciál nejsou dostatečně využity. Zbývajících 48 % dotazovaných je ztotožněno s názorem, že průmyslová/obchodně podnikatelská zóna je potřebná, neboť umožňuje expanzi podniků, napomáhá ke snížení nezaměstnanosti a umožňuje koncentraci podniků. 42 % z nich by mělo zájem na její ploše lokalizovat svůj podnik. Rozhodujícími podmínkami pro umístění jejich podnikatelské činnosti do této zóny by byla dobrá dopravní dostupnost, vybavenost technickou infrastrukturou a cena, 50 % dotazovaných si myslí, že by měla být lokalizována na území Jaktaře.

Spolupráce a komunikace s orgány státní správy a samosprávy

Spolupráci s institucemi a osobami vykonávajícími státní správu či samosprávu hodnotí většina dotazovaných kladně. Zlepšení spolupráce s orgány města si většina dotazovaných představuje v lepší výměně informací a častějších jednáních, na kterých si zainteresovaní sdělí své představy, vize a problémy.

U všech institucí státní správy a samosprávy navrhují podnikatelé dílčí změny, které by se měly týkat vstřícnější komunikace a flexibility ze strany úředníků. Doporučení pro katastrální úřad je vyjasnění vlastnických vztahů. Požadavkem na Policii ČR je větší úspěšnost při vyšetřování kriminálních činů a deliktů.

Nejvíce kritizována je činnost městské policie.

5.5 Vývoj a aplikace nových technologií

Rozsáhlá transformace regionální ekonomiky od převážně těžkého průmyslu, v němž probíhaly a stále ještě přetrvávají útlumové procesy, k lehkému průmyslu a službám není doprovázena adekvátně rozsáhlým uplatněním nových technologií.

Podniky produkující v regionu jsou ve značně velkém množství případů založeny na technologiích, které musí být modernizovány. Jejich konkurenceschopnost pro budoucí období je ohrožena nedostatečnou dynamikou zvyšování technologické úrovně výrob (zavádění progresivních technologií) způsobující nízkou produktivitu práce, vysokou energetickou náročnost a vysoké režijní náklady.

K podnikatelským subjektům, které se zabývají vývojem a aplikací nových technologií v Opavě patří IVAX Pharmaceuticals s.r.o. s 810 zaměstnanci (vývoj v oblasti likvidace psychotropních a omamných látek). Celkově však soukromé firmy vydávají na výzkum a technický rozvoj velice malé prostředky a vztah průmysl – výzkum je velmi křehký.

Stát v rámci možností (nyní i prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie) zvyšuje výdaje na základní a zejména aplikovaný výzkum. Zejména prostřednictvím strukturálních fondů EU se snaží o podporu mezinárodní spolupráce a přenosu progresivních výrobních technologií malým a středním firmám.

Stále je ještě problematické rozdělování finančních prostředků na vědu a výzkum, které jsou v celém Moravskoslezském kraji alokovány v relativně malé míře oproti ostatním krajům a zejména oproti Praze. Vědeckým výzkumem se na Opavsku zabývá především Slezský ústav AV ČR a Slezská univerzita.

Na Opavsku však dosud nejsou v dostatečné míře vytvořeny adekvátní nástroje pro iniciaci nových technologií, a to v podobě vědecko-technologických parků, inovačních center, podnikatelských inkubátorů a dalších prvků pro usnadnění technologického transferu a komercializace vědeckých poznatků z vysokých škol, výzkumných ústavů a inovačních firem. Jedná se o důležitou oblast, kterou by se měl zabývat program rozvoje kraje, okresu i města Opava.

Předmětem regionální i okresní strategie, jakož i strategie města Opavy, by mělo být definování opatření a programů podporujících co nejširší a nejrychlejší uplatnění internetových technologií ve firmách, kde ještě situace není docela uspokojivá, zejména ve školách a úřadech.

5.6 Zahraniční průmyslové investice

Vlivem restrukturalizačních procesů ve velkých podnicích docházelo a dochází k uvolňování některých objektů a pozemků s možností využívat je pro jiné průmyslové účely. Díky předcházejícímu průmyslovému využití většinou nehrozí střet s ekologickými normami ani s ochránci životního prostředí.

V Moravskoslezském kraji existují určité možnosti investování na „zelené louce“ a některé lokality jsou již katalogizovány pro funkční využívání pro průmyslové účely. Míra

připravenosti je přitom velmi rozdílná jak z pohledu jednotlivých okresů kraje, tak i z hlediska připravenosti pozemků pro průmyslové investice. Dobře připravených je v současné době pouze několik, přičemž okres Opava v rámci kraje je pravděpodobně z tohoto pohledu v nejhorší situaci.

Město Opava připravilo průmyslovou zónu Vávrovice a tento projekt byl zařazen mezi klíčové strategické zóny v rámci Moravskoslezského kraje. Dále Magistrát města Opavy – odbor vnějších vztahů ve spolupráci s odborem hlavního architekta – zpracoval Katalog rozvojových území města Opavy pro bydlení, podnikání, rekreaci a sport.

Rozvojová území představená v katalogu jsou reprezentativním výběrem nejvýznamnějších ploch, určených dle schváleného Územního plánu města Opavy pro novou bytovou výstavbu, průmyslovou výstavbu, výstavbu pro podnikatelské aktivity, případně také pro rekreaci a sport. Většina pozemků v rozvojových územích však není v majetku města a řada z nich byla v minulosti spekulativně nakoupena soukromými subjekty. Město Opava proto zpravidla nebude investorem nové výstavby, nicméně z hlediska zájmů v území má město Opava nezastupitelnou úlohu při komplexním řešení funkčního využití území, věcné a časové koordinace výstavby a jiných činností ovlivňujících rozvoj území (prostřednictvím územního plánu, urbanistických studií, studií rozvoje technické infrastruktury).

Katalog rozvojových území je určen především potenciálním investorům.

Tabulka 37 – Katalog rozvojových území města Opavy pro bydlení, podnikání, rekreaci a sport

Název lokality	Katastrální území	Účel využití	Výměra v ha
Hoštické louky	Kateřinky u Opavy	Výstavba RD	25,3
Na horní hrázi	Opava – Předměstí, Kylešovice	Výstavba RD	12,6
Nový Jaktař	Jaktař	Výstavba RD	3,6
Kostelnička	Jaktař	Výstavba RD	3,2
Dolní pole	Kateřinky	Výstavba RD	2,2
Olomoucká-Purkyňova	Opava – Předměstí	Bytová výstavba	12,1
Okruhy	Jaktař	Bytová výstavba	3,6
Žižkova	Jaktař	Bytová výstavba	2,1
U kříže	Vávrovice	Podnikatelské aktivity	14,7
Náplatky	Vávrovice, Jaktař	Podnikatelské aktivity	12,5
Příčky	Jaktař	Podnikatelské aktivity	6,9
U stodol	Jaktař	Podnikatelské aktivity	6,1
U cukrovaru I.	Vávrovice	Podnikatelské aktivity	3,3
Obluky	Kylešovice	Podnikatelské aktivity	2,8
U cukrovaru II.	Vávrovice	Podnikatelské aktivity	2,4
Na Komendurském	Malé Hoštice	Podnikatelské aktivity	2,2
Zadní Guslice	Opava – Předměstí	Průmysl	12,9
Za drahou I.	Vávrovice	Průmysl	10,7
Za drahou II.	Vávrovice	Průmysl	4,2
Stříbrné jezero	Kateřinky	Sportovní areál	4,7
Bílovická	Opava – Předměstí	Sportovní areál	3,3

Zdroj: Magistrát města Opavy, aktuální web stránky

V rozvojových zónách určených pro průmyslovou zástavbu se předpokládá využití pro lehký průmysl, malé a střední podniky a pro skladovací prostory.

Ve městě Opava dnes působí řada zahraničních investorů, kteří zahájili podnikání v ČR, v Opavě, formou kapitálového vstupu do již existujících podniků nebo založením firmy nové. Přehled o průmyslových podnicích se zahraniční účastí v Opavě udává následující tabulka.

Tabulka 38 – Přehled společností v zahraničním a mezinárodním vlastnictví působících na území města Opavy

Zaměstnavatel	Sídlo (pracoviště)	Počet pracovníků		Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ)	Zahraníční partner
		2006	2005		
Zaměstnavatelé se sídlem v okrese Opava					
IVAX Pharmaceuticals s.r.o.	Opava	805	990	24.42.1 výroba léčiv	Nizozemí
Model Obaly a.s.	Opava	710	656	21.21 výroba vlnitého papíru a lepenky a balicího materiálu z papíru	Švýcarsko
Witzenmann Opava, spol. s r.o.	Opava	288	216	29.13 výroba ventilů a armatur	Německo
KSR Industrial, s.r.o.	Opava	199	198	34.3 výroba dílů a příslušenství dvoustopých motorových vozidel vč. dílů jejich motorů	USA
Akzo Nobel Coatings CZ, a.s.	Opava	182	183	24.30 Výroba nátěrových hmot, laků a podobných ochranných vrstev	Nizozemí
Ostroj - Hansen + Reinders, spol. s r.o.	Opava	182	182	31.00 výroba, instalace a opravy elektrických strojů a přístrojů	Německo
Prestar, s. r. o.	Opava	125	113	29.20 výroba strojů a zařízení pro všeobecné účely	Německo
H + H výroba a obchod spol. s r.o.	Opava	86	97	25.2 výroba zboží z plastů	Německo
TAURUS metal spol. s r.o.	Opava	79	75	28.1 výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků	Nizozemí
ULMER s.r.o.	Mokré Lazce	75	74	51.7 ostatní velkoobchod	Rakousko
RITSCHNY kovošrot a sběrné suroviny s.r.o.	Opava	35	33	51.57 velkoobchod se zbytkovým materiálem, odpadem a šrotem	Německo
FORM, spol. s r.o.	Kozmice	31	36	36.1 výroba nábytku	Německo
VELVET International s.r.o. ^{1/}	Opava	24	28	51.7 ostatní velkoobchod	Nizozemí
Zaměstnavatelé se sídlem mimo okres Opava a pracovištěm v okrese Opava					
Opavia - LU, a.s.	Praha (Opava)	510	531	15.84 výroba cukrovinkářských, cukrářských a pekárenských výrobků	Francie
NOWACO Opava, s.r.o.	Praha (Opava)	369	403	15 výroba nápojů a potravin	Lucembursko
NOWACO Czech Republic s.r.o.	Kralupy nad Vltavou (Opava)	229	235	51.3 velkoobchod s potravinami, nápoji a tabákem	Lucembursko
Smurfit Kappa Czech s.r.o.	Žebrák (Žimrovice)	213	214	21.1 výroba vlákniny, papíru a lepenky	Irsko

Zdroj: Úřad práce Opava, Obchodní rejstřík

Pozn.: ^{1/} zaměstnanci pouze v okrese Opava

Mezi společnosti v zahraničním a mezinárodním vlastnictví patří také obchodní řetězce supermarketů působících v okrese Opava - Globus ČR, k.s., AHOLD Czech Republic, a.s., Kaufland Česká republika v.o.s., Lidl Česká republika v.o.s., Penny Market s.r.o. a další.

I když nelze očekávat, že noví investoři a zejména přímé zahraniční investice vyřeší problémy ekonomiky v regionu, nepochybně vedou k vytváření dobrých příkladů. Malé a střední podniky v okrese a ve městě Opava se mohou stát subdodavateli firem se zahraničním kapitálem, což může vést k dalšímu rozšíření nových zkušeností a dovedností, ale i k vytváření dalších pracovních příležitostí.

5.7 Cestovní ruch

5.7.1 Předpoklady pro cestovní ruch a segmenty nabídky

Turistická oblast Opavské Slezsko (dále jen TO OS)

V roce 1999 vládní agentura CzechTourism rozdělila ČR na 15 turistických regionů. Ty jsou definovány jako území, pro něž je typický určitý druh cestovního ruchu, který jednotlivé prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje, ale zároveň i odlišuje od ostatních regionů. Turistické regiony většinou nekorespondují s územněsprávním členěním státu. Turista se nezajímá o administrativní hranice, ale o určité kompaktní území poskytující možnosti provozování specifických aktivit pro daný turistický region. Turistické regiony se mohou dělit na menší území, na turistické oblasti. Tyto oblasti slouží především pro domácí cestovní ruch. Město Opava a jeho přilehlé okolí se řadí do turistické oblasti č. 41 zvané Opavské Slezsko.

Významné turistické cíle a charakteristiky cestovního ruchu TO OS

Charakteristika TO OS

TO OS, jejíž součástí je také město Opava, je charakteristické spíše rovinatou krajinou v nadmořské výšce okolo 300-500 m.n.m s velkým množstvím luk a polí, ale nechybí ani bohaté zalesnění. Rovina postupně přechází do nížiny u dvou řek – Opavy a Moravice. Opavské Slezsko leží zhruba stejně daleko od Jeseníků, jako od Beskyd. Každá z těchto významných turistických oblastí je vzdálená cca 50 – 60 minut jízdy autem. Krajská metropole Ostrava je vzdálena asi 20 – 30 minut jízdy autem. Turistickou oblastí prochází hustá železniční síť a silnice I. třídy. Nejbližší mezinárodní letiště se nachází 60 minut od oblasti v Ostravě – Mošnově.

Přírodní atraktivita

Opavské Slezsko je zajímavým přírodním územím na rozhraní dvou velkých evropských masivů, krkonošského a karpatského. Tyto masivy od věků formovaly a utvářely podmínky pro rozvoj přírodních poměrů této oblasti. Velmi populární jsou „bludné balvany“ – kameny pocházející z ostrovů v Baltském moři, které jsou důkazem působení ledovce na území Opavského Slezska. I přes intenzivní zemědělskou a průmyslovou činnost posledních století se na území dnešní turistické oblasti vyskytuje množství nedotčených míst. K nejatraktivnějším lokalitám se řadí:

- Přírodní park Moravice
- Národní přírodní rezervace Kaluža
- Národní přírodní památka Odkryv v Kravařích
- Přírodní rezervace Hněvošický háj, Hvozdnice a Koutské a Zábřežské louky
- Přírodní památky Černý důl, Heraldický potok, Otická sopka či Úvalneské louky
- Arboretum Nový Dvůr

Územím TO OS rovněž procházejí turisty vyhledávané naučné stezky:

- Naučná stezka Hvozdnice
- Naučná stezka Hanuše
- Naučná stezka Moravice
- Naučná stezka Mariánské louky

Samotné město Opava nabízí svým obyvatelům i návštěvníkům množství přírodních atraktivit, a to prostřednictvím Městských sadů a historických parků v centru města. Z hlediska cestovního ruchu je významné také přírodní koupaliště Stříbrné jezero, zatopený bývalý sádrovcový důl.

Architektonické a sakrální památky

TO OS patří statisticky k oblastem s největší koncentrací architektonických a sakrálních památek v naší republice. Z realizovaných šetření v roce 2005 vyplynulo, že na území města Opavy a jeho nejbližším okolí je nejméně 160 menších či větších sakrálních a architektonických památek. Samotných kostelů je 78, zámků nebo jejich zřícenin 14 a dalších významných velkých budov je 18. Navíc se v této oblasti nachází další velmi atraktivní architektonické a sakrální památky jejichž potenciál má bezesporu významný dopad na rozvoj cestovního ruchu v TO OS. Mezi tyto památky patří především zámek v Hradci nad Moravicí, Raduni a Kravařích.

V samotném městě Opava se pak z hlediska architektonického významu nachází **Městská památková zóna**. Prohlášena byla vyhláškou MK ČR ze dne 10. září 1992, uveřejněna ve Sbírce zákonů č. 476/1992. Město Opava vzniklo před rokem 1224 z několika sídelních organizmů. V jeho oválné půdorysné dispozici jsou umístěna dvě téměř obdélníková náměstí, jimiž procházely obchodní cesty. Gotický farní kostel, minoritský kostel a klášter, dominikánský kostel s klášterem vznikly ve 13. a 14. století a spolu s areálem jezuitské koleje s gymnáziem a kostelem vytvářejí charakteristickou siluetu městu. Významně se do obrazu města zapsala i renesance, což dokazuje množství dochovaných měšťanských domů. K historickým akcentům města patří i městská věž, která se stala součástí radnice z roku 1903, Sobkův a Blücherův palác, stará zemská sněmovna, palác bývalé zemské vlády, budovy Slezského divadla a muzea, obchodní dům Breda a kulturní dům Petra Bezruče, situovaný jižně od hradebního okruhu. Na konci 2. světové války byla značná část historického jádra zničena a téměř třetina objektů byla postavena v posledních dvaceti letech.

Z hlediska moderní architektury se ve městě Opava nachází díla významného architekta Leopolda Bauera. Jedná se o budovy ze 30. let minulého století – obchodní dům Breda, kostel sv. Hedviky a budovu Obchodní a živnostenské komory.

Podrobnější informace o těchto památkách jsou dostupné například na internetových stránkách města.

Technické památky

Rozmanitost TO OS podtrhuje také přítomnost unikátních technických památek. Jedná se především o:

- Větrný mlýn v Litultovicích – Cholticích, který je rozlohou větrného kola největším v ČR;
- Dřevěný mlýn v Hlavnici – mlýn německého (beraního) typu z roku 1810;
- Weissshuhnův kanál mezi Žimrovicemi a Vítkovem – Podhradí – jedná se o papírenský vodní kanál z roku 1891, který je dodnes zachovalý.

Město Opava zájemcům o technické atraktivity nabízí především unikátní měnírnu elektrického proudu z roku 1905, secesní barometr ve Dvořákových sadech či areál koupaliště z roku 1930-1931.

K turisticky nejatraktivnějším technickým památkám TO OS se řadí především **vojenské opevnění**. Jedná se o součást českého obranného valu, jehož značná část se nachází právě v této turistické oblasti. K historicky cenným se tak řadí 18 pevností a více než 140 pevnůstek postavených ve druhé polovině 30. let minulého století. K nejvyhledávanějším areálům patří:

- Areál československého opevnění v Hlučíně – Darkovičkách;
- Památník armády ČR a čs. opevnění v Opavě – Milostovicích.

Sportovní vyžití v Opavském Slezsku

Nezbytnou součástí trávení volného času je nabídka sportovního vyžití. TO OS je pro svůj nenáročný terén ideální oblastí pro rozvoj cykloturistiky. Oblastí prochází hustá síť značených cyklotras především II.-IV. třídy. Opavských Slezskem prochází rovněž cyklotrasa I. třídy, tedy mezinárodního významu.

K turisticky přitažlivým sportovním lokalitám lze v TO OS přiřadit:

- Sportovně-rekreační areál v Hlučíně;
- Půjčovnu motokár v Hlučíně;
- Koupaliště v Hradci nad Moravicí a Bolaticích;
- Letiště v Dolním Benešově – Zábřehu (Slezský aeroklub);
- Golfová hřiště v Kravařích ve Slezsku a Šilheřovicích.

Sportovní vyžití na území města Opavy – viz bod 7.3.2 Sportovní zařízení.

Kulturní vyžití v Opavském Slezsku

Rovněž kulturní akce a zařízení jsou nezbytnou součástí cestovního ruchu. Kulturním centrem oblasti je město Opava – viz bod 7.3.1 Kulturní instituce a zařízení.

Také město Hradec nad Moravicí, neodmyslitelně spjaté s osobností Ludwiga van Beethovena, nabízí svým návštěvníkům celoroční kulturní program – v letním období především v zámeckém areálu, v zimním období je pak využíván interiér Červeného zámku hlavně pro plesy.

Venkovské oblasti TO OS si stále udržují své kulturní zvyky a tradice, které se stávají nejen pro tuzemské, ale i zahraniční návštěvníky zajímavým zpestřením jejich dovolené. Populární jsou především tradiční májové slavnosti, podzimní akce u příležitosti konce žní – tzv. dožínky, pivní slavnosti či vánoční trhy. K těm nejatraktivnějším akcím lze přiřadit odpusty – letní jarmarky konané u příležitosti oslav svatého, jemuž je zasvěcen místní kostel. Například odpust v Kravařích ve Slezsku je druhou největší poutí v ČR po Matějské v Praze.

Turistická infrastruktura a služby sektoru cestovního ruchu

Informační servis, který pro návštěvníky oblasti zabezpečují Informační centra, je velmi důležitou součástí služeb cestovního ruchu. Jednak tyto centra poskytují informace a turistický servis přímým návštěvníkům regionu ve svých obcích, ale také propagují a informují potenciální návštěvníky o oblasti prostřednictvím internetu, v mnoha případech také zprostředkovávají pro návštěvníky některé služby. V rámci TO OS existují informační centra v Opavě, Hradci nad Moravicí, Kravařích ve Slezsku a Hlučíně.

Ubytovací zařízení

Ubytovací zařízení jsou součástí základní infrastruktury cestovního ruchu, bývají spojena se stravovacími službami v plném nebo omezeném rozsahu a případně i s poskytováním dalších služeb. Dělí se na celoroční nebo sezónní, hotelového typu a ostatní. TO OS nabízí návštěvníkům ubytování v podobě hotelů (Hradec nad Moravicí – hotely Belaria a Sonáta, Kravaře – Hotel Buly), ale především penzionů (v Kravařích, Dolním Benešově, Bolaticích, Hlučíně, Raduni). Autokempinky se nacházejí v Hlučíně, Hradci nad Moravicí – Kajlovci, ve Vítkově – Podhradí.

Na území města Opavy se nachází celkem 5 hotelů, z nichž jeden je čtyřhvězdičkový. Kromě hotelů se na území města nachází cca 20 penzionů, 3 ubytovny a motel.

5.7.2 Objem a segmentace poptávky cestovního ruchu a situace v uspokojování poptávky nabídkou

V následujících tabulkách jsou zachyceny hlavní údaje, charakterizující turistický potenciál statisticky sledovaných jednotek (Turistický region Severní Moravy a Slezska, Moravskoslezský kraj, okres Opava).

Tabulka 39 – Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji

	2003	2004	2005
Hromadná ubytovací zařízení celkem	503	489	470
Pokoje	9 992	9 896	9 665
Lůžka	26 571	26 319	25 972
Místa pro stany a karavany	1 312	1 852	1 810
Průměrná cena za ubytování (Kč)	244	254	271
Průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyzické osoby)	3 758	3 494	3 402
Hosté	664 836	597 136	596 130
z toho cizinci	119 226	108 193	107 560
Přenocování	2 464 231	2 118 693	2 065 271
z toho cizinci	352 947	287 772	313 688
Průměrný počet přenocování	3,7	3,5	3,5
z toho cizinci	3,0	2,7	2,9
Průměrná doba pobytu (dny)	4,7	4,5	4,5
z toho cizinci	4,0	3,7	3,9
Čisté využití lůžek (%)	32,7	30,7	23,9
Využití pokojů (%)	39,5	38,7	30,6

Zdroj: ČSÚ

Na základě výše uvedeného přehledu lze konstatovat, že všechny ukazatele hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji vykazují dlouhodobý pokles. Výjimku tvoří průměrný počet přenocování a průměrná doba pobytu, které jsou konstantní, ovšem i tak velmi nízké. V roce 2005 byl dále zaznamenán výrazný nárůst počtu přenocování cizinců a to o 25 916, ovšem celkový počet přenocování poklesl.

Tabulka 40 – Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu podle turistických oblastí v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2005

Turistické oblasti	Kraj	Hromadná ubytovací zařízení	Pokoje	Lůžka	Průměrná cena za ubytování (Kč)
Beskydy – Valašsko	Moravskoslezský, Zlínský	331	6 052	18 125	236
Jeseníky	Moravskoslezský, Olomoucký	388	6 422	19 358	226
Opavské Slezsko	Moravskoslezský	28	534	1 319	410
Ostravsko	Moravskoslezský	48	1 745	3 460	467
Poodří	Moravskoslezský	17	318	1 078	224
Těšínské Slezsko	Moravskoslezský	30	1 159	2 363	344

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 41 – Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu podle kategorie a turistických oblastí v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2005

Turistické oblasti	Hromadná ubytovací zařízení celkem	hotely a podobná zařízení celkem	v tom						
			v tom			ostatní hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom		
			hotely *****	hotely ****	ostatní hotely a penziony		Kempy	chatové osady a turistické ubytovny	ostatní zařízení jinde nespeci
Beskydy – Valašsko	331	149	-	3	146	182	15	59	108
Jeseníky	388	185	-	1	184	203	6	90	107
Opavské Slezsko	28	20	-	1	19	8	2	2	4
Ostravsko	48	35	-	4	31	13	4	2	7
Poodří	17	8	-	-	8	9	1	2	6
Těšínské Slezsko	30	20	-	-	20	10	-	3	7

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 42 – Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji podle okresů k 31. 12. 2005

Kraj, okresy	Hromadná ubytovací zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany	Průměrná cena za ubytování (Kč)
Moravskoslezský kraj	470	9 665	25 972	1 810	271
Bruntál	147	2 201	6 615	160	229
Frýdek-Místek	164	2 852	8 799	950	210
Karviná	24	998	1 858	20	366
Nový Jičín	57	1 450	3 737	30	296
Opava	45	862	2 483	650	319
Ostrava-město	33	1 302	2 480	-	581

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 43 – Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji podle kategorie a okresů k 31. 12. 2005

Kraj, okresy	Hromadná ubytovací zařízení celkem	hotely a podobná zařízení celkem	v tom						
			v tom			ostatní hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom		
			Hotely *****	Hotely ****	ostatní hotely a penziony		Kempy	chatové osady a turistické ubytovny	ostatní zařízení jinde nespecifikovaná
Moravskoslezský kraj	470	247	-	8	239	223	14	80	129
Bruntál	147	79	-	1	78	68	1	31	36
Frýdek-Místek	164	65	-	1	64	99	9	32	58
Karviná	24	17	-	-	17	7	-	1	6
Nový Jičín	57	33	-	1	32	24	1	10	13
Opava	45	25	-	1	24	20	3	5	12
Ostrava-město	33	28	-	4	24	5	-	1	4

Zdroj: ČSÚ

Z údajů v tabulkách jasně vyplývá, že okres Opava disponuje třetím nejnižším počtem ubytovacích zařízení ze všech okresů Moravskoslezského kraje. To se týká rovněž počtu lůžek v ubytovacích kapacitách. Naopak z pohledu průměrných cen za ubytování má okres Opava třetí nejvyšší hodnoty ze všech okresů v kraji. Tento fakt se dá vztáhnout i na TO OS.

Hlavní charakteristiky

- **Oborová klasifikace ekonomických činností podniků působících ve městě je velmi různorodá. Ve městě není podnik, který by měl rozhodující vliv na ekonomiku a život města.**
- **Příjmy z daní z příjmu právnických osob a daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti mají stoupající trend.**
- **Malé a střední firmy (do 250 zaměstnanců) mají rozhodující podíl na zaměstnanosti.**
- **Velikostní struktura se trvale mění ve prospěch malých a středních firem.**
- **Ve městě Opavě je vyčleněno 11 ploch pro průmysl a podnikatelské aktivity, z nichž největší plocha má výměru 14,7 ha. Celková plocha činí 74,92 ha.**
- **Z hlediska atraktivit turistického ruchu se ve městě Opavě nachází nejvíce architektonických a sakrálních památek, dále dvě technické památky a dvě přírodní atraktivita.**
- **Město Opava má nedostatek ubytovacích kapacit, a to především z pohledu hotelů vyšší úrovně. Ve městě se nachází pouze jeden čtyřhvězdičkový. Celkově se ve městě Opava nachází 5 hotelů, 1 motel, 20 penzionů a 3 ubytovny.**

2. ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

Zdrojem dat v této kapitole jsou především zahajovací statistické výkazy obecních škol a školských zařízení pro školní rok 2006/2007, které zpracovává Ústav pro informace ve vzdělávání. Všechny uváděné údaje o počtu tříd a počtu žáků zohledňují faktický stav na školách, tzn. že kromě běžných tříd jsou zde zahrnuty i třídy speciální a specializované.

2.1 Vzdělávací zařízení

Oblast vzdělávání ve městě Opavě je zabezpečena sítí mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol a školských zařízení. Jejich zřizovateli jsou nejčastěji obec a Moravskoslezský kraj, ale také církev, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR či soukromí zřizovatelé. Opava je rovněž sídlem významné veřejnoprávní vysoké školy – Slezské univerzity v Opavě. Na rekvalifikačním studiu a dalším vzdělávání se pak podílejí i jiné instituce (např. úřad práce, vzdělávací zařízení v podnikatelské sféře apod.).

Opava, jako správní centrum okresu, hraje významnou roli z hlediska počtu škol a jejich rozmanitosti pro celý okres Opava. To se týká především středních škol, které navštěvuje téměř 75 % studentů celého okresu.

Tabulka 44 – Srovnání počtu dětí/žáků/studentů ve školských zařízeních ve školním roce 2006/2007

Typ zařízení	Město Opava	Okres Opava	MSK
MŠ	1 721	5 354	33 897
ZŠ	5 377	16 365	111 778
Základní umělecké školy	1 531	3 532	25 303
Střední školy a konzervatoř	6 665	8 901	73 055
Vyšší odborné školy	220	220	2 271

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělávání ke dni 30.9.2006, MSK – Odbor školství, mládeže a sportu 2007

Město Opava je v současné době pokryto dostatečnou sítí škol s dobrou dostupností a úrovní vzdělávacích programů, která je schopna zajistit potřeby města ve vzdělávání a celoživotním učení a přispívá k zajištění účasti na všech stupních vzdělávání jako základu nutného pro rozvoj regionu. Nedílnou součástí celoživotního učení je oblast dalšího vzdělávání, která zahrnuje vzdělávání dospělých v oblasti dalšího profesního vzdělávání – rekvalifikační, kvalifikační a vzdělávání zájmové.

6.1.1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je institucionálně zabezpečeno sítí mateřských škol, jejichž zřizovatelem je obec. Kromě toho se předškolní vzdělávání realizuje ve speciální mateřské škole pro děti tělesně postižené, kde je zřizovatelem Moravskoslezský kraj. Ve správním obvodu obce Opava s rozšířenou působností se v roce 2006 nacházelo celkem 49 mateřských škol (z toho 23 v kombinaci se ZŠ), které navštěvovalo ve 137 třídách celkem 3 124 dětí. Ve sledovaném období 2003-2006 lze u těchto zařízení pozorovat pokles jejich počtu včetně počtu tříd, pokles počtu dětí a pokles pedagogických a dalších pracovníků. Naopak mírně stoupá průměrný počet dětí ve třídách mateřských škol a počet dětí připadajících na jednoho pracovníka.

Obdobný trend lze pozorovat také u mateřských škol zřizovaných Statutárním městem Opava. Město je zřizovatelem 22 mateřských škol (z toho 5 v kombinaci se ZŠ). V roce 2006 se ve všech těchto mateřských školách nacházelo celkem 71 tříd, v nichž působilo 129

pedagogických a dalších pracovníků. Celkem v tomto roce mateřské školy navštěvovalo 1 721 dětí. V posledních letech počet dětí navštěvujících mateřské školy kolísá, během let 2003–2006 však jejich počet mírně poklesl asi o 3 %. Ještě rychleji klesá počet tříd a počet pedagogů a dalších školských pracovníků. Mírně roste průměrný počet dětí ve třídách mateřských škol (nyní kolem 24) a také počet dětí připadajících na jednoho pedagoga (nyní kolem 13).

Tabulka 45 – Vývoj počtu zařízení, tříd, dětí a pracovníků v mateřských školách zřizovaných Statutárním městem Opava v letech 2003–2006

rok	počet škol, zařízení	počet tříd	počet dětí	přepočt. počet pedagogů, zaměstnanců	počet dětí na jednu třídu	počet dětí na jednoho pedagoga, zaměstnance
2003	24	78	1 772	134,0	22,72	13,22
2004	23	77	1 779	145,1	23,10	12,26
2005	22	68	1 665	127,7	24,49	13,04
2006	22	71	1 721	128,5	24,24	13,39
změna	91,7 %	91,0 %	97,1 %	95,9 %	–	–

Pozn.: Změna vyjadřuje rozdíl mezi lety 2003-2006 v % (rok 2003 je 100 %)

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělávání ke dni 30.9.2006, Magistrát města Opavy – Odbor školství 2007

Demografický vývoj počtu 3-5letých dětí v okrese Opava ukazuje, že se jejich počet dlouhodobě snižuje, což se odráží také v úbytku počtu dětí navštěvujících mateřské školy. Od roku 2000 došlo ke snížení počtu dětí v této věkové kategorii o 8,3 %. Mezi lety 2003 a 2006 představoval úbytek dětí v mateřských školách v Opavě zhruba 3 %. Do roku 2010 se však očekává mírný nárůst a stabilizace populace počtu tří až pětiletých dětí.

Tabulka 46 – Demografický vývoj 3-5letých dětí v okrese Opava

Okres Opava	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
počet	5 850	5 420	5 175	5 089	4 990	4 838	4 756	4 743

Zdroj: ČSÚ 2006, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v MSK 2004-2005

V souvislosti s úbytkem dětí v mateřských školách došlo v minulých letech ke snížení počtu těchto zařízení až na současných 22. Současná kapacita mateřských škol na území města Opavy je dle Rejstříku škol a školských zařízení 2 135 míst. Jejich naplněnost dosahuje zhruba 80,6 %, což je hodnota pod krajským průměrem (84,3 %). Kapacita mateřských škol v Opavě se tedy jeví jako dostačující, a to i pro předpokládaný mírný nárůst počtu dětí v nejbližších letech, který kromě demografických aspektů vychází také ze skutečnosti, že nový školský zákon umožňuje absolvovat poslední rok před zahájením povinné školní docházky zdarma. Nemělo by tedy docházet k problémům s kapacitami mateřských škol.

6.1.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání je poskytováno žákům ve školách různých zřizovatelů. U naprosté většiny z nich je zřizovatelem obec, v menší míře potom Moravskoslezský kraj a v jednom případě také Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a církve. Základní vzdělávání je poskytováno také na školách zřízených pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se o speciální a specializované třídy pro žáky s různými druhy zdravotních postižení a zdravotním znevýhodněním. Ve městě Opavě se v současnosti nachází 7 takových tříd, které navštěvuje 93 žáků. Kromě toho je dalších 182 žáků individuálně integrováno podle druhu zdravotního postižení.

Ve správním obvodu obce Opava s rozšířenou působností se v roce 2006 nacházelo celkem 42 základních škol (z toho 18 ZŠ 1.-5. ročník a 24 ZŠ 1.-9. ročník). Čtyři z těchto škol byly základní umělecké školy a jedna základní škola církevní. Všechny tyto školy v roce 2006 navštěvovalo ve 430 třídách celkem 8 797 žáků. Ve sledovaném období 2003-2006 lze u těchto zařízení pozorovat pokles jejich počtu včetně počtu tříd. Značný pokles lze pozorovat především u počtu žáků, kterých ve sledovaném období 2003-2006 ubylo přibližně o 1/10, což koresponduje se změnami ve věkové struktuře obyvatel. Klesá také počet pedagogů a dalších zaměstnanců, stejně jako průměrný počet žáků ve třídě a průměrný počet žáků na jednoho pedagoga.

Rychlý pokles žáků lze pozorovat také u základních škol zřizovaných Statutárním městem Opava, což opět odpovídá změnám ve věkové struktuře obyvatel a úbytku počtu dětí. Mezi lety 2003 a 2006 představoval úbytek žáků na základních školách v Opavě zhruba 13,3 %.

Tabulka 47 – Vývoj počtu zařízení, tříd, žáků a pracovníků v základních školách zřizovaných Statutárním městem Opava v letech 2003–2006

rok	počet škol, zařízení	počet tříd	počet žáků	přepočt. počet pedagogů, zaměstnanců	počet žáků na jednu třídu	počet žáků na jednoho pedagoga, zaměstnance
2003	18	276	6 205	394,5	22,48	15,73
2004	17	270	5 998	369,9	22,21	16,22
2005	15	257	5 703	355,9	22,19	16,02
2006	15	250	5 377	356,5	21,51	15,08
změna	83,3 %	90,6 %	86,7 %	90,4 %	–	–

Pozn.: Změna vyjadřuje rozdíl mezi lety 2003-2006 v % (rok 2003 je 100 %)

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělávání ke dni 30.9.2006, Magistrát města Opavy – Odbor školství 2007

Dlouhodobý pokles žáků je patrný také ve statistice počtu dojíždějících žáků do ZŠ na území města Opavy.

Tabulka 48 – Vývoj počtu žáků dojíždějících do základních škol

školní rok	počet žáků
2003/2004	248
2004/2005	232
2005/2006	197
2006/2007	163
změna	65,7 %

Pozn.: Změna vyjadřuje rozdíl mezi školními roky 2003/2004 a 2006/2007 v % (školní rok 2003/2004 je 100 %)

Zdroj: Magistrát města Opavy – Odbor školství 2007

Dle demografických statistik vývoje počtu 6-14letých dětí v okrese Opava lze poukázat na dlouhodobý jev v podobě snižování počtu dětí v této věkové skupině. Od roku 2002 do roku 2006 ubylo v této věkové skupině 3 303 dětí a do roku 2010 se předpokládá pokles o dalších 1 411 dětí. Tento stav kopíruje celorepublikový trend, kdy na poklesu počtu žáků na základních školách má kromě poklesu populace vliv také odchod žáků do víceletých gymnázií. Podle demografických prognóz by se však měl úbytek počtu dětí v této věkové skupině v nejbližších letech plynule snižovat.

Tabulka 49 – Demografický vývoj 6-14letých dětí v okrese Opava s prognózou do budoucna

Okres Opava	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
počet	19 577	18 709	17 945	17 141	16 274	15 695	15 153	14 863

Zdroj: ČSÚ 2006, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v MSK 2004-2005

V souvislosti s úbytkem žáků v základních školách došlo v minulých letech ke snížení počtu těchto zařízení až na současných 15. Současná kapacita základních škol na území města Opavy je dostačující.

6.1.3 Střední a vyšší odborné vzdělávání

Kromě školských zařízení, jejichž zřizovatelem je Moravskoslezský kraj, působí v Opavě v oblasti středního vzdělávání také školská zařízení, jejichž zřizovatelé jsou soukromníci nebo církve. Mezi takové soukromé školní subjekty na území města Opavy patří Soukromá obchodní akademie Opava s.r.o., Střední škola podnikání, s.r.o. a Soukromá střední škola podnikatelská, s.r.o. v Opavě-Kylešovicích. Církve figuruje jako zřizovatel Církevní konzervatoře Opava, která vznikla již ve školním roce 1999/2000 jako Církevní střední varhanická škola v Opavě, ale teprve ve školním roce 2006/2007 proběhla její transformace na Církevní konzervatoř Opava. Vzhledem k lokalizaci velkého počtu středních škol představuje Opava zázemí pro ostatní části okresu, zejména Vítkovska a Budišovska.

V Opavě se nacházejí 2 vyšší odborné školy - Vyšší odborná škola a Hotelová škola a Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola. Vyšší odborná škola a Hotelová škola nabízí vyšší odborné studium pouze v prezenční formě. V roce 2003 byli přijati první studenti do nově akreditovaného bakalářského studijního oboru Hotelnictví. Studium je zaměřeno na profesní výchovu odborníků pro střední stupeň řízení hotelů, ubytovacích, stravovacích a dalších obdobných zařízení poskytujících služby. Toto studium garantuje Slezská univerzita – Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné. V akademickém roce 2006/2007 je bakalářské studium vyučováno ve všech třech ročních studia, a to jak na VOŠ v Opavě, tak na OPF v Karviné. K říjnu 2006 byl evidován celkový počet 192 studentů.

Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola nabízí studijní obor Regionální politika zemědělství a venkova, který byl akreditován v roce 2005. Obor je tříletý a je realizován denní formou studia. Studijní program je koncipován s ohledem na potřebu rozvoje venkovského prostoru nad rámec znalostí, které poskytuje středoškolské studium. Vyšší odborná škola má kapacitu 120 studentů.

Ve školním roce 2006/2007 se ve správním obvodu obce Opava s rozšířenou působností nacházelo celkem 16 středních škol, z toho 1 konzervatoř a 2 vyšší odborné školy, které navštěvovalo 6 665 studentů (z toho 6 313 studentů formou denního vzdělávání). Nejvíce studentů navštěvovalo Střední školu technickou a Mendelovo gymnázium, ze soukromých škol byla nejnavštěvovanější Soukromá střední škola podnikatelská, s.r.o.

Tabulka 50 – Střední školy, konzervatoř a vyšší odborné školy na území města Opavy ve školním roce 2006/2007

Název zařízení	Celkem tříd - denní vzdělávání	Celkem studentů - denní vzdělávání	Celkem tříd - ostatní formy	Celkem studentů - ostatní formy
Střední škola technická	35	828	5	154
Mendelovo gymnázium	26	806	0	0
Vyšší odborná škola a Hotelová škola	16	679	0	0
Střední škola Opava	22	570	0	0
Obchodní akademie	20	542	0	0
Soukromá střední škola podnikatelská, s. r. o.	13	303	9	198
Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola	16	435	0	0
Slezské gymnázium	15	432	0	0
Střední průmyslová škola stavební	14	404	0	0
Střední škola průmyslová a umělecká	15	398	0	0
Střední zdravotnická škola	14	362	0	0
Střední odborné učiliště stavební	15	304	0	0
Střední škola poštovních a logistických služeb	8	239	0	0
Soukromá obchodní akademie Opava s. r. o.	5	128	0	0
Církevní konzervatoř Opava	x	75	x	x
Střední škola podnikání, s. r. o.	1	28	0	0
Školní rok 2006/2007 CELKEM	235	6 313	14	352

*) Vzdělávání v konzervatoři se organizačně nečlení do tříd, uvádí se jen počet studentů.

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělávání ke dni 30.9.2006, MSK – Odbor školství, mládeže a sportu 2007

Tabulka 51 – Přehled počtu zařízení, tříd a studentů na SŠ a VOŠ

Školní rok	počet vykazujících zařízení - SŠ / VOŠ	počet tříd (skupin) - SŠ / VOŠ - všechny formy vzdělávání	počet studentů - SŠ / VOŠ - všechny formy vzdělávání
2005/2006	15/1	247/16	6 460/227
2004/2005	15/1	240/16	6 292/231

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělávání ke dni 30.9.2006, MSK – Odbor školství, mládeže a sportu 2007

Demografický vývoj 15leté mládeže, která vstupuje do středních škol, se v uplynulých letech výrazně nezměnil, spíše stagnoval. Zájem o studium na středních školách mají téměř všichni absolventi základních škol a míra účasti studentů na vzdělávání na středních školách se zvyšuje. Ve městě Opavě se v období 2004-2006 celkový počet studentů na středních školách zvýšil o 5,9 % u denního vzdělávání a o 5,2 % u ostatních forem vzdělávání.

V minulosti byla zahájena optimalizace sítě středních škol. Změnou struktury středních škol by mělo dojít k posílení vzdělávacích příležitostí, které vedou k dalšímu studiu a také zvýšení uplatnitelnosti absolventů těchto škol na trhu práce. Cílem optimalizace je zvýšit podíl všech forem úplného středního vzdělání a úplného středního odborného vzdělání s maturitou a preferovat obory s širokým multidisciplinárním profilem. Podle dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje je v oborové struktuře odborného vzdělávání prioritní podpora především tzv. hi-tech oborů (souvisejících např. s rozvojem a využitím informačních a komunikačních technologií). Učební obory se budou orientovat zejména na strojírenství, stavebnictví a služby. Bude podporována nabídka zdravotnických, ošetrovatelských a pečovatelských oborů. Na druhé straně bude

přehodnocena vzdělávací nabídka ve skupině zemědělských oborů ve vazbě na dlouhodobý útlum tohoto odvětví a redukci zaměstnanosti v zemědělství.

Z hlediska využití oborových kapacit odborných škol mají v okrese Opava nejvyšší využití obory zpracování dřeva (využití kapacit téměř 100 %), gastronomie, hotelnictví a turismus (92 %), obchod (92 %), umění a užité umění (89 %), podnikání (78 %), elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (60-70 %), stavebnictví (60-65 %) a strojírenství a strojírenská výroba (45-65 %).

6.1.4 Vysokoškolské vzdělávání

Město Opava je sídlem Slezské univerzity v Opavě a jedné z jejích dvou fakult, Filozoficko-přírodovědecké fakulty, Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity sídlí v Karviné. Struktura Slezské univerzity je tvořena také Matematickým ústavem v Opavě a Vzdělávacím centrem v Krnově. Kromě toho Slezská univerzita realizuje pro seniory také Univerzitu třetího věku, která je koncipována formou zájmového vzdělávání jako součást programů celoživotního vzdělávání.

Filozoficko-přírodovědecká fakulta nabízí celou řadu oborů bakalářského, magisterského i doktorského studijního programu. Z přírodních věd je možno studovat fyziku, aplikovanou fyziku a informatiku. Společenské vědy jsou zastoupeny v rámci studijních programů Sociální politika a sociální práce, Historické vědy, Informační studia a knihovnictví a Filologie. Pedagogiku reprezentuje magisterský studijní program Učitelství pro střední školy, vědy o kultuře bakalářský studijní program Teorie a dějiny literatury. Specifické postavení v rámci studijní nabídky má umělecký obor tvůrčí fotografie, který lze studovat v kombinované formě studia. Doktorandské studium nabízí obory Historie se zaměřením na české a československé dějiny a Teoretická fyzika a astrofyzika.

Filozoficko-přírodovědecká fakulta – struktura pracovišť

Institut tvůrčí fotografie
Ústav bohemistiky a knihovnictví
Ústav cizích jazyků
Ústav fyziky
Ústav historie a muzeologie
Ústav informatiky
Ústav ošetřovatelství
Ústav pedagogických a psychologických věd
Ústav veřejné správy a regionální politiky
Kabinet tělesné výchovy
Kabinet lektorských jazyků

Matematický ústav v Opavě vznikl vyčleněním z Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity k 1. lednu 1999. Tento vysokoškolský ústav se spolu s univerzitou podílí na uskutečňování bakalářského, magisterského a doktorského studijního programu Matematika. V oborech Matematická analýza a Matematická fyzika je oprávněn taktéž k habilitacím a k řízení pro jmenování profesorů. Postavení Matematického ústavu ve struktuře Slezské univerzity v Opavě je mimořádné především v oblasti vědy a výzkumu. Členové ústavu jsou známí svými příspěvky k teorii diskrétních dynamických systémů, matematické fyzice, variační analýze a přirozeným fibrovaným prostorům. Výsledky jejich práce jsou přijímány na mnoha předních pracovištích po celém světě.

Matematický ústav – struktura pracovišť

Oddělení globální analýzy
Oddělení matematické analýzy
Oddělení aplikované matematiky

Tabulka 52 – Slezská univerzita - Počty studentů bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programů na jednotlivých fakultách (k 31.10.2006)

Útvar	Studijní programy				Forma studia		Studenti celkem
	Bc.	Mgr.	n.Mgr.	Ph.D.	Prezenční	Komb.	
Filosoficko-přírodovědecká fakulta	1 887	611	152	54	1 914	790	2 704
Obchodně podnikatelská fakulta	2 184	406	193	45	2 223	605	2 828
Matematický ústav SU	65	12	4	18	94	5	99
Celkem	4 136	1 029	349	117	4 231	1 400	5 631

Zdroj: Slezská univerzita v Opavě 2007

Tabulka 53 – Slezská univerzita - Počty absolventů bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů na jednotlivých fakultách v akademickém roce 2005/2006

Útvar	Studijní programy				Celkem
	Bc.	Mgr.	n.Mgr.	Ph.D.	
Filosoficko-přírodovědecká f.	229	101	21	1	352
Obchodně podnikatelská f.	183	239	41	0	463
Matematický ústav SU	11	5	0	1	17
Celkem	423	345	62	2	832

Zdroj: Slezská univerzita v Opavě 2007

6.2 Celoživotní vzdělávání

Celoživotní vzdělávání představuje oblast, jejímž prvořadým úkolem je rozvoj osobnosti jedince. Potřeba celoživotního vzdělávání vystupuje do popředí zejména ve spojitosti se změnami na trhu práce a zaváděním nových technologií. Sféra celoživotního vzdělávání, respektive potřeba zvýšení účasti na dalším vzdělávání, je rovněž jednou z pěti hlavních priorit vzdělávací politiky EU formulované v roce 2000 na Lisabonské konferenci.

Celoživotní vzdělávání pokrývá velmi rozsáhlou oblast, kterou není možné analyzovat v rámci tohoto dokumentu. Obsah této části se proto zaměřuje zejména na jeden z jeho segmentů – na další vzdělávání, jakožto tu část, která navazuje na počáteční vzdělávání, poskytované v rámci souvislé školní docházky. Další vzdělávání je vzdělávací proces zaměřený na poskytování vzdělávání po absolvování určitého vzdělávacího stupně. Další vzdělávání bývá také často zaměňováno termínem vzdělávání dospělých.

Česká vzdělávací soustava v minulosti nezachytila vývoj rozvinutých evropských zemí v této oblasti, což se ještě zřetelněji projevilo po vstupu ČR do EU, a to jak na národní, tak i na regionální úrovni. Tento vývoj spočívá především v neustálém rozšiřování přístupu stále širších vrstev obyvatel k vyšším úrovním vzdělávání bez ohledu na sociální a kulturní zázemí, přizpůsobování vzdělávacího systému potřebám učících se, rozšiřování obecného vzdělanostního základu a přesouvání úzce specializované odborné přípravy ze středního do terciárního školství či do dalšího vzdělávání, rozmach dalšího vzdělávání a vytvoření

a postupná realizace konceptu celoživotního vzdělávání, odpovídající potřebám společnosti, založené na vědě.

Moravskoslezský kraj má doposud znevýhodněnou vzdělanostní strukturu především starších ročníků populace, což vede k jejich komplikovanému uplatnění na současném trhu práce. To se dále pojí s nepříznivou demografickou strukturou obyvatelstva (stárnutí populace) a migrací obyvatel, zejména kvalifikované pracovní síly. Všeobecně lze konstatovat, že chybí:

- nedostatek profesních zkušeností, praxe;
- nedostatek odborných znalostí (práce s výpočetní technikou, jazykové znalosti u starších ročníků atd.);
- komunikační dovednosti;
- týmová spolupráce;
- schopnost samostatné práce, pružné řešení problémů.

Zavedením systému celoživotního vzdělávání se očekává podpora cílených a odborně podložených vzdělávacích aktivit zaměřených na zvýšení zaměstnatelnosti v regionu a na zlepšení vzdělanostní struktury obyvatelstva.

V posledních letech je rozvoj aktivit spojených s dalším vzděláváním výrazně na vzestupu a pojí se s různými typy jeho poskytovatelů. Ve městě Opavě se nachází řada těchto subjektů od institucí organizovaných státem, přes podniky až po různé vzdělávací organizace. Jejich vzdělávací aktivity jsou zaměřeny na různé cílové skupiny, např. na pedagogické pracovníky, zaměstnance podniků a firem, nezaměstnané nebo na širokou veřejnost.

Významnou institucí ve městě Opavě, jejíž činnost se mimo jiné pojí také s celoživotním vzděláváním, je Univerzita třetího věku na Slezské univerzitě v Opavě. Slezská univerzita v Opavě realizuje Univerzitu třetího věku od roku 1995. Je koncipována formou zájmového vzdělávání jako součást programů celoživotního vzdělávání. Programy přednášek, kurzů, seminářů a exkurzí respektují zájem seniorů, přičemž nabídky vychází z možností jednotlivých součástí Slezské univerzity. Kurzy jsou zaměřeny prakticky, především na počítačovou gramotnost, výuku cizích jazyků či například na trénování paměti. Výuka probíhá v období jednotlivých semestrů, které jsou zakončeny předáním osvědčení a slavnostním vyřazovacím aktem za účasti akademických pracovníků Slezské univerzity. Některé praktické kurzy a jednorázové akce mohou být organizovány i mimo semestry v letních měsících, a to podle zájmu seniorské veřejnosti. Součástí Slezské univerzity v Opavě realizují Univerzitu třetího věku podobnou organizační formou. Pokud je koncipována jako cyklus několika semestrů, je studium zakončeno písemnou prací a kolokviem. Po ukončení senioři obdrží osvědčení.

Kromě Univerzity třetího věku v oblasti celoživotního vzdělávání Slezská univerzita v Opavě realizuje také další vzdělávací aktivity pro různé cílové skupiny. Podle Dlouhodobého záměru vzdělávací, výzkumné a umělecké činnosti Slezské univerzity v Opavě na rok 2007 chce univerzita:

- usilovat o další zkvalitňování stávajících oborů celoživotního vzdělávání, a to na základě společenské poptávky;
- uskutečňovat rozšíření nabídky oborů celoživotního vzdělávání realizovaných v rámci akreditovaných studijních programů a oborů;
- realizovat rozšíření nabídky vzdělávacích programů, zejména III. Cyklus Univerzity třetího věku pro veřejnost a firmy;
- akreditovat nové rekvalifikační programy pro nezaměstnané přes MŠMT;

- ve spolupráci s úřady práce realizovat akreditované rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané;
- pokračovat v realizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků;
- rozšířit nabídku akreditovaných programů vzdělávání pracovníků veřejné správy.

Nabídku dalšího vzdělávání poskytují kromě Slezské univerzity i další vzdělávací instituce v Opavě. Mezi ně patří např. Střední škola technická, Střední škola poštovních a logistických služeb, Střední zdravotnická škola, Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Mendelovo gymnázium, Obchodní akademie, Střední odborné učiliště stavební, Slezské gymnázium či Církevní konzervatoř v Opavě. U všech těchto subjektů se jedná o vzdělávací akce v podobě kurzů a školení v různém rozsahu. Tyto vzdělávací akce svým obsahem většinou odpovídají obsahu výuky na příslušných institucích a podle toho jsou i určeny příslušným cílovým skupinám. Realizace akcí funguje většinou na komerční bázi, ale je také hrazena z projektů OPRLZ.

Další významnou institucí v oblasti celoživotního vzdělávání je Úřad práce v Opavě. Jeho význam spočívá především v nabídce rekvalifikací určených jak ke zvýšení a prohloubení dosavadní kvalifikace, tak k získání kvalifikace fyzické osoby, jenž dosud žádnou kvalifikaci nezískala, změně kvalifikace účastníka, k získání nových znalostí a dovedností, které jedinci umožní uplatnit se na trhu práce. Podle statistiky ÚP v Opavě každým rokem evidenci ukončí zhruba polovina uchazečů, kteří prošli rekvalifikací. Podle věkové struktury je nejvíce zastoupena kategorie osob do 25 let věku, podle vzdělanostní struktury je nejvíce zastoupena kategorie střední odborné vzdělání (vyučen). Nejčastěji se doba rekvalifikace pohybuje v časovém horizontu 1-3 měsíce, přičemž uchazeči, kteří projdou rekvalifikací bývají zpravidla umístěni v období do 3 měsíců po absolvování rekvalifikace.

Mnohem menší počet osob projde podle statistiky ÚP v Opavě zaměstnaneckou rekvalifikací. Jedná se o úhradu části nákladů na konkrétní rekvalifikace pro zaměstnance, kteří jsou ohroženi ztrátou zaměstnání z výrobních či organizačních důvodů nebo byli přijati do zaměstnání s podmínkou absolvovat rekvalifikaci pro nové zaměstnání a v neposlední řadě pro ty, kteří si pro udržení stávajícího pracovního místa potřebují svou kvalifikaci doplnit. Tento nástroj aktivní politiky zaměstnanosti využívají zaměstnavatelé zejména při rekvalifikacích do dělnických profesí. Nejčastěji jsou podle tříd KZAM zastoupeny kategorie řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři (kromě obsluhy strojů a zařízení) a kategorie obsluha strojů a zařízení.

Řada opavských podniků a organizací využívá nejrůznější vzdělávací kurzy (jazykové, počítačové apod.), které jsou hrazeny z rozpočtu organizace a které zvyšují odbornost zaměstnanců. Jde jednak o vzdělávání, jehož organizování je pro zaměstnavatele povinné a účast zaměstnanců je na něm taktéž povinná, tak o nepovinné vzdělávání, kterým zaměstnavatelé zvyšují produktivitu práce a flexibilitu zaměstnanců. Ve městě sídlí nebo působí řada komerčních subjektů, které poskytují jak zájmové vzdělávání pro širokou veřejnost, které si občan hradí sám, tak vzdělávání, které si u daných subjektů objednávají podniky. Samotné vzdělávání poskytují vzdělávací organizace bez ohledu na to, zda jsou zahrnuty v registru sítě škol (např. jazykové školy) či nikoliv. Vzdělávací instituce mohou nabízet vzdělávací programy, pro které získaly akreditaci MŠMT (jde většinou o jazykové či odborné profilové vzdělávání), jenž by měla být zárukou určité kvality poskytovaného vzdělávání. Současně pak mohou nabízet i vzdělávací programy bez akreditace MŠMT.

Hlavní charakteristiky

- Dostatečná síť fungujících veřejných i soukromých škol.
- Dlouhodobě se snižující počet dětí v MŠ a ZŠ.
- Existence škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Pestrá nabídka středních škol představujících zázemí pro ostatní části okresu.
- Zvyšující se počet studentů na středních školách v Opavě.
- Město je sídlem Slezské univerzity.
- Pestrá nabídka vzdělávacích aktivit v rámci celoživotního vzdělávání.

3. KVALITA ŽIVOTA

7.1 Zdravotnictví

Zdravotnická zařízení na území města Opavy poskytují občanům zdravotnické služby v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem č. 20/1966 Sb., o péči a zdraví lidu. Ve správním území města se nacházejí zdravotnická zařízení se širokou spádovou oblastí. Jedná se o Slezskou nemocnici v Opavě, která se řadí mezi vyšší typy nemocnic se širší spádovou oblastí než je území okresu Opava a Územní středisko záchranné služby MSK, územní odbor Opava. U obou těchto zařízení je zřizovatelem Moravskoslezský kraj. Dalším významným zařízením se širokou spádovou oblastí je Psychiatrická léčebna Opava.

Mezi větší zdravotnická zařízení dále patří Zdravotnické centrum MediCare (odborné lékařské ambulance), Léčebné a rehabilitační centrum, s.r.o. a zdravotnické zařízení ESTIE, s.r.o., které provozuje kardiovaskulární, gastroenterologickou a cévní ordinaci. Menší zdravotnická zařízení, včetně lékáren, jsou situována převážně mezi obytnou zástavbou. Jedná se o ordinace praktických lékařů pro děti a dorost, praktických lékařů pro dospělé, ženských lékařů, zubních lékařů, apod. Ve městě je provozován Kojenecký ústav s dětským domovem pro děti do tří let včetně jeslí a dále se ve správním území města nachází např. Krajská hygienická stanice, územní pracoviště Opava či Zdravotnická záchranná služba.

Pro Opavu je specifická existence rozsáhlých lůžkových zdravotnických zařízení, např. Psychiatrická léčebna s 1 015 lůžky, což má vliv na koncentraci osob se zdravotními znevýhodněními či závislostmi. Zdravotnická zařízení na území města jsou rozmístěna vcelku rovnoměrně a v přijatelných časově dostupných vzdálenostech.

Tabulka 54 – Lůžková zdravotnická zařízení ve městě Opavě

Název zařízení	počet		Prům. obsaz. lůžka na 1 úvazek		Využití lůžek ve dnech	Průměrná ošetrovací doba ve dnech	Náklady na 1 ošetrovací den (Kč)
	Lůžek k 31.12.	Hospital.	Lékaře/den	Sestry u lůžka/den			
Slezská nemocnice v Opavě, p.o.	602	22 620	5,8	1,5	260,0	7,5	1 541
Psychiatrická léčebna Opava	1 015	6 462	16,7	3,2	334,9	52,5	1 015
Léčebna pro dlouhodobě nemocné Opava	48	454	16,7	2,4	304,0	32,2	.

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky 2006

Rozdělení a počet lůžek v těchto zařízeních je následující:

Slezská nemocnice v Opavě, p.o.

Interná	140 lůžek (z toho JIP 13 lůžek)
Infekční	50 lůžek (z toho JIP 6 lůžek)
TRN	40 lůžek
Neurologie	44 lůžek
Pediatric	65 lůžek (z toho JIP 7 lůžek a novorozenecké 26 lůžek)
Gynekologie	45 lůžek (z toho porodnice 26 lůžek)
Chirurgie	91 lůžek (z toho dětská chirurgie 21 lůžek)
AR	9 lůžek
Ortopedie	24 lůžek
Urologie	25 lůžek
ORL	20 lůžek
Oftalmologie	19 lůžek
Dermatovenerologie	18 lůžek
<u>Intenzivní péče</u>	<u>12 lůžek</u>
CELKEM	602 lůžek

Psychiatrická léčebna Opava

Psychiatrie	1 015 lůžek
CELKEM	1 015 lůžek

Léčebna pro dlouhodobě nemocné Opava

Ošetrovatelská péče	48 lůžek
CELKEM	48 lůžek

Tabulka 55 – Zdravotnická zařízení na území města Opavy

Typ zařízení	Počet zařízení
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	1
Ambulantní zařízení	3
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	2
Nemocnice	1
Odborné léčebné ústavy (mimo léčeben dlouhodobě nemocných)	1
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1
Detašované pracoviště ostatního lůžkového zařízení	1
Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	32
Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé	5
Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	13
Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	1
Samostatná ordinace praktického lékaře – stomatologa	39
Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře – stomatologa	1
Samostatná ordinace praktického lékaře – gynekologa	8
Samostatná ordinace lékaře specialisty	56
Detašované pracoviště samostatné ordinace lékaře specialisty	12
Ostatní samostatná zařízení	25
Detašované pracoviště ostatního samostatného zařízení	3
Zařízení lékárenské péče	14
Jesle	1
Dětský domov	1
Detašované pracoviště střediska záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci	2
Transfusní stanice	1

Zdroj: ČSÚ 2004

7.2 Sociální služby a sociální infrastruktura

Sociální služby jsou velmi významnou částí aktivit státu, samosprávy a nestátních subjektů, jimiž jsou řešeny problémy jednotlivců, rodin i skupin obyvatel. Město Opava má poměrně dobře vyvinutý systém sociálních zařízení a poskytovaných služeb různým skupinám obyvatelstva ve srovnání s jinými obcemi v rámci Moravskoslezského kraje. I přesto je potřeba oblast sociálních služeb a dalších návazných služeb péče i nadále rozvíjet.

Typologie sociálních služeb¹ může být určena dle různých kritérií. Příkladem může být třídění dle:

- délky trvání služby – dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé;
- místa poskytování služby – služby spojené s bydlením v zařízení, spojené s návštěvou zařízení, spojené s návštěvou uživatele;
- charakteru činnosti služby – sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence;
- formy poskytování sociálních služeb – pobytové, ambulantní a terénní.

Následující podkapitoly nejčastěji využívají členění dle formy poskytování sociálních služeb:

- **Pobytové služby**
pobytovými službami se rozumí služby spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb pro takové klienty, kteří nechtějí či nemohou žít v přirozeném prostředí (např. domovy pro seniory);
- **Ambulantní služby**
služby, za kterými osoba dochází nebo je doprovázena (dopravována) do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování (např. poradenství);
- **Terénní služby**
jsou poskytovány osobě v jejím přirozeném sociálním prostředí (zpravidla v jejich domácnostech) a mají za cíl se přirozenému prostředí co nejvíce přiblížit, mají podpůrný charakter (např. osobní asistence, pečovatelská služba).

7.2.1 Sociální zařízení a poskytovatelé sociálních služeb

Ve správním území města se nachází celá řada sociálních zařízení a poskytovatelů sociálních služeb:

- zařízení a služby pro seniory;
- zařízení a služby pro osoby se zdravotním znevýhodněním;
- zařízení a služby pro obyvatele v sociální tísni;
- zařízení a služby pro děti a mládež.

Jak již bylo uvedeno, sociální služby a další služby péče mohou být poskytovány různorodými subjekty a tyto služby jsou charakterizovány místem, časem a potřebami uživatelů. Disproporce v pokrytí poskytovaných služeb jsou často odvislé od schopnosti získat finance a dosavadního rozdílného přístupu (obce, zřizovatelů apod.) k různým typům poskytovatelů. Síť pobytových služeb je v Opavě poměrně hustá a je potřeba pobytové služby lépe vyvážit s ostatními typy péče. Např. provoz terénních služeb je méně finančně náročný, jsou schopny pružně reagovat na proměny situací a podporují využití přirozených zdrojů pro řešení situací, nelze jimi však zcela nahradit ústavní služby. Je však potřeba

¹ Krajský úřad MSK: Koncepce sociálních služeb v Moravskoslezském kraji, říjen 2003, <http://www.kr-moravskoslezsky.cz>. Tato kapitola však nepojednává pouze o sociálních službách, ale zabývá se i přesahy do dalších úzce navazujících oblastí (např. zaměstnanosti, bytové politiky apod.).

upouštět od principů ústavní péče a směřovat k naplňování standardů kvality sociálních služeb.

Sociální služby se často úzce propojují se zařízeními či službami spadající do oblastí školství, zdravotnictví, zaměstnanosti, bydlení, kriminality apod., proto je nelze zcela oddělit. Bližší specifikaci popisu současného stavu, problémových oblastí vedle návrhů priorit a způsobů řešení lze najít v dokumentu „Komunitní plán“.

Tabulka 56 – Zařízení a služby pro seniory ve městě Opavě

Typ zařízení / pobytové služby	Počet zařízení/služeb apod.	Kapacita zařízení/služeb apod.
Domov pro seniory	2	224 lůžek
Domov – Penzion pro důchodce	1	102 lůžek
Dům pro seniory	4	118 uživatelů
Typ zařízení / ambulantní služby		
Denní stacionář	1	15 uživatelů / den
Klub důchodců	3	130 členů
Ostatní (např. psychoterapeutické programy)	1	
Typ zařízení / terénní služby		
Pečovatelská služba	3	490 uživatelů / měsíc
Služby poskytující ošetrovatelskou péči	3	180 uživatelů / měsíc

Zdroj: Magistrát města Opavy – Odbor sociálních věcí, 2007

Postupné stárnutí obyvatelstva a s tím související nárůst počtu seniorů, který se projevuje i v Opavě (v roce 2005 dle ČSÚ 8 267 osob nad 65 let), vyvolává potřebu zvýšit nabídku alternativních služeb k převažující nabídce pobytového typu služeb pro tuto skupinu populace o terénní a intervenční typy sociálních služeb. Navíc, s vyššími věkovými kategoriemi seniorů se významně zvyšuje podíl osob se závislostí a potřebou zajištění i celodenní péče při sebeobsluze, bez které se neobejdou.

V současné době probíhá v rámci zavádění standardů kvality pozvolná transformace stávajících pobytových zařízení (např. Domova – penzionu pro důchodce a domovů pro seniory) na zařízení komunitního (rodinného) typu.

Málo rozvinutý je systém odlehčovacích služeb pro rodinné příslušníky pečující o těžce nemocné, tato služba je nyní zabezpečena hlavně prostřednictvím 1 denního stacionáře s kapacitou 15 uživatelů/den. Roste potřeba péče o osoby postižené demencemi středních a těžších forem (včetně Alzheimerovy choroby).

Ve městě Opava je poměrně rozšířená pečovatelská služba často v propojení s ošetrovatelskou péčí, která je zaměřena převážně na cílovou skupinu seniorů, ale i zdravotně postižených žijících v domácnostech. Významně se na provozování terénních služeb podílejí i nestátní neziskové organizace. V lokalitě Opavy není řešena tísňová péče, senioři se obracejí na svého praktického lékaře o možnost umístění ve zdravotnických zařízeních.

Soudobý trend směřuje k tomu, aby sociální služby pro seniory byly zajišťovány především danou obcí.

Tabulka 57 – Zařízení a služby pro osoby se zdravotním znevýhodněním ve městě Opavě

Typ zařízení / pobytové služby	Počet zařízení/služeb apod.	Kapacita zařízení/služeb apod.
Ústav sociální péče	2	281 lůžek
Chráněné bydlení	2	60 lůžek
Typ zařízení / ambulantní služby		
Pracovní a sociální rehabilitace	4	70 uživatelů
Krizová pomoc	2	20 uživatelů / den
Centra denních služeb, svépomocné aktivity	8	
Denní stacionář	1	10 uživatelů / den
Odborné sociální poradenství	3	
Typ zařízení / terénní služby		
Osobní asistence	1	
Pečovatelská služba ²	-	-
Podpora samostatného bydlení	2	
Raná péče	1	25 uživatelů
Typ zařízení / chráněné zaměstnávání		
Podporované zaměstnávání	4	
Chráněné dílny	9	
Typ zařízení / speciální školy		
Mateřská škola	1	
Základní škola	2	
Speciálně pedagogické centrum	2	

Zdroj: Magistrát města Opavy – Odbor sociálních věcí, 2007

Výskyt a složení skupiny obyvatel se zdravotním znevýhodněním (mentálně postižení, duševně nemocní, i tělesně postižení) také značně ovlivňuje existence Psychiatrické léčebny Opava. Pokud jde o pobytová zařízení, služba ústavů sociální péče je zde nejrozsáhlejší pobytovou službou (převážně v celoročním režimu pobytu), i když je trend ustupovat od rozsáhlých pobytových zařízení podobně jako v oblasti péče o seniory. Hlavní problémovou oblastí je bydlení – nedostačující rozsah chráněného bydlení (pro duševně nemocné a mentálně postižené) a bezbariérových bytů pro tělesně postižené (včetně terénní služby podpory samostatného bydlení), zcela chybí krizová lůžka.

Ambulantní typy služeb jsou poměrně dobře rozvinuté, zejména oblast poradenství, ovšem mimo odlehčovací pobyty (např. stacionáře) obdobně jako u služeb péče o seniory. Jsou nabízeny průvodcovské, předčitatelské a tlumočnické služby.

Naopak terénní služby jsou zcela kapacitně podhodnoceny pro mentálně postižené, duševně nemocné, i tělesně postižené, v Opavě funguje v minimálním rozsahu služba osobní asistence pro dospělé – zcela chybí krizová osobní asistence a osobní asistence pro děti se zdravotním znevýhodněním.

Úzce na péči o osoby se zdravotním znevýhodněním navazuje oblast zaměstnávání zdravotně postižených, kdy se projevuje potřeba minimálně udržet stávající stav chráněného a podporovaného zaměstnávání vedle pracovních rehabilitací.

² Pečovatelská služba je řešena v tabulce č. 56.

Tabulka 58 – Zařízení a služby pro obyvatele v sociální tísní ve městě Opavě

Typ zařízení / pobytové služby	Počet zařízení/služeb apod.	Kapacita zařízení/služeb apod.
Azylový dům	2	43 lůžek
Noclehárna	1	18 lůžek
Krizová lůžka	2	8 lůžek
Typ zařízení / ambulantní služby		
Nízkoprahové denní centrum	1	30 uživatelů / den
Odborné sociální poradenství	4	2 400 uživatelů / rok
Krizová pomoc	2	1 000 uživatelů / rok
Telefonická krizová pomoc	1	900 uživatelů / rok
Kontaktní centrum	1	150 uživatelů / rok
Probační, resocializační socioterapeutické programy	2	65 uživatelů / rok
Typ zařízení / terénní služby		
Streetworker	1	
Terénní práce pro osoby bez přístřeší	1	
Typ zařízení / zaměstnávání		
Veřejně prospěšné práce		

Zdroj: Magistrát města Opavy – Odbor sociálních věcí, 2007

Prioritou pro skupinu osob v sociální tísní je nejspíše řešení nouzového ubytování. V Opavě nefunguje systém prevence ztráty bydlení a je nedostatečná terénní výpomoc s hledáním či udržením bydlení. Je zabezpečeno nouzové ubytování pro muže (noclehárna, azylový dům) a matky s nižším počtem dětí, zcela chybí nouzové ubytování pro bezdětné ženy či páry, úplné rodiny s dětmi.

Odborné sociální poradenství je zabezpečeno. Je potřeba minimálně udržet existující služby – krizovou pomoc, probační a socioterapeutické programy, kontaktní centrum apod., které se již osvědčily a jejich nabídka je velmi potřebná.

Pokud se zaměříme na oblast zaměstnávání, v Opavě existuje velmi nízká úroveň počtu vytvářených míst veřejně prospěšných prací.

Tabulka 59 – Zařízení a služby pro děti a mládež ve městě Opavě

Typ zařízení / pobytové služby	Počet zařízení/služeb apod.	Kapacita zařízení/služeb apod.
Kojenecký ústav	1	86 lůžek
Azylový dům	1	22 dětí
Dům na půl cesty, podporované bydlení	1	4 lůžka
Krizové bydlení	6	
Dětský domov	1	48 lůžek
Typ zařízení / ambulantní služby		
Odborné sociální poradenství	7	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	3	120 uživatelů / den
Kluby mládeže	2	
Typ zařízení / terénní služby		
Sociální asistence	1	510 uživatelů / rok

Zdroj: Magistrát města Opavy – Odbor sociálních věcí, 2007

Zásadně se projevuje problém bydlení, nejen krizového či nouzového typu na krátké období, které je omezeně zabezpečeno.

Nejčteněji jsou zastoupeny subjekty poskytující pomoc dětem a mládeži prostřednictvím poraden, u kterých je možné rozšířit další specializované služby s využitím nových metod práce. Také jsou dostupné nízkoprahové služby.

Velkou poptávku zcela zřejmě neuspokojuje nabídka služeb sociálních asistentů pro rodiny v tíživé sociální situaci.

Ostatní již výše zmíněné služby či zařízení jsou otevřeny i pro zástupce národnostních menšin. Zástupci romské národnostní menšiny často trpí ztrátou trvalého bydlení, kdy často přistoupili na nevýhodné smluvní podmínky nájmu, které obvykle vedou společně s jejich velmi vysokou nezaměstnaností k negativním sociokulturním důsledkům. Tyto důsledky příliš nezmírňuje minimální rozsah terénní sociální práce v Opavě zaměřené specificky na romskou menšinu. Fungují zde služby zaměřené na mimoškolní činnost a smysluplné trávení volného času, v čemž je potřeba i nadále pokračovat. Chybí systém včasné péče pro romskou menšinu. Zásadní je udržet děti z těchto cílových skupin v hlavním vzdělávacím proudu. Romové také mimo jiné využívají služeb sociální asistence, poradenství a nouzového ubytování.

7.2.2 Financování sociálních služeb

Základním problémem v oblasti financování sociálních služeb v Opavě i v kraji je neexistence uceleného přehledu finančních toků směřujících do oblasti sociálních služeb. Údaje, které jsou aktuálně k dispozici, jsou parciální a nemají centrální evidenci. Systém financování státních a nestátních subjektů poskytujících sociální služby je oddělený, poskytovatelé nemají rovný přístup k finančním prostředkům. Služby jsou financovány podle kapacity, nikoli podle potřeby a poskytovaných služeb (úkonů), kvalita služeb není systémově kontrolována, kontrola efektivity vynaložených prostředků se neprovádí. Uživatelé nemají téměř žádný podíl na kontrole. Meziresortní a mezioborová spolupráce a koordinace aktivit je nedostatečná. Neexistují komplexní data o sociálních službách, nejsou prováděny kvalitativní analýzy, což by se však mělo zlepšit se zaváděním standardů kvality.

Jako potřebné se jeví udržet stávající komunikaci nejen prostřednictvím komunitního plánování (blíže podkapitola 7.2.3), ale i rozvinout partnerskou spolupráci poskytovatelů sociálních služeb a města Opavy na společných projektech.

Dále zprůhlednit finanční toky a náklady na dílčí sociální služby, podpořit či iniciovat i ze strany města Opavy snahy poskytovatelů sociálních služeb získávat finanční prostředky z vnějších finančních zdrojů – zejména evropských fondů, buď formou partnerství města, či případnou podporou spolufinancování ze strany města dle prioritních aktivit. Upravit dotační systém a zefektivnit systém monitorování všech sociálních služeb bez ohledu na to, zda získaly dotaci z města Opavy. Dotace obcí by měly zásadně zohlednit výskyt statisticky významných znevýhodněných sociálních skupin v rámci své lokality. Rovněž je vhodné uvažovat o rozvoji možnosti systému financování sociálních služeb na principu vykázaných úkonů především u těch významných typů služeb, které jsou poskytovány v pravidelných intervalech, jako se osvědčilo například u pečovatelské služby.

Základním rysem a zároveň problémem v oblasti financování služeb poskytovaných nestátním neziskovým organizacím je, že:

- výše dotací ze státního rozpočtu i z jiných veřejných rozpočtů jsou nenárokové;
- poskytovatelé služeb musí každoročně obhajovat potřebu služeb v rámci každoročních dotačních řízení i u služeb, které jsou dlouhodobě zavedené a ověřené a které v mnoha případech neposkytuje stát, kraj ani obce - v tomto případě neplní

funkci kapacitně doplňkovou, nýbrž jde o poskytování primárně potřebných chybějících služeb. V důsledku této skutečnosti dochází k zatěžujícímu odčerpávání kapacity lidského potenciálu a času na úkor zvyšování kvality péče;

- současný systém financování služeb v oblasti nestátních neziskových organizací vytváří prostředí, které je v oblasti poskytovatelů služeb charakterizováno existenční nejistotou, nižšími mzdami a dále kumulací pracovních činností spojených s přetížeností pracovníků v jednotlivých organizacích.

Tabulka 60 – Dotace (přímé podpory a granty) v oblasti sociálních služeb (v Kč) v Opavě

Dotace	2004	2005	2006
Přímé podpory	2 700 000	4 870 000	5 670 000
Granty	2 100 000	500 000	500 000
CELKEM	4 800 000	5 370 000	6 170 000

Zdroj: Magistrát města Opavy 2007

Neziskové organizace působící v oblasti sociálních služeb také podávají žádosti o podporu projektů na Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo vnitra, evropské fondy a další veřejné a soukromé poskytovatele dotací a grantů. Údaje jsou rozptýlené a sumárně v současné době nejsou k dispozici.

7.2.3 Komunitní plánování

Komunitní plánování umožňuje plánovat sociální služby způsobem odpovídajícím místním specifikům i potřebám jednotlivých občanů. Jde o otevřený proces zjišťování potřeb a zdrojů, včetně hledání nejvhodnějších variant řešení. V komunitním plánování jde zejména o zapojení uživatelů služeb, poskytovatelů a zadavatelů do přípravy a uskutečňování plánu služeb na svém území a dosažení konsenzu při dialogu a vyjednávání, který je přijat a podporován většinou účastníků. Výsledkem komunitního plánování je systém sociálních služeb na místní úrovni, který odpovídá zjištěným místním potřebám, reaguje na lokální odlišnosti a zajišťuje, že finanční prostředky na služby vynakládané jsou efektivně využívány.

Výše uvedené zásady jsou naplňovány také při procesu komunitního plánování v Opavě. V Opavě existuje přibližně 45 zařízení a organizací poskytujících sociální služby různým skupinám obyvatel. Aby byla zajištěna koordinace jejich činností, poskytování sociálních služeb k napomáhání řešení aktuálních potřeb klientů a efektivní spolupráce mezi těmito subjekty, začala být využívána právě metoda komunitního plánování sociálních služeb. Celý proces komunitního plánování je rozdělen do jednotlivých fází, které na sebe navazují, ale mohou se i navzájem prolínat:

- analytická fáze;
- strategická fáze;
- implementační fáze.

V roce 2006 proběhla analytická část, která umožnila zmapovat poskytovatele sociálních služeb ve městě a vytvořit jejich typologii. Z výsledků analýz byly také navrženy tyto odborné pracovní skupiny a jejich zaměření na cílové skupiny, které se budou zabývat Komunitním plánem:

- senioři;
- zdravotně postižení;
- rodiny s dětmi;
- osoby, kteří vyžadují specifickou pomoc při řešení životní situace;
- národnostní menšiny.

Na pracovních skupinách se členové průběžně snaží získávat další specifická data nutná pro další rozvoj sociálních služeb (např. z interních analýz organizací apod.), která budou uvedena v Komunitním plánu.

V rámci navazující strategické fáze se pravidelně setkávají jednotlivé pracovní skupiny v rámci komunitního plánování a jejich činnost v současné době především směřuje k přípravě koncepce Komunitního plánu, tzn. střednědobé koncepce (3-5 let) rozvoje sociálních služeb na území města Opava, která by měla být publikována nejpozději v lednu 2008. Tato koncepce navrhuje mimo vstupní analýzy také hlavní priority a problémové oblasti v sociální péči, jejich způsob řešení, finanční zdroje a náklady, hlavní realizátory apod.

Každá pracovní skupina je otevřená jak zástupcům zadavatele (města Opavy), tak i poskytovatelům služeb sociální péče (i významných institucí – např. úřad práce) a uživatelům (uživatelům služeb sociální péče, veřejnosti). Bohužel, v současné době se příliš nedaří zapojovat ve větší míře právě uživatele. Na některá jednání se podařilo přizvat i zástupce soukromých firem. Všechny pracovní skupiny se scházejí jednou za měsíc a každého jednání se účastní průměrně 15-20 členů a hostů. Postupně se utváří a upevňuje organizační struktura, která propojuje odborníky a zástupce veřejnosti s politickým vedením města. To umožňuje zejména rychlé předávání informací a usnadňuje akutní řešení sociálních problémů.

Po dvou výše uvedených fázích (analytické a strategické) nastává fáze implementační, kdy se obsah naplánovaných aktivit v Komunitním plánu průběžně realizuje. Pracovní skupiny monitorují a vyhodnocují naplňování Komunitního plánu a předávají dále tyto výsledky zadavateli komunitního plánování (městu). Po skončení plánovaného období Komunitního plánu se celý proces komunitního plánování navrácí do fáze analytické a probíhá obdobně cyklicky.

Mezi hlavní aktivity komunitního plánování patří nejen vypracování a realizace strategického dokumentu koncepce rozvoje sociálních služeb – Komunitního plánu, ale i pořádání odborných seminářů, kurzů, diskusních kulatých stolů, konferencí, Dne sociálních služeb a jiných veřejných akcí, publikace propagačních materiálů o sociálních službách v Opavě pro veřejnost.

Město, jako jeden z aktérů tohoto procesu, se podílí na spolufinancování komunitního plánování a usiluje o získávání i vnějších zdrojů. Pro analytickou a strategickou fázi se podařilo úspěšně získat finanční dotaci z Moravskoslezského kraje a také dotaci z evropských fondů.

7.3 Volný čas

Město Opava je již odedávna centrem kulturního a společenského života a v současné době je druhým nejvýznamnějším kulturním a společenským centrem Moravskoslezského kraje. Bohatou historií města dokládá množství kulturních památek a institucí, které nabízejí občanům města nebo jeho návštěvníkům možnosti pro uspokojení volnočasových aktivit.

7.3.1 Kulturní instituce a zařízení

Město Opava je sídlem významných kulturních institucí a zařízení, např. Slezského zemského muzea, Slezského divadla, Zemského archivu, řady sakrálních staveb, galerií, výstavních prostor atd. Mezi důležité instituce, které se zabývají organizací kulturních a společenských akcí, patří Kancelář primátora Magistrátu města Opavy a dále zejména Maticе slezská, jejímž hlavním posláním je zachování kulturních a historických hodnot formou vzdělávání, kulturní činnosti, organizací festivalů atd. Ve městě rovněž působí řada soukromých uměleckých agentur a klubů.

Tabulka 61 – Kulturní zařízení na území města Opavy

Typ zařízení	Počet zařízení
Veřejná knihovna vč. poboček	7
Stálá kina	2
Divadlo	2
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	7
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	3
Kulturní zařízení ostatní	14
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	9
Sakrální stavba	22
Hřbitov	8
Smuteční síň	1

Zdroj: ČSÚ 2004

V roce 2007 dochází ke zrušení kina Elektra a v Opavě tak zůstává pouze 1 kino. Je vybudována nová Smuteční síň, která má být uvedena do provozu v polovině roku 2007.

Muzea

Slezské zemské muzeum, jehož zřizovatelem je Ministerstvo kultury ČR, má dlouhodobou tradici (založeno v roce 1814). Je nejstarším muzeem a zároveň třetím největším vlastivědným muzeem v České republice. Počátkem 90. let minulého století muzeum převzalo rozsáhlé fondy k dějinám kraje a připojením Slezského ústavu Akademie věd v Opavě s jeho odbornou knihovnou a dalšími fondy se počet akvizic muzea přiblížil k hranici 2,5 miliónů. Součástí muzea jsou také pracoviště, která se nachází přímo ve městě nebo v jeho blízkosti:

- Výstavní budova Slezského zemského muzea v Opavě – s muzejní činností je spjata již od svého vzniku v letech 1893-95 pro potřeby vznikajícího Uměleckoprůmyslového muzea. Postupně zde byly otevřeny expozice, které se věnují vývoji přírody a společnosti ve Slezsku a na severní Moravě, Slezsku v lidovém umění a Evropskému umění 14.-18. století. Výstavní budova slouží také k pořádání ústředních výstav Slezského zemského muzea, konají se zde umělecké pořady, koncerty, přednášky a besedy.
- Památník Petra Bezruče – vznikl na místě rodného domu Petra Bezruče, básníka a buditele českého národa a jazyka ve Slezsku. Nachází se zde expozice Život a dílo Petra Bezruče, která prezentuje význam básnického slova pro dějiny kraje a národa. Památník, který se stává každoročním spolupořadatelem multikulturního festivalu Bezručova Opava, je považován za významné vědecké a studijní centrum bohemistiky České republiky. Rozsahem činnosti a literárních sbírek patří po pražském Památníku národního písemnictví k největším v ČR. Ve své správě má

i srub Petra Bezruče na Ostravici, jehož vzhled a interiér je zachován v původní podobě a doplněn expozicí s názvem Krajem Petra Bezruče.

- Slezský ústav Slezského zemského muzea v Opavě – dlouhodobě zkoumá dějiny Slezska, národností a národnostních menšin i politických perzekucí obyvatelstva ve 20. století v rámci České republiky a střední Evropy, a zajišťuje tvorbu, zpracování a ochranu sbírkových fondů i široce pojatou kulturněvýchovnou a prezentační činnost. Systematicky přitom pokračuje v dřívějších historických a sociologických výzkumech. Kvalitní plnění těchto úkolů zajišťují čtyři odborná oddělení a ústřední knihovna SZMO, která vznikla sloučením ústavní knihovny s knihovnou Slezského zemského muzea.
- Arboretum v Novém Dvoře u Opavy – expozice o ploše 23 ha prezentují ukázky flóry různých částí světa, specifické druhy a diagnostické dřeviny mnoha stanovišť a typické dřeviny rašelinišť, vřesovišť, písčných dun, pouští i vysokohorských poloh. Kromě pěstitelské a sbírkové činnosti je i výzkumným vědeckým pracovištěm. Konají se zde výstavy, přednášky, akce pro mládež, exkurze, koncerty, setkání umělců apod. V arboretu se nachází také skleníkový areál, který je v současné době v rekonstrukci.
- Památník 2. světové války v Hrabyni – expozice památníku je věnována událostem 2. světové války. Mimo to zde může návštěvník zhlédnout symbolický hřbitov obětí válečného konfliktu a skanzen bojové techniky. V památníku se nacházejí Expozice 2. světové války, samostatná expozice Českoslovenští letci v boji za svobodu 1939-45 a nejnovější expozice Heliodor Píka – Život a smrt generála, která je věnována rodáku z nedaleké Štítiny. V současnosti probíhá rozsáhlá rekonstrukce hlavního objektu a původní expozice, předpokládané otevření Památníku je plánováno na rok 2008.
- Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky – jedná se o významnou technicko-vojenskou památku v podobě specificky ojedinělého bývalého fortifikačního systému naší republiky, který vznikl v letech 1935 – 1938. Areál, který soustřeďuje různé typy opevnění, je v současnosti také místem dalších vzdělávacích a vzpomínkových akcí. Každoročně se tu konají ve spolupráci s jednotkami Armády ČR ukázky obrany pevnosti, v září pravidelně probíhá pochod po linii opevnění se závěrečnou vatrou a besedou s pamětníky. K nejnovějšímu prezentačnímu využití patří vytvoření naučné stezky po linii opevnění.

Divadla

Slezské divadlo Opava, jehož zřizovatelem je město Opava, zahájilo činnost již v roce 1805. To z něj činí nejstarší divadlo v Moravskoslezském kraji a jeho budova je současně jednou z nejvýznamnějších stavebních památek na území města. Současná kapacita divadla je 376 diváků. V roce 2006 mělo divadlo dvě stálé scény – činoherní a operní. Součástí operního souboru byl služební balet. Celkový počet inscenací v repertoáru byl 37, z toho 13 bylo určeno pro děti a mládež, uvedeno bylo 23 premiér. Slezské divadlo v roce 2006 odehrálo na domácí scéně 244 představení a koncertů, hostujícími soubory bylo na scéně Slezského divadla odehráno 11 představení. Na představeních na domácí scéně bylo nabídnuto 91 480 míst. Průměrná návštěvnost dosáhla výše 84 %, což představuje nárůst o 3 % oproti roku 2005.

Od roku 1951 působí v Opavě také Loutkové divadlo. Mezi soubory působící v tomto divadle patří 6 loutkohereckých souborů (Divadélko na dlani, Broučci, OPAL, Skřítci, Sněženky, Střes) a jeden soubor divadelní (Sáček). Tyto amatérské soubory zajišťují stěžejní repertoár Loutkového divadla během každé sezóny.

Dalšími významnými kulturními zařízeními jsou Dům umění, Středisko volného času, Městský dům kultury Petra Bezruče, soukromé galerie a umělecké kluby.

Kulturní prostory v Opavě

V roce 2006 byl zakonzervován interiér odsvěceného kostela sv. Václava. Konzervační přístup představuje zachování a prezentaci prolínajících se historických vrstev a stavebních zásahů, a to včetně způsobených poškození. Celý kostel tak vytváří neopakovatelnou syrovou atmosféru. V současné době je kostel využíván pro pořádání společenských, kulturních a osvětových akcí. Ke kostelu přiléhá Moravská kaple, rovněž využívaná pro řadu společenských akcí.

Dalším zajímavým kulturním prostorem je sál Minoritského kláštera s refektářem, gotickou síní, letním refektářem a zahradou. Je využíván zejména pro koncerty, ale také pro zasedání Zastupitelstva.

K plesům se využívají zejména sály kulturního zařízení Rybníček a Lidového domu. Sál zařízení Rybníček je už ve špatném stavu a nevyhovuje současným požadavkům pro konání kulturních akcí. Sál Lidového domu je na tom podobně.

Kulturní akce

Město Opava je místem konání řady významných kulturních akcí, regionálního i mezinárodního významu:

- Bezručova Opava – patří k nejstarším kulturním festivalům na území České republiky. Festival prošel mnoha proměnami a dnes nabízí pestrou škálu všech uměleckých druhů – literaturu, výtvarné umění, divadlo, film, hudbu. Každoročně festival naplňuje ve svém programu předem stanovené téma. Hosty festivalu byli v minulosti vynikající čeští, slovenští i zahraniční umělci. V letošním roce se bude konat jubilejní 50. ročník festivalu.
- Další břehy – festival divadla, filmu, hudby a poezie jehož programová mozaika bývá záměrně neúplná s cílem „naladit“ účastníky jednotlivých pořadů v oblastech divadla, filmu, hudby, literatury, výtvarného umění a snahou přinést hlubší vhled, inspiraci či jen zábavu, humor a hru v rámci zvoleného tématu. Letos se bude konat 11. ročník festivalu.
- Mezinárodní varhanní festival barokní hudby – hudební festival staré barokní hudby se koná každoročně v Chrámu sv. Ducha v Opavě za účasti známých českých i zahraničních umělců. Letos se bude konat 7. ročník festivalu.
- Mezinárodní soutěž mladých varhaníků probíhá v Opavě jednou za dva roky. První ročník soutěže se uskutečnil v roce 1978. Hlavním pořadatelem je Statutární město Opava a soutěž má od roku 2000 mezinárodní účast. Soutěž probíhá ve třech kategoriích, je určena mladým do 26 let věku, a to jak amatérům, tak mladým talentům, kteří se připravují na profesionální hudební dráhu.
- Chodníčky k domovu – folklórní festival pořádaný Střediskem volného času Opava, v roce 2007 proběhne již 21. ročník.
- Opavské kulturní léto – od roku 2006 město z velké části financuje organizaci kulturních pořadů v centru města. Cílem je oživit město mimo sezónu divadel a koncertů a přilákat do centra Opavany i návštěvníky města.

- Předplatné pro milovníky krásné hudby – cyklus komorní, orchestrální a vážné hudby.
- Opava se také každoročně stává místem, kde probíhají putovní festivaly. Patří zde například Mezinárodní festival outdoorových filmů nebo festival Jeden svět.
 - Mezinárodní festival outdoorových filmů – jeden z největších filmových putovních festivalů svého druhu v Evropě i světě. Festival představuje soutěž a přehlídku zaměřenou na filmy s tematikou různých atraktivních, dobrodružných, extrémních či adrenalinových sportů a na cestopisné filmy z přírody všech kontinentů. Opava je jedním ze 17 českých měst, kde se letos uskuteční 5. ročník festivalu.
 - Festival Jeden svět je především festivalem o lidských právech. Festival pořádá Člověk v tísni – Společnost při České televizi se záměrem využít filmu jako mocného média, které je schopno upoutat pozornost diváků k problematice lidských práv a které dokáže vzbudit pocit zodpovědnosti za to, co se děje na druhém konci světa nebo za zdí sousedního bytu.

7.3.2 Sport a tělovýchova, sportovní zařízení

Město Opava má bohatou sportovní historii i sportovní přítomnost. Popularita sportu ve městě i vynikající sportovní výsledky mají velký vliv na další rozvoj sportovních aktivit, a to především u dětí a mládeže. V počtu sportovních sdružení i organizovanosti občanů v těchto sdruženích město Opava patří k nejlepším v rámci celé ČR.

Město Opava je vlastníkem nejvýznamnějších sportovních zařízení, které provozuje a poskytuje ke sportovní činnosti. Město rovněž významným způsobem podporuje provozování sportu, a to jednak přímými dotacemi nebo formou grantových příspěvků.

Opavští sportovci dosáhli řady vynikajících výsledků ziskem mistrovských titulů ČR jak v kolektivních tak individuálních sportech. Mládežnickí sportovci se mohou pochlubit ziskem titulů juniorských mistrů světa či Evropy. Pořadatelé z řad sportovních klubů města velice úspěšně zvládli pořádání řady akcí mistrovství světa či Evropy či jejich kvalifikací.

Sportování v Opavě – veřejné a školní

Existuje snaha poskytnout občanům města možnost veřejně sportovat zdarma. Tato možnost je v současnosti nabízena a postupně i rozšiřována díky programu „Otevřená sportoviště“ (zpřístupňování školních hřišť – v současné době jde o 8 takových sportovišť v Opavě) a díky zkvalitňování podmínek pro in-line bruslaře, cyklisty i běžce v prostředí Městských sadů. V budoucnu bude k oblasti Městských sadů připojena i oblast Stříbrného jezera a možnosti pro sportovce budou tak ještě širší a atraktivnější. Mezi další veřejně přístupné sportovní aktivity lze zařadit Blade nights – noční projížďky Opavou na in-line bruslích, unikátní akce, kterých se každé léto dohromady zúčastní tisíce sportovců – a skatepark, který je u Sportovní haly využíván zejména mládeží.

Veřejnost může v Opavě sportovat i za úplaty a to díky podnikatelským aktivitám ve sportu, které zaznamenávají stálý nárůst. Tyto aktivity se zaměřují především na oblast kulturistiky a fitness, bowlingu, squashe, tenisu, badmintonu, aerobiku a dalších cvičebních aktivit. Nabízeny jsou rovněž různé sportovní kurzy jako je např. plavání, bruslení, lyžování, tenis apod.

Oblibu sportu u Opavanů obecně reflektují i opavské školy a další zařízení. Talentovaní sportovci se tak mají možnost rozvíjet ve sportovních třídách a sportovních centrech talentované mládeže:

Tabulka 62 – Přehled základních škol s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy a sportovních center mládeže

Základní školy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy:		
Sportovní odvětví	Škola	Sportovní klub
atletika	ZŠ Opava, Englišova 82	TJ Sokol Opava
basketbal	ZŠ Opava, Mařádkova 15	Basketbalový klub Opava
fotbal	ZŠ Opava-Kylešovice	SFC Opava
lední hokej	ZŠ Opava, Edvarda Beneše 2	HC Slezan Opava
Sportovní centra mládeže:		
fotbal		Slezský FC Opava
kanoistika – slalom		Kánoe klub Opava
lední hokej		HC Slezan Opava

Sportování v Opavě – spolkové (klubové)

Klubový sport je v Opavě provozován ve více než 50 sportovních odvětvích, ve více než 150 občanských sdruženích. Organizací, která sdružuje největší počet sportovních subjektů je Český svaz tělesné výchovy se 107 tělovýchovnými jednotami a sportovními kluby. Dalšími sdruženími, které působí na území města Opavy jsou pak Česká asociace sportu pro všechny (5 tělovýchovných jednot a sportovních klubů), Klub českých turistů (4 kluby), Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů (4 subjekty), Česká obec sokolská (3 tělocvičné jednoty), Orel (3 jednoty), dále pak Asociace školních sportovních klubů, Český střelecký svaz, Automotoklub ČR, Sdružení technických sportů a činností ČR.

Tělovýchovné jednoty a sportovní kluby zajišťují tréninkovou a závodní činnost pro své členy a pořádají i sportovní akce pro širokou veřejnost. Zkušenosti mají i s pořádáním akcí mezinárodních, které významně napomáhají k prezentaci města.

Sportování v Opavě – vrcholové

Profesionální sport přináší městu možnost zviditelnění a zvýšení prestiže, veřejnosti pak v rámci volného času možnost sledování utkání. Sportovní výsledky a popularita sportu má rovněž kladný vliv na sportovní výchovu mládeže nejen v podobě jejich spolupráce se sportovními třídami a sportovními centry.

Tabulka 63 – Přehled profesionálních sportovních klubů

Sportovní odvětví	Subjekt
basketbal	BK Opava a.s.
fotbal	Slezský FC Opava a.s.
lední hokej	HC Slezan Opava a.s.
volejbal	Volejbalový klub Opava a.s.

Sportovní zázemí (infrastruktura)

Ve městě Opavě se nachází celá řada sportovních zařízení, která využívají jak profesionální sportovní kluby, tak sportovní sdružení i široká veřejnost. Jedná se např. o víceúčelovou sportovní halu, zimní stadion, fotbalový stadion, bazén, koupaliště atd. Ve městě se dále nachází značný počet hřišť a tělocvičen při různých školních zařízeních. Vybudováním nových, či rekonstrukcí stávajících sportovišť se stále lepší podmínky pro provozování sportovních aktivit ve městě, poptávka po sportovištích však v mnoha případech převyšuje nabídku, a to především u fotbalových hřišť a plácků pro rekreační sportování. Ve městě je však stále mnoho sportovišť, která jsou již zastaralá, nedostatečně technicky vybavená a s hracími plochami, které jsou poškozené jejich přetížením.

Víceúčelová sportovní hala

Víceúčelová sportovní hala byla vybudována v letech 2002-2003 jako moderní zařízení pro provozování halových sportů, kulturních a společenských akcí, výstav a veletrhů. Celkový počet míst v hledišti dosahuje 2 898 sedadel, dále je k dispozici 8 lóží VIP s počtem 143 míst a 36 míst pro novináře. Vedle dostatečného počtu šaten a sociálního zařízení je v hale fitcentrum, sauna a whirlpool jednotka. Pro pořádání akcí v hale je tuto třeba vybavit pódium, osvětlením a ozvučením. Přimo v hale se nachází restaurace a je zde možnost ubytování v hotelu. Hala slouží především družstvům volejbalu a basketbalu, v hale se pravidelně konají významné mezistátní či mezinárodní sportovní utkání a turnaje. Ještě většímu využití víceúčelové haly především pro soustředění a kempy sportovců brání chybějící tréninková hala. Hala se nachází v blízkosti Městského parku a koupaliště.

Zimní stadion

Zimní stadion byl postaven v roce 1953, zastřešen byl v roce 1956 jako třetí v republice. Jeho současná kapacita je 5 500 diváků. V roce 2001 byla provedena rekonstrukce ledotvorné desky a vybudováno vlastní chlazení. Po rekonstrukci střechy a opláštění je potřeba provést celkovou rekonstrukci šaten, sociálního zařízení a tribun, které jsou již v nevyhovujícím stavu. Součástí zimního stadionu je také hotel, restaurace a kavárna. Stadion je dobře přístupný, nachází se téměř ve středu města. Řešením nevyhovujícího stávajícího stavu zimního stadionu a velkého zájmu o lední hokej a bruslení by byla výstavba nového zimního stadionu v Opavě.

Fotbalový stadion

Městský fotbalový stadion byl uveden do provozu v roce 1973. V roce 2003 byl fotbalový stadion moderně zrekonstruován, takže jeho současné parametry vyhovují podmínkám konání ligových utkání. Jeho současná kapacita je 7 758 míst. Nedostatkem fotbalového stadionu je nepřítomnost tréninkových ploch v jeho blízkosti. V tribuně fotbalového stadionu se nachází restaurace a hotel. Fotbalový stadion se nachází vedle Městského parku.

Fotbalové hřiště s umělým povrchem

Fotbalové hřiště s umělým povrchem bylo vybudováno především pro potřeby mládežnického fotbalu, výrazně zlepšilo podmínky pro provozování fotbalu ve městě. Hřiště se nachází v areálu ZŠ Opava – Kylešovice.

Jezdecký areál

Jezdecký areál v Opavě – Kateřinkách obsahuje otevřené kolbiště, krytou jezdeckou halu a stáje se šatnami a sociálním zázemím. Existenci jezdeckého areálu ohrožuje výstavba severního obchvatu města, pro zachování jezdeckého sportu v Opavě bude potřeba tento areál přemístit. V areálu se pravidelně pořádají významné akce – mistrovství ČR i závody českého poháru.

Umělý kanoistický kanál

Umělý kanoistický kanál na řece Opavě byl dobudován v roce 2004, je jediným umělým kanálem na severní Moravě. Slouží nejenom opavskému kanoistickému klubu, ale i kanoistům sportovního centra mládeže a dalších klubů. Kanál je přístupný i zájemcům z řad veřejnosti. Nedostatkem je chybějící zázemí, loděnice a šatny se nacházejí na opačné straně města. Na kanálu se konají závody českého poháru mládeže.

Městské koupaliště a bazény

Městské koupaliště v Opavě, které je provozováno od května do září, je umístěno v Městských sadech. V areálu koupaliště se nachází dělený bazén o celkových rozměrech 100 x 25 m, dětský bazén a 2 tobogány. V areálu se nachází kurt na beachvolejbal a minigolf. Městské lázně, které návštěvníkům nabízejí různé služby, mají bazén o rozměrech 25 x 13 m, dětský bazén, saunu, masáže, pedikúru. Městské lázně stavem

svého zařízení, chybějícími vodními atrakcemi i kapacitně již nevyhovují současným podmínkám, řešením je výstavba nového bazénu – aquaparku. Městské lázně mají dobrou přístupnost, nacházejí se téměř v centru města. Dalším podobným zařízením je Léčebné a rehabilitační centrum Opava, které nabízí návštěvníkům bazén, fitcentrum, saunu, solárium, koupele a masáže.

Ostatní sportoviště

Dalšími sportovišti ve městě jsou atletický stadion s tartanovou šestidráhou a sektory, hokejbalové hřiště, tenisová hala, tenisové areály, volejbalové areály, kuželny, herny stolního tenisu, skatepark, bikrosová dráha apod. Sportoviště rovněž doplňují sportoviště vybudované v rámci podnikatelských aktivit především fitness centra, centra bowlingu, squashe, tenisu, cvičebních sálů pro aerobic a další aktivity. Některá sportoviště u školních zařízení mají velmi dobrou úroveň včetně tartanových atletických drah, některá však neposkytují podmínky pro tělovýchovu a sport a to především školní zařízení na ul. Praskova a Komenského, kde chybí především školní tělocvična.

Sport a tělovýchova

Sportovní činnost na území města je zabezpečována profesionálními sportovními kluby, občanskými sdruženími ve sportu a tělovýchově, tělovýchovnými aktivitami na školách, komerčními tělovýchovnými a sportovními aktivitami a neorganizovanou tělovýchovou a sportem.

Hlavní charakteristiky

- **Dobrá dostupnost zdravotní péče.**
- **Zdravotnická zařízení se širokou spádovou oblastí.**
- **Specifická zdravotnická zařízení (psychiatrická léčebna).**
- **Nárůst počtu seniorů vyvolávající zvýšenou potřebu nabídky sociálních služeb.**
- **Existence řady organizací ve městě poskytujících základní sociální služby.**
- **Nedostatek terénních sociálních služeb.**
- **Nedostačující rozsah chráněného bydlení a bezbariérových bytů pro tělesně postižené.**
- **Neexistence uceleného přehledu finančních toků směřujících do oblasti sociálních služeb.**
- **Významné centrum kulturního a společenského života v kraji. Sídlo významných kulturních institucí a zařízení. Místo konání řady významných kulturních akcí.**
- **Významné centrum sportovního života v kraji s rozsáhlou sportovní infrastrukturou, která však svým technickým stavem ne vždy odpovídá současným potřebám.**

INFRASTRUKTURA A ÚZEMNÍ ROZVOJ

3.1 Dopravní infrastruktura

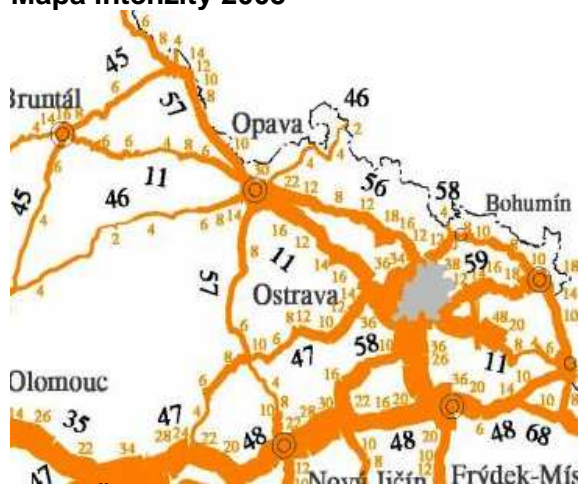
8.1.1 Silniční doprava

Silniční doprava je dlouhodobě kritickým místem rozvoje města. Komunikační síť Opavy je charakterizována radiálním systémem hlavních komunikací procházejících centrem. Základní dopravní skelet tvoří silnice I. třídy, které z města činí významnou dopravní křižovatku těchto komunikací na území Moravskoslezského kraje. Opava je významným dopravním uzlem ležícím na dopravní východo–západní ose mezi Ostravou a městy Šumperk a Krnov a na severo-jihní ose spojující Olomouc a Polsko. Na těchto dopravních tepnách můžeme sledovat dlouhodobě rostoucí intenzitu provozu a s rozvojem průmyslu a podnikání v kraji dochází kromě růstu počtu osobních automobilů také ke zvýšení intenzity přepravy nákladní. Z hlediska dlouhodobého rozvoje silniční přepravy je strategickým opatřením napojení města a místních komunikací na mezinárodní dálniční síť. Hlavní dopravní tahy jsou vymezeny silnicemi:

- **silnice I/11** (Praha - Hradec Králové - Šumperk - Bruntál - Opava - Ostrava - Havířov - Mosty u Jablunkova) zajišťuje dopravní napojení okresu zejména východním směrem na ostravskou aglomeraci. Její průtah městem Opava tvoří Z - V osu.
- **silnice I/57** (Krnov - Opava - Nový Jičín - Vsetín - Valašské Meziříčí) má zejména v úseku Opava - Krnov stále větší význam pro rozvoj podnikatelských aktivit s napojením na Polsko. Ve městě je vedena od západu až po centrum ve stejné trase jako I/11. Spolu se silnicí I/11 představuje nejfrekventovanější silniční tah ve městě.
- **silnice I/46** (Sudice - Opava - Litultovice - Moravský Beroun - Olomouc) plní v úseku Sudice - Opava zejména funkci napojení na Polskou republiku.
- **silnice I/56** (Opava - Hlučín - Ostrava) plní funkci druhého nejvýznamnějšího napojení na Ostravu a představuje hlavní komunikační tah Hlučínska.
- **silnice II/461** (Opava Komárov - Kylešovice - Otice - Slavkov) propojuje I/11, I/57 a I/46 mimo město.

Obrázek 2 – Mapa intenzity dopravy v roce 2000 a 2005

Mapa intenzity 2005

Mapa intenzity 2000

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic 2006

Při porovnání map intenzity dopravy z roku 2000 s rokem 2005 můžeme sledovat největší změny především na komunikacích I/11, I/56 a I/57. Na všech silnicích došlo k nárůstu intenzity dopravy o cca 2 tis. automobilů za den. Při součtu intenzity dopravy na obou hlavních tazích na Ostravu, zjistíme, že celkový počet projíždějících automobilů tímto směrem se nachází v rozmezí 20-30 tis. denně, což jasně indikuje potřebu rychlostní komunikace či dálnice spojující Ostravu s Opavou.

Takřka zdvojnásobení průjezdu automobilů můžeme sledovat na I/46 vedoucí směrem k hraničnímu přechodu Sudice, celkově tak tímto směrem projede bez mála 4 tis. automobilů za den.

Tabulka 64 – Výsledky sčítání dopravy - Opava 2005

Měřeno na výpadovkách z města ve směru:	24 hodin			
	Automobilů celkem	Osobní automobily	Těžká vozidla	Podíl těžkých vozidel
Ostrava	17 167	13 333	3 835	22,3%
Hlučín, Ostrava	12 783	10 109	2 674	20,9%
Nový Jičín, Hradec nad Moravicí	12 068	8 419	3 649	30,2%
Krnov	8 956	6 089	2 866	32,0%
Bruntál	5 749	4 023	1 726	30,0%
Olomouc	4 898	3 892	1 006	20,5%
Ratiboř (PL)	3 713	2 941	771	20,8%
Vítkov	2 101	1 741	361	17,2%
CELKEM	67 434	50 546	16 888	

Zdroj: Územní plán Statutárního města Opavy – průzkumy a rozborů 2006

Větším problémem než je samotný počet automobilů křižujících Opavu je podíl nákladních těžkých aut, jejichž řidiči jsou díky absenci silničního obchvatu města nuceni zajet do centra města. Neblahým důsledkem je pak nadměrná hlučnost a prašnost způsobená nákladními automobily. Dle tabulky výše je největší podíl nákladních automobilů ve směru na Krnov, Bruntál a Nový Jičín. Zde činí těžká vozidla více než 30 % ze všech automobilů jedoucích těmito směry a můžeme předpokládat, že velká část z těchto vozidel městem pouze projíždí. V absolutním vyjádření pak míří nejvíce nákladních vozidel směrem na Ostravu (I/11 a I/56 dohromady 6 509 nákladních aut denně), což je dalším pádným důvodem pro výstavbu rychlostní komunikace a s ní spojený obchvat města.

Z iniciativy 18 měst a obcí na trase komunikace I. třídy mezi Ostravou, Opavou, Krnovem a Bartultovicemi bylo ve snaze urychlit řešení dnes již velmi špatné dopravní situace na této komunikaci založeno Sdružení pro výstavbu komunikace I/11 - I/57. Činnost Sdružení je výrazem spolupráce mezi obcemi a významnými podnikateli regionu při prosazování územních a podnikatelských zájmů a přípravě a realizaci výstavby a rekonstrukce této důležité komunikace regionu. Prvořadým úkolem Sdružení je sladit zájmy v území, prezentované v územně plánovacích dokumentacích jednotlivých měst a obcí a příprava předprojektové a projektové dokumentace jako dalšího důležitého kroku k urychlení procesu zlepšení dopravní dostupnosti regionu.

Počátkem roku 2006 byl proveden průzkum dopravy v Opavě. Ze zpracovaných údajů o přepravních vztazích byly vyhodnoceny následující druhy jízd na území města Opavy:

doprava	vnitřní	výchozí	cílová	tranzitní	celkem
osobní automobily	65 460	20 965	20 965	7 072	114 462
těžká vozidla	6 305	5 107	5 107	4 500	21 019
celkem	71 765	26 072	26 072	11 572	135 481

z toho kamiony 96 536 536 1 386 2 554

Tranzitní doprava se podílí na celkové zatíženosti města 8,5 %, výchozí a cílová doprava 38,4 % a nejvyšší podíl 53 % má doprava vnitřní.

Celkový součet intenzity dopravy na vjezdech je 75 288 vozidel, z toho je 56 074 osobních automobilů a 19 214 těžkých vozidel včetně kamionů, kterých je 3 844. Nejvíce zatíženým vjezdem je silnice I/11 ve směru od Komárova, kde došlo k největšímu nárůstu těžkých vozidel. Největší celkový nárůst vozidel byl na vjezdu od Krnova. Jednotlivé vjezdy do Opavy jsou seřazeny v následující tabulce dle intenzity, s uvedením nárůstu od roku 1999.

Tabulka 65 – Intenzita dopravy na vjezdech do města Opavy (počet vozidel za 24 hod.)

Silnice - vjezd	Vozidla celkem		Nárůst (%)	Těžká vozidla		Nárůst (%)
	1999	2006		1999	2006	
I/11 od Komárova	14 930	18 260	22	2 350	4 410	88
I/56 od Malých Hoštic	10 340	12 780	24	1 550	2 670	72
I/57 od Hradce n. Moravicí	9 700	12 070	24	2 110	3 650	73
I/57 od Krnova	6 530	8 960	37	1 180	2 870	37
I/46 od Olomouce		6 430			1 440	
I/11 od Bruntálu	4 860	5 750	18	1 010	1 730	71
I/46 od Ratiboře	3 300	3 710	12	610	770	27
II/464 od Raduně	2 470	2 580	4	450	550	23
II/443 od Uhlířova		2 100			360	
III/4609 od Zlatníků	1 610	1 440	- 11	188	294	56
MK od Vávrovice	1 510	950	- 37	500	390	- 22

Zdroj: Magistrát města Opavy 2007

Vjezdem s nejvyšším objemem cílové a výchozí dopravy je směr od Komárova, dále od Malých Hoštic a Hradce nad Moravicí. Tato doprava směřuje především do dopravních oblastí centrum města, obchodní centrum Globus a Model Obaly, Kateřinky, obchodní centrum Silesia, Předměstí.

Vjezdy s nejvyšším objemem tranzitní dopravy jsou silnice od Komárova, od Krnova a Hradce nad Moravicí. Nejsilnější obousměrné mezivjezdové vztahy jsou mezi Krnovem a Komárovem a mezi Bruntálem a Komárovem.

V rámci sčítání byly rovněž stanoveny doby celoměstských dopravních špiček. Dopolední špička v době 8:45-9:45 hod. a odpolední špička v době 14:15-15:15 hod.

Dopravní zatížení komunikační sítě města Opavy

Pro zhodnocení stávající dopravní zátěže komunikační sítě města byly použity údaje zjišťované v rámci celostátních profilových sčítání dopravních intenzit prováděných v pětiletých cyklech Ředitelstvím silnic a dálnic ČR (poslední sčítání v roce 2005).

Obrázek 3 – Dopravní zatížení komunikační sítě města Opavy

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic 2006

Tabulka 66 – Nejvíce vytížené komunikace v Opavě

Ulice	Naměřený počet automobilů za 24 hod.		
	rok 2005	rok 2000	rozdíl
Nádražní okruh (7-2831)	28 698	20 523	40%
Těšínská ul. (7-0812)	20 148	18 754	7%
Olbrichova ul. (7-1181)	17 477	18 693	-7%
Krnovská ul. (7-0724)	17 470	23 036	-24%
Praskova ul. (7-5162)	16 425	16 310	1%
Hlučínská ul. (7-0707)	16 137	13 986	15%
Ratibořská ul. (7-0723)	14 705	16 212	-9%
Nákladní ul. (7-5163)	14 384	13 588	6%
Zámecký okruh (7-0811)	14 382	11 382	26%

Zdroj: Územní plán Statutárního města Opavy – průzkumy a rozborů 2006

K částečnému uvolnění provozu na ulicích Olbrichova a Krnovská došlo díky zprovoznění tzv. vnitřního městského okruhu se kterým bylo počítáno v předchozím strategickém plánu rozvoje - silnice I/11, ulice Krnovská, ulice U náhonu, Rybářská, Nákladní, Praskova, Nádražní okruh, Olbrichova.

Zhoršení situace však můžeme nadále sledovat na Nádražním okruhu, kde došlo k dalšímu růstu intenzity dopravy o 40 %. Kromě zmíněného úseku v centru města byl zaznamenán růst přesahující 40 % ještě na několika dalších komunikacích. Významně narostla intenzita dopravy na ulicích Hradecká (silnice I/57) v centru města a na ulici Olomoucká – z centra až po Slavkov. Na nejvytíženějších místech se zvýšil počet aut až o 69%.

Se zhoršující se dopravní situací v centru Opavy hledají řidiči jiné možnosti průjezdu městem. Roste tak význam menších komunikací především v jižní části města. O více než 40 % stoupla hustota dopravy na silnici II/461, která tvoří spojnici mezi I/11- směr Ostrava, I/57 – směr Hradec nad Moravicí a I/46 směr Olomouc. Problémem této spojky je křižování obytných částí (Kylešovice, Otice) a nedostatečná kapacita komunikace zabraňující plynulému provozu, a dalšímu růstu množství automobilů.

Řešení situace nabízí „jižní spojka“ (jižní obchvat města), který je v současné době ve fázi přípravy. Po jeho dokončení bude zajištěno napojení silnice I/11 na frekventované komunikace I/57 – směr Hradec nad Moravicí a I/46 směr Olomouc. V následující fázi se počítá s propojením jižní spojky se silnicemi I/11 směr Bruntál a I/57 směr Krnov.

V územním plánu rozvoje města nadále zůstává doplnění stávajícího vnitřního dopravního okruhu, který uceleně funguje, středním a vnějším okruhem:

- střední městský okruh - ulice Krnovská, Palhanecká, prodloužená ulice Rolnická, ulice U dráhy, Vrchní, Hlučínská, Spojka S1, silnice I/11, ulice Těšínská;
- vnější městský okruh – vedoucí po silnici I/11 od Bruntálu po severním obchvatu města Opavy za Stříbrným jezerem (dle ÚP města Opavy), spojkou S1, na silnici I/11, ulici Těšínskou; druhou variantou je jižní obchvat města;
- návrh koncepce rozvoje komunikační sítě města je blíže specifikován v ÚPN.

Parkování

Parkování je stejně jako v jiných větších městech problémem především v centru města. Situace se navíc rok od roku zhoršuje neboť dochází k růstu počtu domácností vlastníků 1 či více automobilů. Dle sčítání lidu, domů a bytů z r. 2001 vyplývá, že obyvatelé Opavy vlastní 11 518 osobních automobilů (obyvatelé bytových domů pak odhadem vlastní přibližně 4 500 automobilů). S výstavbou parkovacího domu situovaného na Náměstí Osloboditelů ubyly problémy s parkováním v samotném centru města, avšak i nadále je potřeba klást důraz na efektivní využití parkovacích ploch a výstavby nových parkovišť.

Nedostatečná a stále se zhoršující je situace s parkováním na velkých sídlištích (hl. Kateřinky a Kylešovice). Situace v oblastech se zástavbou rodinných domů, či menších bytových jednotek je výrazně lepší, neboť v mnoha případech je umožněno stání přímo na pozemku vlastníka domu.

Dle současných odhadů odpovídá úhrn garáží pro obyvatele bytových domů cca 2 900 stání. Odstavná stání na terénu pak odhadem mají celkovou kapacitu cca 3 050 míst. Jejich počet je však orientační, parkovací stání vymezená v rámci jednotlivých obytných celků mohou být rovněž využívána pro odstavování vozidel. Odhadem lze pak stanovit přibližný počet odstavných stání na terénu na cca 4 000-4 500 míst. Dle stávajících šetření lze stanovit přibližnou potřebu odstavných stání na cca 7 000 míst v nejexponovanějších městských částech. Tuto chybějící kapacitu lze však z části naplnit vhodnou organizací provozu, případně drobnými úpravami komunikační sítě uvnitř jednotlivých sídlišť. Přesto lze odhadovat deficit odstavných ploch v rozsahu cca 5 000 míst.

8.1.2 Železniční doprava

Železniční spojení s městem Opava je zajištěno především prostřednictvím celostátních železničních tratí ČD – č. 310 (Opava – Olomouc) a č. 316 (Ostrava – Opava) a regionální železniční tratě ČD č. 314 (Opava-východ. – Svobodné Heřmanice), č. 315 (Opava-východ – Hradec nad Moravicí) a č. 317 (Opava-východ – Hlučín). Železniční trati č. 310, č. 316 a č. 317 jsou v rámci Moravskoslezského kraje zařazeny do integrovaném dopravního systému (ODIS). V jízdním řádu 2002/3 byl zaveden „MS-takt“ = pravidelné, intervalové vedení osobních vlaků s přípojovými návaznostmi ve vybraných stanicích (z hlediska Opavy se jedná o tratě č. 314, 316, 317). Na uvedených tratích byl zvolen základní hodinový takt. Vlaky dálkové dopravy si objednává Ministerstvo dopravy, vlaky regionální (osobní a spěšné) si objednává Krajský úřad. Objednavatel pak hradí na základě uzavřené smlouvy úhradu výkonů ve veřejném zájmu (vlaky základní dopravní obslužnosti).

Směrové proudy cestujících v železniční stanici Opava-východ

Na území města se nachází 3 železniční stanice (Opava-východ, Opava-západ a Opava-Komárov) a celkem 4 železniční zastávky (Kylešovice a Vávrovice, Opava zast. a Malé Hoštice). Nejfrekventovanějším nádražím je železniční stanice Opava-východ.

Směrový rozbor počtu přepravených cestujících byl proveden dle počtu vydaných jízdních dokladů (skutečné počty cestujících jsou vyšší cca o 30 %). Z rozboru vyplývá, že hlavním cílem je Ostrava-Svinov, dále potom následují stanice Krnov a Hlučín. Z dálkové dopravy je nejvýznamnější destinací Praha a Brno. Vydané doklady jsou ovlivněny i tarifem ODIS, který je zaveden na všech tratích Opavska.

Tabulka 67 – Směrový rozbor - počty přepravených cestujících

Směrový rozbor – počty přepravených cestujících:
Opava-východ – Ostrava-Svinov - cca 6 000 cest./24 hod
Opava-východ – Krnov - cca 3 500 cest./24 hod
Opava-východ – Hlučín - cca 3 500 cest./24 hod
Opava-východ – Hradec nad Moravicí - cca 800 cest./24 hod
Opava-východ – Jakartovice – cca 300 cest./24 hod.

Zdroj: České dráhy, a.s. 2007

Počtu přepravených cestujících odpovídá také počet vypravených vlakových souprav na jednotlivých trasách. Vývoj počtu souprav obsahuje následující tabulka:

Tabulka 68 – Směrový rozbor - počty vypravených vlakových souprav za den

Směrový rozbor – počty vypravených vlakových souprav za den					
JŘ	316	310	317	315	314
1995/6	0/55	2/42	0/35	0/28	0/23
2001/2	0/53	2/39	0/38	0/32	0/16
2006/7	6/47	11/33	0/40	0/36	0/15

Zdroj: České dráhy, a.s. 2007

Kromě tratí č. 315 a 317 došlo ve všech ostatních směrech během uplynulých 10 let k mírnému poklesu vypravených vlaků. Největší pokles byl zaznamenán na trase č. 314 Opava-východ – Svobodné Heřmanice o 35 % (23 => 15) a č. 310 Opava – Olomouc o 21 % (42 => 33). K významnému nárůstu spojů pak došlo na trase č. 315 Opava-východ – Hradec nad Moravicí o 29 % (28 => 36).

Nákladních vlakových souprav je v současné době vypraveno na jednotlivých trasách podstatně nižší množství.

Tabulka 69 – Směrový rozbor - počty vypravených vlakových souprav za den

Směrový rozbor – nákladní vlaková doprava
Počet nákladních vlaků na jednotlivých tratích je následující:
č. 316 – Opava-východ – Ostrava Svinov – cca 3-4 páry
č. 310 – Opava-východ – Krnov – Olomouc – cca 5-6 párů
č. 317 – Opava-východ – Hlučín – 1 pár
č. 315 – Opava – Hradec nad Moravicí – 1 pár
č. 314 – Opava – Jakartovice – 1 pár

Zdroj: České dráhy, a.s. 2007

Stejně jako u automobilové nákladní dopravy je i na železnici významný pohyb nákladních vagónů mezi Krnovem a Olomoucí. Z železniční stanice Opava-východ se odpojuje několik vlečků do závodů Bivoj, Ostroj a Model, ze stanice Opava-západ do areálu fy. Promt a ze zastávky Vávrovice pak do areálů cukrovaru, mrazíren a mlýna fy Herber.

Časové rozložení pohybu cestujících

Přepravní špičky již nejsou tak významně jako v minulosti směrovány mezi 5-6 hodinu ranní a 14-15 hodinu odpolední. V současné době je největší zájem přepravu osob přibližně v časovém rozpětí 5:00-8:00 a 13:00-17:00 hod. Nejvíce vytížené spoje jsou ranní vlaky před 6 a 8 hodinou na trati Opava – Ostrava-Svinov a pak na stejné trati po 14 hodině. Nejvytíženější vlaky na trati č. 316 mají obsazení cca 300 cestujících. Na rozdílné počty cestujících reagují ČD rozdílným složením soupravy – např. na trati č. 317 Opava-východ – Hlučín je v přepravních špičkách souprava složená z 6 motorových a přípojných vozů (přepravní kapacita cca 330 míst), u nejméně vytížených vlaků pak jen jeden motorový vůz

(přepravní kapacita cca 55 míst). Průměrné obsazení vlaků je cca 60 %, v přepravních špičkách až 100 %, mimo přepravní špičky v některých případech jen cca 30 %.

Popis současného a výhledového stavu

Stejně jako v ostatních regionech lze také v Moravskoslezském kraji sledovat tendenci, kdy lidé, dojíždějící z příměstských částí do většího města, preferují častější a rychlejší spoje spíše „tramvajového typu“ oproti vysokokapacitním vlakům. Aby nedocházelo k odlivu cestujících na příměstských spojích (ve prospěch automobilové dopravy) je potřeba, aby se České dráhy v delším časovém horizontu přizpůsobovaly poptávce a na regionálních tratích nasazovaly sice menší, ale častější spoje. V tomto duchu je směřován současný i budoucí vývoj Českých drah.

V letech 2004-2006 byla provedena modernizace a elektrizace tratě č. 316 Ostrava-Svinov – Opava-východ, která byla uvedena do provozu v prosinci 2006. Na základě toho je vedena převážná část osobních vlaků v relaci Opava-východ – Ostrava-Svinov – Havířov – Český Těšín (– Mosty u Jablunkova – Čadca) a bylo umožněno také odstranění přestupů v Ostravě-Svinově. Současně byly na uvedenou relaci nasazeny 2 nové moderní pantografické jednotky ř. 471 „CityElefant“ (výhoda těchto jednotek – rychlost rozjezdů a brzdění + široké, automaticky otvírané a zavírané nízkopodlažní dveře – snadný a rychlý nástup a výstup cestujících = zkrácení cestovní doby, navíc klimatizace, moderní sedačky, audiovizuální informační systémy uvnitř i vně jednotky).

Výhledově se uvažuje s modernizací a elektrizací tratě č. 310 Opava-východ – Krnov, s prodloužením tratě č. 317 Opava-východ – Hlučín až do Ostravy (možnost systému RailTram).

Dalšími předpokládanými kroky je výstavba přímého napojení trati č. 316 na Krnov bez nutnosti zajíždět do stanice Opava-východ. Železniční doprava v současném pojetí a rozsahu provozovaných spojů se musí v zájmu svého uchování integrovat s autobusovou dopravou alespoň do té doby, kdy budou finanční prostředky na zavedení lehké kolejové dopravy, která bude v budoucnosti preferována. V této souvislosti byla v roce 2007 ve stanici Opava východ dokončena výstavba přestupního uzlu hromadné dopravy. Další významná iniciativa spočívá v minimalizaci křížení železničních tratí s hlavní komunikační sítí silnic.

8.1.3 Hraniční přechody

Od roku 1998 je Opava součástí Euroregionu Silesia. Pro dopravu mezi Polskem a Opavou jsou nejdůležitější hraniční přechody Krnov - Pietrowice a Sudice - Pietraszyn. Do budoucna je možno uvažovat se snížením administrativně-správního zatížení spojeného s provozem hraničních přechodů v souvislosti se začleněním ČR a Polska do Schengenského prostoru (předpokládaný termín vstupu je přelom let 2007/2008). S tímto začleněním vzniknou pro oba státy další příležitosti pro ekonomický a sociální rozvoj příhraničních oblastí.

Kromě významných hraničních přechodů je možno v souvislosti se vstupem do Schengenského prostoru počítat do budoucna také s rozvojem „malého pohraničního styku“ tedy přechodů menšího významu – ty slouží především pro osobní automobilovou, pěší a cyklistickou přepravu. Hlavní příležitosti rozvoje jsou v této oblasti přechody Opava-Pilszcz a Vávrovice-Wiechovice, Držkovice-Dzierzkowice. Nedostatkem těchto přechodů je v současnosti především špatný stav komunikací na obou stranách hranice.

8.1.4 Městská hromadná doprava

Městská hromadná doprava je zajišťována pravidelnými autobusovými a trolejbusovými linkami provozovanými Městským dopravním podnikem Opava, a.s. (dále jen MDPO), který je od roku 2003 součástí systému ODIS.

ODIS je dopravní systém zahrnující linky příměstské i městské dopravy a železnici. Jeho hlavním charakteristickým znakem je jednotný přestupní tarifní systém, umožňující uskutečnit cestu na jeden jízdní doklad s potřebnými přestupy, a to bez ohledu na zvolený dopravní prostředek a dopravce

V současné době je hromadná doprava v Opavě a okolí zajišťována v síti 128 zastávek mezi kterými je provozováno 14 autobusových a 11 trolejbusových linek. Hlavní subjekty, které ve městě působí na poli hromadné přepravy osob jsou TQM - holding s.r.o., Connex Morava a.s., ČSAD Vsetín a.s., ČSAD Ústí nad Orlicí, a.s. a Nikolas tours a.s., aj.

V rámci programu „Mobilis“ ve spolupráci s MMO byly v letech 2004-2006 realizovány úpravy zastávek MHD na „bezbariérové“. Celkem se jednalo o 23 zastávek. Na tuto aktivitu by se MDPO chtěl zaměřit i v budoucnu.

V roce 2006 byla v souvislosti se zapojením hybridních trolejbusů provedena optimalizace jízdních řádů s firmou Dynamic Future s.r.o. pomocí dynamického modelu. Změna přispěla dalšímu rozvoji zákaznický orientovaného přístupu MDH a zefektivnění přepravy osob.

Na základě sledování z roku 2006 je možno identifikovat nejvíce vytížené spoje a zastávky MHD.

Tabulka 70 – Nejvíce vytížené spoje a zastávky MHD

Nevytíženější linky MHD (pouze cestující evidovaní odbavovacím zařízením ve vozidlech) za rok 2006		Nevytíženější zastávky MHD (pouze cestující evidovaní odbavovacím zařízením ve vozidlech) za rok 2006	
201 T	1 263 942	Divadlo	1 970 135
209 T	926 452	Dolní náměstí	764 207
208 T	861 216	Praskova	612 630
213 A	833 306	Nemocnice	497 007
219 A	689 772	Bílovecká	384 433
221 T	654 580	U soudu	277 059
218 A	512 116	Holasická	272 418
204 T	491 446	Těšínská	247 115
217 A	450 820	Východní nádraží	223 257
206 T	444 405	Ratibořská	216 976

Zdroj: Strategie rozvoje Městského dopravního podniku do r. 2010

Pozn.: A – autobus, T – trolejbus

Nejfrekventovanější zastávkou MHD v Opavě je dlouhodobě zastávka „Divadlo“ a nejvíce vytíženým spojem linka trolejbusu 201.

Důležitým ukazatelem je celkový počet přepravených osob a počet ujetých linkových kilometrů (počet kilometrů ujetých všemi dopravními prostředky MHD). MDPO se dlouhodobě snaží vyjit cestujícím vstříc a uspokojit jejich přepravní potřeby. Proto dochází k průběžnému navyšování počtu linkových kilometrů, způsobenému jak zvyšující se frekvencí spojů, tak zřizováním spojů nových.

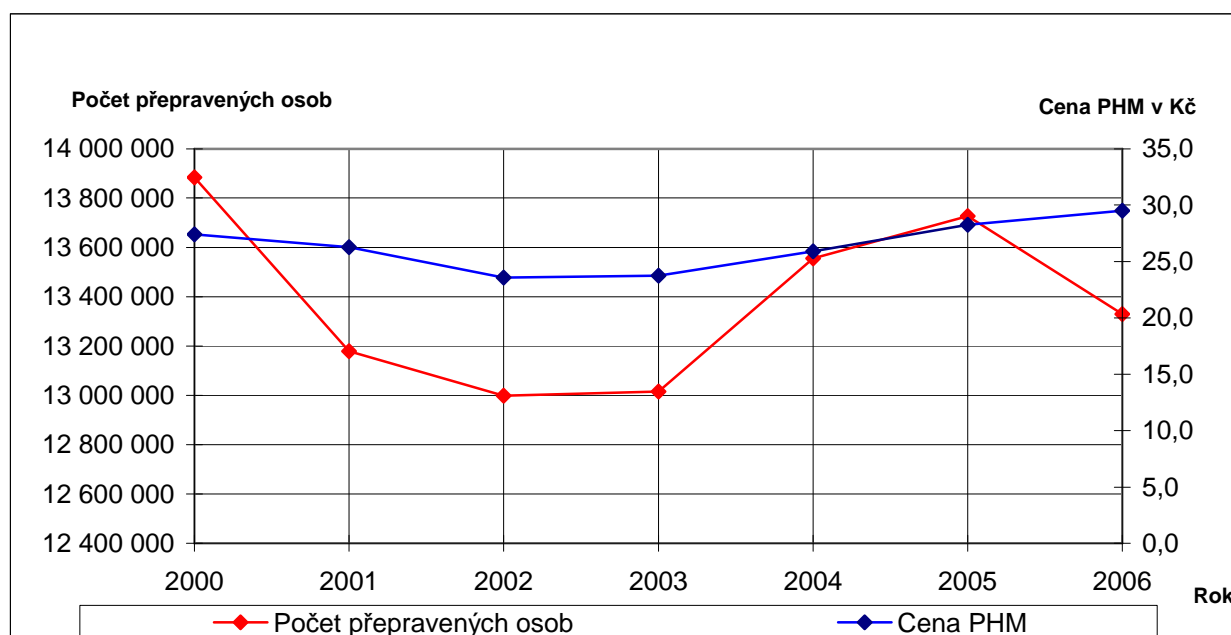
Tabulka 71 – Počet linkových kilometrů a přepravených osob MHD

Počet linkových kilometrů, počet přepravených osob						
rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
link. km	2 790 495	2 861 961	2 906 187	2 891 494	2 986 102	2 870 856
Ø den	7 645	7 841	7 962	7 900	8 181	7 865
přepr. os	13 179 000	12 998 000	13 016 000	13 556 000	13 727 000	13 330 000
Ø den	36 107	35 611	35 660	37 038	37 608	37 444

Zdroj: Strategie rozvoje Městského dopravního podniku do r. 2010, MDPO

V letech 2001-2003 bylo možné zaznamenat pokles počtu přepravených osob o cca 800 tis. ročně oproti stavu v roce 2000. Důvodů proč ke své přepravě zvolili obyvatelé méně často hromadné prostředky MHD mohlo být několik. Jedním z důvodů poklesu počtu přepravených osob mohla být změna ceny pohonných hmot kdy se lidem vyplatilo (respektive nepřipadalo drahé) cestovat autem.

Pro posouzení vlivu změny cen PHM na změnu počtu cestujících byla provedena korelační analýza, kde byly porovnány časové řady počtu přepravených osob za rok s průměrnou cenou pohonných hmot (průměrná cena PHM, byla vypočítána jako vážený průměr ceny benzínu Natural 95 (podíl 70 %) a nafty (podíl 30 %) v daném roce). Výsledky jsou zachyceny v následujícím grafu:

Graf 6 – Počet přepravených osob MHD v závislosti na cenách pohonných hmot

Zdroj: Strategie rozvoje Městského dopravního podniku do r. 2010

V grafu můžeme sledovat ztelnou korelaci vývoje cen PHM a počtu přepravených osob. S klesající cenou PHM tak rovněž klesl počet cestujících v dopravních prostředcích MHD. Pro prokázání statistické závislosti by bylo potřeba sledovat delší časovou řadu, a proto nemůžeme s jistotou říci, že mezi cenami PHM a počtem cestujících je významná statistická závislost.

Můžeme však říci, že změna cen PHM mohla být jedním z faktorů, který ovlivňuje počet cestujících využívajících pro cestování v Opavě dopravní prostředek MHD.

Významný vliv (pravděpodobně vyšší než cena PHM) má pro nárůst počtu cestujících v posledních letech (výjimkou je rok 2006) kvalita poskytovaných služeb – především přizpůsobení jízdních řádů potřebám cestujících, navýšení počtu linkových kilometrů (nové linky, zvýšení frekvence přepravy) a zvýšení kvality autobusů a trolejbusů.

Je tak možno říci, že cenová politika - zvýšení cen jízdného (dle následující tabulky) je odpovídající kvalitě poskytovaných služeb a cestující jsou ochotni ji akceptovat.

Tabulka 72 – Vývoj ceny jízdného MHD v Opavě

Změna k datu	1.1.2000	1.2.2001	15.6.2003	1.2.2004	1.1.2006	1.1.2007
30 dní celý (v Kč)	200	250	258	272	294	300
jízdné z EP (v Kč)	4	5	5	6	7,8	8
jízdné v hotovosti (v Kč)	6	7	7	8	10	10

Zdroj: Strategie rozvoje Městského dopravního podniku do r. 2010

Vozový park MDPO

Od roku 2000 dochází k průběžné obnově vozového parku, kdy klasické autobusy a trolejbusy jsou nahrazovány nízkopodlažními vozidly. Nejnovějším přírůstkem je 8 nízkopodlažních hybridních trolejbusů pořízených v roce 2006/2007, jejichž pořízení bylo spolufinancováno ze strukturálních fondů EU (konkrétně program SROP). Cílem dopravního podniku je do roku 2010 provozovat minimálně 50 % nízkopodlažních vozidel, tedy 17 autobusů a 17 trolejbusů. Současný stav odpovídá 16 ks trolejbusů a 10 ks autobusů.

Směr rozvoje hromadné dopravy ve městě je podrobně charakterizován v dokumentu „Strategie rozvoje Městského dopravního podniku, a.s. pro období do roku 2010 – vyhodnocení za r. 2003-2006“ a je možno říct, že cíle zde stanovené se daří městskému dopravnímu podniku úspěšně plnit.

8.1.5 Letecká doprava

Významným prvkem dopravy je Letiště Leoše Janáčka v Ostravě Mošnově. V současné době zároveň probíhá výstavba nového logistického centra, které umožní rozvoj přepravy zboží a otevře tak v kraji nové příležitosti. Významnou otázkou do budoucna je proto kvalitní napojení Opavy na letiště v Mošnově a zajištění pravidelné dopravní linky.

Pro leteckou dopravu na území okresu Opava je určeno letiště v Zábřehu, které má statut veřejného vnitrostátního letiště a v tuto chvíli slouží pro sportovní a zemědělské účely.

8.1.6 Pěší a cyklistická doprava

Město Opava se problematice pěší a cyklistické dopravy systematicky věnuje. Dostavbou komunikační sítě uvnitř města a dostavbou městských okruhů se výrazně zlepšil pěší a cyklistická doprava, upevnily se vazby mezi centrem města a přilehlými oblastmi obytné zástavby. V posledních letech byla provedena některá opatření ke zvýšení bezpečnosti chodců a cyklistů. Bylo vybudováno speciální osvětlení na přechodech pro chodce v převážné většině komunikací s vysokou intenzitou dopravy, dále byla provedena instalace dopravních značek omezujících rychlost před školami a počítá se i se spuštěním pilotního projektu strážců přechodů, kteří by měli pomoci městským strážníkům při dohledu nad přechody pro chodce v blízkosti základních a mateřských škol zejména v době odpolední dopravní špičky.

Současně město zpracovává návrh řešení cyklo dopravy na páteřních silnicích vedoucích do města. Jedná se o tyto ulice: Ratibořská, Olomoucká, Krnovská a Těšínská. Město řeší cyklistickou dopravu na těchto ulicích zřízením cyklopruhu na komunikaci a případně zřízením samotné cyklostezky. Město bere cyklistickou dopravu velmi vážně a ve svých návrzích klade důraz především na bezpečnost cyklistů.

Tabulka 73 – Podíl pěší a cyklistické dopravy na dělbě přepravní práce v Opavě

Druh dopravy	Cesty do zaměstnání	Cesty do školy
pěší provoz	29,3 %	62 %
cyklistická doprava	14,7 %	1,6 %
městská hromadná doprava	30 %	26 %
veřejná autobusová doprava	5 %	5 %
železniční doprava	2 %	4 %
individuální automobilová doprava	19 %	1,4 %

Zdroj: Studie o skutečném podílu cyklistické dopravy na celkové dělbě přepravní práce - součást projektu VaV Analýza potřeb budování cyklistické infrastruktury „Cycle21“

Pro cyklistickou dopravu jsou uvažovány trasy z centra města méně frekventovanými ulicemi do atraktivních míst tak, aby vytvořily ucelenou síť cyklostezek, které propojí centrum města s příměstskými částmi města (atraktivita, školy, hypermarkety, podniky, atd.) a samotné cyklostezky mezi sebou. Konceptce navazuje na zpracovaný generel cykloturistiky pro region severní Moravy a Slezska, který navržené trasy člení dle významu na republikové, regionální a významné místní trasy. V současnosti slouží pro cykloturistiku v blízkosti Opavy celkem deset cyklistických tras a do budoucna by se dále mělo počítat s rozšiřováním jejich počtu a s jejich napojením na významné regionální a republikové trasy. Celkem je na území města Opavy 5,4 km komunikací pro cyklisty a 23,9 km cyklotras. Samotným městem prochází 5 cyklotras.

Tabulka 74 – Cyklotrasy vedoucí přes území města Opavy

Cyklotrasa	Třída	Trasa	Délka úseku na území města
č. 55 (Slezská magistrála)	II.	Jeseník – Rejvíz – Hynčice – Krnov – Úvalno – Opava – Malé a Velké Hoštice - Kravaře	6,3 km
č. 551 (Moravice)	III.	Opava-Kateřinky – Branka u Opavy – Hradec n. Moravicí – Žimrovice – Jánské koupele – Kružberk	5,8 km
č. 6092 (Prajzská cesta)	IV.	Opava-Kateřinky – Chlebičov – Albertovec – Chuchelná – Bělá - Píšť/Owsiszcz (PL)	2,7 km
č. 6126	IV.	Opava-Kateřinky – Opava/Pilszcz (PL)	5,3 km
č. 6167	IV.	Opava (Městské sady) – Jaktar – Zlatníky – Stěbořice – Nový Dvůr – Hlavnice	3,8 km
CELKEM			23,9 km

Zdroj: Opavounakole.info 2007

Z připravovaných projektů města v oblasti cyklistické dopravy se z hlediska odhadovaného finančního nákladu jeví jako nejvýznamnější výstavba cyklistické stezky č. 55 (Slezská magistrála), propojující západní a východní část Moravskoslezského kraje s návazností na hraniční přechody malého pohraničního styku s Polskou republikou a turistickou oblast Jeseníků. Z dalších připravovaných projektů lze uvést cyklistické stezky Jakartovice – Litultovice – Otice – Opava a Hradec nad Moravicí – Branka u Opavy – Otice – Opava (státní hranice).

3.2 Technická infrastruktura

8.2.1 Zásobování vodou

Hlavním zdrojem pitné vody pro město je vodárenská nádrž Kružberk s úpravnou vody ve Vítkově - Podhradí, odkud je vedena přivaděči Ostravského oblastního vodovodu (OOV) v majetku SmVaK Ostrava a.s. provozovanými správou OOV. Kapacitní a technický stav distribučních zařízení SmVaK Ostrava a.s., provozovaný PVS - oblast Opava vyhovuje. Pro město je dostatečná rezerva v zásobování pitnou vodou. Vybudovaná vodárenská zařízení pro Opavu, vzhledem k trvajícím všeobecnému trendu stagnace ve vývoji spotřeby vody, v současnosti pracují se značnou rezervou a zajistí i do budoucna, prakticky bez nutnosti budování základních vodárenských objektů (úpravnou vody, čerpací stanice, vodojemy, přivaděče vody) dostatečné zásobování pitnou vodou v oblasti města Opavy.

Dle dlouhodobých pozorování odběr vody postupně klesá, zejména u průmyslových odběratelů, kdy za posledních deset let od roku 1997 po rok 2006 klesla denní spotřeba vody v průmyslu z cca 2 000 m³ na cca 1 600 m³.

V současnosti tvoří cca 2/3 spotřeby vody (63 %) odběry pro domácnosti. Kromě povrchového centrálního zdroje vody nádrže Kružberk je pro zásobování pitnou vodou využíván ještě místní opavský podzemní zdroj vody „Jaktařský zářez“ a k dispozici je i zdroj podzemní vody ve Velkých Hošticích, na který je v současnosti napojen v oblasti Opavy jen průmysl a vybavenost v m.č. Komárov, a který může sloužit také jako rezerva.

Tabulka 75 – Potřeby a zdroje pitné vody na území města Opavy

Potřeby a zdroje vody celoměstského charakteru
maximální denní potřeba 15 300 m ³ /d
lokální, aktivní zdroj (Jaktařský zářez) může zaručit 864 m ³ /d
vodojemy celkového objemu 14 450 m ³ akumulují 94 % spotřeby vody
přivaděči řady do města o maximální kapacitě 47 952 m ³ /d převyšují max. denní potřebu 26 784 m ³ /d
vodovodní síť vyžaduje rekonstrukci pouze v částech sítě dle provozních potřeb globální tlakové poměry jsou vyhovující

Zdroj: SmVaK Ostrava, a.s. 2007

Cenová politika

S účinností od 1. ledna 2007 platí pro zákazníky Severomoravských vodovodů a kanalizací Ostrava a.s., stejně jako v jiných městech kraje, také v Opavě nové ceny za odběr pitné vody a odvádění a čištění vod odpadních. U vodného činí rozdíl ve srovnání s rokem 2006 1,46 Kč, u stočné ho 1,33 Kč, celkem 2,79 Kč, tj. 6,71 %. Ve srovnání s dalšími vodárenskými společnostmi v ČR se ceny SmVaK pohybují na nejnižších příčkách cenové ho žebříčku.

Tabulka 76 – Ceny za odběr pitné vody (Kč)

Ceny v Kč za 1 m ³ (1 000 litrů)	Cena bez DPH	Cena včetně DPH 5 %
voda pitná (vodné)	22,19	23,30
voda odvedená (stočné)	20,10	21,10
celkem	42,29	44,40

Zdroj: SmVaK Ostrava, a.s. 2007

8.2.2 Kanalizace a čištění odpadních vod

V severovýchodní části k.ú. Opava-Předměstí je vybudována centrální ČOV, na kterou je řešeno napojení městských částí Opava-Město, Opava-Předměstí, Jaktař, Kateřinky, Kylešovice (napojeny jen částečně), Palhanec, přečerpáváním Držkovice a Vávrovce. V k.ú. Suché Lazce je navržena lokální ČOV, na kterou bude dále napojeno k.ú. Komárov. Odpadní vody z k.ú. Zlatníky a Milostovice je navrženo čistit na lokálních ČOV (s vyrovnávacími nádržemi). K.ú. Vlastovičky a Jarkovice nemají schválenou ÚPD a vymezenou plochu pro případnou realizaci ČOV.

V minulých 5-ti letech byla provedena rekonstrukce mnoha kanalizačních stok v ulicích Gudrichova, Písecká, Wintrova, Ztracená, Úzká, Slovenská, Ruská (ve městě Opavě probíhá budování oddílné kanalizace v Opavě-Kylešovicích). Dále probíhá rekonstrukce kanalizačních stok v ul. Palackého, V Janově, Kostelní, Rybářské, Englišově, Krnovské, Ratibořské, Vrchní, Hillově, Chelčického, Dobroslavského. Na centrální ČOV napojená výust' ul. Wolkerova. Připravuje se rekonstrukce v ulicích Otické, Staré Silnice, Hořečově, Mostní, Čapkovo nábřeží, 8. května a Osvobození. Bude zrušena poslední výust' nečištěných odpadních vod vybudováním čerpací stanice v areálu SSMSK a převedením odpadních vod na centrální ČOV.

Vlastní centrální ČOV Opava byla rekonstruována v letech 1996-1997 a zajišťuje eliminaci organických látek, dusíku i fosforu. Nevyhovuje však požadavkům Evropské legislativy (směrnice Rady č. 91/271/EHS) a nařízení vlády ČR č. 61/2003 Sb. z hlediska požadavků v ukazateli Ncelkový ($\varnothing 10 \text{ mg.l}^{-1}$) pro kategorii ČOV s kapacitou $> 100 000$. Z tohoto důvodu zajistil SmVaK Ostrava projektovanou dokumentaci na další rekonstrukci ČOV s cílem zajistit splnění tohoto parametru pomocí kaskádové aktivace. Stavba bude zahájena v letošním roce s plánovaným dokončením v r. 2008. Druhou zamýšlenou investiční akcí v roce 2007 bude rekonstrukce kanalizace na Otické ulici v Opavě. Obě tyto akce budou zajištěny z vlastních zdrojů SmVaK.

8.2.3 Zásobování elektrickou energií

Elektrická energie je díky svému charakteru vzdáleného místa výroby od místa spotřeby jedním nejčistších zdrojů energie. Město Opava je energií zásobováno prostřednictvím distribuční sítě VN 22 kV a je napájeno ze dvou transformačních stanic TS 110/22 kV ve Velkých Hořticích a TS 110/22 v Jaktaři. Dodávky el. energie na území města jsou zajišťovány převážně prostřednictvím Severomoravské energetiky a.s.

Stávající distribuční síť VN 22 kV je dostatečná a pokrývá současné i výhledové nároky na zásobování elektrickou energií. Naproti tomu je limitujícím faktorem v dalším rozvoji spotřeby stávající distribuční síť NN. Přesto by měl být stav dostatečný v případě běžného zvýšení potřeb domácnosti. Zvýšení odběru vyvolaném novými odběrateli bude nutno řešit novými trafostanicemi či zvýšením instalovaného výkonu v současných trafostanicích.

Pro zajištění větší bezpečnosti sítě a zvýšení jistoty dodávky elektrické energie je možno propojit stávající kabelovou síť a venkovní vedení v několika uzlových bodech.

Vzhledem k plošné plynofikaci a stávajícím cenovým tarifům se nepředpokládá využití elektrické energie ve větší míře pro vytápění domů a bytových jednotek. Cca 5% bytů využívá elektrickou energii pro vytápění, stejně jako pro vaření. Pro vytápění je využíváno přibližně 7% spotřeby elektrické energie obyvatelstva.

Tabulka 77 – Struktura spotřeby elektrické energie

Spotřeba elektrické energie (rok 2003)	GWh	% podíl
Maloodběr obyvatelstvo	59	30,3 %
Maloodběr průmysl	17	8,7 %
Velkoodběr	119	61,0 %
Celkem	195	100,0 %
z toho:		
Maloodběr obyvatelstvo - vytápění	4,2	2,2 %
Maloodběr průmysl - vytápění	0,44	0,2 %
Veřejné osvětlení	2,67	1,4 %

Zdroj: Územní plán Statutárního města Opavy – průzkumy a rozborů 2006

Předpokládá se, že s postupným nárůstem počtu nových bytů a podnikatelských objektů bude růst energetické zatížení asi o 3 % ročně. Celkové energetické zdroje jsou přitom dostatečné, neboť s rozvojem města můžeme také očekávat rozvoj kvality bydlení a snižování jeho energetické náročnosti. S přihlédnutím k faktu, že elektrická energie není významným zdrojem pro vytápění domů a bytů, je možno očekávat úspory především ve spotřebě zemního plynu.

S ohledem na možnost výstavby nových bytů z hlediska technického řešení je možno konstatovat, že s bytovou výstavbou lze začít v kterémkoli urbanistickém obvodu.

Možnosti využití obnovitelných a druhotných energetických zdrojů:

Vzhledem k tomu, že podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů musí v zemích EU v roce 2010 dosáhnout hodnoty min. 6 %, jeví se jako stěžejní rozvojová aktivita růst podílu těchto zdrojů energie. V současné době činí tento podíl pouze 0,8 %. Nejreálnější možnosti využití obnovitelných a druhotných zdrojů energií jsou:

- Využití biomasy – (hl. kaly z ČOV, dřevní odpad)
- Malé vodní elektrárny na řece Moravici a Opavě
- Fotovoltaické panely (využívány současně i k ohřevu vody)
- Využití bioplynu z ČOV (v současnosti využito pouze 25 % z možné kapacity)

Na území města jsou nevhodné podmínky pro větrné elektrárny a geotermální energie.

8.2.4 Zásobování plynem

Opava je napojena na dálkový VTL rozvod zemního plynu přicházející z Ostravy. Soustava rozvodu plynu pokrývá město v dostatečné kapacitě. Výkon regulačních stanic pro dodávku plynu do plynovodní sítě je využit z cca 63 %.

Technický stav sítě je dobrý a zaručuje spolehlivost dodávky zemního plynu. Městská plynovodní síť je kombinovaná, provozovaná ve dvou tlakových úrovních nízkotlak – středotlak. Celková délka městské plynovodní sítě je cca 170 km, z celkové délky sítě je více než polovina (86 km) vybudována v letech 1991-2002, podíl plynovodní sítě vybudované do r. 1960 je pouze 3,3 %.

V provozu je sedm z osmi vysokotlakých regulačních stanic (všechny byly rekonstruovány a jsou ve velice dobrém stavu) a čtyři středotlaké stanice. Mimo správu SMP je na území města ještě 7 VTL regulačních stanic, které nezásobují veřejnou plynovodní síť a jsou v majetku odběratelů zemního plynu. Hlavním dodavatelem plynu ve městě je Severomoravská plynárenská a.s., která do budoucna počítá s výměnou plynovodů nízkotlakých sítí na některých místech a úpravami stávajících regulačních stanic.

Generel plynofikace města Opavy předpokládá nárůst spotřeby zemního plynu do roku 2017 oproti roku 2003 o cca 21 % a maximální hodinová spotřeba se zvýší z 27 000 m³/hod na 38 000 m³/hod. Zemní plyn v současné době odebírá zhruba 90 % obyvatel a to hlavně na topení a vaření.

8.2.5 Zásobování teplem

Zásobování teplem je na území města Opavy zajišťováno společností Opatherm, která zde provozuje jednu parní, jednu horkovodní a jednu teplovodní tepelnou soustavu. Mimo soustavu CZT je teplo distribuováno také společnostmi Dalkia, Bytové družstvo Rozvoj a Stavař, především prostřednictvím okrskových, blokových či domovních kotelen.

Stávající CZT:

Výtopna Olomoucká

Výtopna Hillova

Kotelna K1, K2 a K3 Kylešovice

Dle Územní energetické koncepce je potřeba tepla a příprava TUV plně pokryta ze stávajících zdrojů napojených na soustavu CZT. Výkon kryje současnou potřebu a zdroje plní stávající emisní limity znečišťování ovzduší. Ekonomická efektivnost však nerespektuje státní energetickou koncepci, neboť není uplatňována kombinovaná výroba tepla a energetické energie. Rozvoj CZT mírně komplikuje struktura bydlení v Opavě, kdy pouze 40,9 % činí hromadné bydlení, ve kterém je obecně jednodušší zavedení a využití CZT než u rodinných domů, oproti průměru 65,6 % v Moravskoslezském kraji.

V oblasti úspory tepelné energie hraje významnou roli zateplování domů. Zatímco panelové domy jsou velmi rychle postupně zateplovány, velká část budov patřících městu (např. přes 600 bytů) je z tohoto hlediska opomíjena.

V oblasti centrálního zásobování teplem není třeba řešit výstavbu nového zdroje. Pro zajištění spolehlivosti dodávky tepla a možnosti dalšího připojování odběratelů by mělo průběžně docházet k rozvoji stávajících soustav CZT.

Zajímavým zdrojem tepla je využití tepelných čerpadel. Dávají reálný předpoklad využití hlavně v nových objektech splňujících podmínky ČSN 730540.

8.2.6 Telekomunikace, datové sítě, GIS, integrovaný záchranný systém

Telekomunikace

Oblast telekomunikací a datových přenosů patří v současnosti k nejvíce se rozvíjejícím odvětvím komerčních služeb. Také v Opavě došlo v uplynulých letech k významnému rozvoji jak na poli hlasových, tak datových služeb. Společnost Telefónica O2 Czech Republic je hlavním poskytovatelem místního, meziměstského a mezinárodního telefonního styku spolu s dalšími službami jako je TELEFAX, POSTFAX, veřejná radiokontaktní služba, veřejná datová služba, pronájem digitálních okruhů pro přenos dat, služby euroISDN, INTERNET OnLine a propojení s veřejnou sítí mobilních telefonů v systému GSM – Telefónica O2, T-Mobile a Vodafone.

Komunikace prostřednictvím mobilních telefonů je v Opavě zajišťována prostřednictvím BTS (Base Transceiver Station) stanic operátorů mobilních sítí Telefónica O2 (18 stanic) T-Mobile (11 stanic) a Vodafone (17 stanic). Tyto stanice jsou umístěny především na výškových budovách, komínech, příp. jako maskované na kostelní věži.

Staré analogové ústředny byly nahrazeny moderní digitální technologií a v současnosti je v Opavě provozováno 7 digitálních ústředen napojených na digitální hostitelskou ústřednu

(HOST) HOST Opava. Ta je přímo napojena na tranzitní ústředny TÚ Ostrava a TÚ Brno, které zajišťují vnitrostátní i mezinárodní telefonický styk. Město Opava je zařazeno do telefonního obvodu (TO - 55) Moravskoslezský kraj.

Datové sítě

Účastnická přípojná síť ve městě je řešena především úložnými kabely, které jsou v blízkosti ústředí vedeny v kabelovodech. V ostatních městských částech jsou účastnické přípojné sítě po rekonstrukci, provedeny úložnými kabely v kombinaci s nadzemním vedením podle místních podmínek. Převážná část účastnické přípojné sítě ve městě a městských částech má vyhovující parametry.

Územím města Opavy a všech ostatních sídel prochází kabely dálkové optické sítě ve správě Telefónica O2 a.s.. V území je dále rozšířena dálková přenosová síť vybudovaná společností SELF servis s.r.o. Brno která zajišťuje telekomunikační služby pro společnosti RWE Transgas, Radiokomunikace a další. Vyznaným komerčním poskytovatelem internetu a telekomunikačních služeb prostřednictvím optické sítě je společnost Opavanet a.s.

Geografický informační systém (GIS)

V uplynulých letech byl dobudován Geografický informační systém (GIS), který v současnosti provozují např. společnosti GEOMETRA OPAVA, spol. s r.o. a EKOTOXA OPAVA s.r.o. Digitalizované a průběžně aktualizované jsou plány infrastruktury, katastrální mapy s vrstvením na polohopisný podklad, čísla domů, ulice, inženýrské sítě.

Integrovaný záchranný systém (IZS)

V celé ČR se jedná o garantovaný komplex ochrany bezpečnosti a obrany před mimořádnými událostmi, který zajišťuje spolupráci mezi záchrannými, pohotovostními a odbornými složkami státu. Do IZS můžeme zahrnout hasičský záchranný sbor včetně dobrovolných hasičů, zdravotnickou záchrannou službu, rychlou zdravotnickou pomoc, rychlou lékařskou pomoc, leteckou záchrannou službu, lékařskou službu první pomoci (Rendez-vous systém), policii ČR, městskou policii atd.

Město Opava by mělo i do budoucna společně s orgány státu dále zdokonalovat činnost všech složek IZS. intenzita zásahové činnosti v teritoriu města Opavy je v porovnání se zbylým územím okresu nadprůměrná. Vysoký podíl na telefonátech mají v Moravskoslezském kraji telefonáty „plané poplachy“, které způsobily především děti, opilci či nemocní lidé.

3.3 Rozvojové plochy

Územní rozvoj města je hlavní náplní územního plánu, který je v Opavě pravidelně zpracováván. Na základě průzkumů a rozborů v územním plánu města byly současně posuzovány plochy navržené pro územní rozvoj ve schválené územně plánovací dokumentaci. Vzhledem ke stanovenému záplavovému území vodního toku Opavy a Moravice a vzhledem k dopravnímu řešení obchvatů města podrobnější dokumentací dochází k přehodnocení již vymezených rozvojových ploch, které budou ještě dále řešeny v konceptu Územního plánu statutárního města Opavy.

8.3.1 Oblast bydlení

Za významné lokality pro rozvoj města v oblasti bydlení jsou dlouhodobě považovány:

- Jaktař - jih (severně od areálu Slezské nemocnice);
- Kylešovice;
- Kateřinky - ul. Ratibořská;

- Opava - Předměstí, ul. Olomoucká (jižně od areálu Slezské nemocnice);
- Opava - Předměstí, severovýchodně od ŽST Opava – západ.

Rozsah navržených ploch pro výstavbu rodinných a bytových domů musí současně vytvářet převis nabídky vzhledem k tomu, že některé plochy nebudou v návrhovém období využity z důvodu majetkoprávních vztahů, nebo z důvodu ekonomických - nebude v dostatečném předstihu vybudována technická infrastruktura, případně dopravní napojení apod. K zástavbě budou navrženy pouze plochy dopravně přístupné, s možností napojení na sítě technické infrastruktury, především na vodovod a navrženou kanalizační síť. Významným hlediskem bude snaha o omezení stavebních zásahů ve volné krajině - vytváření rozptýlené zástavby.

Úřady všech městských částí registrují stoupající zájem občanů o výstavbu rodinných domků. Ve všech městských částech s výjimkou Vlašoviček (není zpracován územní plán) jsou v ÚPD vymezeny lokality pro výstavbu rodinných domků, většinou v soukromém vlastnictví a bez potřebné infrastruktury. Jejich případné výkupy a zasíťování závisí na rozhodnutí města. V současné době probíhá pouze výstavba jednotlivých domů na soukromých pozemcích. Zástupci všech městských částí vidí v posilování funkce jejich obce jako rezidenčního zázemí města příležitost dalšího rozvoje, to vše však musí být provázáno odpovídajícím rozvojem občanské vybavenosti.

Další možností rozvoje je změna funkčního využití stávajících výrobních a podnikatelských areálů na plochy s funkcí smíšenou, čímž by došlo k vymístění areálů výroby a podnikatelských aktivit z centra zástavby a plochy bude možno využít pro obytnou funkci.

Při realizaci nové výstavby, je potřeba respektovat urbanistický a architektonický charakter okolní zástavby a přihlížet by se mělo také k jejímu historickému a prostorovému uspořádání.

8.3.2 Podnikatelské nemovitosti

Průmyslové areály, areály výrobních služeb, skladů a technických služeb jsou převážně soustředěny do několika průmyslových a výrobních zón. Drobné výrobní služby jsou občas situovány mezi obytnou zástavbou.

Průmyslová výroba je nejvíce situována v oblastech:

- Opava-Předměstí;
- Jaktař;
- Komárov u Opavy;
- Kylešovice;
- Vávrovice.

V době kdy dochází v Moravskoslezském kraji k významnému rozvoji průmyslových odvětví a celý kraj zaznamenává „investiční boom“ je v Opavě identifikován nedostatek ploch pro podnikání. Stávající průmyslové zóny jsou vyčerpány a k dispozici je tak jen průmyslová zóna v obci Bolatice, která je od města vzdálená cca 20 km. Stávající situace indikuje potřebu úpravy územního plánu města a vyčlenění dalších ploch pro průmyslový rozvoj. Významnou roli při vytváření ploch pro podnikání by zde mohli sehrát tzv. „brownfields“ neboli stávající nevyužívané průmyslové objekty.

Potenciálním územím, které je vhodné pro vybudování významnější průmyslové zóny je západní část města - Opava Jaktař, konkrétně plocha mezi silnicemi I/11 a I/57. Na tomto území je počítáno s napojením na obchvat města – ať už severní nebo jižní.

V případě výstavby severního obchvatu územní plán povoluje výstavbu menší průmyslové zóny v části Opava – Kateřinky a v blízkosti spojky S1 v územním obvodu Malé Hoštice.

8.3.3 Plochy pro zeleň a volnočasové aktivity

Město Opava je dlouhodobě považována za čisté město s vysokým podílem zelených ploch a se stejným záměrem by se mělo také v budoucnu přistupovat v plánování výstavby. Cílem je proto podporovat aktivity směřující k údržbě a rozvoji zelených ploch, parků, zahrádkářských osad a biokoridorů.

Volnočasové aktivity jsou většinou provozovány na plochách uvnitř zastavěného území města, či v příměstské rekreační zóně, proto je potřeba při budování další vybavenosti dbát na dobrou dostupnost - do 30 minut pěší chůzí, či s využitím MHD. Zároveň by se mělo jednat o území s vysokou estetickou, přírodní i hygienickou hodnotou, jejíž součástí jsou plochy zeleně.

Ke každodenní rekreaci slouží zařízení občanské vybavenosti pro sport a rekreaci, která jsou volně přístupná veřejnosti, případně jsou přístupná zájmovým organizacím a sdružením. Poměrně hodně sportovně rekreačních aktivit je soustředěno v blízkosti Stříbrného jezera, které je v letních měsících využíváno k rekreačním účelům, které budou i nadále rozvíjeny v rámci projektu „Poklad na stříbrném jezeře“. Např. zde bude jezdecký areál s hipoterapií. Západním, jihozápadním a jižním směrem od jezera, podél řeky Opavy je soustředěno několik sportovně rekreačních areálů, např. tenisová hala, kynologické cvičiště, tenisové kurty, bikrosový areál, Městské koupaliště s hřištěm pro minigolf, víceúčelová hala, fotbalový stadión. Mezi tyto plochy jsou začleněny Městské sady. Hlavně v letních měsících je využívaná oblast Stříbrného jezera. Vhodným místem k odpočinku je rovněž povodí řeky Moravice. Ve městě se dále nachází široká škála maloplošných a dětských hřišť, fitness centra, squash, bowling, kuželny a další.

Hlavní charakteristiky

- Město je významnou dopravní křižovatkou regionu s nedostatečnou silniční infrastrukturou – chybí rychlostní komunikace na Ostravu a obchvat města - s tím spojené vysoké zatížení dopravní sítě v centru, nadkapacitní provoz nákladních aut a související problémy v oblasti prašnosti a kvality ovzduší. Absence mimoúrovňových křížení s železnicí.
- Absence napojení města na mezinárodní dálniční síť.
- V návaznosti na vybudování parkovacího domu v centru města – zlepšení parkovací situace, avšak nedostatečná kapacita parkovacích míst hlavně na velkých sídlištích. Deficit odhadovaný na 5 000 parkovacích míst.
- Modernizované železniční spojení s Ostravou. Modernizace nádraží Opava-východ včetně napojení na MHD. Potřeba modernizace železničního spojení s Krnovem a s Hlučínem.
- Pozitivem města je hustá síť a kvalita MHD s důrazem na nízkopodlažní dopravní prostředky.
- Kvalitní podmínky pro rozvoj cykloturistiky.
- Blízkost hranice s Polskem, avšak nedostatečné dopravní spojení. Možnost spolupráce v rámci OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko.
- Dostatečné kapacity technické infrastruktury – vodovodní, kanalizační síť, rekonstruovaná ČOV, dostatečná kapacita datových a komunikačních sítí, vysoká úroveň plynofikace. V oblasti vlivu na ŽP jsou nedostatečně využívány obnovitelné zdroje energie.
- Nedostatek průmyslových zón.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

3.4 Ovzduší

Část území města Opavy byla na základě imisních charakteristik vyhlášena v letech 2004-2006 oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO), a to v důsledku **překračování 24hodinových a průměrných ročních imisních limitů pro suspendované částice frakce PM₁₀** (dále také polévatý prach) a také v důsledku překračování **průměrného ročního imisního limitu pro benzo(a)pyren**.

Imisní situace

V Opavě je v současnosti v provozu automatizovaná monitorovací stanice AMS 1186 Opava-Kateřinky. Na této stanici jsou měřeny imisní koncentrace PM₁₀, SO₂, NO₂ a NO_x.

Polévatý prach, vyjádřený jako frakce PM₁₀, je na území města Opavy nejproblematictější znečišťující látkou. Jeho vyšší koncentrace jsou způsobeny především vlivem spalování tuhých paliv v lokálních topeništích. V zastavěných oblastech přispívají imise z tohoto typu zdrojů přibližně 40-60% z celkového objemu. V centru města a podél frekventovaných komunikací k této situaci navíc negativně přispívá automobilová doprava.

Tabulka 78 – Průměrné roční imisní koncentrace PM₁₀ v Opavě v letech 1996-2006 (µg/m³)

Název stanice	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2005	2006
Opava - Kateřinky	48,77	.	24,54	27,62	30,94	35,10	37,11	44,36	45,4	44,4

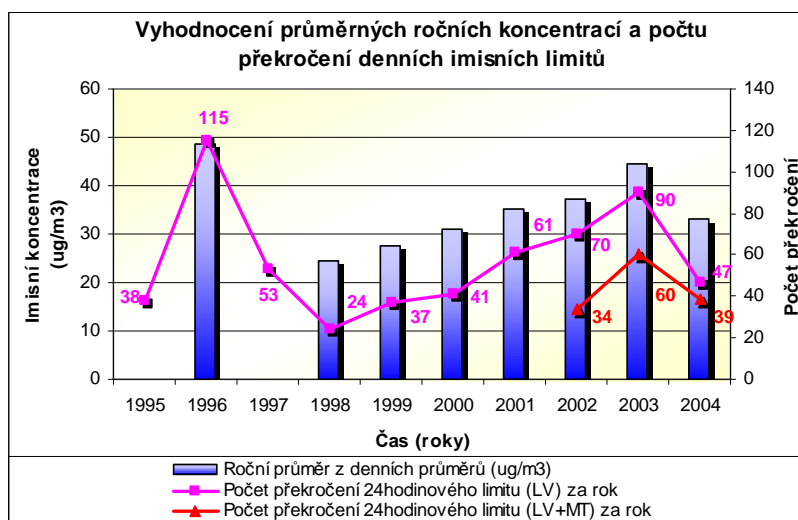
Zdroj: Místní program na snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší ve městě Opava 2006

Pozn.: V roce 1997 měření neprobíhala.

Imisní limit pro roční průměr PM₁₀ (40 µg/m³) byl překročen v letech 1996 a 2003 a 24hod. průměr (50 µg/m³ – 35krát ročně) byl překročen od roku 1999 ve všech letech. Situace je znázorněna v následujícím grafu.

V roce 2005 došlo celkem 103krát k překročení imisního limitu PM₁₀ pro 24 hod. průměr a nejvyšší dosažená koncentrace byla 373,4 µg/m³, tj. 10 násobek imisního limitu PM₁₀ pro 24 hod. průměr. V roce 2006 došlo celkem 86krát k překročení imisního limitu PM₁₀ pro 24 hod. průměr a nejvyšší dosažená koncentrace byla 498,7 µg/m³, tj. 10 násobek imisního limitu PM₁₀ pro 24 hod. průměr.

Graf 7 – Imisní koncentrace a překračování imisních limitů v Opavě v letech 1995-2004

Zdroj: Místní program na snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší ve městě Opava 2006

Imisní koncentrace benzo(a)pyrenu nejsou v Opavě kontinuálně sledovány. V celkové imisní situaci je na území Opavy u benzo(a)pyrenu dominantní vliv lokálních topenišť. Jejich podíl na imisní zátěži benzo(a)pyrenem tvoří 95%. Pouze v městských částech Komárov a Podvihov je rovněž významný vliv vzdálených zvláště velkých a velkých zdrojů znečišťování ovzduší, které se mimo osídlené oblasti podílí na celkové imisní situaci až ze 7%.

Koncentrace oxidů dusíku (NO₂) dosahují na území města Opavy svého maxima v centru města. Je to způsobeno intenzivní automobilovou dopravou, která se v těchto místech podílí na celkové imisní situaci 60 až 70%.

Tabulka 79 – Imisní koncentrace ostatních znečišťujících látek v Opavě 1996-2006

Látka	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SO ₂	31,51	.	16,62	11,17	10,07	10,07	10,13	9,23	7,33	6,6	7,0
NO _x	30,82	.	24,15	20,62	20,75	21,91	21,97	22,18	21,99	.	.
NO ₂	23,60	.	19,00	16,84	16,81	17,73	17,62	17,97	17,49	18,5	19,0
NO	4,73	.	4,04	2,83	3,15	3,39	3,37	3,18	3,18	.	.
CO	781,0	.	516,3	450,9	462,4	461,0	532,3

Zdroj: Místní program na snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší ve městě Opava 2006
Pozn.: V roce 1997 měření neprobíhala.

Naměřené imisní koncentrace ostatních znečišťujících látek jsou nižší než jejich imisní limity.

Emisní situace

Příčinou zvyšování znečišťování ovzduší z vytápění v domácích topeništích na tuhá paliva jsou zvyšování nákladů na vytápění ušlechtilějšími palivy, dostupnost levnějších druhů pevných paliv (dosavadní absence tzv. ekologických daní, resp. nízké dopady plánovaného zdanění na ceny paliv v blízké budoucnosti), snižování výhodnosti některých alternativních zdrojů vytápění (omezení dotací a zvýhodněných tarifů elektrické energie v případě tepelných čerpadel, slunečních kolektorů, ad.), legislativní nedostatky při vymáhání smluvních závazků v rámci finanční podpory vytápění ušlechtilějšími palivy.

Ke zhoršování situace přistupuje také – z hlediska dopadů na zdraví velmi nebezpečná – likvidace odpadů spalováním v domácích topeništích.

Ze zkušeností z jiných oblastí je zřejmé, že řešení tohoto problému spočívá především ve výraznějším daňovém zatížení paliv s negativním dopadem na životní prostředí a zdraví obyvatel a zavedení vymahatelných nástrojů na eliminaci nežádoucích postupů (likvidace odpadu spalováním v domácích topeništích). Kromě výše uvedených kroků, které jsou víceméně v rukou státu, může město přispět k řešení především vlastními aktivitami podporujícími zodpovědnost občanů (nástroje EVVO).

Významný podíl prachu v ovzduší je neantropogenního původu (z přírodního prostředí); velký význam mají také sekundární emise, které jsou např. způsobeny zviřováním prachu z cest projíždějícími automobily, prašností ze stavenišť, polí, otěrem pneumatik apod. Pokud se týká produkce emisí z velkých, středních a malých zdrojů znečišťování ovzduší, všechny firmy v Opavě dodržují emisní limity.

Tabulka 80 – Emise zdrojů znečišťování ovzduší v Opavě pro hlavní znečišťující látky v roce 2003 (t/rok)

	TZL	SO ₂	NO _x	CO	OC / VOC / TOC
REZZO1	19,5	209,4	111,0	156,5	69,3 / 4,2 / -
REZZO2	20,5	92,8	51,9	188,1	29,8 / 3,9 / 8
REZZO3	37,1	26,5	40,5	117,6	- / 28,4 / -
REZZO4	17,4	1,6	280,9	186,7	
Celkem	94,5	330,2	484,3	648,9	99,1 / 36,5 / 8

Zdroj: Místní program na snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší ve městě Opava 2006

Tabulka 81 – Emise POPs ze stacionárních zdrojů v Opavě, 2003 (g/rok)

Zdroje	PCDD/F	PCB	Benzo(b) fluoranten	Benzo(k) fluoranten	Benzo(a)pyren	Indeno(1,2,3 cd) pyren
REZZO 1	0,009	14,324	73,754	45,978	7,496	7,633
REZZO 2	0,0003	1,473	45,576	45,624	1,296	34,338
REZZO 3	0,020	6,724	8152,899	2278,287	6517,343	7641,848
Celkem	0,030	22,521	8272,230	2369,889	6526,135	7683,819

Zdroj: Místní program na snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší ve městě Opava 2006

REZZO – Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší

Podle zákona č. 309/1991 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami považujeme v ČR za zdroje znečišťování ovzduší:

A. technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv, zařízení technologických procesů, uhelné lomy a jiné plochy s možností zapaření, hoření nebo úletu znečišťujících látek, sklady, skládky a jiné stavby, zařízení a činnosti podle kolaudačního rozhodnutí (tzv. stacionární zdroje)	
• technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu vyšším než 5 MW a zařízení zvláště závažných technologických procesů (tzv. velké zdroje znečišťování –	> 5 MW _t

REZZO 1)	
<ul style="list-style-type: none"> technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu od 0,2 do 5 MW, zařízení závažných technologických procesů, jakož i uhelné lomy a obdobné plochy s možností hoření, zapaření nebo úlet znečišťujících látek (tzv. střední zdroje znečišťování - REZZO 2) 	<p>> 0,2 MW_t</p> <p>< 5 MW_t</p>
<ul style="list-style-type: none"> technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu nižším než 0,2 MW, zařízení technologických procesů nespádajících do kategorie velkých a středních zdrojů znečišťování, plochy, na kterých jsou prováděny práce, které mohou způsobovat znečišťování ovzduší, skládky paliv, surovin, produktů a odpadů a zachycených exhalátů a jiné stavby, zařízení a činnosti výrazně znečišťující ovzduší (tzv. malé zdroje znečišťování – REZZO 3) 	<p>< 0,2 MW_t</p>
<p>B. pohyblivá zařízení se spalovacími nebo jinými motory, která znečišťují ovzduší (tzv. mobilní zdroje – REZZO 4)</p>	

Všechny firmy v Opavě dodržují emisní limity. Významný podíl prachu v ovzduší je neantropogenního původu (z přírodního prostředí), velký význam mají také sekundární emise (reemise), které jsou např. způsobeny zviřováním prachu z cest projíždějícími automobily, prašností ze stavenišť, polí, otěrem pneumatik apod.

Co se týká **benzo(a)pyrenu**, tak nejvýznamnějším producentem jsou **lokální topeniště** (REZZO 3), kde emise vznikají hlavně díky nedokonalému spalování – viz tabulka.

3.5 Voda

Vodní toky

Řeka Opava je největším tokem na území města. Z délky 18 km mezi říčními kilometry 31 a 49 připadá cca 5 km na sevřené části města s regulovaným tokem z roku 1908, s dvojitou kynetou pro 100letou vodu. Správcem toku je Povodí Odry s.p.

Pravobřežní přítoky řeky Opavy:

Nejvýznamnějším pravobřežním přítokem je Moravice, která se vlévá do Opavy na hranici k.ú. Opavy-Předměstí a Komárova. Levobřežními přítoky Moravice je Hvozdnice a Otický příkop, pravobřežními přítoky jsou potoky z Chvalíkovíc, např. Vrbný potok a další toky, které nemají významný vliv.

Hvozdnice je regulovaným tokem s dvojitou kynetou od Otic po zaústění do Moravice. Vlévá se do Moravice v k.ú. Kylešovice, nad Panským Mlýnem.

Otický příkop je meliorační tok, který protéká zástavbou v k.ú. Kylešovice. Odvádí srážkové vody z cca 200 ha plochy. Při větších a dlouhodobějších srážkách vybřežuje a způsobuje místní záplavy. Správcem toku je Zemědělská vodohospodářská správa. V současné době je zpracována dokumentace pro stavební povolení pro úpravu toku za účelem bezpečného převedení povodňových stavů. Trasa Otického příkopu se v řešeném území nemění.

Dalším pravobřežním přítokem Opavy je vodní tok Velká (místní název Jaktarka), která protéká zástavbou Zlatníků a Jaktáře a vlévá se do Opavy v severní části k.ú. Opava-Předměstí. Do Velké jsou zaústěny po levém i pravém břehu drobné vodní toky. Mimo zastavěné území, kde byla provedena směrová a výšková úprava, je neupraveným tokem. Směrová úprava byla provedena necitlivým způsobem – malé oblouky, dno je zaneseno.

Významnějším pravobřežním přítokem Opavy je také vodní tok Strouha, který se vlévá do Opavy v k.ú. Komárov. Strouha přejímá pravobřežní přítoky - Vršovický potok a Raduňku.

Hoštata je neupravený vodní tok, který pramení v Komárovských Chaloupkách a protéká zástavbou Komárova u Opavy, pod níž se vlévá do Opavy.

Z prostoru tzv. Heroldova dolu vychází meliorační příkop, který je zatrubněn a zaústěn do potoka Hoštata.

Levobřežní přítoky řeky Opavy:

Nejvýznamnější je Pilšský potok, který pramení na území Polska a protéká k.ú. Kateřinky u Opavy, včetně zastavěného území.

Kateřinský potok je významným melioračním tokem ve správě Zemědělské vodohospodářské správy. Koryto je stabilizováno, tvoří význačný prvek pro odvod srážkových a balastních vod z území Kateřinek. V dolní části toku byla realizována hrázka za účelem ochrany zástavby Malých Hoštic před záplavami.

Další vodní toky

V území Vávrovic, Palhance a Komárova u Opavy jsou vybudovány četné odvodňovací příkopy s funkcí lokálních recipientů a melioračních zařízení.

V Držkovicích je původní mlýnský náhon z části již zatrubněný (49. ř. km Opavy).

Mlýnský náhon pro mlýn Herber je napojen ve 42. ř. km řeky Opavy a je ve správě majitele mlýna (k.ú. Palhanec).

Městský náhon prochází celým územím města. Částečně je zatrubněný. Správcem jsou TS Opava. Není dimenzován na 100letou vodu, při povodních v roce 1997 způsobil značné škody.

Milostovicemi prochází středem obce zatrubněný meliorační příkop (místní název-Milostovický potok), který v současné době slouží jako sběrač jednotné kanalizace. Příkop je levostranným přítokem potoka Velká. V úseku od Milostovic po ústí do potoka Velká, v k.ú. Zlatníky, je směrově upraven.

Správce místních toků je Zemědělská vodohospodářská správa Opava.

Vodní plochy a nádrže

Nejvýznamnější vodní plochou regionálního významu na území města sloužící k rekreačnímu využití je tzv. Stříbrné jezero v k.ú. Kateřinky u Opavy. Rekreační funkce území v okolí nádrže vzniklé po vytěžení sádrovce bude v rámci územně plánovací dokumentace i nadále respektována a posilována.

Dle zákona č. 254/2001 Sb. lze povrchové vody využívat ke koupání pokud jakost vody odpovídá požadavkům stanoveným v zák. č. 258/2000 Sb. (o ochraně veřejného zdraví) ve znění pozdějších předpisů. Jakost vody musí být pravidelně monitorována.

Další vodní plochy jsou v k.ú. Vávrovice. Jedná se o kalové nádrže cukrovaru. Slouží k usazování vody z technologického procesu a její následnou recirkulaci.

V k.ú. Suché Lazce byla v roce 1981 na vodním toku Sedlinky vybudovaná vodní nádrž o rozloze cca 9 ha na ochranu před přívalovými dešti. Nádrž je v současné době využívána k rekreaci a rybaření. Správcem vodního toku a vodní nádrže je Zemědělská vodohospodářská správa.

Na k.ú. Podvihova se nachází jedna malá vodní plocha - soukromý rybník. Zdrojem vody je pramen v místě bývalé těžby hlíny.

Nad zástavbou Milostovic, na melioračním odpadu jsou patrné zbytky stavby, sloužící k zachycení přívalových vod – suchý poldr.

Za hranicí Zlatníků, v zastavěném území městské části Opava – Jaktař dochází v době přívalových dešťů k záplavám. Tento problém rámcově řeší Investiční záměr a Dokumentace pro územní řízení „Výstavba vodní nádrže Zlatníky“ Dle uvedené dokumentace se v údolí potoka Velká počítá s výstavbou suchých nádrží, které zajistí protipovodňovou ochranu území města Opava a obcí Stěbořice, Zlatníky a podchycení značných množství splachů z přilehlých pozemků a omezení zanášení koryta toku zejména extravilánu Jaktaře. Na potoku Velká jsou naplánovány dvě suché nádrže – poldry. Jeden ve Stěbořicích a druhý ve Zlatníkách.

Na území Zlatníků jižně od zástavby a potoka Velká je vybudován systém odvodňovacích příkopů, které odvádí meliorované vody, ale i povrchové vody od potoka Velká. Odvodňovací příkopy jsou hluboké asi 1-1,2 m s dnem širokým asi 0,8 m a sklonem svahu 1:1,5. Správcem odvodňovacích příkopů je Zemědělská vodohospodářská správa.

Ostatní drobné vodní plochy v území města Opavy nemají z hlediska vodního hospodářství žádný větší význam, nicméně jsou lokálními krajinnotvornými prvky v území s ekologickým významem.

Kvalita pitné vody

Kvalita pitné vody pro opavské spotřebitele vyhovuje trvale hygienickým požadavkům, které stanoví vyhláška MZd č. 252/2004Sb.v platném znění. Průměrná hodnota dusičnanů u vody dodávané ze zdroje Kružberk byla v roce 2006 8,3 mg/l, maximum 14 mg/l. Průměrná hodnota dusičnanů u vody, dodávané z místních zdrojů čerpací stanicí Opava-Jaselská byla v roce 2006 25 mg/l. Koncentrace fluoridů v pitné vodě, dodávané ze zdroje Kružberk byla v roce 2006 0,09 mg/l, u vody z místního zdroje 0,15 mg/l.

Vlastní vodní zdroje mají dle evidence Povodí Odry s. p. téměř všechny zemědělské podniky na území Opavy, dále např. Psychiatrická léčebna, Ostroj, Seliko, Bivoj, Balakom, Komasy, Model Obaly, Nowaco, Cukrovar Vávrovice, Pekárny a cukrárny Komárov, TQM Opava, Mlékárna Opava, Technické služby, Kabet Morava a další.

Kvalita povrchových vod

Řada podniků v Opavě využívá též povrchovou vodu z vodních toků. V evidenci Povodí Odry s. p. jsou odběry vody z řeky Opavy např. pro Technické služby, IVAX Pharmaceuticals, Model Obaly a další odběratele. Vodou z řeky Opavy je zásobován Městský náhon, který je rovněž využíván jednak k odběrům vody a dále pak pro několik malých vodních elektráren v Kylešovicích a v Palhanci. V Opavě-Předměstí je vodou z řeky Opavy zásobována slalomová dráha.

Hodnocení jakosti vody je provedeno dle ČSN 75 72 21. Charakteristické hodnoty jednotlivých ukazatelů (c_{90}) jsou uvedeny podle již citované normy a lomény římskou číslicí označující třídu čistoty a na konci je uvedena výsledná třída čistoty základní klasifikace jakosti vod. Pod příslušnou hodnotou c_{90} a tř. jakosti je pro každý ukazatel uvedena i průměrná koncentrační hodnota za dané období lomena mediánem.

Tabulka 82 – Hodnocení jakosti vody za rok 2005

Tok - profil	ř.km	VYBRANÉ UKAZATELE						Třída vybr. ukazatelů
		BSK ₅ mg/l	CHSK _{Cr} mg/l	N-NH ₄ mg/l	N-NO ₃ mg/l	P _c mg/l	makrozoobentos saprobní index	
OPAVA Vávrovice	45,4	4,5 / III 2,6 / 2,3	20 / II 14 / 12	0,26 / I 0,12 / 0,09	3,31 / II 2,43 / 2,16	0,35 / III 0,19 / 0,14	1,8 / II	III
OPAVA Malé Hoštice	36,6	3,9 / II 2,6 / 2,4	18 / II 14 / 12	0,37 / II 0,18 / 0,12	3,95 / II 2,87 / 2,78	0,32 / III 0,23 / 0,19	2,5 / III	III
MORAVICE ústí	0,6	3,9 / II 2,7 / 2,6	19 / II 14 / 13	0,36 / II 0,18 / 0,09	4,58 / II 2,38 / 2,01	0,28 / III 0,15 / 0,11	2,0 / II	III

Zdroj: Povodí Odry, státní podnik

Tok - profil	OBECNÉ, FYZIKÁLNÍ A CHEMICKÉ UKAZATELE								
	konduktivita mS/m	RL mg/l	NL mg/l	rozpO ₂ mg/l	CHSK _{Mn} mg/l	Cl mg/l	SO ₄ mg/l	Ca mg/l	Mg mg/l
OPAVA Vávrovice	36 / I 29 / 28	297 / I 241 / 247	35 / II 32 / 12	8,4 / I 11,0 / 11,3	5,7 / I 4,1 / 3,9	28 / I 20 / 21	52 / I 41 / 40	39 / I 32 / 33	9 / I 7 / 7
OPAVA Malé Hoštice	49 / II 34 / 35	381 / II 286 / 294	43 / III 31 / 12	7,9 / I 11,0 / 11,2	6,3 / II 4,9 / 4,7	39 / I 26 / 26	70 / I 51 / 49	48 / I 38 / 39	10 / I 8 / 8
MORAVICE ústí	34 / I 26 / 23	278 / I 221 / 206	19 / I 13 / 12	6,6 / II 11,0 / 11,4	6,4 / II 4,7 / 4,5	25 / I 17 / 16	58 / I 46 / 41	37 / I 28 / 25	10 / I 7 / 6

Zdroj: Povodí Odry, státní podnik

	KOVY	BIOL.UKAZATELE
--	------	----------------

Tok - profil	Fe mg/l	Mn mg/l	termotoler.k.b. KTJ/ml
OPAVA Vávrovice	1,05 / III 0,48 / 0,26	0,10 / II 0,06 / 0,04	200 / III 57 / 16
OPAVA Malé Hoštice	0,85 / II 0,45 / 0,24	0,10 / II 0,06 / 0,05	232 / III 96 / 55
MORAVICE ústí	0,33 / I 0,19 / 0,17	0,08 / I 0,05 / 0,05	50 / II 29 / 16

Zdroj: Povodí Odry, státní podnik

Odpadní vody

Tabulka 83 – Evidované zdroje znečištění vod za rok 2006

Ev.číslo	Tok	ř.km	Zdroj znečištění	množství vod	BSK ₅	CHSK Cr	NL
				tis m ³ /rok	t/rok	t/rok	t/rok
9131	Opava	45,10	MĚSTO OPAVA - ČOV VÁVROVICE	21,1	0,55	1,84	0,52
7145	Opava (Mlýnský náhon)	42,30	CUKROVAR OPAVA - VÁVROVICE - ČOV	100,0	0,89	9,60	1,90
7162	Opava	38,60	TECHNICKÉ SLUŽBY OPAVA	2,4			
7160	Opava	37,20	SmVaK - ČOV OPAVA	6 127,5	14,09	132,35	29,41
8058	Opava	36,50	OSTROJ - NS	13,2		1,51	0,33
7583	Opava	33,08	IVAX Pharmaceuticals OPAVA - KOMÁROV - výúst' VII.	29,0	0,03	0,74	0,41
7218	Opava	32,80	IVAX Pharmaceuticals OPAVA - KOMÁROV - ČOV	536,9	13,69	77,58	19,87
7585	Opava	32,45	IVAX Pharmaceuticals OPAVA - KOMÁROV - výúst' VIII	0,0			
7214	Opava	31,50	KOMAS OPAVA - KOMÁROV	12,8		0,51	0,10
7576	Moravice	2,80	SmVaK - kanalizace OPAVA-KYLEŠOVICE - OSS	20,3	0,06	0,38	0,26

Ev.čís	Tok	ř.km	Zdroj znečištění	množství vod	RAS	N- NH ₄ ⁺	P _c
--------	-----	------	------------------	-----------------	-----	------------------------------------	----------------

Io				tis m ³ /rok	t/rok	t/rok	t/rok
9131	Opava	45,10	MĚSTO OPAVA - ČOV VÁVROVICE	21,1		0,29	
7145	Opava (Mlýnský náhon)	42,30	CUKROVAR OPAVA - VÁVROVICE - ČOV	100,0		0,13	0,060
7162	Opava	38,60	TECHNICKÉ SLUŽBY OPAVA	2,4			
7160	Opava	37,20	SmVaK - ČOV OPAVA	6 127,5	2 477,96	15,58	5,020
8058	Opava	36,50	OSTROJ - NS	13,2			
7583	Opava	33,08	IVAX Pharmaceuticals OPAVA - KOMÁROV - výust' VII.	29,0	12,88		0,010
7218	Opava	32,80	IVAX Pharmaceuticals OPAVA - KOMÁROV - ČOV	536,9	270,06	0,30	0,210
7585	Opava	32,45	IVAX Pharmaceuticals OPAVA - KOMÁROV - výust' VIII	0,0			
7214	Opava	31,50	KOMAS OPAVA - KOMÁROV	12,8	4,37		
7576	Moravice	2,80	SmVaK - kanalizace OPAVA-KYLEŠOVICE - OSS	20,3	2,64	0,01	

Zdroj: Povodí Odry, státní podnik

Seznam použitých zkratk v tab. č. 76-77:

BSK₅ – biochemická spotřeba kyslíku; CHSK_{Cr} – chemická spotřeba kyslíku dichromanem; N-NH₄ – amoniakální dusík; N-NO₃ – dusičnanový dusík; P_c – veškerý fosfor; makrozoobentos - organismy osídlující dno povrchových vod; konduktivita – vodivost; RL – rozpuštěné látky; NL – nerozpuštěné látky; rozp. O₂ – rozpuštěný kyslík; CHSK_{Mn} – chemická spotřeba kyslíku manganistanem; Cl – chloridy; SO₄ – sírany; Ca – vápník; Mg – hořčík; Fe – veškeré železo; Mn – veškerý mangan; Termotolerantní k.b. – termotolerantní koliformní bakterie; RAS – rozpuštěné látky anorganické (žíhané).

Na veřejnou kanalizaci města je napojeno cca 58,4 tis. obyvatel, z toho na ČOV 56,6 tis. obyvatel. Jedná se zejména o obyvatelstvo katastrálního území Opava - město, Opava - předměstí, Opava - Jaktař, Opava - Kylešovice, Opava - Kateřinky. Městské části: Malé Hoštice, Komárov, Suché Lazce, Podvihov, Zlatníky, Milostovice, Vlastovičky, Vávrovice, nejsou na systém veřejné kanalizace města Opavy napojeny a mají obecní kanalizace venkovského typu pro odvádění srážkových vod s napojenými odpadními vodami ze septiků, jímek nebo bez předčištění. Odpadní vody z Vávrovic jsou čištěny v místní ČOV.

Město Opava je vybaveno městskou ČOV, která byla rekonstruovaná v roce 1997, v roce 2002 (instalace zařízení pro chemické srážení fosforu) a v roce 2003 (rekonstrukce dosazovací nádrže na dešťovou zdrž) ČOV má dostatečnou kapacitu na čištění odpadních vod s výhledem na nárůst počtu obyvatel i předpokládané napojení dalších městských částí (Malé Hoštice – částečně napojeny, Komárov – bude řešen samostatně, Vávrovice). V současné době ČOV neplní limity dané nařízením vlády 61/2003 Sb., a to především v ukazateli N_{celk}. V roce 2007 je plánována rekonstrukce, která spočívá ve změně stávající

technologie biologického čištění na kaskádovou aktivaci s vnitřní recirkulací, která zajistí plnění emisních limitů ve vyčištěné vodě.

Čištění odpadních vod

Převážná část stokové sítě města má dostačující kapacitu pro odvádění odpadních (srážkových, průmyslových i splaškových) vod. V některých lokalitách dochází při přívalových deštích k hydraulickému přetížení a zatápění napojených nemovitostí.

Kanalizace je vzhledem ke stáří stokové sítě v poměrně dobrém stavu. Přesto se však vyskytují i stoky ve velmi špatném technickém stavu. Zde může docházet k vnikání balastních vod do kanalizace nebo naopak úniku odpadních vod do vod podzemních, případně ke vzniku havárií. K odstranění vypouštění nečištěných odpadních vod je nutno dořešit situaci v části Kylešovice – ulice Bílovecká (předpokládaný termín realizace – 2007), kde jsou odpadní vody zaústěny do řeky Moravice. Dále je nutno odvést odpadní vody z oblasti ulic Palhanecká, Karlovecká, a části Jaktaře do veřejné kanalizace a na ČOV.

Povodně – povodňová ochrana

Opatřením Krajského úřadu Moravskoslezského kraje č.j. ŽPZ/1607/03 ze dne 2003-03-26 je stanoveno záplavové území vodního toku Opava v úseku ř. km 36,5-78,3 a vymezena aktivní zóna záplavového území.

Opatřením Krajského úřadu Moravskoslezského kraje č.j. ŽPZ/3542/03 ze dne 2003-06-11 je stanoveno záplavové území vodního toku Opava v úseku ř. km. 0,0-37,2 a vymezena aktivní zóna záplavového území.

Opatřením Krajského úřadu Moravskoslezského kraje č.j. ŽPZ/5157/05/Sv ze dne 2005-05-12 je stanoveno záplavové území vodního toku Opava v ř. km 41,7-43,4 a vymezena aktivní zóna stanoveného záplavového území.

Opatřením Krajského úřadu Moravskoslezského kraje č.j. MSK 35583/2006 ze dne 2006-02-22 je stanoveno záplavové území vodního toku Opava v ř. km 34,4-35,4 a vymezena aktivní zóna stanoveného záplavového území.

Opatřením Krajského úřadu Moravskoslezského kraje č.j. MSK 55953/2007 ze dne 2007-04-30 je stanoveno záplavové území vodního toku Opava v ř. km 29,5-31,5 a vymezena aktivní zóna stanoveného záplavového území.

Opatřením Krajského úřadu Moravskoslezského kraje č.j. ŽPZ/1668/03 ze dne 2003-04-01 je stanoveno záplavové území vodního toku Moravice v ř. km 0,000-10,000 (č.h.p. 2-02-02-001) a vymezena aktivní zóna stanoveného záplavového území.

Opatřením Krajského úřadu Moravskoslezského kraje č.j. MSK 6338/2007 ze dne 2007-01-12 je stanoveno záplavové území vodního toku Hvozdnice v ř. km 0,00-27,79 (ústí-Bohdanovice) a vymezena aktivní zóna stanoveného záplavového území.

Opatřením Krajského úřadu Moravskoslezského kraje č.j. ŽPZ/1669/03 ze dne 2003-04-01 je stanoveno záplavové území vodního toku Čížina v ř. km 0,00-19,7 (č.h.p. 2-02-01-071) a vymezena aktivní zóna stanoveného záplavového území.

V soutoku toků dochází k prolínání záplavového území obou toků, které nastane pouze v případě průtoku Q100 obou toků ve stejném čase.

Podle Zákona o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) platí v záplavových územích omezení, jejichž základem je, že se mj. v aktivní zóně záplavových území nesmí umísťovat, povolovat ani provádět stavby s výjimkou vodních děl, jimiž se upravuje vodní tok, převádějí povodňové průtoky, provádějí opatření na ochranu před povodněmi nebo která jinak souvisejí s vodním tokem nebo jimiž se zlepšují odtokové poměry, staveb pro jímání vod, odvádění odpadních vod a odvádění srážkových vod a dále nezbytných staveb dopravní a technické infrastruktury.

V aktivní zóně je dále zakázáno těžit nerosty a zeminu způsobem zhoršujícím odtok povrchových vod a provádět terénní úpravy zhoršující odtok povrchových vod, skladovat odplavitelný materiál, látky a předměty, zřizovat oplocení, živé ploty a jiné podobné překážky, zřizovat tábory, kempy a jiná dočasná ubytovací zařízení.

Mimo aktivní zónu v záplavovém území může vodoprávní úřad stanovit omezující podmínky.

Povodňový plán

V souladu se zákonem o vodách má město Opava zpracován Povodňový plán města Opavy a Povodňový plán obce s rozšířenou působností Opava pro celé správní území. Povodňové plány jsou dokumenty, které obsahují způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací; dále obsahují způsob zajištění včasné aktivizace povodňových orgánů, zabezpečení hlásné a hlídkové služby a ochrany objektů, příprava a organizace záchranných prací a zajištění povodní narušených základních funkcí v objektech a v území a jsou stanoveny směrodatné limity stupňů povodňové aktivity.

Povodňovým orgánem v době povodní je Povodňová komise města Opavy a Povodňová komise obce s rozšířenou působností Opava, předsedou povodňových komisí je primátor města. Povodňové komise vykonávají v době povodně veškeré činnosti (viz. výše) do doby kdy již nadále není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému a dojde k vyhlášení stavu nebezpečí a řízení povodňové ochrany převezme krizový štáb. Vybraní členové povodňových komisí se stávají členy krizového štábu.

Krizový plán

Město Opava rozpracovává Krizový plán Moravskoslezského kraje pro svůj správní obvod ORP Opava (krizový plán se neustále tvoří a průběžně se na něm pracuje). Jedná se souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací. Pro oblast životního prostředí, otázku povodní, je zpracovaný Typový plán „Povodně velkého rozsahu“. V rámci plánu jsou řešeny zejména varování obyvatelstva, evakuace, nouzové přežití, přehled sil a prostředků a plán spojení.

3.6 Půda

Ochrana ložisek nerostných surovin

Ministerstvo životního prostředí ČR stanovuje území se zvláštními podmínkami geologické stavby podle zákona č. 386/2005 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), v platném znění a zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, v platném znění.

Zjištěná a předpokládaná ložiska nerostů jsou zobrazena v mapách ložiskové ochrany v měřítku 1:50 000, které jsou podkladem k zabezpečení postupu dle horního zákona.

Tabulka 84 – Registr ložisek nerostných surovin dle aktualizace z roku 2003

Ložisko Dobývací prostor CHLÚ	Plocha (ha)	Způsob těžby	Využitelná surovina	Číslo zákresu v mapě
Malé Hoštice vytěžené ložisko	21,72	dřívější povrchová	cihlářská surovina	131200
Malé Hoštice dobývací prostor	4,19	dřívější povrchová	cihlářská surovina	700698
Opava-Jaktař výhradní ložisko	26,23	dřívější povrchová	cihlářská surovina, štěrkopísky	131400
Opava-Jaktař I dobývací prostor	6,57	dřívější povrchová	cihlářská surovina, štěrkopísky	700112
Opava-Jaktař dobývací prostor	18,18	dřívější povrchová	cihlářská surovina, štěrkopísky	700123
Jaktař chráněné ložiskové území	26,36	dřívější povrchová	cihlářská surovina, štěrkopísky	13140000
Palhanec-Vávrovice výhradní ložisko	145,66	dřívější povrchová	štěrkopísky, písky slévárenské	090600
Palhanec dobývací prostor	40,11	dřívější povrchová	štěrkopísky, písky slévárenské	600272
Kateřinky chráněné ložiskové území	109,55	dřívější povrchová	štěrkopísky, písky slévárenské	09060000

Zdroj: Územní plán Statutárního města Opavy – průzkumy a rozborů 2006

Správní území města Opavy se nachází mimo vymezené chráněné ložiskové území pro černé uhlí.

Poddolovaná území

K vymezení ploch, na kterých existuje nebezpečí plynoucí z poddolování, podle vyhlášky č. 363/1992 Sb., o zjišťování starých důlních děl a vedení jejich registru, vydalo MŽP ČR grafickou a datovou část registru poddolovaných území (zprac. Geofond ČR, rok 1983-85, aktualizace listopad 2005).

Tabulka 85 – Registr poddolovaných území pro území Opavy

Poř. č.	Plocha v ha	Stáří díla	Přesnost Lokalita	Těž. surovina Stup. dokum.	Rozsah díla Věrohodnost
pův.15 nyní 4490	0,0	Do 19. stol.	méně přesná Opava-předměstí	nerudy nedostateč.	Ojedinelá zjištěná
pův. 16 nyní 4492	59,4	před i po r. 1945	přesná Kateřinky u Opavy	nerudy dobré	Systém zjištěná
pův. 17 dále neev.vid.	10,3	před i po r. 1945	přesná Malé Hoštice	nerudy částečně	Ojedinelá zjištěná

Zdroj: Územní plán Statutárního města Opavy – průzkumy a rozborů 2006

Sesuvná území

Tabulka 86 – Registr sesuvů na území Opavy

Číslo sesuvu	Lokalita	Klasifikace Aktivita	Délka (m)	Šířka (m)	Rok revize
6350	k.ú. Kateřinky u Opavy	sesuv aktivní	10	75	1996

Zdroj: Územní plán Statutárního města Opavy – průzkumy a rozborů 2006

Radonové riziko

Největší ozáření obyvatel v ČR způsobují přírodní zdroje, především **dceřiné rozpadové produkty radonu**. Jedním ze tří hlavních zdrojů radonu v obytných prostorech je půdní vzduch v podloží (kromě vody a stavebních materiálů).

Radonové riziko v domech je způsobeno většinou nasáváním radonu z podloží přes nedokonalé těsné základy domu. Radon se rozpadá na tzv. dceřiné produkty (polonium, vizmut a olovo), které se ve vzduchu mohou vázat na aerosol. Mohou být vdechovány a následně způsobovat ozařování tkáně v plicích. Toto ozáření může být jedním z faktorů vzniku rakoviny plic.

Z Odvozené mapy radonového rizika vyplývá, že řešené území města Opavy se nachází v území se středním stupněm rizika (II. kategorie radonového rizika z geologického podloží).

Rizikové prvky a látky v půdě

U většiny rizikových prvků jsou jejich obsahy v zahrádkářských půdách zřetelně vyšší než jejich obsahy v běžně obhospodařovaných zemědělských půdách v okolí města. Největší rozdíl je v obsazích zinku a rtuti, méně u mědi, olova a niklu. Hodnoty obsahu kobaltu jsou v zemědělských a zahrádkářských půdách prakticky stejné. Zvýšený obsah rizikových prvků je výsledkem intenzivnějšího hospodaření na malých plochách, tj. kompostováním rostlinných zbytků, intenzivnějším hnojením a ochranou rostlin. K tomu přistupuje i větší imisní zatížení z lokálních zdrojů topení a dopravy. Největší koncentrace rizikových prvků se

nachází v centrálních částech sídlištních aglomerací, v průmyslových zónách a v blízkosti frekventovaných dopravních komunikací.

Problémovým prvkem v zahrádkářských koloniích na území města je zinek, který v 68 % přesahuje povolené normativy dle vyhlášky č.13/94 Sb. Ve srovnání se zemědělskými půdami v okolí Opavy jsou výrazně zvýšené také obsahy mědi a rtuti. V půdách městské zeleně dominují v úrovni znečištění zinek a olovo v oblasti ulice Olomoucká-soud a ulice Jaselská.

Ve srovnání s překračováním limitů u rizikových prvků je úroveň kontaminace u PAU mnohonásobně vyšší. V půdách v centru města a v Kylešovicích je povolená suma PAU překročena 14x, u chryseny bylo dosaženo extrémního překročení normy 140x. Jako problémové PAU se jeví Phe, Ant, Flut, BaA, Chr a BaP. Průmyslová oblast města - Komárov je u PAU kontaminována značně méně než střed města, jako problémové se jeví koncentrace rtuti.

Rekultivovaná skládka komunálního odpadu na kopci Šibeňák nepředstavuje u kontaminace rizikovými prvky následné riziko pro okolí i plodiny.

3.7 Hluk

Zdroji hluku, který je významným faktorem ovlivňujícím hygienickou nezávadnost životního prostředí, ale také zdraví a pohodu obyvatelstva, jsou výrobní provozy, doprava (zejména těžká nákladní doprava) a také hluk z hudebních produkcí.

Největším zdrojem hluku ve městě Opava je doprava. Nejproblémovějšími úseky silniční sítě jsou průjezdní úseky silnic centrem města. Při dopravních špičkách, jejichž délka trvání a rozsah se každoročně rozšiřuje, se stává Opava velmi obtížně průjezdnou. Tvořící se kolony vozidel nejen svým hlukem, ale i exhalacemi a prašností velmi negativně působí na životní prostředí ve městě. Na některých úsecích komunikací jsou pravidelně překračovány hlukové limity. Jedná se o úseky ulic Krnovská, Hradecká, Olomoucká, Komenského, Hlavní, Ratibořská, Praskova, Kasárenská, Pekařská. Na hlavních průtazích městem jsou povolené limity překračovány významně, někde až o 10 dB. Řešením jsou mj. i technická opatření (protihlukové bariéry, protihluková opatření na obytných budovách), jejichž rozsah i finanční náročnost bude stanoven zpracovávanou hlukovou studií.

Železniční doprava je z hlediska vlivu hluku v Opavě méně významná, neboť trať do Ostravy je vedena mimo centrum města a spoje na trati do Krnova jsou oslabeny. Z hlediska počtu stížností a počtu zasažených obyvatel je větším problémem hluk z hudebních produkcí na otevřených plochách – diskotéky a koncerty v parcích, náměstích, hřištích. Tato hlučnost v nočních hodinách přesahuje mnohdy limity o více než 10 dB, k čemuž se připojují ještě rušivé projevy hostů, bouchání dveří aut, apod. Tento hluk je ovšem ze zákona postihnutelný pouze jako rušení nočního klidu. Významným zdrojem hluku jsou také hudební produkce v uzavřených objektech, zejména těch, které nemají dostatečné stavební protihlukové úpravy. V letních měsících se k rušení pohody obyvatel přidává i hluk z předzahrádek restaurací, nevhodně umístěných v bytové zástavbě.

Dalším zdrojem je hluk z různých výroben a provozů. Pro omezení hlučnosti je nutné navázat užší spolupráci stavebního úřadu, hlavního architekta a hygienické služby, jak při tvorbě územního plánu a stanovování zón využití, tak i při konkrétním povolování staveb.

Obecně je možno říci, že občané víceméně akceptují vyhlášku o provozu na veřejných komunikacích, méně je již dodržována právní úprava k produkci hluku.

3.8 Odpady

V současnosti platí pro území města Opava Obecně závazná vyhláška o systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu včetně systému nakládání se stavebním odpadem na území Statutárního města Opavy č. 4/2005.

Nakládání s komunálním odpadem (KO) ve městě Opavě zajišťují Technické služby Opava s.r.o., které provádějí komplexní službu zahrnující svoz KO, včetně separovaných složek, provoz třídící linky, provoz sběrných dvorů, údržbu městské zeleně atd.

Tabulka 87 – Směsný komunální odpad a svozový systém

Kontejnery	Svoz	Počet kusů	Počet výsypů/měsíc
Popelnice 110, 120 litrů	1x týdně	8 926	38 679
Kontejnery 1 100 litrů			
	1x týdně	166	719
	2x týdně	362	3 137
	3x týdně	4	52
Celkem		9 458	42 587

Zdroj: Odbor životního prostředí města Opavy 2007

Celková hmotnost směsného komunálního odpadu je cca 1 100 tun/měsíc. Směsný komunální odpad je ukládán na skládce společnosti Elio Slezsko a.s., Holasovice – cca 10 km od Opavy.

Tabulka 88 – Separace odpadů (kontejnery)

Počet kusů:	Svoz	Počet	Počet výsypů/měsíc	Celkové množství t/měsíc
Kontejnery 1 100 litrů na plast (žluté)	2x týdně	318	2 426	42,50
Kontejnery 1 100 litrů na papír (modré)	první týden 100% druhý týden 60 %	252	1 234	56,98
Kontejnery 1 100 litrů na sklo (zelené)	1x za 2 týdny	167	375	41,98
Celkem		737	4 035	141,46

Zdroj: Odbor životního prostředí města Opavy 2007

Dle informací autorizované společnosti EKO-KOM je stanovena optimální hustota sběrných nádob ve výši 350 obyvatel na jednu nádobu jedné komodity. Přepočtem na počet obyvatel města Opavy je možno konstatovat, že počet nádob na obyvatele je dostatečný.

Pytlový sběr separovaných odpadů

V rámci zkvalitňování systému nakládání s komunálním odpadem na svém území zahájilo v polovině roku 2005 město Opava prostřednictvím společnosti Technické služby Opava s.r.o. mobilní sběr tříděných odpadů na Kylešovském kopci a okolí, tj. v oblasti s převládající zástavbou rodinných domů.

Za období 14.7.2005 - 8.6.2006 (12 svozů) bylo svezeno 6,5 t plastů a 4,74 t papírů. Rozdáno bylo 11 695 žlutých pytlů a 4 081 modrých pytlů. Svezeno bylo pouze 2 979 žlutých pytlů a 1 142 modrých pytlů. Z uvedeného je zřejmé, že návratnost byla 25,4 % žlutých pytlů a 28 % modrých pytlů.

Pytlový sběr separovaných odpadů bude postupně rozšířen i na další části města s převládající rodinnou zástavbou.

Produkce odpadů

Rozhodující podíl na produkci komunálních odpadů ve městě má směsný komunální odpad, který tvoří cca 60 %. Z hlediska produkce jsou dalšími významnými odpady kovy s podílem cca 12 % z celkového množství odpadů.

Tabulka 89 – Produkce odpadů ve městě Opavě v roce 2002-2006 (t)

Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
25 347,57	21 384,28	23 330,81	20 178,13	22 813,41

Zdroj: Odbor životního prostředí města Opavy 2007

Nakládání s komunálním odpadem

Důležitým faktorem pro realizaci systému nakládání s KO je dostatečná kapacita zařízení pro nakládání s odpady jako jsou třídící linky, skládky, kompostárny apod. Jejich prostorové umístění v oblasti svozu ovlivňuje ekonomiku daného způsobu nakládání.

Třídící linky

V oblasti svozu KO města Opava je provozována jedna třídící linka, která slouží pro dotřídňování vyseparovaných komodit z KO – papíru a plastu. Provozovatelem třídící linky jsou Technické služby Opava s.r.o. Linka je provozována ve 3 směnném provozu.

Skládkové kapacity

V současné době je dostatečná volná skládková kapacita v okolí svozové oblasti města Opavy bez nutnosti hledání nových kapacit, což je navíc umocněno předpokládaným a plánovaným snižováním množství skládkovaného odpadu. Skládky KO v Holasovicích byla projektována na 882 000 t a s ukončením provozu se počítá v roce 2020. Projektovaná kapacita skládky nebezpečného odpadu v Chlebičově je 830 000 t a s naplněním skládky se počítá v roce 2035. Vybudovaná kapacita skládky nebezpečných odpadů v Horním Benešově je 630 000 t s možností rozšíření až na plánovaných 2 327 000 t.

Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem

V okolí města se nachází několik kompostáren s poměrně velkou kapacitou vstupních odpadů. Jedná se o kompostárny s jednoduchou kompostovací technologií překopávání základkových vrstev, které produkují pouze komposty, na které je v současnosti problematický odbyt. Je plánována výstavba komplexního zařízení na likvidaci biologicky rozložitelného odpadu (BRO).

Sběrné dvory

Ve městě jsou tři sběrná místa odpadů pro odkládání nebezpečných, velkoobjemových, dřevních odpadů, odpadů ze zeleně a elektrošrotu, a to:

- na ulici Hálkova v prostoru bývalé kotelny, Kateřinky u Opavy;
- na Bílovecké ulici za železničním nadjezdem, Kylešovice;
- na ulici Přemyslovců vedle domu č. p. 18, Jaktař.

Sběrné suroviny

Zavedeným způsobem separace druhotných surovin ve městě Opava je tradiční výkup ve sběrných surovinách a výkupnách. Ve městě existuje 9 provozovatelů sběrných surovin a výkupy a vykupovány jsou především barevné kovy, železo, papír a v menším množství plasty.

3.9 Péče o krajinu

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje v § 3 odst. 1 písmeno b) Významný krajinný prvek jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotnou část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy, rašeliniště.

Z uvedeného vyplývá, že na území Opavy jsou významnými krajinnými prvky všechny vodní toky (např. řeka Opava, Moravice, Hvozdnice), potoky a rybníky, dále všechny lesy, jezera a údolní nivy. Dále mezi ně patří i ty části krajiny, které podle § 6 citovaného zákona jako VKP zaregistruje orgán ochrany přírody - zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků.

Zvláště chráněným územím je přírodní rezervace Hvozdnice, další chráněnou lokalitou Přírodní park Moravice.

Zeleň na území města Opavy

Tabulka 90 – Zeleň na území města Opavy dle celkové plochy zeleně*

	Náměstí	Parky	Sídliště	Ostatní	CELKEM
Plocha v m ²	52 780	173 418	438 721	288 492	953 411

Zdroj: Odbor životního prostředí města Opavy

* plochy zeleně, tj. plochy trávníků a plochy, které jsou obsazeny keři

Zdravotní stav dřevin

K nejvýznamnějším plochám zeleně patří komplex městských parků na hlavním dopravním okruhu města, městské sady a park u nemocnice a léčebny. V zásadě lze konstatovat, že zdravotní stav dřevin je ovlivňován zhoršujícím se životním prostředím ve městě. K hlavním příčinám patří zvýšení emisí znečišťujících látek z automobilové dopravy, především v centru města, omezování kořenového systému dřevin rozšiřováním zpevněných ploch, opravami a budováním nových inženýrských sítí, snižování přísunu dostatečného množství vody a živin, které mají dřeviny k dispozici a zvyšování obsahu chemických látek v půdě při údržbě vozovek. Takto oslabené dřeviny hůře reagují na přítomnost živočišných škůdců a snadněji podléhají chorobám a infekcím.

Současný zdravotní stav porostů kolem hlavního okruhu je podmíněn mimo jiné velmi silnou intenzitou automobilové dopravy v jejich těsné blízkosti. Odumírání terminálů, rychlý opad listů, zpomalený růst a prosýchání korun stromů jsou způsobeny s velkou pravděpodobností silnou koncentrací výfukových plynů a aerosolů v ovzduší.

Stromy rostoucí v blízkosti anebo uprostřed chodníku mají kolem kmene minimální volný prostor, což snižuje příjem vody, obsah kyslíku v půdě a stabilitu stromu. Mohutné solitéry, které byly dříve ošetřeny, vyžadují prohlídku a obnovení táhel, v případě nutnosti ošetření nové. Na kvalitně ošetřených solitérech (platany, duby, jinany atd.) by se nemělo šetřit, takto mohutné stromy se v intravilánu měst již nikdy neobjeví. Pozornost by měla být věnována zeleni v extravilánu města s cílem podpory biodiverzity v nezastavěných částech města. Dalšími efekty rozšíření zeleně v příměstské krajině je snížení sekundární prašnosti, zlepšení krajinného rázu a zlepšení podmínek pro příměstskou rekreaci.

3.10 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)

Problematika EVVO a posílení přístupu veřejnosti k informacím o ŽP je důležitou součástí úsilí o zlepšení stavu životního prostředí a nezbytnou podmínkou pro podporu pozitivních změn. V některých oblastech – především znečišťování ovzduší z domácích topenišť – jsou nástroje EVVO prakticky jedinou z omezených možností města, jak dosáhnout zlepšení stavu. Nástroje EVVO dále umožňují snížit (resp. zabránit zvyšování) výše finančních prostředků, nezbytných pro nakládání s komunálními odpady. Optimálním způsobem zlepšení EVVO v Opavě je posouzení zkušeností jiných měst v ČR, k čemuž může výhodně sloužit zapojení do systému Zdravých měst a regionů ČR, např. ve formě pozorovatele zapojení do aktivit EVVO na krajské úrovni (viz Koncepce EVVO MSK), ad.

3.11 Výdaje na životní prostředí

Tabulka 91 – Výdaje na životní prostředí v tis. Kč

	2004	2005	2006
KA 13 Odbor životního prostředí	36 847,4	41 917,7	45 677,8
údržba pozemků	1 239,2	996,6	1 538,5
čištění Otického příkopu	399,8	420,7	420,9
obecně prospěšné práce	120,0	61,3	119,3
jarní a podzimní úklid	319,6	254,7	598,2
údržba pískovišť mimo pasport	399,8	259,9	400,1
péče o stromový inventář	50,9	64,8	92,1
inventarizace zeleně	50,9	64,8	92,1
biologická ochrana města	1 090,8	1 109,1	1 442,5
biologická ochrana města	116,7	23,7	203,0
deratizace	380,0	384,9	489,9
provoz útulku	419,1	525,4	551,6
údržba útulku	175,0	175,1	198,0
ekologická propagační činnost	301,7	398,7	634,7
environmentální výchova, vzdělání a osvěta	150,4	35,4	130,1
posudky, konzultace	140,1	256,0	189,3
fotoslužby, materiál	11,2	10,9	6,9
program ke zlepšení kvality ovzduší	0,0	96,4	308,4
sběr a svoz komunálních odpadů	34 164,8	39 348,5	41 970,0
zajištění svozu a likv. komun.odpadů	34 164,8	38 937,9	41 970,0
plán odpadového hospodářství původce odpadů	0,0	410,6	0,0

Zdroj: Statutární město Opava – webové stránky 2007

Výdaje v rámci kapitoly životní prostředí se neustále zvyšují. Největší podíl v rozpočtu tvoří zajištění sběru a svozu komunálního odpadu. Narůst výdajů na sběr a svoz komunálních odpadů je způsoben inflačním faktorem v rámci Systému komunálních služeb, neustále se zvyšujícím množstvím produkovaného odpadu a růstem poplatků za ukládání komunálního, rizikového a nebezpečného odpadu.

Hlavní charakteristiky

- Výrazně zhoršená kvalita ovzduší v některých částech města; narůstající trend koncentrací v posledních letech a trvalé překračování imisních limitů pro polévatý prach (frakce PM₁₀); překračování imisních limitů pro benzo(a)pyren, vysoké imisní koncentrace NO₂. Hlavními zdroji znečišťování ovzduší jsou lokální topeniště a automobilová doprava.
- Vyhovující kvalita a dostatek pitné vody.
- Dostatečná kapacita odvádění a čištění odpadních vod ve městě, nedořešené čištění odpadních vod v městských částech. Plnění limitů ČOV po její rekonstrukci prováděné v roce 2007.
- Vymezení aktivních zón stanovených záplavových území na vodních tocích Opava, Moravice, Hvozdnice a Čížina. Nedořešená protipovodňová ochrana v oblasti Kylešovic, Jaktaře a Držkovic.
- Pravidelné překračování povolených hodnot hladiny hluku v centru města v důsledku hluku z výrobních provozů, dopravy, hudebních produkcí, ad.
- Fungující systém nakládání s komunálními odpady(svoz komunálního odpadu včetně separovaných složek, provoz třídící linky, provoz sběrných dvorů, údržba městské zeleně atd.). Dostatečná hustota sběrných nádob.
- Stagnace produkce odpadů v posledních letech s výrazným podílem směsného komunálního odpadu na celkové produkci odpadů.
- Nevyhovující způsob likvidace biologicky rozložitelných odpadů.
- Existence významných krajinných prvků a přírodně cenných území na území města (PP Hvozdnice a park Moravice).
- Kvalitní systém zeleně s významnými plochami v intravilánu města tvořenými komplexem sadů při hlavním dopravním okruhu, městskými sady, parky u nemocnice a léčebny.
- Zhoršování stavu dřevin vlivem emisí z automobilové dopravy, pravidelná obnova a výsadba zeleně.
- Nedostatečné množství a kvalita zeleně v nezastavěných částech města.
- Nízká úroveň EVVO.
- Rostoucí výdaje na životní prostředí s významným podílem nákladů na zajištění sběru a svozu komunálního odpadu.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Od roku 2004, tedy od vstupu České republiky do Evropské unie, je v ČR plně uplatňována Společná zemědělská politika. **České zemědělství za roky 2004 a 2005 vykazuje kladný hospodářský výsledek.** Přestože očekávané výsledky odvětví zemědělství v roce 2005 nebyly zdaleka tak příznivé jako výsledky roku 2004 ve srovnání s rokem 2003, potvrzuje se, že se udržel trend výrazného zlepšení finančně-ekonomických ukazatelů ve druhém roce členství ČR v EU.

Česká republika se dále přiblížila úrovni svého ekonomického rozvoje hospodářsky nejvyspělejším státům EU měřeno ukazatelem podílu výdajů domácností za potraviny a nealkoholické nápoje na celkových výdajích domácností. Se vstupem ČR do EU dochází k významnému růstu podpor do agrárního sektoru a venkova, což potvrzuje jejich meziroční pohyb za období 2004 až 2005.

Souhrnně lze konstatovat, že meziroční zvýšení podpor do zemědělství o 27 procent výrazně přispělo k utlumení zhoršených podmínek na agrárním trhu v roce 2005 (snížení cen zemědělských výrobců o 9,2 procenta a zvýšení cen vstupů o čtyři procenta) a k udržení vysoce kladného souhrnného ekonomického výsledku zemědělství.

3.12 Přírodní podmínky pro zemědělské hospodaření

Vstupní přírodní podmínky pro zemědělské hospodaření jsou v Opavě velmi dobré, neboť Opava a její okolí leží v oblasti s velmi kvalitními půdami. Díky velmi příznivým podmínkám je na tomto území rozvinuto především intenzivní zemědělství (okolí města Opavy, Vávrovice, Loděnice, Otice, Kylešovice, Kateřinky) na rozdíl od ostatních částí okresu. V současnosti dochází k velkým záborům půdy na periferii Opavy, a to z důvodu výstavby supermarketů a průmyslových zón. Tyto finanční prostředky však neplynou zpět do zemědělství.

Významný, avšak doposud nevyužitý ekonomický potenciál je v lesním a vodním hospodářství a navazujícím zpracovatelském průmyslu. V okrajových oblastech regionu zůstalo zemědělství (včetně lesnictví a rybníkářství) jedinou možností podnikání. Zemědělství a lesnictví svou činností významně ovlivňuje tvorbu a údržbu krajinného dědictví venkovských oblastí.

Lesnatost v okrese Opava je nižší (28 %) ve srovnání s krajem až o jednu čtvrtinu (Moravskoslezský kraj – 36 %). Z hlediska skladby vlastníků lesa je patrná dominance státních lesů, které zaujímají dvě třetiny z celkové výměry. Na zdravotní stav lesa mají negativní vliv emise z průmyslu Ostravsko-Katovické aglomerace. Smrkové monokultury jsou nahrazovány listnatými dřevinami a jedlí. V následující tabulce je uvedena rozloha půdy dle půdního fondu.

Tabulka 92 – Struktura půdního fondu ve městě Opava a v Moravskoslezském kraji (ha) v roce 2005

	Zemědělská půda	Lesní půda	Vodní půda	Zastavěná půda	Ostatní půda	Celkem
Město Opava	6 740 74%	507 6%	157 2%	500 6%	1 157 13%	9 061 100%
MSK	277 658 51%	192 678 36%	11 318 2%	12 111 2%	48 940 9%	542 705 100%

Zdroj: Český statistický úřad

Z celkové výměry zemědělské půdy v okrese Opava je 57 395 ha půdy orné, tj. 82,05 %, v samotném městě Opava je pak procento zornění ještě vyšší - 89,2%. Toto zornění je i přes výrazné rozdíly mezi katastry dosti vysoké a důsledkem toho je i zvýšená větrná a zejména

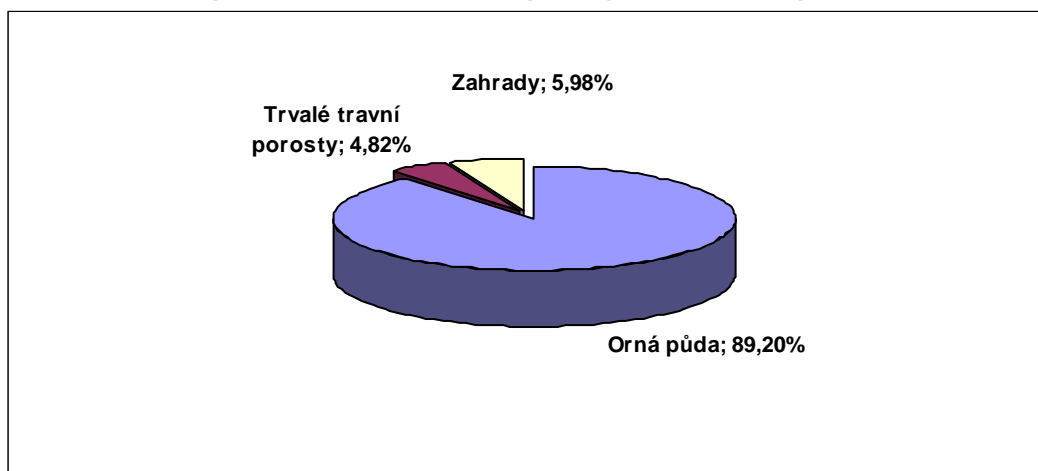
vodní eroze V následující tabulce je uvedeno zastoupení kultur na zemědělské půdě, pro srovnání jsou zde uvedeny i hodnoty za celý Moravskoslezský kraj.

Tabulka 93 – Zemědělská půda a výměry v ha dle kultur (2005)

	zemědělská půda	z toho		
		orná půda	trvalé travní porosty	zahrady
Město Opava	6 740	6 012	325	403
Moravskoslezský kraj	276 952	175 376	83 995	17 581

Zdroj: Český statistický úřad

Graf 8 – Zastoupení kultur ve městě Opava (k 31. 12. 2005)

Zdroj: Český statistický úřad

V současné době se také připravují další komplexní pozemkové úpravy (dále jen „KPÚ“), které do značné míry řeší omezení vlivu erozi půdy, revitalizaci toků a zeleně v krajině. V roce 2009 budou probíhat KPÚ v k.ú Jaktař, v roce 2010 pak v k.ú. Vávrovice, Držkovice a Zlatníky. Otázka vlastnických vztahů k půdě je rovněž jedním z faktorů, snižujících kvalitu hospodaření.

3.13 Zemědělské podnikání

Do roku 1990 bylo zemědělství charakterizováno velkovýrobním způsobem hospodaření. Po roce 1990 se zvyšuje produktivita práce, ovšem snižuje se finanční výkonnost a zároveň také odcházejí kvalifikovaní pracovníci. Jestliže v roce 1990 pracovalo v zemědělství zhruba 14 % ekonomicky aktivního obyvatelstva, v roce 2000 jich bylo kolem 5 % a v Moravskoslezském kraji bylo toto číslo v roce 2005 ještě nižší, v zemědělství a lesnictví byla zaměstnána jen cca 3 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. Vývoj zaměstnanosti v zemědělství a souvisejících odvětvích v Moravskoslezském kraji v posledních letech je znázorněn v následující tabulce.

Tabulka 94 – Zaměstnaní v Moravskoslezském kraji podle odvětví OKEČ (VŠPS) - výběr

Rok	2002	2003	2004	2005
-----	------	------	------	------

Zaměstnaní celkem	v tisících osob	536,5	524,3	522,7	535,6
	%	100%	100%	100%	100%
Zemědělství, myslivost a související činnosti	v tisících osob	10,7	11,2	11,1	12,3
	%	2,0%	2,1%	2,1%	2,3%
Lesnictví a související činnosti, rybolov, chov ryb	v tisících osob	4,2	4,8	4,8	4,2
	%	0,8%	0,9%	0,9%	0,8%

Zdroj: Český statistický úřad

Na zemědělské půdě města Opavy nyní hospodaří 2 družstva, 6 akciových společností, 3 společnosti s ručením omezeným, jeden školní statek a asi 40 soukromých zemědělců na 1 580 ha. Tendence dalšího drobení výměry zemědělských subjektů se již zastavila, v současné době dochází spíše k přesunům vlastnických vztahů. Rozdělení podnikatelských subjektů v zemědělské prvovýrobě je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 95 – Zemědělské subjekty hospodařící ve městě Opava v roce 2006

Právní forma zemědělského subjektu	Název zemědělského subjektu
Akciové společnosti	1. Hradecká zemědělská, a .s. Hoštická, a. s. Zelenina Malé Hoštice, a. s. Kylešovická zemědělská, a. s. Sempro Opava – Kateřinky, a. s. Kateřinská zemědělská, a. s.
Společnosti s ručením omezeným	Agroprogres Kateřinky, s. r. o. Agrozea Darkovičky, s. r. o. Best s. r. o. Jaktař
Družstva	ZD Hraničář Loděnice Výrobní a Obchodní družstvo Stěbořice
Školní statky	Školní statek Opava

Zdroj: Regionální agrární komora Ostravsko

Trh se zemědělskými produkty v okrese Opava je ovlivněn také blízkostí státní hranice s Polskem. Aktivita polských obchodníků, zejména s vepřovým masem, znamenají konkurenci pro domácí výrobce, běžné jsou také výjezdy lidí na trhy a za soukromými zemědělci do Polska (například Zabelkow), odkud si dovážejí například levnější zeleninu, ovoce a také drůbež. Do Polska je pak místními subjekty vyvážena pšenice, ječmen nebo také mák, jehož pěstování je v Polsku zakázáno.

3.14 Rostlinná výroba

Ve srovnání s celorepublikovým průměrem se produkce na hektar u vybraných plodin v okrese Opava liší jen nepatrně. Výrazně vyšší výnos je u technické cukrovky (49,92 t/ha). U některých obilovin (pšenice ozimá i jarní, žito), luskovin a brambor je výnos nepatrně nižší. U ostatních obilovin (ječmen ozimý i jarní) a dalších pěstovaných plodin je výnos nepatrně vyšší než průměr ČR. Některé zemědělské komodity pěstované v okrese Opava mají velmi dobré jméno i za hranicemi regionu, jedná se především o sladovnický ječmen, osiva obilovin, sadbu brambor a také mák setý. V okolí města Opavy jsou také velmi vhodné podmínky na pěstování technické cukrovky a některých druhů zeleniny.

Některé zemědělské subjekty provozují rostlinnou i živočišnou výrobu, což při rovnováze těchto provozů umožňuje využití vyprodukovaných krmiv a zpětné využívání statkových hnojiv, které při dobrém skladování a aplikaci zvyšují úrodnost půdy.

3.15 Živočišná výroba

Dotační politika v zemědělství neměla dosud dlouhodobé programy a tak ani dotační tituly nevedly k jednoznačnému vývoji stavu chovaných hospodářských zvířat. Dle sdělení Regionální agrární komory Ostravsko současná zemědělská politika ČR i EU včetně možností získávání dotací upřednostňuje rostlinnou výrobu před živočišnou.

Stav hospodářských zvířat po roce 1990 velmi výrazně poklesl, zejména u kategorie skotu a kategorie ovcí. Výjimku tvoří některé druhy drůbeže (brojeři) a také stavy koní.

Způsob ustájení zvířat zaznamenal další zlepšení u skotu, díky rekonstrukcí stájí, prováděných některými farmami. Stále častěji jsou zvířata ustájena na podestýlce a s možností výběhu. U chovu prasat a drůbeže však stále spíše přetrvávají velkovýrobní technologie s vysokou koncentrací zvířat v klecových nebo roštových stájích, které jsou nehumánní a pro chovaná zvířata stresující.

3.16 Lesnictví

Státní politika klade důraz na zlepšení stavu lesních porostů, ekosystémů a tím rozmanitosti lesů. Lesem se rozumějí lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa, jak definuje lesní zákon č. 289/1995 Sb. Existují dvě funkce lesa - produkční a mimoprodukční funkce. Hospodaření v lesích, lesní hospodářské plánování a kategorizace lesů se do roku 1995 řídila zákonem č. 96/1977 Sb. Na základě tohoto zákona byly vyhotovovány Lesní hospodářské plány (LHP), z nichž některé platí dodnes.

Schválením zákona č.289/1995 Sb. se oblast plánování přenesla na smluvní vztah majitele a organizace, která může na základě licence MZe ČR práce spojené s LHP vykonávat. Vlastníci lesů s výměrou do 50 ha jsou nyní povinni se řídit Lesními hospodářskými osnovami, které pro ně zpracovávají úřady obcí s rozšířenou působností, Vlastníci lesů s výměrou nad 50 ha jsou nadále povinni zpracovávat Lesní hospodářské plány. Lesní hospodářský plán Lesů ČR, závodu Opava, které hospodaří na většině lesů v katastru Statutárního města Opavy, má platnost do roku 2008. V současné době byly zahájeny práce na lesním hospodářském plánu na dalších deset let.

Tabulka 96 – Výměra lesů podle katastrů města Opavy

Katastr	Výměra celkem (ha)	Výměra lesa (ha)	Podíl lesa (%)
Jaktař	581	0,4	0,1
Kateřinky	1 448	12,9	0,9
Kylešovice	1 097	14,2	1,3
Malé Hoštice	555	2,2	0,4
Opava-město	45	0,0	0,0
Opava-předměstí	1 016	0,0	0,0
Palhanec	168	2,0	1,2
Komárov a Vávrovice	770	2,0	0,3
Celkem	5 680	33,6	0,6

Zdroj: Lesy ČR, a. s., závod Opava – Lesní hospodářský plán na léta 1998 - 2008

Lesnatost v okrese Opava je 28 %. Věková skladba lesů je značně nevyrovnaná. Částečné přebytky starších věkových skupin byly rychle odčerpány a v současné době se projevuje nižší zastoupení porostů 90 - 110 let, které mají rozhodující význam pro těžební

možnosti lesů v dalších dvaceti letech. Negativním rysem je v některých případech také nezvládnutí péče o les soukromými vlastníky.

V okrese Opava převažuje vegetační stupeň 3 - dubobukový, na Vítkovsku pak stupeň 4 - bukový. V roce 2005 zaujímala lesní půda 28% půdního fondu v okrese Opava, což představuje plochu 31 254 ha, v samotném městě Opava pak 6 % půdního fondu, což představuje 507 ha. Vzhledem k výměře lesní půdy v ČR (2 633 819 ha) okres Opava zaujímá 1,2 %. Lesnatost Opavska je o cca ¼ nižší než je celková lesnatost Moravskoslezského kraje (36 %).

Tabulka 97 – Plocha dřevin (rok 1998)

	Jehličnaté stromy	podíl (%)	Listnaté stromy	podíl (%)
Opava	23 685	79,5	5 799	19,5
MSK	290 857	75,1	91 752	23,7
ČR	1 986 230	76,9	560 933	21,7

Zdroj: Statistická ročenka životního prostředí České republiky, 1999

Podle výše uvedeného zákona se lesy člení do tří kategorií: lesy ochranné, lesy zvláštního určení a lesy hospodářské. Do kategorie **lesů ochranných a zvláštního určení** spadá v celém okrese Opava celkem 31 lokalit o celkové výměře 2 325,3 ha, tedy **7,3 % celkové výměry lesů** na Opavsku. Do těchto kategorií byly zařazeny lesy na návrh vlastníka či z vlastního podnětu orgánem lesní správy. Hospodaření v lesích zvláštního určení a ochranných lesích se řídí schválenými plány péče, které předkládají příslušné orgány ochrany přírody.

V majetku Statutárního města Opava je díky historickému vývoji (první lesní majetky byly městu darovány králem Přemyslem Otakarem II. již v roce 1277) celkem 2 227,93 ha pozemků, určených k plnění funkcí lesa, z toho 2 167,77 ha porostních půd. Tyto pozemky se nacházejí v katastrálních územích obcí Skřipov (k.ú. Skřipov a Hrabství), Hradec nad Moravicí (k.ú. Jakubčovice), Bílovec (k.ú. Stará Ves a Výškovice), Březová (k.ú. Březová, Leskovec a Lesní Albrechtice) a Slavkov. K obhospodařování tohoto historického lesního majetku města Opavy byla ke dni 1. 1. 1992 zřízena příspěvková organizace Městské lesy. Jedná se především o lesy hospodářské s výjimkou tzv. Slavkovského lesa, který spadá do kategorie lesů zvláštního určení a předpokládá se u něj naplňování především funkce rekreační.

Základní dlouhodobou hospodářskou strategií je vytvoření stabilního, kvalitního, druhově, prostorově a věkově smíšeného lesa. Strategickým cílem je tedy přechod od holosečného hospodaření s umělou obnovou k hospodaření, které více respektuje zákonitosti přirozeného vývoje. Součástí hospodaření v lesích je také výkon myslivosti v jednotlivých honitbách. V okrese Opava se nachází celkem 42 honiteb o celkové výměře 52 265 ha. Dle vlastnického vztahu k nim je možno rozdělit je na 11 honiteb vlastních a 31 společenstevních. Dvě z nich jsou využívány ve vlastní režii vlastníků a 40 honiteb je pronajatých. V roce 2005 bylo v Okrese Opava celkem 798 držitelů platných loveckých lístků.

Tabulka 98 – Výměra honitby v okrese Opava (v ha, k 31. 12. 2005)

druh honební plochy	Zemědělská půda	Lesní půda	Vodní plocha	Ostatní pozemky	Honební plocha celkem
celková výměra	32 947	15 556	469	3 293	52 265

Zdroj: Magistrát města Opavy, odbor životního prostředí

V rámci honiteb se vyskytují všechny běžné druhy zvěře, včetně jelena evropského (stav dle sčítání k 31. 3. 2005 – 14 kusů, včetně laní a kolouchů 37), daňka skvrnitýho (61, 154), srnce evropského (886, 2 335), prasete divokého (50, 328), zajíce polního (celkem 2 770)

nebo bažanta (327, 1078). Z dalších druhů zvěře možno zmínit lišku obecnou (389), jezevce lesního (75), kunu lesní a skalní (464) nebo ondatru pižmovou (292). Z druhů zvěře, které se v okrese Opava rovněž vyskytují, avšak nebyly v roce 2005 loveny, patří výr velký (54 kusů), raroh velký (6) nebo také bobr evropský (4).

3.17 Podpora zemědělství v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie

Se vstupem České republiky do Evropské unie se českému zemědělství otevřela cesta k čerpání finančních prostředků v rámci Společné zemědělské politiky EU. Dotace jsou poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 – 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který bude čerpat finanční prostředky z EAFRD nahrazuje Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ). Akreditovanou platební agenturou - zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů je Státní zemědělský intervenční fond (SZIF).

V případě zemědělských podnikatelských subjektů v okrese Opava a v samotném městě Opava se jedná především o tyto finanční nástroje: Jednotná platba na plochu (SAPS), Národní dorovnání k Jednotné platbě na plochu (Top-UP), Agroenvironmentální opatření (AEO) - oddělená platba za cukr a také dotace na hospodaření v tzv. méně příznivých oblastech (LFA).

Tabulka 99 – Přehled příjemců hlavních dotací z fondů EU a ze státního rozpočtu ČR prostřednictvím administrace Státního intervenčního zemědělského fondu v roce 2006

Typ dotace		Město Opava	Okres Opava
Jednotná platba na plochu (SAPS)	počet příjemců	47	321
	částka (Kč)	17 701 015	152 191 469
Národní dorovnání k Jednotné platbě na plochu (Top-UP)	počet příjemců	40	294
	částka (Kč)	12 543 923	115 991 599
Agroenvironmentální opatření (AEO) - oddělená platba za cukr	počet příjemců	12	47
	částka (Kč)	7 549 492	34 832 164
Méně příznivé oblasti (LFA)	počet příjemců	3	55
	částka (Kč)	472 689	29 181 651
Všechny typy dotací celkem	počet příjemců	102	717
	částka (Kč)	38 267 120	332 196 884

Zdroj: Státní zemědělský intervenční fond

Přiliv dotací do zemědělství má za následek také postupné zvyšování závislosti zemědělských podnikatelských subjektů na těchto dotacích, dle odhadů Agrární komory 10 – 60 % hospodářských výsledků zemědělských podnikatelských subjektů představují nejrůznější dotace a přímé platby. Tato závislost bude v budoucnosti, v případě výrazných změn Společné zemědělské politiky EU a snížení finanční podpory zemědělství znamenat závažné ohrožení konkurenceschopnosti a životaschopnosti zemědělských podnikatelských subjektů v České republice.

3.18 Zpracovatelský průmysl

Kapacita zpracovatelského a potravinářského průmyslu v okrese je ovlivněna uzavřením některých významných podniků. V posledním období se jednalo například o mlékárnu a také o pivovar v Opavě. Některé další podniky se postupně modernizují, nicméně další investice do nových technologií jsou naprosto nezbytné. Odběratelské a zpracovatelské subjekty v regionu představují nákupní podniky rostlinné produkce, sklady (zelenina, ovoce), bramborárny, mícháreny a výrobní krmiv, zpracovatelský průmysl – jatka a menší zpracovatelé masa – řezníci (Jatky Bivoj a.s., Jatka-Kurka, s.r.o. Otice), uzenáři, Cukrovar

Opava (Moravskoslezské cukrovary Hrušovany nad Jevišovkou, závod Opava – Vávrovce), mlýn Herber Opava, lihovary, zpracovatelé speciálních plodin, léčivých a aromatických rostlin (IVAX Pharmaceuticals s.r.o., Opava - Komárov). Pro perspektivní směr zemědělství představovaný pěstováním a zpracováním technických plodin k výrobě bionafty, lihobenzínu, v tukovém průmyslu apod., nejsou v regionu dobudována dostatečná odbytová, případně distribuční centra.

Hlavní charakteristiky

- Výborné přírodní podmínky pro intenzivní zemědělství.
- Dlouhodobá tradice, know-how a dobré jméno některých tradičních agrárních komodit s možností exportu.
- Zánik některých zpracovatelských kapacit.
- Malé využití nepotravinářského potenciálu zemědělství (např. konopí, len, biomasa, energetické plodiny).
- Odchod odborníků ze zemědělské prvovýroby do jiných sektorů.
- Malá lesnatost, vysoké procento zornění. Slabá retenční schopnost území a malá ochrana zastavěných částí vůči povodním.
- Závislost zemědělských podnikatelských subjektů na dotacích EU.

ROZVOJ VENKOVSKÝCH MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ

Statutární město Opava se kromě jádrového území města, tvořeného částmi Opava – Město, Opava - Předměstí (mimo základní sídelní jednotky - ZSJ - Karlovec), Jaktař, Kateřinky u Opavy a Kylešovice člení na 8 městských částí, které mají převážně venkovský charakter:

- **Komárov**, která zahrnuje k.ú. Komárov u Opavy bez ZSJ Komárovské Chaloupky
- **Malé Hoštice**, která zahrnuje k.ú. Malé Hoštice
- **Milostovice**, která zahrnuje k.ú. Milostovice
- **Podvihov**, která zahrnuje k.ú. Podvihov a ZSJ Komárovské Chaloupky z k.ú. Komárov u Opavy
- **Suché Lazce**, která zahrnuje k.ú. Suché Lazce
- **Vávrovce**, která zahrnuje k.ú. Držkovice, Palhanec, Vávrovce a ZSJ Karlovec z k.ú. Opava-Předměstí
- **Vlaštovičky**, která zahrnuje k.ú. Jarkovice a k.ú. Vlaštovičky
- **Zlatníky**, která zahrnuje k.ú. Zlatníky u Opavy

11.1 Komárov

Základní informace – Městská část Komárov se rozkládá se jihovýchodním směrem od centra města, na pravém břehu řeky Opavy. První písemná zmínka o jeho existenci pochází z roku 1330. Komárov byl do roku 1975 samostatnou obcí, poté byl přičleněn k městu Opava jako jeho městská část. K 1. 1. 2007 měl 1 409 obyvatel.

Úřad městské části – Starosta městské části je uvolněný, na údržbové a úklidové práce jsou zaměstnáni pracovníci v rámci dohod o pracovní činnosti.

Infrastruktura – Komárov je plynofikován, je zde zaveden vodovod. Kanalizace dosud vybudována nebyla, projektová příprava je ve fázi územního rozhodnutí

Občanská vybavenost – V obci se nachází základní škola (1.-5. ročník), mateřská škola, kulturní dům (objekt Orlovny), obecní dům, knihovna, kostel Sv. Prokopa s farou (obsazený farní úřad) a hřbitovem, pošta, tři restaurace a několik prodejen (potravin, řeznictví atd.). Ve sportovním areálu se nachází fotbalové hřiště a víceúčelové kurty, dětem jsou k dispozici dvě dětská hřiště. V městské části je rovněž umístěna ubytovna se sociálními byty.

Dopravní situace, obslužnost – Středem městské části prochází frekventovaná komunikace I/11 z Ostravy do Opavy, denně po ní projede 18 000 vozidel, což je v rámci města Opava 2. nejvyšší frekvence. Opravy místních komunikací se prozatím odkládají z důvodu připravované stavby kanalizace. Kolem severního okraje městské části prochází železniční trať č. 316 Opava-východ – Ostrava-Svinov, železniční stanice byla rekonstruována v rámci elektrifikace trati. Dopravní obslužnost je zajišťována především Městským dopravním podnikem Opava, a.s. a v současné době je vyhovující.

Spolkový a kulturní život – V Komárově působí Sbor dobrovolných hasičů (SDH), SK Komárov (fotbal, volejbal, tenis, florbal, turistika), FKH Komárov (rekreační sporty - fotbal), Jednota Orla, dále myslivecké sdružení, organizace Českého Červeného kříže. Všechny tyto organizace se podílejí na společenském a kulturním životě obce. Aktivity pro děti vyvíjí zejména SK (fotbal – žactvo a dorost), SDH, základní škola, Jednota Orla a také farní úřad. Městská část vydává informační dvouměsíčník Komárek.

Nová výstavba (RD) – Probíhá příprava území pro výstavbu 74 rodinných domků jižně od současné zástavby. Jedná se částečně o obecní a částečně o soukromé pozemky, jejichž výkupy se připravují.

Plánované rozvojové projekty – Z významnějších rozvojových záměrů je možné zmínit rozvoj obecního sportovního areálu a především vybudování kanalizace.

Podnikání – V městské části sídlí několik významných podniků – IVAX PHARMACEUTICALS (léčiva), AKZO NOBEL (barvy), KOMAS, dále například Hornoslezská společnost, velkosklad a prodej plastového nábytku nebo velkosklad surovin na výrobu cukrovinek. Dále zde nalezneme tři autosalóny, tři restaurace a drobné podnikatele – zedníci, zámečníci, cykloopravna a podobně. V městské části je evidováno celkem 260 aktivních IČ.

Příležitosti pro rozvoj MČ – Velký význam pro další rozvoj obce bude mít výstavba severního obchvatu, který bude navazovat na jižní obchvat Opavy. Vzhledem k množství průmyslových podniků však nelze očekávat úplné vytěsnění nákladní dopravy z centra městské části. Záměrem je další rozvoj ploch pro individuální bytovou výstavbu a posílení rezidenční funkce městské části. To je však podmíněno také dalším rozvojem občanské vybavenosti (obec např. usiluje o získání stomatologa, kterému nabízí ordinaci i s bytem apod.) Další příležitostí může být otevření štěrkovny západně od obce, po jejímž vytěžení a zatopení může vzniknout rekreační areál.

Ohrožení pro rozvoj MČ – Ohrožením pro rozvoj obce by mohlo být další rozšiřování průmyslu v obci, které by ohrozilo posilování plánované funkce městské části jako rezidenčního zázemí Opavy.

11.2 Malé Hoštice

Základní informace – Městská část Malé Hoštice se rozkládá východním směrem od města. První písemná zmínka o jeho existenci Malých Hoštic pochází z roku 1230. Do roku 1970 byly samostatnou obcí, poté byly přičleněny k městu Opava jako jeho městská část. K 1. 1. 2007 měly 1 842 obyvatel. Součástí městské části je i osada Pusté Jakartice.

Úřad městské části – Starosta městské části je neuvolněný, stejně jako dva místostarostové (pro ekonomiku a pro technické záležitosti).

Infrastruktura – Malé Hoštice jsou plynofikovány, je zde zaveden vodovod. Splašková kanalizace s napojením na městskou čistírnu odpadních vod pokrývá cca polovinu obce, pokrytí zbytku obce je v projektové přípravě, která probíhá v rámci komplexního projektu odkanalizování městských částí.

Občanská vybavenost – V obci se nachází základní škola (1.-5. ročník, 90 dětí), mateřská škola (kapacita naplněna), obecní dům s menším sálem, knihovna, kaple Panny Marie Lurdské, hasičská zbrojnice, čtyři restaurace (jedna se sálem k pořádání kulturních akcí) a několik menších prodejen potravin. Ve sportovním areálu se nachází fotbalové hřiště, tréninkové hřiště a dva kurty. Veřejnosti je k dispozici také hřiště u základní a mateřské školy.

Dopravní situace, obslužnost – Středem městské části prochází frekventovaná komunikace I/56 z Opavy do Kravař a dále do Hlučina a Ostravy, která rozděluje obec a je i bezpečnostním rizikem. Místní komunikace jsou až na hlavní ulici ve špatném stavu. V ulicích po výstavbě kanalizace byly provedeny jen provizorní opravy cest a chodníků, v ostatních ulicích se opravy odkládají z důvodu připravované stavby kanalizace. V Malých Hošticích je umístěna železniční zastávka na trati č. 317 Opava-východ – Hlučín. Dopravní obslužnost je zajišťována především Městským dopravním podnikem Opava, a.s. a v současné době je vyhovující. Vzhledem k blízkosti města (ke Globusu 1,2 km, do centra města cca 2,5 km) je využívána rovněž pěší a cyklistická doprava.

Spolkový a kulturní život – V Malých Hošticích působí Sbor dobrovolných hasičů (SDH), Futsalový tým Medvědi Malé Hoštice, TJ (fotbal, hokej, volejbal, tenis), dále myslivecké sdružení, organizace Českého Červeného kříže, zahrádkáři, sdružení rodičů a přátel školy, klub seniorů, šachový kroužek. Aktivity pro děti vyvíjí zejména SDH (mládežnická a žákovská družstva), TJ (fotbal – žáci a minižáci) a školy. Městská část vydává informační Malohoštický zpravodaj, v roce 2006 byla vydána reprezentativní publikace Malé Hoštice – včera a dnes.

Nová výstavba (RD) – Zájem o výstavbu RD v obci je velký. Pro výstavbu jsou v ÚP vymezeny tři lokality, na jedné (pro 14 domů) již probíhá výstavba. Další plocha pro cca 23 domů je připravována k zainvestování sítěmi. Individuální výstavba RD probíhá i na dalších soukromých pozemcích.

Plánované rozvojové projekty – Hlavní prioritou je vybudování víceúčelového obecního domu, kde by mohla být umístěna pošta, zdravotní středisko, poradna pro děti, rehabilitační centrum, knihovna a také velký sál. Objekt (bývalý kravín) je již majetku města, v letošním roce bude financována projektová příprava. Další prioritou je pokračování výstavby kanalizace a v návaznosti na to rekonstrukce místních komunikací. Ve fázi projektové přípravy je také regenerace a rozšíření sportovního areálu (dopravní hřiště, bikrosový areál a kurty), rekonstrukce obecní komunikace do Pustých Jakartovic a vybudování přírodního korza podél strouhy v obci.

Podnikání – V městské části nesídlí velké podniky, z významnějších firem je to společnost Zelenina Malé Hoštice, a.s. (produkce a obchod se zeleninou), tiskárna, kamenictví, zahradnictví a dále několik drobných živnostníků.

Příležitosti pro rozvoj MČ – Příležitostí pro rozvoj obce je zlepšování vybavenosti a infrastruktury a tím i další zvyšování kvality života a posilování funkce městské části jako rezidenčního zázemí Opavy. Další příležitostí by mohl být rozvoj drobného podnikání v souvislosti s vybudováním plánované cyklostezky Ostrava – Krnov a s rozvojem návazné turistické infrastruktury.

Ohrožení pro rozvoj MČ – Plánované vybudování komunikace v bezprostřední blízkosti obce (spojka S1 mezi Globusem a Kauflandem, vedená po náspu) bude znamenat zvýšení hlučnosti v přilehlé části obce. Ohrožením mohou být také povodně, neboť povodeň v roce 1997 obec citelně zasáhla.

11.3 Milostovice

Základní informace – Městská část Milostovice leží západním směrem od centra města. První písemná zmínka o jejich existenci pochází z roku 1255. Milostovice byly do roku 1976 samostatnou obcí, poté byly přičleněny k městu Opava jako jeho městská část. K 1. 1. 2007 měly 260 obyvatel.

Úřad městské části – Starosta městské části je neuvolněný, na dohody o pracovní činnosti jsou zaměstnáni pracovníci na údržbové a úklidové práce.

Infrastruktura – Milostovice jsou plynofikovány, je zde zaveden vodovod. Kanalizace dosud vybudována nebyla, příprava probíhá v rámci komplexního projektu odkanalizování městských částí.

Občanská vybavenost – V obci se nachází, mateřská škola (maximální kapacita 25 dětí je v současné době naplněna), kulturní dům s restaurací, hasičská zbrojnice, objekt obecního úřadu s knihovnou, kostel Sv. Cyrila a Metoděje. Dále jsou zde dvě hřiště, s antukovým a asfaltovým povrchem. V městské části je rovněž umístěna městská ubytovna se sociálními byty. Prodejna potravin byla uzavřena.

Dopravní situace, obslužnost – městskou částí neprochází žádná frekventovaná komunikace, zvýšený provoz nastává pouze v případě, že je obcí vedena objížďka při rekonstrukci hlavních komunikací. Bezpečnostní situace na komunikacích je dobrá. Opravy

místních komunikací se prozatím odkládají z důvodu připravované stavby kanalizace. Dopravní obslužnost je zajišťována především Městským dopravním podnikem Opava, a.s. a v současné době je vyhovující.

Spolkový a kulturní život – V Milostovicích působí Sbor dobrovolných hasičů (SDH), TJ Milostovice (rekreační sporty, nohejbal), Jezdecký klub Milostovice (jezdeckví) a také myslivecké sdružení. Aktivity pro děti vyvíjí zejména SDH, TJ a mateřská škola. Městská část vydala v roce 2005 publikaci Milostovice včera a dnes, shrnující minulost a současnost obce. Na území městské části vyvíjí aktivity Klub vojenské historie Opava, který pečuje o některé objekty pohraničního opevnění, pořádá prohlídky a další akce pro veřejnost.

Nová výstavba (RD) – V územním plánu jsou vymezeny dvě lokality, určené pro individuální výstavbu rodinných domů (celkem cca 200 stavebních míst). Pozemky jsou v soukromém vlastnictví, jejich případné výkupy a zasíťování závisí na rozhodnutí města. Obec registruje velký zájem o výstavbu RD.

Plánované rozvojové projekty – Městská část je zapojena do společného projektu obnovy zařízení hasičských zbrojnic a nákupů hasičských vozidel, připraveného pro městské části městem a financovaného z programu přeshraniční spolupráce. Dále je nutno zmínit plány na komplexní obnovu občanské vybavenosti (mateřská škola, komunikace, chodníky, kostel) a především vybudování kanalizace a čistírny odpadních vod. K dalším záměrům patří výsadba volné zeleně (solitérní stromy, meze atd.) v rámci obnovy původní tváře krajiny a také další rozvoj cyklostezek, případně další turistické infrastruktury.

Podnikání – V městské části nesídlí žádné velké podniky. Působí zde čtyři zemědělci s výměrou pozemků nad 50 hektarů, na více než 2000 hektarech hospodaří zemědělské družstvo se sídlem ve Stěbořicích. V objektu bývalého lihovaru sídlí firma VELVET (úprava a prodej koberců, v současné době dochází k rozšíření výroby) a dále živnostníci – prodej spojovací techniky a hydrauliky, prodej svařovací techniky, autoelektrikář, umělecký kovář, stolař, provozovatel pohostinství, opravna jízdních kol.

Příležitosti pro rozvoj MČ – Nedaleko severního okraje Milostovic se dochovaly tři pevnosti a dvě pevnůstky, které byly součástí Československého opevnění. Bunkry jsou chráněny jako stavební a technické památky. Jedna ze zdejších pevností byla rekonstruována a je zpřístupněna veřejnosti, v jejím interiéru bylo instalováno vybavení, které tu bylo používáno v roce 1938. Příležitostí pro městskou část by mohl být další rozvoj aktivit Klubu vojenské historie Opava, které by spolu se zkvalitňováním turistické infrastruktury (cyklostezky) mohly znamenat příležitost pro rozvoj drobného podnikání (restaurace, obchod) v obci.

Ohrožení pro rozvoj MČ – Ohrožením pro rozvoj obce by mohl být příliš intenzivní rozvoj individuální bytové výstavby v budoucnosti, který by mohl negativním způsobem ovlivnit tvář obce směrem k typu satelitního městečka.

11.4 Podvihov

Základní informace – Městská část Podvihov se rozkládá jihovýchodním směrem od města, je obklopena rozlehlými lesy. První písemná zmínka o jeho existenci pochází z roku 1441. Podvihov byl do roku 1975 samostatnou obcí, poté byl přičleněn k městu Opava jako jeho městská část. K 1. 1. 2007 měl 667 obyvatel. Součástí městské části je osada Komárovské Chaloupky.

Úřad městské části – Starostka městské části není uvolněná, na údržbové a úklidové práce jsou zaměstnáni pracovníci v rámci dohod o pracovní činnosti.

Infrastruktura – Podvihov je plynofikován, je zde zaveden vodovod. Kanalizace dosud vybudována nebyla.

Občanská vybavenost – V obci se nachází mateřská škola (maximální kapacita 25 dětí je v současné době naplněna), kulturní dům (v současné době je veden soudní spor s JEDNOTOU o určení vlastnictví), obecní dům, dvě hasičské zbrojnice (jedna v Komárovských Chaloupkách), tenisový kurt, dvě restaurace, dva obchody a hřbitov.

Dopravní situace, obslužnost – Podvihovem neprochází žádná frekventovaná komunikace, významnější provoz je pouze na silnici Bílovec – Raduň, která však prochází okolo obce. Stav komunikací v obci je dobrý. Dopravní obslužnost je zajišťována především Městským dopravním podnikem Opava, a.s. a v současné době je vyhovující.

Spolkový a kulturní život – V Podvihově působí dva Sbory dobrovolných hasičů (SDH, jeden v Komárovských Chaloupkách), dvě myslivecká sdružení, organizace Českého Červeného kříže, rekreační sportovci, včelaři, holubáři a chovatelé okrasného ptactva. Činnost pro děti vyvíjí především SDH, které mají i své žákovské a dorostenecké oddíly.

Nová výstavba (RD) – V současné době je v Podvihově rozestavěno 14 nových rodinných domů, další vhodné plochy jsou však v soukromém vlastnictví a nejsou vybaveny potřebnou infrastrukturou.

Plánované rozvojové projekty – V plánu je vybudování nového víceúčelového hřiště, jako velice potřebná se jeví výstavba kanalizace.

Podnikání – V městské části nejsou významnější podniky, pouze v objektu bývalého kravína sídlí dvě firmy (jedna z nich stavební), dále jsou v obci jen drobní podnikatelé (tři autodílny, restaurace apod.).

Příležitosti pro rozvoj MČ – Jako významná příležitost je vnímán další rozvoj příměstské turistiky. Podvihov se rozkládá u severovýchodního okraje přírodního parku Moravice. Osada je obklopena rozlehlými lesy. Východně od osady protéká říčka Sedlinka a na jejím toku je severně od osady vybudovaná malá vodní nádrž Sedlinka, která slouží jako přírodní koupaliště a také k rybolovu. Lesy rozkládající se v okolí obce jsou v sezoně vyhledávaným cílem houbařů. Severozápadně od osady V Kalužích. V blízkosti se nachází také chatová osada Podvihovský mlýnek. Rozvoj příměstské turistiky by mohl znamenat zlepšení možností pro podnikání v obci. Další příležitostí by mohlo být rozšíření využitelnosti objektu MŠ (bývalá škola, v současnosti využito jen jedno podlaží).

Ohrožení pro rozvoj MČ – Ohrožením pro rozvoj obce a její záměry je složitá terénní situace, která komplikuje vybudování kanalizace.

11.5 Suché Lazce

Základní informace – Městská část Suché Lazce se rozkládá jihovýchodním směrem od města. První písemná zmínka o jejich pochází z roku 1337. Suché Lazce byly do roku 1979 samostatnou obcí, poté byly přičleněny k městu Opava jako jeho městská část. Suché Lazce mají 1 070 obyvatel.

Úřad městské části – Starosta městské části je neuvolněný, na částečný úvazek obec zaměstnává pracovníci na administrativní práce.

Infrastruktura – Suché Lazce jsou plynofikovány, je zde zaveden vodovod. V obci je splašková kanalizace. V projektové přípravě, která probíhá v rámci komplexního projektu odkanalizování městských částí, je výstavba nové kanalizace a vybudování společné čistírny odpadních vod pro Suché Lazce a Komárov.

Občanská vybavenost – V obci se nachází základní škola (1.-5. ročník), mateřská škola, obecní dům s knihovnou, poštovním úřadem a ordinací praktického lékaře, kulturní dům, požární zbrojnice a fotbalové hřiště. V obci jsou dvě restaurace a prodejna potravin (Jednota).

Dopravní situace, obslužnost – Severně od zástavy městské části prochází frekventovaná komunikace I/11 z Ostravy do Opavy. Zástavbou prochází komunikace druhé třídy II/467. Opravy místních komunikací se prozatím odkládají z důvodu připravované stavby kanalizace. Dopravní obslužnost je zajišťována především Městským dopravním podnikem Opava, a.s. a v současné době je vyhovující.

Spolkový a kulturní život – V Suchých Lazcích působí Sbor dobrovolných hasičů (SDH), TJ Suché Lazce (fotbal, rekreační sporty), TTC Suché Lazce (stolní tenis), SKPK Suché Lazce (polní kuše), Klub důchodců, Místní organizace Českého zahrádkářského svazu, Místní organizace Českého svazu včelařů, myslivecké sdružení a také přírodovědný a teraristický kroužek. Aktivity pro děti vyvíjí zejména SDH (mládežnické a žákovské družstvo, letní tábor), TJ (fotbal - žactvo a dorost) a základní škola.

Nová výstavba (RD) – Zájem o výstavbu RD v obci je velký. Pro výstavbu jsou v ÚP vymezeny dvě lokality, pro jednu z nich probíhá projektová příprava pro přivedení inženýrských sítí. Na jedné (pro 14 domů) již probíhá výstavba. Individuální výstavba RD probíhá i na dalších soukromých pozemcích.

Plánované rozvojové projekty – Hlavní prioritou je výstavba kanalizace s napojením na ČOV a v návaznosti na to rekonstrukce místních komunikací. Další prioritou je rozšíření sportovního areálu o hřiště pro další sporty..

Podnikání – V městské části nesídlí velké podniky, z významnějších firem je to společnost Kylešovická zemědělská, a. s., dále pak firma vyrábějící hřebíky, soukromí zemědělci, 3 restaurace (jedna s ubytováním) a drobní podnikatelé (pneuservis, obrábění kovů atd.).

Příležitosti pro rozvoj MČ – Rozvojový potenciál má areál retenční nádrže nad osadou Přerovec včetně nedokončeného koupaliště. V případě převzetí silným soukromým vlastníkem by v lokalitě mohl vzniknout areál příměstské rekreace s koupáním, sportovišti a restaurací. V oblasti rozšiřování občanské vybavenosti existuje možnost získání stomatologa (s umístěním v obecním domě, nutná by byla adaptace půdy objektu pro přesunutí knihovny, která je v současné době umístěna v prostorách případné budoucí ordinace stomatologa).

Ohrožení pro rozvoj MČ – Obec nemá zájem o rozvoj průmyslových podnikatelských aktivit, jako dostatečná ochrana je vnímám platný ÚP, který v obci žádnou plochu pro tyto aktivity nevymezuje. Ohrožením může být další chátrání a devastace areálu nedokončeného koupaliště nad osadou Přerovec, který již v současné době představuje bezpečnostní riziko pro děti a mládež – nebezpečí úrazu.

11.6 Vávrovice

Základní informace – Městská část Vávrovice se rozkládá severozápadním směrem od města. Její součástí jsou osady Držkovice a také Palhanec a Karlovec, jejichž zástavba však již splývá se zástavbou samotné Opavy. Vávrovice byly do roku 1976 samostatnou obcí, poté byly přičleněny k městu Opava jako jeho městská část. V současné době mají cca 1 300 obyvatel.

Úřad městské části – Starosta městské části není uvolněný, na údržbové a úklidové práce jsou zaměstnáni pracovníci v rámci dohod o pracovní činnosti, stejným způsobem je zaměstnána také ekonomka.

Infrastruktura – Vávrovice a přilehlé osady jsou plynofikovány, je zde zaveden vodovod. Ve Vávrovicích je v provozu kiosková kanalizace, osady Palhanec a Karlovec jsou napojeny na městskou kanalizaci, Držkovice odkanalizovány nejsou.

Občanská vybavenost – V obci se nachází základní škola (1.-4. ročník), mateřská škola, kulturní dům v Držkovicích, obecní dům, knihovna, pošta, tři restaurace a dále několik prodejen (potravin y atd.). Dále dvě fotbalová hřiště (Vávrovice, Palhanec) a čtyři dětská

hřiště. V obci je služebna Policie ČR včetně celního úřadu a dva hraniční přechody. Na Palhanci se nachází koleje Slezské univerzity

Dopravní situace, obslužnost – Dopravní situace v obci je významně ovlivněna existencí mnoha průmyslových podniků, zejména při ulici Vávrovické, spojující osadu Palhanec s Vávrovicemi. Nákladní doprava do těchto podniků má negativní vliv na dopravní obslužnost bytové zástavby. Průmyslová zástavba v této lokalitě také negativním způsobem přispívá k faktickému rozdělení městské části a k potlačování jejího venkovského charakteru. Dopravní obslužnost je zajišťována především Městským dopravním podnikem Opava, a.s. a v současné době je vyhovující.

Spolkový a kulturní život – V Komárově působí tři Sbory dobrovolných hasičů (SDH, Vávrovice, Palhanec a Držkovice), FK NOVA Vávrovice (fotbal), TJ Palhanec (fotbal), myslivecké sdružení, TcJ Sokol (rekreační sportovní aktivity), Rybářská Parta Hic z Vávrovic, Klub důchodců, holubáři, neformální Sdružení přátel školy. organizace Českého Červeného kříže, rekreační sportovci, včelaři, holubáři a chovatelé okrasného ptactva. Všechny tyto organizace se podílejí na společenském a kulturním životě obce. Většina uvedených organizací vyvíjí také činnost pro děti, zejména SDH, FK NOVA a TJ Palhanec mají i svá žákovská a dorostenecká družstva. Jsou navázány přeshraniční styky s polskou gminou Branice, v rámci nich jsou pořádány fotbalová utkání, hasičské soutěže, návštěvy uměleckých souborů a podobně. Městská část vydává informační zpravodaj Okénko.

Nová výstavba (RD) – Ve Vávrovicích je urbanistickou studií vymezena plocha pro výstavbu 80 rodinných domků, pozemky jsou však v soukromém vlastnictví. Několik městských pozemků se nachází také na Palhanci. Další pozemky ve vlastnictví města jsou určeny pro případné směny.

Plánované rozvojové projekty – V plánu je vybudování víceúčelového objektu na Palhanci (požární zbrojnice, sál, klubovna) a vybudování sportoviště pro děti a mládež. V rámci programu přeshraniční spolupráce získala obec dotaci na vybavení požárních zbrojnic a na nákup hasičského auta. Vzhledem k rozdělení obce (Vávrovice, Držkovice a Palhanec s Karlovcem) a nemožnosti jejich územní integrace vlivem rozvoje průmyslu je záměrem zajistit soběstačnost každé z částí v otázkách občanské vybavenosti. Součástí urbanistické studie je plán na vybudování centra městské části s náměstím, zdravotním střediskem a školou. V rámci protipovodňové ochrany je plánována výstavba hráze ve Vávrovicích.

Podnikání – V městské části sídlí několik významných podniků – Moravskoslezské cukrovary, a.s. odštěpný závod Opava, Mlýn Herber, spol. s.r.o., Ferram, a.s., Femont Opava, s.r.o., Prestar, s.r.o., Opavia-LU, a.s., dále například Agrozet nebo ZD Hraničář, velkosklad a prodej plastového nábytku nebo velkosklad surovin na výrobu cukrovinek. Dále zde nalezneme drobné podnikatele – tři restaurace, obchody, řemeslníky a podobně.

Příležitosti pro rozvoj MČ – Příležitostí může být vybudování cyklostezky Opava – Krnov, která zatrávní celý tento úsek včetně úseku přes Vávrovice a jejich osady.

Ohrožení pro rozvoj MČ – Ohrožením pro rozvoj obce je plánovaný další rozvoj průmyslové zóny při komunikaci I/11 mezi Vávrovicemi a Držkovicemi. V bezprostřední blízkosti této lokality se nachází zástavba rodinných domů, která by, stejně jako celá obec, ležící ve směru vanutí větrů, byla zasažena především záměrem na vybudování závodu na zpracování bioodpadů a také dalším nárůstem nákladní dopravy. Dalším ohrožením pro rozvoj obce je nevyhovující stav kanalizace. Významné je rovněž ohrožení povodněmi, zejména v případě osady Držkovice, která by pro účinnou ochranu před povodněmi musela být prakticky celá obehnána protipovodňovou hrází. Ohrožením pro rozvoj obce je rovněž umístění některých provozů (dílny, autodoprava) v centru obce. Ohrožením mohou být také občasné úniky čpavku s mrazíren Nowaco (nacházejí se mimo katastr městské části), které zhoršují kvalitu ovzduší v části Palhanec.

11.7 Vlašovičky

Základní informace – Městská část Vlašovičky se rozkládá severozápadním směrem od centra města, při silnici I/11 z Opavy do Bruntálu. První písemná zmínka o jejich existenci pochází z roku 1231. V roce 1952 byla k Vlašovičkám přičleněna dříve samostatná obec Jarkovice, městskou částí Opavy se Vlašovičky staly 1. 1. 1975. K 1. 1. 2007 měly 396 obyvatel.

Úřad městské části – Starosta městské části je neuvolněný.

Infrastruktura – Vlašovičky jsou plynofikovány, je zde zaveden vodovod. Kanalizace dosud vybudována nebyla, příprava probíhá v rámci komplexního projektu odkanalizování městských částí.

Občanská vybavenost – V obci se nachází mateřská škola (maximální kapacita 20 dětí je v současné době naplněna), kulturní dům, restaurace, hasičská zbrojnice, hřiště na malou kopanou, kurt a také hřbitov. V objektu kláštera se nachází Dům Sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve správě Charity Opava.

Dopravní situace, obslužnost – Středem městské části prochází frekventovaná komunikace I/11 z Opavy do Bruntálu. Plánovaný jižní obchvat Opavy bude do stávající komunikace I/11 zaústěn před městskou částí ve směru od Opavy, bude znamenat svedení dopravy z území jižně od města a tím zvýšení frekvence dopravy přes Vlašovičky. Místní komunikace byly rekonstruovány a jsou v dobrém stavu. Dopravní obslužnost je zajišťována především Městským dopravním podnikem Opava, a.s. a v současné době je vyhovující.

Spolkový a kulturní život – Ve Vlašovičkách působí Sbor dobrovolných hasičů (SDH – 78 členů, včetně žákovských a dorosteneckých družstev), myslivecké sdružení, klub důchodců. Při úřadu městské části působí kulturní komise která se spolu s ostatními organizacemi a spolky a také s Domem Sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené podílí na kulturním a společenském životě obce. Všechny uvedené organizace také vyvíjejí aktivity pro děti a mládež.

Nová výstavba (RD) – V obci je stavební uzávěra (neexistuje územní plán), na výjimky z ní probíhá v několika případech individuální výstavba. Město nevlastní ve Vlašovičkách žádné pozemky, určené na výstavbu rodinných domků.

Plánované rozvojové projekty – Městská část je zapojena do společného projektu obnovy zařízení hasičských zbrojnic a nákupů hasičských vozidel, připraveného pro městské části městem a financovaného z programu přeshraniční spolupráce. Připravuje se výstavba dětského hřiště s předpokládaným financováním z městského rozpočtu, případně ze sponzorských darů. Z významnějších investičních záměrů je možné zmínit výstavbu nového objektu mateřské školky (v současné době je umístěna v nevyhovujících prostorách).

Podnikání – V městské části nesídlí žádné velké podniky. Působí zde společnost POMP (autodoprava, skládka, zemědělská činnost), firma Štěpanovský (montované stavby), JARKO (plasty) a HON (dřevěná okna a dveře) a dále živnostníci – provozovatel pohostinství, soukromí zemědělci apod.

Příležitosti pro rozvoj MČ – Záměrem je další rozvoj ploch pro individuální bytovou výstavbu a posílení funkce městské části jako rezidenčního zázemí města. To je však podmíněno také dalším rozvojem občanské vybavenosti.

Ohrožení pro rozvoj MČ – Plánovaný jižní obchvat Opavy bude do stávající komunikace I/11 zaústěn před městskou částí Vlašovičky ve směru od Opavy a bude znamenat svedení dopravy z území jižně od města a tím zvýšení frekvence dopravy přes Vlašovičky.

11.8 Zlatníky

Základní informace – Městská část Zlatníky leží západním směrem od centra města. První písemná zmínka o jeho existenci pochází z roku 1256. Zlatníky byly do roku 1976 samostatnou obcí, poté byly přičleněny k městu Opava jako jeho městská část. K 1. 1. 2007 měly 340 obyvatel.

Úřad městské části – Starosta městské části je neuvolněný, na dohody o pracovní činnosti je zaměstnán pracovník na údržbové a úklidové práce.

Infrastruktura – Zlatníky jsou plynofikovány, je zde zaveden vodovod.

Občanská vybavenost – V obci se nachází objekt Jednoty, který však v současné době s výjimkou restaurace a sálu není v provozu, dále pak hasičská zbrojnice a bufet na hřišti. V budově úřadu městské části jsou umístěny čtyři veřejně přístupné počítače s přístupem na internet. V obci je fotbalové hřiště, asfaltový kurt a také dětské hřiště.

Dopravní situace, obslužnost – městskou částí neprochází žádná frekventovaná komunikace, zvýšený provoz nastává pouze v případě, že je obcí vedena objížďka při rekonstrukci hlavních komunikací. Bezpečnostní situace na komunikacích je dobrá. Dopravní obslužnost je zajišťována především Městským dopravním podnikem Opava, a.s. a v současné době je vyhovující.

Spolkový a kulturní život – Ve Zlatníkách působí Sbor dobrovolných hasičů (SDH), TJ Sokol Zlatníky (fotbal, volejbal, rekreační sporty) a také myslivecké sdružení. Aktivity pro děti vyvíjí zejména Sbor dobrovolných hasičů a TJ Sokol Zlatníky (fotbal – žactvo a dorost, volejbal – žactvo). V současnosti zahajuje činnost klub důchodců. Městská část navázala spolupráci s partnerskou obcí na Slovensku - Zlatníky v Trenčínském kraji (například partnerství sportovních klubů, hasičské závody nebo setkání myslivců).

Nová výstavba (RD) – V územním plánu jsou vymezeny lokality pro výstavbu rodinných domků, (celkem cca 50 stavebních míst). Pozemky jsou v soukromém vlastnictví, jejich případné výkupy a zasíťování závisí na rozhodnutí města. Obec registruje velký zájem o výstavbu RD.

Plánované rozvojové projekty – Městská část je zapojena do společného projektu obnovy zařízení hasičských zbrojnic a nákupů hasičských vozidel, připraveného pro městské části městem a financovaného z programu přeshraniční spolupráce. Dalším rozvojovým záměrem je odkoupit objekt jednoty a rekonstruovat jej pro víceúčelové využití – kulturní centrum, restaurace, turistická ubytovna. Záměrem je další rozvoj ploch pro individuální bytovou výstavbu a posílení funkce městské části jako rezidenčního zázemí města.

Podnikání – V městské části nesídlí žádné velké podniky. Působí zde několik živnostníků – automechanik, řezník, umělecký kovář a několik soukromých zemědělců.

Příležitosti pro rozvoj MČ – Příležitostí pro rozvoj obce by mohl být vznik víceúčelového zařízení v objektu Jednoty - kulturní centrum, restaurace, turistická ubytovna.

Ohrožení pro rozvoj MČ – Ohrožením pro rozvoj obce je neexistence zařízení pro pořádání kulturních akcí a vyhovující restaurace. Dalším ohrožením je současný stav veřejné zeleně – aleje topolů, která je v havarijním stavu a v období, kdy kvete, obec silně znečišťuje prachem z květů. Alej je v soukromém vlastnictví a prozatím nebylo nalezeno oboustranně přijatelné řešení této situace.

Hlavní charakteristiky

- Venkovský a příměstský prostor vhodný pro rekreaci, regeneraci a sportovní vyžití ve volném čase.
- Stabilizované obyvatelstvo se vztahem ke své obci (obce převážně starousedlické, nezasázeny odsuny německého obyvatelstva po 2. světové válce).
- Rozvinutý spolkový a společenský život v městských částech (tělovýchovné jednoty a sportovní kluby, společenské organizace, aktivní sbory dobrovolných hasičů), i se zaměřením na organizaci volného času dětí a mládeže.
- Velká atraktivita bydlení, dokladovaná také silným zájmem o novou výstavbu.
- Dobrá dopravní dostupnost veřejnou dopravou.
- Nedostatečný stupeň odkanalizování městských částí.
- Nedostatečná připravenost nových ploch pro bytovou výstavbu (nepřipravené pozemky, nevyřešené majetkové vztahy).
- Nevyhovující dopravní situace, především v obcích, kterými procházejí frekventované komunikace I. třídy (Komárov, Vlaštovičky, Malé Hoštice) a s tím spojený negativní vliv na bezpečnost a životní prostředí obce (hlučnost, prašnost, rozdělení obce).
- Špatný stav místních komunikací.

SPRÁVA MĚSTA

12.1 Řídící a správní struktury

Město Opava je statutárním městem, (dle §4 zákona č.128/2000 Sb., o obcích). Nejvyšším orgánem samostatné působnosti je zastupitelstvo města. Současné čtyřicetipětičlenné Zastupitelstvo Statutárního města Opavy bylo zvoleno v listopadu 2006 na čtyřleté období. Výkonným orgánem města v samostatné působnosti je Rada Statutárního města Opavy, volená z řad členů Zastupitelstva Statutárního města Opavy. Rada Statutárního města Opavy je tvořena na základě rozhodnutí ustavujícího zasedání zastupitelstva dne 1.11.2006 těmito osobami: primátor Zbyněk Stanjura (ODS), náměstci Jaroslav Horák (ČSSD) a Pavel Mališ (ODS). Členové městské rady Marek Veselý, Marián Staňo, David Slavata, Karel Bureš (všichni ODS), Daniel Žídek, Pavel Vágner, Jan Píšala (všichni ČSSD) a Milan Cvek (SNK-ED).

Město má postavení veřejnoprávní korporace, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Město má vlastní majetek a finanční zdroje, hospodaří s nimi samostatně za podmínek stanovených zvláštním zákonem. Město spravuje své záležitosti samostatně. Při výkonu samostatné působnosti se město řídí jen zákony a obecně závaznými právními předpisy vydanými ústředními orgány k jejich provedení. Město dále vykonává státní správu (přenesená působnost) v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Při výkonu státní správy se řídí zákony a ostatními obecně závaznými předpisy a v jejich mezích usneseními vlády a směrnicemi ústředních orgánů státní správy.

V čele úřadu stojí primátor, výkonným orgánem státní správy je tajemník.

Odbory magistrátu a městská policie

Magistrát města Opavy má 17 odborů včetně interního auditu, který v souladu se zákonem č.320/2001 Sb., o finanční kontrole provádí interní audit, tj. nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému orgánů SMO. Zvláštním orgánem dle zákona o obcích je Městská policie Opava, která plní úkoly při zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku na katastrálním území Statutárního města Opava, zejména dohled nad dodržováním Obecně závazných vyhlášek Statutárního města Opava. Radou města je schválený maximální počet 60 strážníků.

Tabulka 100 – Vývoj počtu zaměstnanců Magistrátu města Opavy a Městské policie Opava

		2003	2004	2005	2006
Magistrát města Opavy	Ženy	292	229	209	209
	Muži	60	69	64	63
	Celkem MMO	352	298	273	272
Městská policie Opava	Ženy	13	12	11	11
	Muži	47	48	49	49
	Celkem MPO	60	60	60	60
Celkové údaje	Ženy celkem	305	241	220	220
	Muži celkem	107	117	113	112
	CELKEM	412	358	333	332

Zdroj: Magistrát města Opavy 2007

Tabulka 101 – Vzdělanostní struktura zaměstnanců Magistrátu města Opavy a Městské policie Opava

Typ vzdělání	Magistrát města Opavy	Městská policie Opava	Pomocný personál
Základní	0	0	4
SO s výuč. listem	4	14	8
SO bez maturity	4	0	0
ÚSV	38	4	1
ÚSO	139	37	0
Vyšší odborné	7	0	0
Bakalářské	12	4	0
Vysokoškolské	76	1	0
Doktorské	6	0	0
CELKEM	286	60	13

Zdroj: Magistrát města Opavy 2007

Pozn.: Celkový počet zaměstnanců je uveden k 1.6.2007. Pomocný personál není zařazen mezi zaměstnance MMO. V minulých letech nesledováno.

Tabulka 102 – Průměrný věk zaměstnanců Magistrátu města Opavy a Městské policie Opava

	Magistrát města Opavy	Městská policie Opava	Pomocný personál
Průměrný věk v letech	42	37,5	51

Zdroj: Magistrát města Opavy 2007

Pozn.: V minulých letech nesledováno, jde pouze o údaj k 1.6.2007.

12.2 Příspěvkové a obchodní organizace

Příspěvkové organizace

- Mateřské školy (samostatné právní subjekty) – celkem 17 MŠ
- Základní školy (včetně kombinovaných s mateřskou školou) – celkem 15 ZŠ
- Zařízení školního stravování
- Ostatní příspěvkové organizace (Slezské divadlo Opava, Knihovna Petra Bezruče v Opavě, Domov – penzion pro důchodce)

Obchodní společnosti s majoritní účastí města

- Městský dopravní podnik Opava, a.s. (100 %)
- Technické služby Opava, s.r.o. (100 %)
- Pila Hrabství, s.r.o. (100 %)
- Hala Opava, a.s. (100 %)
- Slezský fotbalový club Opava, a.s. (92,31 %)

Obchodní společnosti s majetkovou účastí města (do 20 %)

- Elio Slezsko, a.s. (15 %)

- Contact City, a.s. (7,025 %)
- První slezská banka, a.s. (6,6 %)
- Koordinátor ODIS s.r.o. (6,2 %)
- PMS Přerov, a.s. (Moravskoslezské pivovary, a.s.) (0,289 %)
- SmVaK, a.s. (<0,01 %)

12.3 Rozpočet města a jeho srovnání s vybranými městy ČR

Rozpočet města schvaluje každoročně Rada Statutárního města Opavy a následně Zastupitelstvo Statutárního města Opavy. Pro srovnání byla vybrána populačně srovnatelná města s Opavou z různých regionů ČR – Frýdek-Místek, Zlín a Teplice.

Tabulka 103 – Srovnání rozpočtu města Opavy s vybranými městy ČR

Ukazatel	Opava	Frýdek - Místek	Zlín	Teplice	
Počet obyvatel	59 426	59 682	79 538	51 193	
Míra reg. nezaměstnanosti (v %)	10,45	10,40	6,34	15,69	
Průměrná cena standardního bytu (v tis. Kč)	835	590	1 230	343	
Rozpočet za rok 2006 (průběžný v mil. Kč)	1 173	1 663	1 421	822	
Příjmy rozpočtu celkem (bez úvěrů v mil. Kč)	976	1 121	1 372	822	
- daňové příjmy	618	633	905	541	
- nedaňové příjmy	54	127	197	39	
- kapitálové příjmy	47	45	68	13	
- dotace	256	316	202	229	
- jiné financování - úvěry	197	542	49	0	
Výdaje rozpočtu ve sledovaných oblastech					
- MHD či jiná veřejná přeprava osob	celkem v mil. Kč	57	27	78	35
	v % z rozpočtu	4,9	1,6	5,5	4,3
	v Kč na 1 obyvatele	959	452	981	684
- sportovní aktivity	celkem v mil. Kč	21	19	45	8
	v % z rozpočtu	1,8	1,1	3,2	1,0
	v Kč na 1 obyvatele	353	318	566	156
- kultura	celkem v mil. Kč	60	30	74	43
	v % z rozpočtu	5,1	1,8	5,2	5,2
	v Kč na 1 obyvatele	1 010	503	930	840
- městská zeleň	celkem v mil. Kč	19	18	21	18
	v % z rozpočtu	1,6	1,1	1,5	2,2
	v Kč na 1 obyvatele	320	302	264	352

- městská policie	celkem v mil. Kč	25	23	40	29
	v % z rozpočtu	2,1	1,4	2,8	3,5
	v Kč na 1 obyvatele	421	385	503	566
- místní správa města (mzdové náklady)	celkem v mil. Kč	107	139	134	76
	v % z rozpočtu	9,1	8,4	9,4	9,2
	v Kč na 1 obyvatele	1 801	2 329	1 685	1 485
- školství	celkem v mil. Kč	65	96	64	66
	v % z rozpočtu	5,5	5,8	4,5	8,0
	v Kč na 1 obyvatele	1 094	1 609	805	1 289

Hlavní charakteristiky

- Město Opava je statutárním městem (dle §4 zákona č.128/2000 Sb., o obcích).
- Zastupitelstvo města má 45 členů, Rada města má 11 členů.
- Magistrát města Opavy má 17 odborů včetně útvaru interního auditu.
- Počet zaměstnanců Magistrátu města Opavy a Městské policie má klesající tendenci – v období 2003-2006 došlo k poklesu ze 412 na 332 zaměstnanců.
- Jednotlivá pracoviště Magistrátu města Opavy jsou umístěna v osmi budovách.

SEZNAM PODKLADŮ

1. Místní program snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší pro město Opavu (2006)
2. Územní energetická koncepce města Opavy na období 2005-2025
3. Audit dopravy v klidu (2002)
4. Úřad práce Opava
5. Český statistický úřad, SLDB 2001
6. Oficiální webserver Statutárního města Opavy
7. Regionální informační systém
8. Magistrát města Opava – Odbor hl. architekta a územního plánu, Odbor školství, Odbor soc. věcí, Odbor ŽP
9. Vyúčtování hospodaření města Opavy r. 2002-2005
10. Ústav pro informace ve vzdělávání
11. MSK – Odbor školství, mládeže a sportu
12. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v MSK 2004-2005
13. Slezská univerzita v Opavě
14. Dlouhodobý záměr vzdělávací, výzkumné a umělecké činnosti Slezské univerzity v Opavě na rok 2007
15. Koncepce sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (2003)
16. Analýza poskytovatelů a uživatelů soc. služeb ve Statutárním městě Opava (2006)
17. Ředitelství silnic a dálnic
18. České dráhy, a.s.
19. Strategie rozvoje Městského dopravního podniku do r. 2010
20. Informační internetové stránky o cyklistické dopravě v Opavě
21. Studie o skutečném podílu cyklistické dopravy na celkové dělbě přepravní práce - součást projektu VaV Analýza potřeb budování cyklistické infrastruktury „Cycle21“
22. Územní plán Statutárního města Opavy – Průzkumy a rozborů (2006)
23. SmVaK Ostrava a.s.
24. Povodí Odry, státní podnik
25. Koncepce Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Moravskoslezského kraje (2003)
26. Regionální agrární komora Ostravsko
27. Státní zemědělský intervenční fond
28. Lesy ČR, a.s., závod Opava
29. Lesní hosp. plán na léta 1998-2008

Seznam tabulek

Tabulka 1 Trvale bydlící obyvatelstvo města Opavy (k 31.12. příslušného roku).....	10
Tabulka 2 Počet obyvatel města Opavy dle jednotlivých částí.....	10
Tabulka 3 Pohyb obyvatel města Opavy (k 31.12. příslušného roku).....	11
Tabulka 4 Složení obyvatelstva města Opavy podle věku.....	12
Tabulka 5 Vzdělanostní struktura obyvatelstva 15+ města Opavy, Moravskoslezského kraje a ČR (k 1.3.2001).....	13
Tabulka 6 Vzdělanostní struktura obyvatelstva 15+ města Opavy a jeho vývoj od roku 1991 do roku 2001.....	13
Tabulka 7 Vyjíždění do zaměstnání a škol.....	14
Tabulka 8 Počty domácností podle typu domácnosti města Opavy.....	15
Tabulka 9 Bytová výstavba ve správním obvodu Opava a ve městě Opava.....	15
Tabulka 10 Domovní fond města Opavy.....	16
Tabulka 11 Domy podle počtu podlaží a technického vybavení.....	16
Tabulka 12 Bytový fond města Opavy.....	17
Tabulka 13 Obydlené byty podle velikosti bytu.....	18
Tabulka 14 Technické vybavení bytů a ukazatele úrovně bydlení.....	18
Tabulka 15 Srovnání cen bytů a nájemného v Opavě s vybranými městy MSK.....	19
Tabulka 16 Vývoj počtu obyvatel a počtu obyvatel ve věku 15-59 ve městě Opavě.....	20
Tabulka 17 Vývoj a porovnání průměrné měsíční mzdy (Kč).....	20
Tabulka 18 Vývoj a porovnání průměrné měsíční mzdy okresů MSK (Kč).....	21
Tabulka 19 Vývoj a porovnání míry nezaměstnanosti (v %) k 31.12.	21
Tabulka 20 Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo k 31.12.	21
Tabulka 21 Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v okresech MSK k 31.12.	22
Tabulka 22 Průměrná diference míry nezaměstnanosti za ČR, za Moravskoslezský kraj a za okres Opava v období 1999-2006 (k 31.12.)	22
Tabulka 23 Srovnání vývoje nezaměstnanosti v okrese Opava s dalšími okresy v Moravskoslezském kraji a Českou republikou (2003-2005).....	24
Tabulka 24 Srovnání vývoje nezaměstnanosti v okrese Opava s vývojem v Moravskoslezském kraji a České republice – rok 2006.....	25
Tabulka 25 Délka nezaměstnanosti (ve dnech).....	26
Tabulka 26 Uchazeči podle věkových kategorií (okres Opava)	27
Tabulka 27 Vzdělanostní struktura uchazečů (okres Opava).....	27
Tabulka 28 Vývoj a struktura nezaměstnanosti ve městě Opava (2005, 2006).....	28
Tabulka 29 Vývoj nezaměstnanosti ve velkých městech MSK v % k 31.12.	29
Tabulka 30 Makroekonomické ukazatele Moravskoslezského kraje.....	30
Tabulka 31 Hrubá přidaná hodnota dle OKEČ v Moravskoslezském kraji.....	31
Tabulka 32 Základní ekonomická data za město Opavu (v tis. Kč).....	31
Tabulka 33 Ekonomické subjekty města Opavy dle právní formy (k 31.12.).....	33
Tabulka 34 Ekonomické subjekty města Opavy dle právní formy (k 31.12.2005).....	33
Tabulka 35 Největší zaměstnavatelé ve městě Opavě podle stavu zaměstnanců k 31.3.2007.....	34
Tabulka 36 Vývoj malých firem a zaměstnanosti v těchto firmách v okrese Opava.....	34
Tabulka 37 Katalog rozvojových území města Opavy pro bydlení, podnikání, rekreaci a sport.....	38
Tabulka 38 Přehled společností v zahraničním a mezinárodním vlastnictví působících na území města Opavy.....	39
Tabulka 39 Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji.....	43
Tabulka 40 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu podle turistických oblastí v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2005.....	43
Tabulka 41 Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu podle kategorie a turistických oblastí v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2005.....	44
Tabulka 42 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji podle okresů k 31. 12. 2005.....	44
Tabulka 43 Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji	

podle kategorie a okresů k 31. 12. 2005.....	44
Tabulka 44 Srovnání počtu dětí/žáků/studentů ve školských zařízeních ve školním roce 2006/2007.....	46
Tabulka 45 Vývoj počtu zařízení, tříd, dětí a pracovníků v mateřských školách zřizovaných Statutárním městem Opava v letech 2003–2006.....	47
Tabulka 46 Demografický vývoj 3-5letých dětí v okrese Opava.....	47
Tabulka 47 Vývoj počtu zařízení, tříd, žáků a pracovníků v základních školách zřizovaných Statutárním městem Opava v letech 2003–2006.....	48
Tabulka 48 Vývoj počtu žáků dojíždějících do základních škol.....	48
Tabulka 49 Demografický vývoj 6-14letých dětí v okrese Opava s prognózou do budoucna.....	49
Tabulka 50 Střední školy, konzervatoř a vyšší odborné školy na území města Opavy ve školním roce 2006/2007.....	50
Tabulka 51 Přehled počtu zařízení, tříd a studentů na SŠ a VOŠ.....	50
Tabulka 52 Slezská univerzita - Počty studentů bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programů na jednotlivých fakultách (k 31.10.2006).....	52
Tabulka 53 Slezská univerzita - Počty absolventů bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů na jednotlivých fakultách v akademickém roce 2005/2006.....	52
Tabulka 54 Lůžková zdravotnická zařízení ve městě Opavě.....	56
Tabulka 55 Zdravotnická zařízení na území města Opavy.....	57
Tabulka 56 Zařízení a služby pro seniory ve městě Opavě.....	59
Tabulka 57 Zařízení a služby pro osoby se zdravotním znevýhodněním ve městě Opavě.....	60
Tabulka 58 Zařízení a služby pro obyvatele v sociální tísni ve městě Opavě.....	61
Tabulka 59 Zařízení a služby pro děti a mládež ve městě Opavě.....	61
Tabulka 60 Dotace (přímé podpory a granty) v oblasti sociálních služeb (v Kč) v Opavě... ..	63
Tabulka 61 Kulturní zařízení na území města Opavy.....	65
Tabulka 62 Přehled základních škol s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy a sportovních center mládeže.....	69
Tabulka 63 Přehled profesionálních sportovních klubů.....	69
Tabulka 64 Výsledky sčítání dopravy - Opava 2005.....	73
Tabulka 65 Intenzita dopravy na vjezdech do města Opavy (počet vozidel za 24 hod.)....	74
Tabulka 66 Nejvíce vytížené komunikace v Opavě.....	76
Tabulka 67 Směrový rozbor - počty přepravených cestujících.....	78
Tabulka 68 Směrový rozbor - počty vypravených vlakových souprav za den.....	78
Tabulka 69 Směrový rozbor - počty vypravených vlakových souprav za den.....	78
Tabulka 70 Nejvíce vytížené spoje a zastávky MHD.....	80
Tabulka 71 Počet linkových kilometrů a přepravených osob MHD.....	81
Tabulka 72 Vývoj ceny jízdného MHD v Opavě.....	82
Tabulka 73 Podíl pěší a cyklistické dopravy na dělbě přepravní práce v Opavě.....	83
Tabulka 74 Cyklotrasy vedoucí přes území města Opavy.....	83
Tabulka 75 Potřeby a zdroje pitné vody na území města Opavy.....	84
Tabulka 76 Ceny za odběr pitné vody (Kč).....	84
Tabulka 77 Struktura spotřeby elektrické energie.....	86
Tabulka 78 Průměrné roční imisní koncentrace PM10 v Opavě v letech 1996-2006 (µg/m3).....	92
Tabulka 79 Imisní koncentrace ostatních znečišťujících látek v Opavě 1996-2006.....	93
Tabulka 80 Emise zdrojů znečišťování ovzduší v Opavě pro hlavní znečišťující látky v roce 2003 (t/rok).....	94
Tabulka 81 Emise POPs ze stacionárních zdrojů v Opavě, 2003 (g/rok).....	94
Tabulka 82 Hodnocení jakosti vody za rok 2005.....	98
Tabulka 83 Evidované zdroje znečištění vod za rok 2006.....	99
Tabulka 84 Registr ložisek nerostných surovin dle aktualizace z roku 2003.....	103
Tabulka 85 Registr poddolovaných území pro území Opavy.....	104

Tabulka 86 Registr sesuvů na území Opavy.....	104
Tabulka 87 Směsný komunální odpad a svozový systém.....	106
Tabulka 88 Separace odpadů (kontejnery).....	106
Tabulka 89 Produkce odpadů ve městě Opavě v roce 2002-2006 (t).....	107
Tabulka 90 Zeleň na území města Opavy dle celkové plochy zeleně.....	108
Tabulka 91 Výdaje na životní prostředí v tis. Kč.....	109
Tabulka 92 Struktura půdního fondu ve městě Opava a v Moravskoslezském kraji (ha) v roce 2005.....	111
Tabulka 93 Zemědělská půda a výměry v ha dle kultur (2005).....	112
Tabulka 94 Zaměstnaní v Moravskoslezském kraji podle odvětví OKEČ (VŠPS) – výběr..	113
Tabulka 95 Zemědělské subjekty hospodařící ve městě Opava v roce 2006.....	113
Tabulka 96 Výměra lesů podle katastrů města Opavy.....	114
Tabulka 97 Plocha dřevin (rok 1998).....	115
Tabulka 98 Výměra honitby v okrese Opava (v ha, k 31. 12. 2005).....	115
Tabulka 99 Přehled příjemců hlavních dotací z fondů EU a ze státního rozpočtu ČR prostřednictvím administrace Státního intervenčního zemědělského fondu v roce 2006....	116
Tabulka 100 Vývoj počtu zaměstnanců Magistrátu města Opavy a Městské policie Opava.....	128
Tabulka 101 Vzdělanostní struktura zaměstnanců Magistrátu města Opavy a Městské policie Opava.....	129
Tabulka 102 Průměrný věk zaměstnanců Magistrátu města Opavy a Městské policie Opava.....	129
Tabulka 103 Srovnání rozpočtu města Opavy s vybranými městy ČR.....	130

Seznam grafů

Graf 1 Složení obyvatelstva města Opavy podle věku.....	12
Graf 2 Obydlené byty podle právního důvodu užívání.....	17
Graf 3 Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání ve dnech (okres Opava).....	23
Graf 4 Vývoj podílu uchazečů ve věku do 25 a nad 50 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v letech 1998 – 2006.....	23
Graf 5 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Opava a její srovnání s vývojem ve městě Opavě, Moravskoslezském kraji a České republice (2001-2006).....	24
Graf 8 Zastoupení kultur ve městě Opava (k 31. 12. 2005).....	81
Graf 7 Vyhodnocení průměrných ročních koncentrací a počtu překročení denních imisních limitů.....	93
Graf 6 Vývoj počtu přepravených osob v závislosti na cenách PHM.....	112

Seznam obrázků

Obrázek 1 Lokalizace obce Opava.....	7
Obrázek 3 Dopravní zatížení komunikační sítě města Opavy.....	72
Obrázek 2 Mapa intenzity dopravy v roce 2000 a 2005.....	75

PŘÍLOHA B – Seznam zkratek

µg	- mikrogram
a.s.	- akciová společnost
abs.	- absolutně
AEO	- agroenvironmentální opatření
AMS	- automatizovaná monitorovací stanice
Ant	- antracen
AR	- Anesteziologicko-resuscitační oddělení
AV ČR	- Akademie věd České republiky (nástupce Československé akademie věd)
BaA	- benzo(a)antracen
BaP	- benzo(a)pyren
Bc.	- bakalářský studijní program
BK	- basketbalový klub
BTS	- základnová převodní stanice
CD	- cenová domácnost (zařazená do sčítání ČSÚ)
cest.	- cestující
CO	- oxid uhelnatý
CZT	- centrální zásobování teplem
č.h.p.	- číslo hydrologického pořadí povodí
č.j.	- číslo jednací
č.p.	- číslo popisné
ČD	- České dráhy, a.s.
ČHMÚ	- Český hydrometeorologický ústav
ČOV	- čistírna odpadních vod
ČR	- Česká republika
čs.	- československé
ČSAD	- Československá státní automobilová doprava (dnes používána pouze zkratka bez vysvětlení)
ČSN	- Česká technická norma
ČSR	- Československá republika
ČSSD	- Česká strana sociálně demokratická
ČSTV	- Český svaz tělesné výchovy
ČSÚ	- Český statistický úřad
d	- den
dB	- decibel
DE	- průměrná délka evidence u evidovaných uchazečů na ÚP
DPH	- daň z přidané hodnoty
DV	- průměrná délka nezaměstnanosti od data zařazení do evidence na ÚP do data vyřazení ve dnech
EAFRD	- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGF	- Evropský zemědělský záruční fond
EAO	- ekonomicky aktivní obyvatelé
EFF	- Evropský rybářský fond
EHS	- Evropské hospodářské společenství
EP	- elektronická peněženka
EU	- Evropská unie
EURO	- měnová jednotka EU
FC	- fotbalový klub (football club)
Flut	- fluoranten
fy	- firmy
GIS	- geografický informační systém
GSM	- globální systém pro mobilní komunikaci
GWh	- gigawatthodina

ha	- hektar
HC	- hokejový klub (hockey club)
HD	- Hospodařící domácnost
HDP	- hrubý domácí produkt
hod.	- hodina
HOST	- digitální hostitelská ústředna
HRDP	- Horizontální plán rozvoje venkova
CHLÚ	- chráněné ložiskové území
Chr	- chrysen
IČ	- identifikační číslo
ISCED	- Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání
IZS	- Integrovaný záchranný systém
JIP	- Jednotka intenzivní péče
k.s.	- komanditní společnost
k.ú.	- katastrální území
Kč	- Česká koruna
km	- kilometr
km ²	- kilometr čtvereční
KO	- komunální odpad
KPÚ	- komplexní pozemkové úpravy
ks	- kusy
kV	- kilovolt
KZAM	- klasifikace zaměstnání
l	- litr
LFA	- méně příznivé oblasti (z hlediska zemědělského hospodaření)
LHP	- lesní hospodářské plány
m	- metr
m ²	- metr čtvereční
m ³	- metr krychlový
m.n.m.	- metry nad mořem
mg	- miligram
mil.	- milion
MČ	- městská část
MDPO	- Městský dopravní podnik Opava, a.s.
Mgr.	- magisterský studijní program
MHD	- městská hromadná doprava
MK	- Ministerstvo kultury
MMO	- Magistrát města Opavy
MP Opava	- Městská policie Opava
MPO	- Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	- moravskoslezský
MSK	- Moravskoslezský kraj
MSP	- malé a střední podniky
MŠ	- mateřská škola
MŠMT	- Ministerstvo mládeže, školství a tělovýchovy
MW	- megawatt
MZd	- Ministerstvo zdravotnictví
MZe	- Ministerstvo zemědělství
MŽP	- Ministerstvo životního prostředí
n.Mgr.	- navazující magisterský program
NN	- nízké napětí
NO	- oxid dusnatý
NO ₂	- oxid dusičitý
NO _x	- oxidy dusíku

OC	- organické látky
ODIS	- Integrovaný dopravní systém v Moravskoslezském kraji
ODS	- Občanská demokratická strana
OKEČ	- Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OOV	- Ostravský oblastní vodovod
OP RVMZ	- Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
OPF	- Obchodně podnikatelská fakulta
OPRLZ	- Operační program Rozvoj lidských zdrojů
ORL	- Otorhinolaryngologie (oddělení ušní, nosní, krční)
ORP	- obec s rozšířenou působností
OSVČ	- osoba samostatně výdělečně činná
OŠ	- odborná škola
OU	- odborné učiliště
OZKO	- oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší
OZP	- osoby zdravotně postižené
p.o.	- příspěvková organizace
PAU	- polycyklické aromatické uhlovodíky
PCB	- polychlorované bifenylly
PCDD/F	- dioxiny
Ph.D.	- doktorský studijní program
Phe	- fenantren
PHM	- pohonné hmoty
PL	- Polsko
PM ₁₀	- polévatý prach (užito ve smyslu koncentrace suspendovaných tuhých částic v ovzduší, které jsou vzhledem ke své velikosti zvláště nebezpečné pro lidské zdraví)
POP	- persistentní organické látky
PPS	- jednotka pro měření kupní síly
Q	- průtok
Q1-Q4	- 1.-4. kvartál
RD	- rodinné domy
REZZO	- Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší
ř. km	- říční kilometr
s	- sekunda
Sb.	- sbírky
s.p.	- státní podnik
s.r.o.	- společnost s ručením omezeným
SAPS	- Jednotná platba na plochu
SBD	- Stavební bytové družstvo
SDH	- Sbor dobrovolných hasičů
SLDB	- Sčítání lidu, domů a bytů
SMO	- Statutární město Opava
SMP	- Severomoravská plynárenská, a.s.
SmVaK	- Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.
SNK-ED	- Sdružení nezávislých kandidátů – Evropští demokraté
SO	- střední odborné vzdělání
SO ₂	- oxid siřičitý
SOS	- střední odborná škola
SOU	- střední odborné učiliště
SROP	- Společný regionální operační program
SSMSK	- Správa silnic Moravskoslezského kraje
SŠ	- střední škola
SU	- Slezská univerzita v Opavě

SWOT	- analýza silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení (z anglického Strong points, Weak points, Opportunities, Threats), způsob formalizace analýzy
SZIF	- Státní zemědělský intervenční fond
SZMO	- Slezské zemské muzeum Opava
t	- tuna
THFK	- tvorba hrubého fixního kapitálu
tis.	- tisíc
TJ	- tělovýchovná jednotka
TO	- telefonní obvod
TO OS	- Turistická oblast Opavské Slezsko
TOC	- celkový organický uhlík
Top-UP	- národní dorovnání k Jednotné platbě na plochu
TRN	- Oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí
TS	- transformační stanice
TS Opava	- Technické služby Opava, s.r.o.
TÚ	- telefonní ústředna
TUV	- teplá užitková voda
TZL	- tuhé znečišťující látky
UK	- Univerzita Karlova
ul.	- ulice
ÚP	- Úřad práce
ÚPD	- územně plánovací dokumentace
ÚPN	- územní plán
ÚSO	- úplné střední odborné vzdělání
ÚSV	- úplné střední vzdělání
v.o.s.	- veřejná obchodní společnost
VIP	- velmi významná osoba
VN	- vysoké napětí
VOC	- těkavé organické látky
VOŠ	- vyšší odborná škola
VŠPS	- Výběrové šetření pracovních sil
VTL	- vysokotlaký plynovod
ZD	- zemědělské družstvo
ZSJ	- základní sídelní jednotka
ZŠ	- základní škola
ŽP	- životní prostředí
ŽPZ	- Odbor životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Moravskoslezského kraje
ŽST	- železniční stanice